

**METODIKA SPOLUPRÁCE
MEZI JEDNOTLIVÝMI INSTITUCEMI, V JEJICHŽ PRAVOMOCI JE
PROSAZOVÁNÍ PRÁV Z DUŠEVNÍHO VLASTNICTVÍ**

**Karel Čermák jr.
Lukáš Lorenc
Vladimír Abraham
Jaromír Soukup
Richard Holenda
Pavel Novák
Tomáš Havelka**

2007

OBSAH

1.	ÚVOD	1
1.1.	Předmět a cíl analýzy	1
1.2.	Metodologická východiska	2
2.	SPOLUPRÁCE V OBLASTI PROSAZOVÁNÍ PRÁV DUŠEVNÍHO VLASTNICTVÍ	6
2.1.	Pojem spolupráce	6
2.1.1.	Spolupráce – právní pojem?	6
2.1.2.	Spolupráce v oblasti výkonu veřejné moci	7
2.1.3.	Formy spolupráce výslovně zákonem uložené a jiné formy spolupráce.....	8
2.1.4.	Spolupráce aktivní a spolupráce pasivní	9
2.1.5.	Spolupráce vyžádané a spontánní	9
2.1.6.	Spolupráce poskytovaná, spolupráce poptávaná a spolupráce vzájemná	10
3.	ANALÝZA SYSTÉMU SPOLUPRÁCE Z HLEDISKA DE LEGE LATA.....	11
3.1.	Analýza jednotlivých druhů činností institucí, v jejichž pravomoci je prosazování práv k duševnímu vlastnictví	11
3.2.	Význam informačních a osvětových činností	13
3.3.	Význam monitorovacích a kontrolních činností	15
3.4.	Význam zajišťovacích a kontrolních činností	15
3.5.	Význam činností vyšetřovacích a zjišťovacích	16
3.6.	Význam rozhodovacích činností	16
3.7.	Význam výkonných činností	17
3.8.	Činnosti informační a osvětové.....	18
4.	ANALÝZA ČINNOSTÍ JEDNOTLIVÝCH STÁTNÍCH INSTITUCÍ A ÚŘADŮ.....	20
4.1.	Činnosti prováděné Úřadem průmyslového vlastnictví	20
4.1.1.	Informace o technických řešeních.....	22
4.1.1.1.	Zákonné informační povinnosti	22
4.1.1.2.	Věstník	26
4.1.1.3.	Vedení a zpřístupňování fondu patentové literatury	31
4.1.1.4.	Informace zveřejňované na internetu	31
4.1.2.	Informace o ochranných známkách.....	35
4.1.2.1.	Zákonné informační povinnosti	35
4.1.2.2.	Věstník Úřadu průmyslového vlastnictví.....	38
4.1.2.3.	Zpřístupňování informací o ochranných známkách Úřadem průmyslového vlastnictví	44
4.1.3.	Informace o průmyslových vzorech.....	51
4.1.3.1.	Zákonné informační povinnosti	51
4.1.3.2.	Věstník Úřadu průmyslového vlastnictví.....	54
4.1.3.3.	Nahlížení do spisu	56
4.1.3.4.	Informace zpřístupňované na internetu	56
4.1.4.	Informace o označení původu a zeměpisných označení.....	58
4.1.4.1.	Zákonné informační povinnosti	58
4.1.4.2.	Věstník	59
4.1.4.3.	Nahlížení do spisu	59
4.1.4.4.	Informace zpřístupňované na internetu	59

4.1.5.	Informace o topografiích polovodičových výrobků.....	60
4.1.5.1.	Zákonné informační povinnosti	60
4.1.5.2.	Věstník	60
4.1.6.	Osvětové činnosti	61
4.1.7.	Jiné informační činnosti	62
4.2.	Činnosti prováděné ministerstvem kultury	63
4.3.	Činnosti prováděné Policií ČR.....	65
4.3.1.	Historický exkurz	65
4.3.2.	Analýza forem trestné činnosti.....	66
4.3.2.1.	Výrobní plagiátorství.....	66
4.3.2.2.	Hudební pirátství	68
4.3.2.2.1.	Vývoj na trhu.....	69
4.3.2.2.2.	Jednotlivé druhy pirátství	69
4.3.2.3.	Pirátství audiovizuálních děl	72
4.3.2.4.	Softwarové pirátství	73
4.3.2.4.1.	Formy softwarového pirátství	75
4.3.2.4.2.	Druhy softwarového pirátství.....	76
4.3.2.5.	Internet	77
4.3.2.6.	FTP servery	78
4.3.2.7.	Titulky a obaly	79
4.3.2.8.	Sítě Peer-to-peer (P2P).....	80
4.3.2.9.	Zvláštní právo pořizovatele databáze.....	83
4.3.3.	Policejní statistika v oblasti práv plynoucích z duševního vlastnictví	85
4.3.3.1.	Sledované ukazatele	85
4.3.3.2.	Sledované ukazatele v grafech	87
4.3.4.	Organizovaná kriminalita.....	88
4.3.4.1.	Charakteristika a vývoj.....	88
4.3.4.2.	Znaky organizované kriminality	89
4.3.4.3.	Prostředky k odčerpání zisku	90
4.3.4.4.	Minimalizace zisku a systémové nedostatky	91
4.3.5.	Základní pojmy trestního práva.....	92
4.3.5.1.	Orgány činné v trestním řízení	92
4.3.6.	Trestněprávní ochrana	97
4.3.6.1.	Nekalá soutěž - § 149 trestního zákona.....	98
4.3.6.2.	Porušování práv k ochranné známce, obchodnímu jménu a chráněnému označení původu - § 150 trestního zákona	100
4.3.6.3.	Porušování průmyslových práv - § 151 trestního zákona	102
4.3.6.4.	Porušování autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi - § 152 tr. zákona	102
4.3.7.	Přestupky v oblasti duševního vlastnictví	103
4.3.7.1.	Přestupky na úseku porušování prům. práv a porušování práv k obchodní firmě - § 33 zákona č. 200/1990 Sb. o přestupcích, v platném znění.	105
4.3.7.2.	Přestupky oblasti autorských práv - § 105a zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), v platném znění.....	105
4.3.7.3.	Součinnost - § 58 zákona č. 200/1990 Sb. o přestupcích, v platném znění.	106
4.3.8.	Kriteria společenské nebezpečnosti	106
4.3.9.	Dokumentování trestné činnosti.....	108
4.3.9.1.	Operativně pátrací prostředky	108
4.3.9.2.	Podpůrné operativně pátrací prostředky.....	109

4.3.9.3.	Postupy operativně pátrací činnosti.....	110
4.3.9.4.	Dokumentování trestného činu NEKALÁ SOUTĚŽ - § 149 trestního zákona	110
4.3.9.5.	Dokumentování trestného činu PORUŠOVÁNÍ PRÁV K OCHRANNÉ ZNÁMCE, OBCHODNÍMU JMÉNU A CHRÁNĚNÉMU OZNAČENÍ PŮVODU - § 150 trestního zákona.....	112
4.3.9.6.	Dokumentování trestného činu PORUŠOVÁNÍ PRŮMYSLOVÝCH PRÁV – § 151 trestního zákona.....	114
4.3.9.7.	Dokumentování trestného činu PORUŠOVÁNÍ AUTORSKÉHO PRÁVA, PRÁV SOUVISEJÍCÍCH S PRÁVEM AUTORSKÝM A PRÁV K DATABÁZI - § 152 tr. zákona.....	116
4.3.10.	Nakládání s majetkem v trestním řízení.....	118
4.3.10.1.	Vydání věci	119
4.3.10.2.	Odnětí věci	119
4.3.10.3.	Propadnutí a zabránění věci	120
4.3.10.4.	Vrácení a další nakládání s věcí	121
4.3.11.	Represivní strategie	121
4.3.11.1.	Subjekty zapojené do oblasti represe (struktura, působnost, pravomoc)	122
4.3.12.	Trestně právní ochrana duševního vlastnictví v některých vybraných zemích světa.....	124
4.3.12.1.	Rozvinuté země	125
4.3.12.2.	Rozvíjející se země.....	126
4.3.12.3.	Nerozvinuté země.....	130
4.3.12.4.	Shrnutí	131
4.4.	Činnosti prováděné celní správou ČR.....	135
4.4.1.	Úvod.....	135
4.4.2.	Vyhodnocení současné situace, trendů a problémů v oblasti duševního vlastnictví	136
4.4.3.	Důvody velkého růstu obchodu s padělkami	138
4.4.4.	Nové hrozby v oblasti padělaného zboží.....	138
4.4.5.	Doporučení Evropské komise – akční plán účinné reakce celních orgánů na padělání a pirátství	141
4.4.5.1.	Akční plán EU na léta 2005 – 2008	141
4.4.5.2.	Zvýšení ochrany na úrovni Společenství	142
4.4.5.3.	Současný právní stav v dané problematice, úkoly a cíle celní správy při prosazování práv duševního vlastnictví, spolupráce a součinnost se státními orgány a dalšími subjekty.....	142
4.6.	Spolupráce a součinnost se státními orgány a dalšími subjekty – závěry a hodnocení	143
4.6.1.	Policie ČR, státní zástupci, soudci	143
4.6.2.	Česká obchodní inspekce	144
4.6.3.	Zastupitelské úřady cizích států v ČR	144
4.6.4.	Živnostenské úřady	145
4.6.5.	Finanční úřady.....	145
4.6.6.	Spolupráce s dalšími subjekty	146
4.6.7.	Návrh opatření.....	146
4.7.	Přehled nejdůležitějších národních a komunitárních právních předpisů, které se vztahují k problematice ochrany práv duševního vlastnictví.....	147
4.8.	Praktická aplikace NR 1383/2003 a zákona č. 191/1999 Sb.....	148
4.8.1.	Úvod - Přehled zásad.....	148

4.8.2.	Předmět a oblast působnosti (viz čl. 1 až 3 NR 1383/2003 a ustanovení § 1 odst. 1, 2 zákona č. 191/1999 Sb.)	149
4.8.3.	Postup celního úřadu při provádění dohledu dle ustanovení § 1 odst. 1 a 2, ustanovení § 9 odst. 1, 2 zákona č. 191/1999 Sb.	151
4.8.4.	Postup celního úřadu při provádění celního dohledu – stánkový nebo obdobný prodej dle ustanovení § 1 odst. 1 a 2 zákona č. 191/1999 Sb., za podpory ustanovení § 61 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), za situace, že byla podána žádost o přijetí opatření, tj. bylo vydáno rozhodnutí o přijetí opatření Celním ředitelstvím Hradec Králové	153
4.8.5.	Opatření předcházející žádosti o opatření celních úřadů – postup ex offio (z moci úřední) článek 4 NR 1383/2003 a ustanovení § 9 zákona č. 191/1999 Sb. – postup s odkazem na článek 1 odst. 1 písmena a), b) NR 1383/2003	154
4.8.6.	Podmínky pro přijetí opatření celního úřadu dle článku 9 – 15 NR 1383/2003 a ustanovení § 11 – § 13 zákona č. 191/1999 Sb.	157
4.8.7.	Nakládání se zbožím, jehož výrobou nebo úpravou byla porušena úprava k duševnímu vlastnictví – ustanovení § 14 odst. 1 písmena a – c) zákona č. 191/1999 Sb. a článek 11 NR 1383/2003 (tzv. zkrácené řízení).....	159
4.8.8.	Nakládání se zbožím (realizace zboží pro humanitární účely), které bylo soudem pravomocně určeno za padělek nebo nedovolenou napodobeninu – přehled základních zásad – § 14 zákona č. 191/1999 Sb.	160
4.9.	Oprávnění celních úřadů dle zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů.....	161
4.9.1.	Úvod.....	161
4.9.2.	Základní pojmy	161
4.9.3.	Věcná a územní působnost (místní příslušnost) celních úřadů dle zákona č. 634/1992 Sb.....	164
4.10.	Přehled právních předpisů a ustanovení, upravujících předmět chráněného zájmu, práva a povinnosti majitelů práv	164
4.11.	Postup celních úřadů v rámci dozoru nad ochrannou spotřebitele na vnitřním trhu v oblasti ochrany práv duševního vlastnictví.....	170
4.11.1.	§ 23b odst. 1 zákona č. 634/1992 Sb.....	170
4.11.2.	§ 23b odst. 2 zákona č. 634/1992 Sb.....	174
4.11.3.	§ 23b odst. 3 zákona č. 634/1992 Sb.....	174
4.11.4.	§ 23b odst. 4 zákona č. 634/1992 Sb.....	175
4.11.5.	§ 23b odst. 6 zákona č. 634/1992 Sb.....	175
4.11.6.	§ 23b odst. 7 zákona č. 634/1992 Sb.....	175
4.11.7.	§ 23c odst. 1 zákona č. 634/1992 Sb.....	176
4.11.8.	§ 23c odst. 2 zákona č. 634/1992 Sb.....	176
4.11.9.	§ 23c odst. 3 zákona č. 634/1992 Sb.....	177
4.11.10.	§ 23c odst. 4 zákona č. 634/1992 Sb.....	178
4.11.11.	§ 23c odst. 5 zákona č. 634/1992 Sb.....	179
4.11.12.	§ 23c odst. 6 zákona č. 634/1992 Sb.....	180
4.11.13.	§ 23c odst. 7 zákona č. 634/1992 Sb.....	180
4.11.14.	§ 23 odst. 8 zákona č. 634/1992 Sb.....	181
4.11.15.	§ 23c odst. 9 zákona č. 634/1992 Sb.....	181
4.11.16.	§ 23c odst. 10 zákona č. 634/1992 Sb.....	182
4.11.17.	§ 23c odst. 11 zákona č. 634/1992 Sb.....	183
4.11.18.	§ 23 odst. 12 zákona č. 634/1992 Sb.....	184
4.11.19.	§ 23c odst. 13 zákona č. 634/1992 Sb.....	184

4.11.20.	§ 23 odst. 14 zákona č. 634/1992 Sb.....	184
4.12.	Dozor celního úřadu dle zákona č. 634/1992 Sb. na základě podnětu majitele práva duševního vlastnictví nebo jiné oprávněné osoby dle ustanovení § 8a odst. 2 zákona č. 634/1992 Sb.....	185
4.12.1.	§ 8a odst. 2 zákona č. 634/1992 Sb.....	185
4.12.2.	§ 8a odst. 3 zákona č. 634/1992 Sb.....	186
4.12.3.	§ 8a odst. 4 zákona č. 634/1992 Sb.....	186
4.13.	Realizace zboží pro humanitární účely	187
4.14.	Pokuty.....	187
4.15.	Oprávnění celní správy dle zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, ve znění pozdějších předpisů	188
4.15.1.	Oprávnění celního úřadu dle ustanovení § 42a zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, ve znění pozdějších předpisů	188
4.16.	Rizikové země produkce padělaného zboží	188
4.17.	Rizikové druhy přeprav padělaného zboží	189
4.18.	Výsledky celní správy v oblasti ochrany práv duševního vlastnictví	189
5.	ČINNOSTI PROVÁDĚNÉ ČESKOU OBCHODNÍ INSPEKČÍ.....	191
5.1.	Struktura, působnost a pravomoc	191
5.2.	Výkon pravomocí	191
5.3.	Sankce	192
6.	ČINNOSTI PROVÁDĚNÉ STÁTNÍ ZEMĚDĚLSKOU A POTRAVINÁŘSKOU INSPEKČÍ	193
7.	SYSTÉMOVÉ NEDOSTATKY STÁVAJÍCÍ REPRESÉ.....	195
8.	SYSTÉMOVÉ NEDOSTATKY VE SPOLUPRÁCI S POLICIÍ ČR	198
9.	MOŽNOSTI SYSTÉMOVÝCH ZMĚN	200
10.	PREVENTIVNÍ STRATEGIE.....	202
10.1.	Prevence kriminality	202
10.2.	Kriminogenní faktory	202
10.3.	Možné směry preventivní strategie	203
11.	PROBLÉMY A MOŽNÁ ŘEŠENÍ NEDOSTATKŮ SPOLUPRÁCE	205
12.	NÁVRH OPATŘENÍ.....	209
12.1.	Návrh souboru nutných opatření	209
13.	ZÁVĚR.....	212

1. ÚVOD

1.1. Předmět a cíl analýzy

V prvním dílu metodologie prosazování jsme se zaměřovali převážně na statický popis systému práv k duševnímu vlastnictví a systému prosazování těchto práv: převažujícími metodami našeho rozboru při popisu těchto svou podstatou normativních fenoménů byly juristické metody, které se uplatňovaly při popisu a výkladu platných právních norem zakotvujících příslušné právní instituty a rámec pro činnost jednotlivých institucí, v jejichž působnosti je prosazování práv k duševnímu vlastnictví. Tento juristický náhled jsme zejména ve třetí části prvního dílu obohatili o některá metajuristická hlediska, pokud jsme popisovali prosazování práv k duševnímu vlastnictví jako určitý normativní, ale i společenský systém. Zejména do třetí části prvního dílu metodologie jsme tak zahrnuli některé úvahy z oblasti sociologie, ekonomie, případně i sociální etiky. Tyto úvahy měly pouze doplnit a obohatit náš především juristický pohled na popisované fenomény, tak aby zasazení našich úvah do tohoto širšího metajuristického rámce mohlo být odrazem pro složitější výkladové úvahy při hodnocení stávající právní úpravy, které v řadě případů musí přesahovat rozsah pouhé exegeze a opírat se hodnotový rámec, který obsahovým způsobem vymezuje každý složitější normativní systém.

Na obě tato základní východiska chceme navázat v předkládaném druhém díle. Předmětem naší analýzy v tomto díle již nebude statický popis určitých převážně normativních jevů, nýbrž posuneme svou pozornost na dynamický stav fungování systému prosazování práv k duševnímu vlastnictví včetně hodnocení fungování tohoto systému z hlediska naplnění cílů, které tento systém sleduje.

V rámci takto zaměřených úvah svou pozornost dále zaměříme i na některé faktické nedostatky a rezervy ve fungování systému prosazování práv k duševnímu vlastnictví, jejichž odhalení nám umožnily konzultace prvního dílu metodologie s jeho recipienty z řad příslušných orgánů státní správy a jimi předložené připomínky k prvnímu dílu.

Další oblastí rozšíření našeho pohledu bude doplnění naší juristické analýzy, prováděné doposud z hlediska *de lege lata*, o pohled *de lege ferenda*, a to především v návaznosti na tyto faktické nedostatky a rezervy, které jsme ve fungování systému odhalili, resp. které nám byly zprostředkovány. Náš prioritní přístup v tomto směru je založen na úvaze, že z některých hodnot internalizovaných systémem prosazování práv k duševnímu vlastnictví, které jsou součástí i českého ústavního pořádku, zejména z hodnoty právní jistoty, stability právního řádu a ochrany důvěry občanů v právo se podává jako přednostní pokusit se o maximální využití stávajícího legislativního rámce pro dosažení cílů sledovaných systémem prosazování k duševnímu vlastnictví; ostatně právě s ohledem na naplnění těchto cílů byla příslušná legislativní úprava zpravidla přijata, a je tak třeba předpokládat, že je dosažení těchto

implicite nebo i explicitě deklarovaných cílů adekvátně schopna sloužit. Úvahy de lege ferenda tento přístup posouvá až na druhé místo při formulaci našich závěrů a doporučení ke zlepšení stávajícího stavu. Tento přístup volíme i při plném vědomí skutečnosti, že zákonodárná pravomoc v České republice přísluší v rámci Ústavou a ústavním pořádkem zakotvených mantinelů Parlamentu České republiky. Formulaci konkrétních doporučení z oblasti de lege ferenda proto budeme sahat jen velmi zřídka v těch výjimečných případech, kdy se nám to bude jevit jako obzvláště žádoucí s ohledem jak na stávající právní úpravu, tak i na stávající stupeň faktického fungování orgánů veřejné správy, případně i jiných institucí, které se zabývají prosazováním práv z duševního vlastnictví; zpravidla tak činíme po konkrétní konzultaci se zástupci příslušného orgánu v tomto směru.

Těmito konkrétními návrhy z oblasti de lege ferenda se však naše úvahy de lege ferenda nemohou vyčerpávat. Tyto úvahy jsou přirozeným doprovodem širších (nikoli pouze exegetických) výkladových úvah při hodnocení stávající právní úpravy a nemusejí vždy vyústit do konkrétních doporučení v oblasti legislativy. Je známou skutečností, že právní doktrína ovlivňuje obsah přijímaných právních předpisů ve většině případů nepřímou, aniž by formulovala konkrétní závěry či doporučení pro novou právní úpravu, neboť potřeba legislativních úprav začasť vyplývá již z pouhého hodnocení právní úpravy a jejího výkladu, případně prezentace různých možností výkladu, v právní doktríně. Již formulace takovýchto „slabších“ doktrinálních závěrů v řadě případů umožňuje identifikovat stávající problémy a současně i struktury, v jejichž rámci se může optimálně rozvíjet jejich řešení. Tímto způsobem také nedochází k nežádoucí ingerenci právní doktríny do oblastí, v nichž by se měla uplatňovat mimo jiné i širší hodnotová kritéria shromažďovaná a usměřňovaná cestou politického rozhodování.

V každém případě však bude v předkládaném druhém dílu metodologie větší důraz kladen na hodnocení stávající právní úpravy i fungování systému prosazování při plném vědomí skutečnosti, že samotné tyto systémy, především však systém práv k duševnímu vlastnictví jakožto normativní systém, jsou svou podstatou systémy hodnotícími, tj. systémy, jejichž vlastní fungování je založeno na ustavičném vyhodnocování faktických stavů, tj. zejména chování adresátů právních norem z hlediska právních norem tvořících tento systém včetně hodnot tvořících jeho obsahovou náplň. Naše vnější hodnocení obou systémů se tak nebude moci odpoutat od vnitřního hodnocení prováděného samotnými těmito systémy, tak aby nedocházelo k nežádoucí abstrakci od vlastního předmětu našeho analytického zájmu.

1.2. Metodologická východiska

Jak již bylo shora konstatováno, při zpracování prvního dílu metodologií se uplatňovaly především metody juristické, jak jsou obvykle užívány při právní doktríně při popisu normativních jevů a zejména platné právní úpravy. Tyto tradiční metody jsme jen ve velmi

omezeném rozsahu doplnili o metody umožňující přesáhnout pouhý rámeček popisu a exegetického výkladu právního stavu. K těmto metodám patřilo i uskutečnění určitého základního stupně sociologického pozorování, jehož výsledky byly autorům přístupny z veřejně dostupných zdrojů, např. z ročenky Úřadu průmyslového vlastnictví a webových stránek některých institucí, jakož i zahrnutí, opět ve velmi omezeném rozsahu, určitého množství ekonomické empirie dostupné z ekonomického tisku a tradované v současné době v obecně přijímaných závěrech ekonomické vědy. I při přijímání těchto extragenních prvků jsme se vždy znovu a znovu vraceli k juristickému jádru naší analýzy, kde internalizace těchto prvků mohla posloužit zejména k rozvinutí teleologických úvah zejména týkajících se smyslu a účelu příslušné právní úpravy.

V předkládaném druhém dílu metodologie, nazvaném ne náhodou metodologie spolupráce mezi jednotlivými institucemi, v jejichž pravomoci je prosazování práv k duševnímu vlastnictví, budeme na tato metodologická východiska navazovat. Vzhledem k převážně juristickému zaměření naší práce zůstanou naše metody i v tomto díle převážně juristické. Východiskem všech našich úvah bude popis a výklad stávající platné právní úpravy. Na rozdíl od prvního dílu se však naše úvahy nebudou omezovat na, byť jakkoli široce pojímaný, výklad platné právní úpravy, nýbrž bude zahrnovat rovněž popis faktické činnosti jednotlivých institucí, v jejichž pravomoci je prosazování práv k duševnímu vlastnictví, a to především s ohledem na jejich vzájemnou spolupráci, ale i na možnosti takové spolupráce, které otvírá stávající právní úprava. Jak již bylo avizováno shora pod bodem 1.1., půjdeme dokonce ještě dále a budeme provádět hodnocení systému prosazování práv k duševnímu vlastnictví jakožto systému, jehož neodmyslitelnou součástí jsou především instituce s personálním substrátem (především správní úřady), v jejichž pravomoci je prosazování těchto práv, a dále i, v některých ohledech, (hmotněprávního) systému práv k duševnímu vlastnictví. Na základě těchto úvah pak v některých případech přikročíme i k obecným, a ve výjimečných případech i konkrétním, úvahám z oblasti *de lege ferenda* ve vztahu k naplnění cílů sledovaných systémem prosazování práv k duševnímu vlastnictví.

Takovýto obsahový přesah zaměření naší práce si jistě vyžádá i přesah metodologický, pokud jde o postupy používané při našem zkoumání. Neopominutelným metodologickým prostředkem, ale i legitimizačním zdrojem naší práce byly konzultace s příslušnými institucemi, jejichž fungování máme analyticky hodnotit, diskuse, formální i neformální, s jejich představiteli a pečlivé studium jejich připomínek dodávaných průběžně zejména v období po předběžném ukončení prvního dílu metodologií a jeho předání představitelům těchto institucí. Tyto komunikační procesy, které lze *com grano salis* nazvat konzultace (v nejširším slova smyslu), nám současně v řadě případů otevřely náhled na některé empirické poznatky shromažďované v rámci činnosti těchto institucí, ať již se týkají samotné této činnosti (tedy jsou jakousi autoreflexí jejich vlastního fungování), nebo postupů a činností jiných institucí, které se podílejí na prosazování práv k duševnímu vlastnictví, ale i dalších prvků systému prosazování práv k duševnímu vlastnictví, zejména vlastníků práv k duševnímu vlastnictví a porušovatelů, resp. tvrzených porušovatelů těchto práv. Tyto

empirické poznatky, jež nám byly zprostředkovány jednotlivými institucemi, s nimiž konzultace byly vedeny, se pokusíme v plné míře využít při zpracovávání druhého dílu metodologie, a to ať již je přímo zahrneme do předkládaného textu, nebo od nich budeme odvíjet své úvahy jen jako od implicitních východisek.

Konzultace s jednotlivými institucemi, v jejichž pravomoci je prosazování práv k duševnímu vlastnictví, ovšem neměly jen statický charakter, spočívající ve shromažďování určitého typu empirických informací a jejich zprostředkovávání, nýbrž i svou dynamickou složku, spočívající v přímém předávání zkušeností s fungováním systému prosazování, pokud se odráží na činnosti té které instituce, a podmětů k jeho zlepšení. V rámci těchto konzultací přišla řeč dokonce i na některé podněty z oblasti legislativní, byť většina takových podmětů se, jak to ostatně odpovídá naší pod bodem 1.1. prezentované zásadě prioritizace nelegislativních opatření, omezovala na maximální využití manévrovacího prostoru, který jednotlivým institucím skýtá stávající legislativa. V tomto rozsahu naše úvahy, založené na konzultacích s oslovenými institucemi, přesáhnou oblast teoretického výkladu, a tím i veškerého pro takový výklad k dispozici jsoucího metodologického spektra a přesune se do oblasti, kterou lze s určitou licencí nazvat oblastí aplikovaného výzkumu.

V této oblasti pak je vůdčí aplikovanou metodou metoda teleologická, umožňující stanovit v rámci obecných cílů a hodnot vymezujících obsahovou náplň systému prosazování práv k duševnímu vlastnictví konkrétní skupiny dílčích cílů na různých úrovních v rámci pomyslného měřítka jednotlivých finalit sledovaných jak systémem prosazování práv jako celkem, tak i jednotlivými institucemi v jeho rámci. Některé elementy v průběhu zpracovávání prvního dílu a následných konzultací identifikované jako prostředky, resp. možné prostředky pro dosahování některých cílů systému prosazování práv k duševnímu vlastnictví jako celku se pak v rámci tohoto teleologického postupu budou jevit již jako partikulární cíle, přičemž těžiště našeho zkoumání se pak bude přesouvat k vyhledávání dalších prostředků, a to nejen z oblasti legislativní, k dosahování těchto partikulárních cílů. Přitom všem samozřejmě nelze pustit ze zřetele a zcela opustit prvořadou metodu juristické analýzy, kterou uplatňujeme v obou dílech předkládané metodologie v kombinaci s nezbytnými prvky syntetických úvah využívajících zejména potenciál závěrů prvního dílu metodologie, ale i celého spektra konzultací, které proběhly s jednotlivými oslovenými institucemi. Zejména tyto syntetické úvahy pak umožní identifikovat v rámci všech v úvahu přicházejících relevantních elementů teleologických úvah ty nejadekvátnější z hlediska dosahování jak jednotlivých partikulárních, tak i obecných cílů systému prosazování, ale zejména i s ohledem na potřebu vzájemné kongruence mezi jednotlivými nově vytýkanými partikulárními cíli.

Tyto specifické postupy pak podobně jako v právním dílu metodologií i v tomto dílu doplní využívání empirických poznatků zprostředkovaných samotnými jednotlivými institucemi, v jejichž pravomoci je prosazování práv k duševnímu vlastnictví, tak i prostřednictvím denního tisku a odborných právnických, případně i ekonomických periodik.

Neopomenutelným zdrojem informací empirického rázu jsou rovněž samotné zkušenosti autorů metodologie z jejich praxe v advokátní kanceláři, k jejímž hlavním specializacím právo z duševního vlastnictví patří.

2. SPOLUPRÁCE V OBLASTI PROSAZOVÁNÍ PRÁV DUŠEVNÍHO VLASTNICTVÍ

2.1. Pojem spolupráce

2.1.1. Spolupráce – právní pojem?

Pro vymezení obsahové náplně předkládaného druhého dílu metodologie je ústřední slovo „spolupráce“. Podle požadavků zadavatele má tento díl být věnován metodologii „spolupráce mezi jednotlivými institucemi, v jejichž pravomoci je prosazování práv k duševnímu vlastnictví“. Vzhledem k tomu, že v celém dalším textu se bude o „spolupráci“ mezi jednotlivými institucemi opakovaně hovořit, je na místě předeslat několik poznámek o tom, co budeme takovou spoluprací rozumět a jaké vůbec možné formy spolupráce mezi jednotlivými institucemi, v jejichž pravomoci je prosazování práv z duševního vlastnictví, přicházejí v úvahu.

Na rozdíl od řady jiných pojmů používaných při vymezení tématického zaměření metodologie, např. „pravomoc“, „působnost“, „příslušnost“, „orgán veřejné správy“, ale i „instituce“, není pojem „spolupráce“ primárně právním pojmem. Jedná se o slovo z běžného jazyka, které označuje určitou formu práce několika osob nebo institucí, která se vyznačuje přispíváním všech těchto zúčastněných osob či institucí k prováděné práci, popř. činnosti. Slovník spisovného jazyka českého pojem „spolupráce“ definuje jako „společnou práci dvou nebo více osob nebo institucí“, přičemž uvádí synonymum „součinnost“.

Mylný by byl ovšem závěr, že obsah pojmu „spolupráce“ je bez právní relevance; to platí obzvláště v oblasti správního práva. Aniž by přímo hovořil o „spolupráci“, připomíná platný správní řád (zákon č. 500/2004 Sb.) v ust. § 8, že „správní orgány dbají vzájemného souladu všech postupů, které probíhají současně a souvisejí s týmiž právy nebo povinnostmi dotčené osoby“. Totéž ustanovení správního řádu správním orgánům ukládá upozornit bezodkladně dotčenou osobu na to, že současně probíhá více takových postupů u různých správních orgánů nebo u jiných orgánů veřejné moci. Ust. § 8 odst. 2 správního řádu pak jde ještě dále a již explicitně konstatuje, že „správní orgány vzájemně spolupracují v zájmu dobré správy“. Normativní obsah naposled citovaného ustanovení je jistě omezený; přesto se nedomníváme, že by se jednalo o pouhou deklaraci bez jakéhokoli normativního významu. Slovu „spolupracují“ užitému v indikativním modu v jazykovém vyjádření příslušné právní normy je třeba rozumět i v jeho normativním smyslu jakožto výrazu povinnosti správních orgánů vzájemně spolupracovat. Citované ustanovení je dále důležité i tím, že se v něm vyjadřuje zásada dobré správy. Tento velmi široký svou podstatou hodnotový princip vychází ze zkušeností fungování správních orgánů všech členských států Evropské unie a je jakožto pojem na úrovni Evropské unie tradován, a to zejména v rámci kodexu dobrého úředního chování. Pod pojem dobré správy se zahrnují dílčí principy právnosti, zákazu diskriminace ve

smyslu rovného zacházení se všemi osobami, princip proporcionality a princip legitimního očekávání; na tyto základní principy pak navazuje řada procesních principů zejména z oblasti zásad správního řízení. Obsah pojmu dobré správy lze vystihnout pojmy procesní korektnost, pečlivost (due care) a legitimní očekávání, rovnost a přiměřenost a konečně respektování zásady sic utere tuo, ut alienum non laedas.

Po tomto připomenutí právní relevance pojmu spolupráce se můžeme vrátit k rozboru samotného tohoto pojmu.

2.1.2. Spolupráce v oblasti výkonu veřejné moci

Pojem „spolupracovat“ v obecné rovině označuje jakoukoli vzájemně prospěšnou činnost více osob nebo institucí při jakékoli práci, avšak v kontextu činnosti veřejné správy je zřejmé, že touto „prací“ je nutno rozumět činnost veřejné správy, popř. i dalších orgánů (soudů), které uplatňují veřejnou moc v souvislosti s prosazováním práv k duševnímu vlastnictví. Analýze (rozhodovacích a jiných) činností všech těchto orgánů byla věnována poměrně obsáhlá pasáž v prvním dílu metodologie (bod 3.2.), takže na tyto výklady na tomto místě postačuje poukázat. V této souvislosti je třeba i připomenout, že pokud tato činnost spočívá v uplatňování státní moci, uplatňuje se ve vztahu v plné míře zásada vyjádřená v čl. 2 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, tedy že státní moc lze uplatňovat jen v případech a v mezích stanovených zákonem, a to způsobem, který zákon stanoví. Všechny formy správní činnosti (včetně tzv. faktických úkonů) přitom mohou být uplatněny ve veřejné správě jen tehdy, pokud mají právní základ; tedy musí jít o takové formy činnosti, které právo, pokud je přímo nepřikazuje, alespoň připouští. Nelze dále spouštět ze zřetele, že činnost subjektů státní správy směřuje k uspokojování veřejného (obecného) zájmu, přičemž kritériem veřejného zájmu je z právního hlediska při hodnocení činnosti správních orgánů vždy i kritériem její legality.

Spolupráce mezi jednotlivými institucemi, v jejichž pravomoci je prosazování práv k duševnímu vlastnictví, jedná-li se o orgány veřejné správy, tedy musí spočívat výlučně v tom, že každý ze subjektů správy provádí činnost směřující k uspokojování veřejného (obecného) zájmu sledovaného tím kterým orgánem, přičemž si jednotlivé orgány počínají tak, aby si navzájem umožňovaly a usnadňovaly uskutečňování příslušné působnosti a pravomoci v souladu s jejich účelem. V rámci systému prosazování práv z duševního vlastnictví je specifíkem veřejných zájmů sledovaných jednotlivými orgány veřejné správy, které se podílejí na prosazování práv k duševnímu vlastnictví, to, že veřejné zájmy, které tyto jednotlivé orgány sledují, by v zásadě neměly být ve vzájemném rozporu. Společným veřejným zájmem činnosti všech těchto orgánů na příslušném úseku bude především předcházení a potírání porušování práv k duševnímu vlastnictví a v tomto rámci ochrana subjektivních práv vlastníků práv k duševnímu vlastnictví; jak jsme konstatovali v prvním dílu metodologie, tato subjektivní práva jsou neopomenutelným základem pro činnost

jakéhokoli orgánu v oblasti prosazování práv k duševnímu vlastnictví, neboť veškerá tato práva jsou svou podstatou subjektivní soukromá práva.

Přes tento společný zájem existuje množství specifických veřejných zájmů sledovaných jednotlivými orgány, v jejichž pravomoci je prosazování práv k duševnímu vlastnictví, které již nemusí být zcela kongruentní a jejichž sledování může od jednotlivých těchto orgánů vyžadovat poněkud odlišné akcenty a priority při jejich činnosti. Vzájemná spolupráce jednotlivých těchto orgánů by tak neměla být na újmu důslednému sledování i těchto jednotlivých partikulárních veřejných zájmů a v žádném případě nesmí překračovat nebo zneužívat jejich příslušné pravomoci. Je také třeba přihlížet k tomu, že v celém rámci činnosti veřejné správy se uplatňuje princip speciality působnosti, podle něhož může správa vyvíjet jen takové činnosti, které směřují k uskutečnění jejího poslání; z tohoto principu vyplývá i pozitivní povinnost nepřerušit tyto činnosti, ale i negativní povinnost zdržet se činností, které by omezovaly nebo ztěžovaly naplnění těch činností, které směřují k uskutečnění poslání příslušného orgánu.

2.1.3. Formy spolupráce výslovně zákonem uložené a jiné formy spolupráce

Z hlediska právního základu pro spolupráci lze rozlišovat mezi případy, kdy určitou formu spolupráce s jinými orgány veřejné správy určitému orgánu veřejné správy (správnímu úřadu) ukládá přímo zákon, a případy, kdy určitá forma spolupráce (tj. specifická forma činnosti správního orgánu při součinnosti s jiným správním orgánem) zákonem přímo uložena není, avšak nepřímo vyplývá ze zákonného zakotvení poslání příslušného orgánu včetně vymezení jeho působnosti a pravomoci; za všech okolností je nutné trvat na tom, že jakákoli právně přípustná forma spolupráce mezi správními orgány musí být platnou právní úpravou alespoň pokryt v obecném vymezení veřejného zájmu, který má sledovat ten který správní orgán při výkonu jemu svěřených pravomocí.

Příkladem pro zákonem výslovně předvídanou formou spolupráce je např. pravomoc (a působnost) Státní zemědělské a potravinářské inspekce vydávat osvědčení pro zápis označení původu a zeměpisných označení do rejstříku (§ 3 odst. 4 písm. d) zákona č. 146/2002 Sb., v platném znění); toto osvědčení je vydáváno pro Úřad průmyslového vlastnictví, který rozhoduje o zápisu označení původu a zeměpisných označení do rejstříku.

Příkladem spolupráce, která výslovným zákonným ustanovením zakotvena není, je například poskytování informací Úřadem průmyslového vlastnictví o stavu zápisu průmyslových práv pro jednotlivé orgány státní správy, které se podílejí na prosazování práv z duševního vlastnictví, např. pro celní orgány; ačkoli tato činnost není výslovně jmenována v zákoně č. 14/1993 Sb., o opatřeních na ochranu průmyslového vlastnictví, ani v jiném zákoně jako činnost, kterou má Úřad průmyslového vlastnictví provádět, nelze s ohledem na veřejný zájem, který sleduje činnost Úřadu průmyslového vlastnictví, dojít k jinému závěru, než že tato forma spolupráce je potřebná k plnění poslání Úřadu průmyslového vlastnictví a že je

pokryta veřejným zájmem na zajišťování ochrany průmyslového vlastnictví a informování veřejnosti stavu a obsahu zápisu průmyslových práv, což obojí jsou komponenty poslání Úřadu průmyslového vlastnictví.

2.1.4. Spolupráce aktivní a spolupráce pasivní

Dále je možno rozlišovat mezi spoluprací aktivní a pasivní.

Aktivní spolupráce spočívá v tom, že příslušný správní orgán provádí určitou pozitivní činnost ve vztahu k jinému orgánu, např. vydává zprávy, stanoviska, poskytuje vzorky, provádí faktické úkony, účastní se konzultací apod.

Pasivní spoluprací lze označit situace, kdy správní orgán pouze vykonává jemu svěřené pravomoci a provádí činnosti, které jsou součástí jeho poslání, aniž by se prováděním této činnosti nebo jejími výsledky dostával do přímého kontaktu s jiným správním orgánem. Příkladem je vedení patentového rejstříku a dalších rejstříků průmyslových práv Úřadem průmyslového vlastnictví. Tato činnost má jistě zcela stěžejní význam pro informování jak soukromých osob, tak i ostatních správních úřadů o stavu a obsahu zápisu průmyslových práv; tato činnost současně významně napomáhá ke spolupráci mezi orgány veřejné správy, v jejichž pravomoci je prosazování práv k duševnímu vlastnictví, neboť každý z těchto orgánů má možnost přístupu do těchto veřejných rejstříků a vyhledávání v nich. Přesto se nejedná o aktivní spolupráci Úřadu průmyslového vlastnictví s jiným orgánem, neboť Úřad průmyslového vlastnictví výsledky této své činnosti nepředkládá žádnému jinému úřadu ani orgánu ani tyto činnosti neprovádí na jejich žádost nebo podnět ani (při vlastním provádění těchto činností) s jinými takovými orgány nebo úřady nepřichází do kontaktu. I tyto formy činnosti správních úřadů však podle našeho názoru je nutno podřadit pod pojem spolupráce v širším slova smyslu, neboť tyto formy činností jsou nezbytné pro uskutečňování činnosti a výkon pravomocí jiných orgánů veřejné správy, v jejichž pravomoci je prosazování práv k duševnímu vlastnictví, a to na rozdíl od jiných forem činností, které na uskutečňování činností jiných orgánů veřejné správy přímý vliv nemají (např. rozhodování o zápisu ochranné známky do rejstříku, ledaže by přihlašovatelem byla některá z organizačních složek státu).

2.1.5. Spolupráce vyžádané a spontánní

Formy spolupráce mezi jednotlivými institucemi, v jejichž pravomoci je prosazování práv k duševnímu vlastnictví, lze dále rozdělit na spolupráci vyžádanou a spontánní. Toto členění zčásti souvisí s oběma předchozími členěními, avšak neshoduje se ani s jedním z nich.

Vyžádaná spolupráce je taková forma spolupráce, kdy je spolupracující orgán přímo osloven jiným orgánem, popř. úřadem, resp. institucí, se žádostí o určitou formu spolupráce, tedy zpravidla o určitý výstup správní činnosti tohoto (osloveného) orgánu. Příkladem opět může být oslovení Úřadu průmyslového vlastnictví ze strany celního orgánu se žádostí o potvrzení,

že určité průmyslové právo k určitému okamžiku platí, kdo je jeho vlastníkem a jaký je obsah oprávnění. V tomto případě se jedná o spolupráci aktivní bez přímého zákonného podkladu, avšak vyžádaná forma spolupráce může mít v konkrétních případech i explicitní zákonný podklad (těžko si však lze představit, že by se mohlo jednat o formu spolupráce pasivní).

Spontánní forma spolupráce spočívá v tom, že určitý orgán veřejné správy (úřad, instituce) bude výsledky své činnosti nebo tuto činnost dávat k dispozici jinému orgánu (úřadu, instituci), aniž by o to byl tímto orgánem (úřadem, institucí) požádán. Příkladem by mohlo být zařazování určitých rozhodnutí nebo jiných informací na společnou webovou stránku zřízenou za účelem koordinace činností při prosazování práv k duševnímu vlastnictví. I ke spontánní formě spolupráce může docházet jak v případech spolupráce na explicitním zákonném podkladě, tak i v případech spolupráce bez takového explicitního zákonného podkladu, a rovněž jak v případech aktivní, tak i pasivní spolupráce.

2.1.6. Spolupráce poskytovaná, spolupráce poptávaná a spolupráce vzájemná

Poslední hledisko třídění, které považujeme za vhodné zmínit, vychází ze vzájemného postavení spolupracujících orgánů. Předmětem tohoto členění není spolupráce jako taková, tj. vlastní součinnost spolupracujících orgánů, nýbrž nutnost každého jednotlivého z orgánů, které se na spolupráci podílejí. Z tohoto hlediska lze spolupráci členit na spolupráci poskytovanou, spolupráci poptávanou a spolupráci vzájemnou v užším slova smyslu.

Spolupráce poskytovaná je činnost toho správního orgánu (úřadu, instituce), který pro jiný orgán (úřad, instituci) provádí určitou činnost, popř. poskytuje výsledek této činnosti takovému orgánu; tento orgán v rámci spolupráce hraje aktivní roli.

Naproti tomu poptávaná spolupráce spočívá v tom, že určitý orgán veřejné správy (úřad, instituce) pro řádné vykonávání činností směřujících k uskutečnění jeho poslání potřebuje, aby jiný orgán provedl určitou činnost, resp. poskytl určitý výsledek své činnosti; ze strany tohoto orgánu se pak jedná o spolupráci poptávanou.

V některých případech pak více správních orgánů (úřadů, institucí) vzájemně spolupracuje, aniž by bylo možno rozlišit, zda některý z nich po druhém poptává určitou činnost nebo výsledky takové činnosti a který z nich je tak v pozici orgánu poskytujícího a poptávajícího; v takovém případě se jedná o vzájemnou spolupráci v užším slova smyslu; příkladem by mohlo být již shora uvedené společné umístění rozhodnutí a jiných druhů informací na sdílenou webovou stránku (portál).

3. ANALÝZA SYSTÉMU SPOLUPRÁCE Z HLEDISKA DE LEGE LATA

3.1. Analýza jednotlivých druhů činností institucí, v jejichž pravomoci je prosazování práv k duševnímu vlastnictví

Jak bylo shora avizováno, budou se naše zkoumání v tomto díle zaměřovat zejména i na faktickou činnost jednotlivých institucí, v jejichž pravomoci je prosazování práv k duševnímu vlastnictví, a to především s ohledem na jejich vzájemnou spolupráci. K analýze těchto činností bude třeba v první řadě tyto jednotlivé činnosti roztrždit podle jejich povahy do určitých skupin, které by pak mohly být samotným předmětem našeho bližšího zájmu a které by vykazovaly společné specifické rysy, a to ať již v rámci jedné instituce nebo více institucí, které takovou činnost provádějí. Taková analýza nám pak přirozeně umožní bezprostředně navázat analýzou jednotlivých pout spolupráce, která pojí jednotlivé instituce angažované v systému prosazování práv k duševnímu vlastnictví při jejich vzájemné spolupráci, a to ať již jakéhokoli druhu (viz výše 1.3).

Úvodem je třeba v této souvislosti konstatovat, že jednotlivé druhy činností institucí v rámci systému prosazování práv k duševnímu vlastnictví nejsou zákonem ani jiným právním předpisem přímo upraveny; jinými slovy třídění těchto činností se nepodává z platné právní úpravy, s výjimkou jednotlivých činností, jimiž jsou pověřeny jednotlivé orgány státní správy. Členění, které předkládáme, je členěním ad hoc vytvořeným pro účely naší analýzy zejména s ohledem na analýzu fungování vzájemné spolupráce jednotlivých institucí při provádění těchto činností.

Z praktické povahy námi prováděného členění vyplývá, že třídění, které předkládáme, nemá jednotné klasifikační kritérium. Jak již bylo shora zmíněno, za určité klasifikační kritérium lze považovat samotnou povahu jednotlivých druhů činností prováděných institucemi, které se podílejí na prosazování práv k duševnímu vlastnictví. Používáme-li pojmu „povaha“, máme tím na mysli především faktickou povahu těchto činností z hlediska fungování jednotlivých těchto institucí, nikoli povahu právní. Naším třídícím kritériem tak není, do jaké míry a zda vůbec je ta která činnost právem, resp. zákonem reglementována, nýbrž typický způsob, jakým při výkonu této činnosti příslušný správní úřad, resp. instituce postupuje.

Rozhodujícím z hlediska našeho třídění také není, do jaké míry může ten který druh činnosti zasahovat do právních poměrů, práv a oprávněných zájmů jednotlivých osob, které jsou v daném ohledu nebo které v daném ohledu mohou být podřízeny příslušnému vykonavateli veřejné správy, resp. moci. Z právního hlediska se ovšem jedná o velmi podstatné hledisko, takže třebaže nám toto hledisko neposlouží jako klasifikační kritérium pro naše třídění, na vhodných místech v rámci analýzy jednotlivých druhů činností se budeme věnovat i těmto jejich povýtce právním aspektům.

Povahu typických činností, které provádějí jednotlivé instituce, které se podílejí na systému prosazování práv k duševnímu vlastnictví, vyvstává do popředí a je popsitelná právě jen v rámci určitého jednotného systému prosazování těchto práv. Jen v rámci tohoto systému lze rozlišit takovou povahu příslušných činností, kterými je ta která činnost typicky odlišena od jiných druhů činností v rámci téhož systému. Kritérium typické povahy jednotlivých činností tak konečně nezbytně vede k posuzování toho kterého druhu činností z hlediska jeho zařazení a funkce v rámci celého systému prosazování práv k duševnímu vlastnictví. Statické kritérium typické povahy tak přerůstá do dynamických hledisek řádu teleologie, která si opět kladou otázku po úloze jednotlivých druhů činností v rámci celého systému prosazování práv k duševnímu vlastnictví a jeho praktického fungování. Tyto úvahy mohou být opět určitým předstupněm pro analýzu procesů vzájemné spolupráce jednotlivých dotčených institucí, a to s ohledem na dosahování společných cílů, které sleduje systém prosazování práv k duševnímu vlastnictví jako celek.

Připomeňme, že mezi specifické cíle systému prosazování práv k duševnímu vlastnictví, které charakterizují tento systém jako celek, patří zejména:

- zajištění ochrany subjektivních soukromých práv k duševnímu vlastnictví;
- zajištění dodržování souladu chování zejména ekonomických aktérů, ale i jakýchkoli jiných osob s objektivním právem v oblasti duševního vlastnictví;
- zajištění praktické prosaditelnosti subjektivních práv a nároků jednotlivých vlastníků práv z duševního vlastnictví za účelem plné realizace hospodářského potenciálu těchto práv;
- předcházení porušování práv k duševnímu vlastnictví;
- informování veřejnosti o subjektivních právech k duševnímu vlastnictví i objektivním právu v oblasti duševního vlastnictví a stavu prosazování těchto práv (viz oddíl 3.1.7.1 prvního dílu metodologií).

K dosažení těchto specifických cílů, které charakterizují systém prosazování práv k duševnímu vlastnictví jako celek, slouží samozřejmě v rámci fungování jednotlivých institucí celá řada partikulárních cílů, které sledují jejich partikulární činnosti.

U všech těchto partikulárních činností, resp. partikulárních cílů lze však vysledovat přímou souvislost s dosahováním některého ze shora vymezených cílů systému prosazování práv k duševnímu vlastnictví jako celku. Zatímco některými svými činnostmi se instituce, v jejichž pravomoci je prosazování práv k duševnímu vlastnictví, přímo podílejí na dosahování jednotlivých specifických cílů systému prosazování práv k duševnímu vlastnictví jako celku, jiné jejich činnosti mají z hlediska dosahování těchto specifických cílů povahu přípravnou, pomocnou či podpůrnou. Stupeň vzájemné provázanosti těchto jednotlivých zprostředkujících činností s dosahováním vlastních specifických cílů systému prosazování práv k duševnímu vlastnictví je různý. Někdy se jedná o činnosti zcela nezbytné, bez nichž by specifických cílů systému prosazování práv k duševnímu vlastnictví vůbec nemohlo být dosaženo; např. bez vydávání rozhodnutí (zpravidla správních aktů) o konkrétních subjektivních právech a povinnostech by nemohl být zajištěn specifický cíl ochrany subjektivních soukromých práv

k duševnímu vlastnictví. Jindy se jedná o činnosti, které naplnění specifických cílů systému prosazování práv k duševnímu vlastnictví sice napomáhají, avšak jejich vazba k naplnění některých těchto specifických cílů je méně zřetelná; to platí zejména u činností zajišťovacích, preventivních, monitorovacích a kontrolních.

Po těchto úvodních úvahách můžeme předložit vlastní třídění jednotlivých druhů činností institucí, v jejichž pravomoci je prosazování práv k duševnímu vlastnictví tak, jak z něho budeme v dalším textu vycházet:

- činnosti informační a osvětové;
- činnosti monitorovací a kontrolní;
- činnosti zajišťovací a preventivní;
- činnosti vyšetřovací/zjišťovací;
- činnosti rozhodovací;
- činnosti výkonné.

Námi prezentované třídění se pokouší vycházet z určitého chronologického pořadí, resp. postupu provádění těchto činností. Tento chronologický postup je ovšem vysledovatelný pouze na úrovni systému prosazování práv k duševnímu vlastnictví jako celku, zatímco při analýze fungování jednotlivých institucí, které se podílejí na prosazování práv k duševnímu vlastnictví, lze zpravidla dospět ke zjištění, že tyto činnosti probíhají často paralelně nebo bez přímého vzájemného provázání z časového hlediska. Jindy bude možno v rámci analýzy činností jednotlivé instituce, která se podílí na prosazování práv k duševnímu vlastnictví, vysledovat určitou chronologii činností shora nastíněných v rámci řešení určitého konkrétního případu nebo komplexu případů.

3.2. Význam informačních a osvětových činností

Činnosti informační a osvětové mají v rámci systému prosazování práv k duševnímu vlastnictví jako celku zajistit především informování veřejnosti o stavu a obsahu právní úpravy práv k duševnímu vlastnictví (objektivního práva) včetně právní úpravy jejich prosazování, tak i o stavu a obsahu jednotlivých subjektivních práv k duševnímu vlastnictví, která jsou chráněna na určitém území; v podmínkách České republiky se vždy jedná o území České republiky jako celku. Veřejností, která je prostřednictvím těchto činností informována, je přitom třeba rozumět jak veřejnost odbornou, tedy příslušné podnikatelské kruhy a odborníky z oblasti práv k duševnímu vlastnictví, tak i nejširší laickou veřejnost, zejména spotřebitelskou. Je třeba si uvědomit, že ačkoli obsahově jsou tyto informace zaměřeny na stav na území České republiky, veřejnost, které jsou informace adresovány, zahrnuje i zahraniční osoby, a to jak z řad podnikatelů a jiných odborníků, tak případně i z řad spotřebitelské a jiné laické veřejnosti; z řad takto široce vymezené veřejnosti totiž mohou

pocházet jak vlastníci jednotlivých práv k duševnímu vlastnictví, tak i jejich skuteční nebo potenciální porušovatelé, popř. domnělí porušovatelé.

V rámci systému prosazování práv duševnímu vlastnictví jako celku přispívají tyto činnosti zejména k tomu, aby bylo zřejmé, co je jako předmět duševního vlastnictví vůbec chráněno, tedy jaké nehmotné statky požívají na území České republiky právní ochrany. S ohledem na nehmotnou povahu nehmotných statků a jejich potenciální ubikvitu (viz první díl metodologie oddíl 1.1.1, 1.1.2) je poskytnutí těchto informací nezbytnou podmínkou pro uskutečnění takových praktických rozhodovacích procesů v rámci jednání jednotlivých osob – adresátů těchto informací, které mohou vyloučit porušování těchto práv. V oblasti hmotných statků taková naléhavá informační potřeba nevyvstává, neboť každá osoba může při svém jednání vycházet z toho, že hmotné statky, s nimiž je při svém konání konfrontována (např. budovy, pozemky, automobily, knihy, počítače atd.), jsou vlastnictvím jiné konkrétní osoby, a že tedy musí respektovat vlastnická práva těchto jiných osob k těmto statkům bez ohledu na to, zda je jí znám konkrétní obsah těchto vlastnických práv a osoba vlastníka. V oblasti práv k duševnímu vlastnictví tomu tak není a každá osoba si může při svém ekonomickém i jiném počinání zvolit diametrálně odlišné východisko, totiž, že při využívání hodnot, které mohou potenciálně být předmětem nehmotných statků, lze vyjít z presumpce, že se o nehmotné statky nejedná, nýbrž že se jedná o hodnoty v tzv. veřejné doméně, každému volně přístupné a každým volně využitelné. Tato presumpce je ovšem legitimní pouze v té míře, v jaké nevyplývá něco jiného z obsahu veřejně přístupných zápisů v rejstřících průmyslových práv a z vlastních zkušeností a poznatků jednající osoby, resp. ze skutečností, které byly jednající osobě prokázány. Určitý problém zde vzniká zejména při rozpoznávání autorských děl a jiných předmětů práv chráněných autorským zákonem, neboť zde kontinentální pojetí práva vychází z toho, že každá osoba je schopna a priori rozpoznat takové dílo, resp. takový předmět práv, aniž by potřebovala ověřovat existenci subjektivních práv k takovému dílu ve veřejném rejstříku.

Určitou variantou informačních činností jsou činnosti osvětové. Tyto činnosti se nezaměřují na pouhé informování o konkrétním stavu objektivního práva, resp. subjektivních práv, nýbrž snaží se přímo působit i na chování adresátů osvěty a přímo tak ovlivňovat způsob, jakým si počinají zejména v hospodářské soutěži v souvislosti s využíváním nehmotných statků a hodnot, které mohou být chráněny jako nehmotné statky. Osvětové činnosti by z hlediska specifických cílů systému prosazování práv k duševnímu vlastnictví jako celku měly sledovat zejména zajištění dodržování práv k duševnímu vlastnictví, resp. objektivního práva v této oblasti, avšak mohou směřovat i do jiných oblastí, například informovat veřejnost o možnostech průmyslověprávní ochrany a vybízet ji k využívání těchto možností při zajišťování právní ochrany nehmotných statků, které jsou veřejností produkovány, např. zejména technických řešení chránitelných vynálezy a užitnými vzory. Tato činnost může rovněž upozorňovat veřejnost na nutnost adekvátní právní ochrany nehmotných statků, které vytváří a používá při své činnosti zejména podnikatelská veřejnost, a to nejen na území České republiky, ale i v zahraničí.

3.3. Význam monitorovacích a kontrolních činností

Činnosti monitorovací a kontrolní zprostředkovávají v rámci systému prosazování práv k duševnímu vlastnictví jako celku informace o tom, jak si počínají adresáti právních norem z oblasti práva k duševnímu vlastnictví, a to zejména jednotlivé fyzické a právnické osoby v pozici vlastníků, přihlašovatelů, popř. potenciálních vlastníků či přihlašovatelů těchto práv a v pozici skutečných nebo potenciálních, popř. domnělých porušovatelů těchto práv. Toto počínání si je příslušnými institucemi, které se podílejí na prosazování práv k duševnímu vlastnictví, průběžně sledováno a kontrolováno především z hlediska, zda nedochází k porušování práva.

Druhotným předmětem monitorovacích a kontrolních činností pak mohou být samotné činnosti jednotlivých institucí, v jejichž pravomoci je prosazování práv k duševnímu vlastnictví, při prosazování těchto práv, např. četnost a stav soudních řízení, jejichž předmětem jsou nároky z duševního vlastnictví, stav určitého druhu řízení před Úřadem průmyslového vlastnictví, četnost a výsledky trestních stíhání za trestné činy z oblasti porušování práv k duševnímu vlastnictví apod.

Konečně předmětem monitorovacích a kontrolních činností může být i vlastní stav zápisů průmyslových práv a ochrany práv k duševnímu vlastnictví vůbec a provádění jejich kvantitativní analýzy. Takové sledování a analýza sice samy o sobě nejsou specifickými cíly systému prosazování práv k duševnímu vlastnictví ani k dosahování těchto cílů bezprostředně nevedou, avšak mohou příslušným institucím umožnit lépe koordinovat své činnosti jak v rámci interní struktury té které instituce, tak i při jejich vzájemné spolupráci. Tato činnost může rovněž napomáhat vysledování trendů, k nimž při vzniku a ochraně práv k duševnímu vlastnictví dochází, což umožňuje připravit se na budoucí vývoj v oblasti ochrany a prosazování těchto práv.

3.4. Význam zajišťovacích a kontrolních činností

Činnosti zajišťovací a preventivní přispívají v rámci systému prosazování práv k duševnímu vlastnictví jako celku především k předcházení porušování práv k duševnímu vlastnictví a dále usnadňování praktické prosaditelnosti jednotlivých práv k duševnímu vlastnictví, která byla porušena. Slouží tak rovněž k zajištění praktické prosaditelnosti subjektivních práv a nároků jednotlivých vlastníků práv z duševního vlastnictví, tak aby bylo možno plně realizovat hospodářský potenciál těchto práv.

Řada těchto činností je prováděna v situaci, kdy ještě není jisté, zda skutečně v určitém konkrétním případě došlo nebo dochází k porušování práv k duševnímu vlastnictví, a jsou prováděny právě pro případ, aby se minimalizovalo riziko, že k takovému porušování dojde, a aby pro případ, že k němu došlo, resp. dochází, byly minimalizovány možné negativní

následky takového stavu pro vlastníka těchto práv, ale případně i jiné dotčené osoby a instituce. V širším smyslu sem lze zahrnout rovněž činnosti, ovšem rozhodovací povahy, prováděné soudy v rámci řízení o předběžných opatřeních a zajištění důkazu.

3.5. Význam činností vyšetřovacích a zjišťovacích

Činnosti vyšetřovací a zjišťovací mají v rámci systému práv prosazování práv k duševnímu vlastnictví za cíl zjistit, zda došlo k určitým skutkovým dějům a případně zajistit o nich důkazy. K těmto činnostem zpravidla dochází na základě důvodného podezření, že nastalo nebo může nastat porušování práv k duševnímu vlastnictví, a tím ke spáchání trestného činu, popř. přestupku nebo správního deliktu. Tyto činnosti provádějí zejména orgány Policie České republiky, v určité omezené míře i celní úřady a dále i Státní zemědělská a potravinářská inspekce a Česká obchodní inspekce.

3.6. Význam rozhodovacích činností

Na všechny tyto činnosti pak navazují vlastní rozhodovací činnosti. Rozhodovací činnosti směřují k rozhodnutí o právech a povinnostech konkrétní osoby nebo osob. Tyto činnosti přímo slouží k vydávání aktů, tj. správních aktů a soudních rozhodnutí. Ve vydání aktu mohou vyústit i jednotlivé jiné činnosti jednotlivých institucí, v jejichž pravomoci je prosazování práv k duševnímu vlastnictví, zejména činnosti kontrolní a zajišťovací.

Rozhodovací činnosti se ovšem neomezují jen na vydání aktu jako takového. Mluvíme-li o činnosti, máme tím na mysli celý proces vedoucí k vydání aktu. Tento proces bezprostředně navazuje na vyšetřovací, resp. zjišťovací činnosti, které mohou být prováděny buď tímž orgánem, který vykonává činnosti rozhodovací, nebo jiným orgánem, který s tímto orgánem spolupracuje, resp. na jehož výsledky rozhodující orgán navazuje. V rámci procesu vedoucího k vydání rozhodnutí pak dochází k celé řadě dílčích úkonů, které zejména sledují cíl poskytnutí ochrany jednotlivým subjektivním, zejména procesním právům dotčených osob, ověření zjištěného skutkového stavu, prezentaci právních stanovisek a argumentace a provádění hodnocení důkazů. Specifickou podobu pak mají činnosti rozhodovací při rozhodování o opravných prostředcích proti jiným rozhodnutím téhož orgánu nebo rozhodnutím jiných orgánů, kde tyto jednotlivé činnosti mohou být v různé míře modifikovány a činnost rozhodujícího orgánu se zaměřuje především na hodnocení rozhodnutí, proti němuž směřuje opravný prostředek, a to zpravidla z hlediska legality a správnosti.

Rozhodovací činnosti lze dále rozdělit na rozhodovací činnosti v řízení ve věci samé a rozhodovací činnosti, jejichž výsledkem je jiné rozhodnutí než rozhodnutí ve věci samé.

Rozhodnutím ve věci samé přitom máme na mysli rozhodnutí, jímž se autoritativně určuje, zda došlo, nebo nedošlo k porušení práv k duševnímu vlastnictví a v této souvislosti jsou případně ukládány povinnosti účastníkům řízení. Rozhodnutí ve věci samé jsou vlastním jádrem rozhodovacích činností a ve většině případů neodmyslitelným vyústěním procesu prosazování práv k duševnímu vlastnictví v určitém konkrétním případě.

Jiná rozhodnutí než rozhodnutí ve věci samé mohou mít nejrůznější povahu. V některých případech i tato rozhodnutí budou jako předběžnou otázku řešit, zda došlo nebo dochází k porušování práv k duševnímu vlastnictví, popř. zda takové porušování hrozí, či zda pravděpodobně došlo k porušení práv k duševnímu vlastnictví, což příslušné činnosti velmi přibližuje rozhodovacím činnostem vedoucím k vydání rozhodnutí ve věci samé. V jiných případech půjde o pouhá rozhodnutí procesní povahy, která se hmotněprávních otázek, tj. v oblasti porušování práv k duševnímu vlastnictví otázek, zda došlo, resp. dochází k porušování práv k duševnímu vlastnictví nebo zda takové porušení hrozí, nedotýkají přímo ani nepřímo, nýbrž řeší zpravidla procesní poměry účastníků řízení, postup v tomto řízení, postup při zajišťování důkazů, vyšetřování, prevenci aj. Tyto rozhodovací činnosti mohou být součástí jiných činností ve smyslu zde prezentovaného třídění, zejména činností kontrolních, zajišťovacích a preventivních a vyšetřovacích a zjišťovacích. Od těchto jiných činností se však vydělují tím, že bezprostředně směřují k vydání rozhodnutí o právních poměrech jmenovitě určených osob se všemi právními důsledky z toho vyplývajícími. Proto i tyto činnosti zařazujeme mezi činnosti rozhodovací a věnujeme jim samostatnou pozornost v rámci pojednání o těchto činnostech.

3.7. Význam výkonných činností

Poslední kategorií činností institucí, v jejichž pravomoci je prosazování práv k duševnímu vlastnictví, jsou činnosti výkonné. Z hlediska systému prosazování práv k duševnímu vlastnictví jako celku slouží tyto činnosti k dosažení souladu faktického stavu se stavem právním, resp. se stavem autoritativně deklarovaným prostřednictvím příslušného správního nebo soudního rozhodnutí. V rámci těchto činností se typicky uplatňuje přímé státní donucení.

Tyto činnosti lze vnímat jako podpůrné ve vztahu k ostatním druhům činností, zejména ve vztahu k činnostem rozhodovacím, neboť lze předpokládat, že ve valné většině případů budou rozhodnutí (správní akty a soudní rozhodnutí) orgánů, které se podílejí na prosazování práv k duševnímu vlastnictví, respektována jejich adresáty již s ohledem na svou autoritativní a zavazující povahu. V takových případech může celý proces prosazování práv k duševnímu vlastnictví skončit u činnosti rozhodovací a činnosti výkonné ve vlastním slova smyslu nemusejí nastat.

V řadě případů ovšem dochází k tomu, že přes existenci závazného rozhodnutí ve věci zejména porušování práv k duševnímu vlastnictví není toto rozhodnutí jeho adresáty

respektováno a ti pokračují v porušování příslušného práva. Neexistence mechanismů, které by umožňovaly v takových případech přinutit adresáta rozhodnutí, aby si počínal v souladu s povinnostmi mu rozhodnutím uloženými, by vedlo k popření vlastního účelu fungování celého systému prosazování práv k duševnímu vlastnictví. Takový stav by také závažným způsobem narušoval naplnění i dalších specifických cílů tohoto systému, zejména předcházení porušování práv k duševnímu vlastnictví a ovlivňování právního vědomí veřejnosti směrem k dodržování práv k duševnímu vlastnictví. Dlouhodobá tolerance takového stavu by mohla vyústit až v samotný kolaps celého systému, kdy by jednotlivé činnosti byly již prováděny autopoietizovaně jen v rámci fungování jednotlivých institucí, aniž by to mělo odezvu v rámci fungování systému jako celku, což by mohlo vést k pochybám o legitimitě těchto činností a jejich postupné eliminaci.

Proto mají výkonné činnosti zásadní postavení a význam v rámci všech činností, jimiž se uskutečňuje prosazování práv k duševnímu vlastnictví, a byť se jedná o činnosti podpůrné ve vztahu k jiným činnostem, mající povahu jakéhosi posledního prostředku (ultima ratio) při zajišťování dodržování respektu k práv k duševnímu vlastnictví, mají v rámci celého systému prosazování práv k duševnímu vlastnictví neopomenutelné místo a je třeba jim věnovat adekvátní pozornost, a to zejména i z hlediska vzájemné souhry mezi jednotlivými orgány, v jejichž pravomoci prosazování práv k duševnímu vlastnictví je.

Právě tato souhra, jak dále uvidíme, totiž může podstatným způsobem přispět ke zvýšení stupně respektování práv k duševnímu vlastnictví a tím vlastní prosaditelnosti práv k duševnímu vlastnictví jako jednomu ze základních specifických cílů systému prosazování práv k duševnímu vlastnictví. Tato souhra současně může být přínosná nejen pro vynutitelnost jednotlivých rozhodnutí jako takových, nýbrž i z hlediska širší praktické prosaditelnosti subjektivních práv a nároků jednotlivých vlastníků práv z duševního vlastnictví s ohledem na realizaci hospodářské hodnoty těchto práv, a to ať již hovoříme o nárocích na náhradu škody z porušení těchto práv, případně jiných peněžitých nárocích vyplývajících z jejich porušení, nebo o praktické a včasné zajištění respektu těchto práv při podnikatelské činnosti, kdy z hlediska praktického dopadu na hospodářské poměry dotčených subjektů, zejména vlastníků těchto práv, často rozhodují dny a hodiny spíše než měsíce a roky.

..

3.8. Činnosti informační a osvětové

Jak již bylo uvedeno v úvodu této kapitoly, informačním a osvětovým činnostem přísluší právě v oblasti práv k duševnímu vlastnictví specifický a neopomenutelný význam, neboť informování veřejnosti o stavu a obsahu zejména subjektivních práv k duševnímu vlastnictví veřejnosti umožňuje získat informace o tom, jaká práva k duševnímu vlastnictví jsou na území České republiky chráněna, a tím umožňují, aby veřejnost včetně zejména podnikatelů přizpůsobila své chování v hospodářské soutěži existenci těchto práv. V úvodu této kapitoly

bylo rovněž již poukázáno na to, že veřejnost, jíž jsou tyto informace určeny, nesestává pouze z české veřejnosti, nýbrž i z veřejnosti zahraniční, neboť podnikatelské aktivity na území České republiky rozvíjejí kromě českých také zahraniční podnikatelské subjekty. Pro tyto subjekty je zcela klíčové vědět, jaká ochranná práva jsou na území České republiky chráněna, např. jaká technická řešení jsou předmětem patentové ochrany, jaká označení jsou předmětem známkové ochrany nebo ochrany prostřednictvím označení původu, jaké designy výrobků jsou předmětem ochrany průmyslovými vzory atd., aby se při svém vstupu na trh v České republice, resp. při dalším rozvíjení svých podnikatelských aktivit na území České republiky mohly vyvarovat užívání takových řešení, jimiž by zasahovaly do subjektivních práv k průmyslovému vlastnictví třetích osob. Bez poskytování informací o stavu a obsahu průmyslověprávní ochrany příslušnými úřady by přitom tato odborná veřejnost nemohla spolehlivě nebo vůbec zjistit, jaké nehmotné statky z oblasti průmyslového vlastnictví jsou na území České republiky předmětem právní ochrany, a nemohla by tak ani při své nejlepší vůli přizpůsobit své chování obsahu právních povinností, které pro ně vyplývají z obsahu těchto práv.

4. ANALÝZA ČINNOSTÍ JEDNOTLIVÝCH STÁTNÍCH INSTITUCÍ A ÚŘADŮ

4.1. Činnosti prováděné Úřadem průmyslového vlastnictví

Informační a osvětové činnosti prováděné Úřadem průmyslového vlastnictví lze podobně jako jiné činnosti orgánů, v jejichž pravomoci je prosazování práv k duševnímu vlastnictví, rozdělit na činnosti, které Úřadu průmyslového vlastnictví ukládá přímo zákon, a ostatní činnosti, které sice rovněž nemusejí mít zákonný podklad, avšak nemusejí být zákonem výslovně předvídány. Toto členění úzce souvisí s jiným členěním činností Úřadu průmyslového vlastnictví (a potažmo i jiných úřadů veřejné správy), totiž s členěním podle toho, zda určitý úkon veřejné správy může mít právní důsledky, nebo nikoliv.

Na tomto místě je třeba opět připomenout, že všechny formy správní činnosti mohou být uplatněny ve veřejné správě, jen pokud mají právní základ a mohou být prováděny jediné v rámci působnosti stanovené příslušnému správnímu úřadu zákonem, tj. při plnění jim svěřených veřejných úkolů. Dalším možným členěním informačních činností úřadu veřejné správy je členění podle toho, zda tyto činnosti jsou prováděny pouze pro vnitřní potřebu veřejné správy, nebo zda jde o sdělování informací navenek. V oblasti průmyslových práv se převážně bude jednat o činnosti směřující ke sdělování informací navenek, informací, jež jsou určeny celé veřejnosti, a to jak podnikatelům a jiným odborníkům, tak i spotřebitelům, a to jak z České republiky, tak i ze zahraničí.

V této souvislosti je třeba znovu zdůraznit a vysvětlit význam poskytování informací o průmyslových právech takto široce vymezené veřejnosti. Toto informování má zcela specifický význam v oblasti průmyslových práv k technickým řešením, tedy patentům a užitným vzorům. Základní filozofií, na níž je vybudován systém průmyslověprávní ochrany patentů a užitných vzorů, je idea specifické společenské smlouvy, která je uzavírána mezi vynálezci a společností, reprezentovanou státní mocí, případně jinou veřejnou mocí (představovanou nadnárodními, popř. mezinárodními institucemi), na základě níž vynálezce společnost seznamuje s předmětem svého vynálezu, tedy potenciálně umožňuje celé společnosti využívat tento vynález, seznámit se s jeho podstatou tak, aby činnost dalších jednotlivců mohla na výsledky vynálezecké činnosti vynálezce navazovat, a tím byl umožněn technický a hospodářský rozvoj, a výměnou za to společnost vynálezci poskytuje po určitou omezenou dobu monopol k využívání tohoto zveřejněného technického řešení. Pokud bychom patentověprávní ochranu a ochranu užitnými vzory chtěli charakterizovat v termínech plnění a protiplnění, je plněním poskytovaným společností (státem) poskytnutí a zaručení časově omezeného monopolu vynálezce, resp. vlastníka patentu k užívání vynálezu a protiplněním vynálezce, resp. přihlašovatele, resp. vlastníka patentu pak je svolení s tím, aby vynález byl zveřejněn, tedy zpřístupněn celé veřejnosti. Toto zpřístupnění má dvojí význam: jednak se veřejnost, zejména odborná veřejnost, tj. vědecké kruhy a odborníci zabývající se technickými inovacemi, seznámí s podstatou vynálezu a mohou ji využívat při své další vědecké, resp.

inovační činnosti, jednak je zveřejněním veřejnosti, a to té nejširší, včetně zejména veřejnosti podnikatelské, umožňováno, aby své činnosti přizpůsobila tak, že při nich nebude zasahovat do výlučných práv vlastníka patentu (užitého vzoru) ke chráněnému technickému řešení.

Z hlediska obou těchto základních účelů informování o technických řešeních přihlašovaných k právní ochraně prostřednictvím patentů a užiténých vzorů je rozhodující, aby zveřejnění bylo prováděno takovou formou, která příslušný vynález skutečně a efektivně zpřístupní příslušnému okruhu veřejnosti, tedy zejména vědeckým a podnikatelským kruhům. Z toho vyplývá mj. zákonný požadavek, aby vynález byl „v patentu popsán tak jasně a úplně, aby jej mohl odborník uskutečnit“ (§ 23 odst. 1 písm. b) zákona č. 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích, v platném znění; srov. rovněž čl. 100 písm. b) Úmluvy o udělování evropských patentů – sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 69/2002 Sb. m.s., ve znění sdělení č. 6/2006 Sb. m.s. a č. 4/2006 Sb. m.s.).

Snaha o naplnění těchto dvou základních účelů je také důvodem, proč tyto informace, týkající se ochranných práv účinných na území České republiky, musí být poskytovány v českém jazyce, jak to ve vztahu k evropským patentům zajišťují ust. §§ 35a a násl. zákona č. 527/1990 Sb., v platném znění. Požadavek, aby informace o obsahu průmyslověprávně chráněných technických řešení, která požívají ochrany na území České republiky, byly poskytovány v českém jazyce, vychází vstříc potřebám české odborné veřejnosti nejen z řad vědců, ale i techniků v nejširším slova smyslu, kteří se zpravidla přímo v průmyslových podnicích podílejí na inovačních procesech a u nichž nelze předpokládat tak vysoký a spolehlivý stupeň znalosti cizích jazyků, který by jim umožnil seznámit se s obsahem příslušných technických řešení, chráněných průmyslovými právy tak, aby tato řešení mohli smysluplně využít při své další činnosti a současně aby se mohli vyvarovat porušování příslušných práv. Je přitom třeba si uvědomit, že v českém jazyce vzdělaná a uvažující technická odborná veřejnost pracuje nejen pro české podnikatelské subjekty, nýbrž i pro zahraniční podnikatele, kteří na území České republiky působí prostřednictvím svých dceřiných společností, podniků na území České republiky a jiných forem podnikání zahraničních osob na území České republiky.

Mimořádný a zcela specifický význam má rovněž informování veřejnosti o stavu a obsahu průmyslověprávní ochrany také v oblasti práv na označení, tedy ochranných známek a označení původu a zeměpisných označení. Je třeba si uvědomit, že jen počet registrovaných ochranných známek, účinných na území České republiky, se v současné době pohybuje ve stovkách tisíc a jen národních ochranných známek každoročně přibývá více než 15.000 (podrobné údaje lze najít např. ve výročních zprávách Úřadu průmyslového vlastnictví). K tomu přistupují další desítky tisíc nově registrovaných mezinárodních ochranných známek účinných na území České republiky a ochranných známek Společenství. Jedná se přitom často o velmi banální označení, která jsou užívána jen pro velmi specifický okruh zboží, případně která nejsou užívána (zatím) vůbec a s nimiž příslušná podnikatelská ani spotřebitelská veřejnost není běžně konfrontována.

Jediným spolehlivým prostředkem, jak zjistit, jaká označení jsou na území České republiky chráněna prostřednictvím ochranných známek, popř. jiných průmyslových práv, je tak provedení rešerše v příslušných rejstřících průmyslových práv. Zákon sice ukládá Úřadu průmyslového vlastnictví vést rejstřík pouze národních ochranných známek, zapisovaných Úřadem průmyslového vlastnictví, avšak informační databáze poskytované veřejnosti Úřadem průmyslového vlastnictví slouží jako samozřejmý zdroj informací o všech druzích ochranných známek účinných na území České republiky, tedy i o mezinárodních ochranných známkách účinných na území České republiky a ochranných známkách Společenství.

Tyto informace jsou rovněž oporou pro činnost všech dalších institucí, které se podílejí na prosazování průmyslových práv, při zjišťování, zda určité tvrzené průmyslové právo, resp. zda určitý nemotný statek požívá právní ochrany na území České republiky; spolehlivá odpověď na tuto otázku je nezbytnou podmínkou pro to, aby tyto příslušné jiné instituce, které se podílejí na prosazování práv k duševnímu vlastnictví, mohly provádět svou činnost, a to jak v oblasti monitorovací a kontrolní, tak i zajišťovací, preventivní, vyšetřovací a především rozhodovací.

Vedení veřejně přístupných rejstříků průmyslových práv ukládají Úřadu průmyslového vlastnictví jednotlivé zákony na ochranu průmyslového vlastnictví, konkrétně zákon č. 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích, v platném znění, zákon č. 529/1991 Sb., o ochraně topografií polovodičových výrobků, zákon č. 478/1992 Sb., o užitečných vzorech, v platném znění, zákon č. 207/2000 Sb., o ochraně průmyslových vzorů a o změně zákona č. 527/1990 Sb., o vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích, v platném znění, zákon č. 452/2001 Sb., o ochraně označení původu a zeměpisných označení a o změně zákona na ochranu spotřebitele, v platném znění, a zákon č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách a o změně zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění pozdějších předpisů (zákon o ochranných známkách), v platném znění.

4.1.1. Informace o technických řešeních

4.1.1.1. Zákonné informační povinnosti

Zákon č. 527/1990 Sb., v platném znění, ukládá Úřadu průmyslového vlastnictví povinnost vést patentový rejstřík, do kterého Úřad zaznamenává rozhodné údaje o přihláškách vynálezů, řízení o nich a rozhodné údaje o udělených patentech (§ 69 odst. 1 zákona č. 527/1990 Sb., v platném znění). Ust. § 69 odst. 2 zákona č. 527/1990 Sb., v platném znění, ukládá Úřadu průmyslového vlastnictví vést rejstřík evropských patentů platných na území České republiky, přičemž pro zápisy do rejstříku evropských patentů se použije první odstavec téhož ustanovení i pro zápisy do rejstříku evropských patentů platí, že do rejstříku se

zaznamenávají rozhodné údaje o přihláškách vynálezů, řízení o nich a rozhodné údaje o udělených patentech.

Ust. § 69 odst. 3 zákona č. 527/1990 Sb., v platném znění, dále Úřadu průmyslového vlastnictví ukládá povinnost vydávat Věstník, v němž uveřejňuje zejména skutečnosti týkající se zveřejněných přihlášek vynálezů, udělených patentů a další údaje týkající se vynálezů, jakož i úřední sdělení a rozhodnutí zásadní povahy.

Tyto povinnosti dále zpřesňuje vyhláška č. 550/1990 Sb., o řízení ve věcech vynálezů a průmyslových vzorů, v platném znění.

Vyhláška specifikuje, že již podanou přihlášku vynálezu Úřad průmyslového vlastnictví zapíše do rejstříku přihlášek vynálezů. Ust. § 12 vyhlášky č. 550/1990 Sb., v platném znění, stanoví, že do rejstříku přihlášek vynálezů se zapisuje:

- spisová značka přihlášky vynálezu;
- zatřídění vynálezu podle mezinárodního patentového třídění;
- datum podání přihlášky vynálezu;
- příjmení, jméno a bydliště původce vynálezu;
- označení přihlašovatele a jeho zástupce, je-li zastoupen;
- název vynálezu;
- údaj o uplatněném právu přednosti podle mezinárodní smlouvy, pokud přichází v úvahu;
- označení pracovníka Úřadu, kterému byla přihláška přidělena k řízení;
- nabídka licence;
- údaje k jednotlivým podáním ve věci a úkonech Úřadu.

Je třeba si uvědomit, že ke zveřejnění podané patentové přihlášky dochází v zásadě až po uplynutí 18 měsíců ode dne nabytí práva přednosti a že toto zveřejnění je oznamováno ve Věstníku Úřadu průmyslového vlastnictví (§ 31 odst. 1 zákona č. 527/1990 Sb., v platném znění). Před touto lhůtou může být přihláška vynálezu zveřejněna jen ve dvou případech:

- na žádost přihlašovatele, která musí být podána nejpozději do 12 měsíců ode dne práva přednosti a současně musí být zaplacen správní poplatek podle zvláštních předpisů;
- byl-li před uplynutím lhůty 18 měsíců ode dne nabytí práva přednosti na přihlášku udělen patent; v takovém případě je přihláška zveřejněna současně s oznámením o udělení patentu ve Věstníku; bez souhlasu přihlašovatele však Úřad průmyslového vlastnictví přihlášku vynálezu nezveřejní ani v tomto případě před uplynutím 12 měsíců od vzniku práva přednosti.

Spolu s přihláškou vynálezu může Úřad zveřejnit zprávu o stavu techniky (rešerše) vztahující se k vynálezu uplatněnému v přihlášce. K tomu zatím v České republice v praxi nedochází.

Po zveřejnění patentové přihlášky je umožněno celé veřejnosti do jejího obsahu nahlížet, činit si výpisy a pořizovat kopie. Na základě takto získaných informací pak může odborná veřejnost provádět hodnocení, zda zveřejněná přihláška splňuje podle jejího názoru podmínky patentovatelnosti, a případně předložit připomínky k patentovatelnosti, resp. po udělení patentu podat návrh na jeho úplné nebo částečné zrušení.

Vynález, na který byl udělen patent, Úřad průmyslového vlastnictví zapisuje do patentového rejstříku. Údaje zapisované do patentového rejstříku opět bližší specifikuje vyhláška č. 550/1990 Sb., v platném znění. Do patentového rejstříku se na základě ust. § 16 odst. 2 této vyhlášky u každého vynálezu zapisuje:

- číslo patentu;
- datum udělení patentu;
- datum zveřejnění udělení patentu ve Věstníku Úřadu průmyslového vlastnictví;
- název vynálezu;
- datum podání přihlášky vynálezu a její spisová značka;
- datum zveřejnění přihlášky vynálezu;
- údaj o uplatněném právu přednosti podle mezinárodní smlouvy, pokud přichází v úvahu;
- majitel patentu, sídlo (bydliště), popřípadě jeho zástupce;
- zatřídění vynálezu podle mezinárodního patentového třídění;
- příjmení, jméno a bydliště původce vynálezu;
- případné udělení dodatkového ochranného osvědčení;
- převod patentu;
- licence;
- nabídka licence;
- nucená licence;
- právo předchozího uživatele;
- zrušení, popřípadě částečné zrušení patentu;
- platby správních poplatků za patent;
- zánik patentu;
- další rozhodné údaje.

Do patentového rejstříku nejsou zapisovány patentové nároky, popis a výkresy; samotné seznámení se se stavem zápisu v patentovém rejstříku tak neumožňuje seznat vlastní obsah uděleného patentu. Tyto další informace lze získat rešerší v databázi patentů a užitečných vzorů Úřadu průmyslového vlastnictví a dále přímo rešerší v patentové literatuře, kterou Úřad průmyslového vlastnictví provádí.

K charakteru zápisů v patentovém rejstříku je nutno ještě poznamenat, že zápis do rejstříku podle platné právní úpravy nemá konstitutivní povahu. Provádění těchto zápisů nemá povahu správních aktů ve smyslu rozhodnutí podle správního řádu a tyto zápisy jsou pouze výrazem jiné správní činnosti prováděné Úřadem, která nezakládá, nemění ani neruší konkrétní právní vztahy. Charakter zápisů v patentovém rejstříku je tak pouze evidenční a proti zápisu do patentového rejstříku se nelze bránit opravnými prostředky podle správního řádu. Lze nicméně připustit důkaz opaku ve vztahu ke stavu, který je evidován v patentovém rejstříku, např. rozhodnutím soudu o určité skutečnosti (např. o prohlášení konkurzu na vlastníka patentu) nebo rozhodnutím Úřadu průmyslového vlastnictví.

Ust. § 2 písm. c) zákona č. 14/1993 Sb., o opatřeních na ochranu průmyslového vlastnictví, v platném znění dále Úřadu průmyslového vlastnictví ukládá vedení ústředního fondu světové patentové literatury. Zákon č. 14/1993 Sb. ani žádný jiný právní předpis však již povinnosti a působnosti Úřadu průmyslového vlastnictví v tomto směru nijak nespecifikuje.

Než přikročíme k analýze dalších informačních činností, prováděných v oblasti patentů a užitných vzorů Úřadem průmyslového vlastnictví, které nejsou zákonem specificky upraveny, je třeba se ještě zmínit o dalším významném zákonem upraveném prostředku získávání informací o stavu a obsahu ochrany technických řešení, kterou nabízí institut nahlížení do spisu.

Podobné informační povinnosti jako v oblasti patentů jsou Úřadu průmyslového vlastnictví zákonem uloženy i v oblasti užitných vzorů.

Ust. § 20 odst.1 zákona č. 478/1992 Sb., o užitných vzorech, v platném znění, ukládá Úřadu povinnost vést rejstřík, do něhož zaznamenává rozhodné údaje o přihláškách užitných vzorů a o zapsaných užitných vzorech. Do rejstříku se na základě zákona u každého užitného vzoru zapisují tyto údaje:

- číslo zápisu (osvědčení);
- datum zápisu;
- datum zveřejnění zápisu užitného vzoru v Věstníku;
- název užitného vzoru;
- datum podání přihlášky, popřípadě právo přednosti, a spisová značka přihlášky;
- přihlašovatel užitného vzoru (jméno nebo název), jeho bydliště (sídlo), popřípadě jeho zástupce;
- příjmení, jméno a bydliště původce užitného vzoru;
- majitel užitného vzoru (jméno nebo název), bydliště (sídlo), popřípadě jeho zástupce;
- právo předchozího uživatele;
- zařazení užitného vzoru podle mezinárodního patentového třídění;
- převod užitného vzoru;
- licence;

- nucená licence;
- prodloužení platnosti zápisu;
- výmaz užitého vzoru;
- odnětí ochrany, popřípadě její přepis;
- zánik ochrany.

I v oblasti užiténých vzorů platí, že Úřad ve Věstníku zveřejňuje skutečnosti týkající se užiténých vzorů, jakož i úřední sdělení a rozhodnutí zásadní povahy.

Do nedávné doby pro posouzení, byť předběžné, zda v určitém konkrétním případě dochází k porušování průmyslového práva z oblasti technických řešení, nepostačovalo vyhledání informací o příslušném průmyslovém právu v databázích Úřadu průmyslového vlastnictví, které jsou přístupné na internetu, nýbrž bylo nutné požádat Úřad o zpřístupnění konkrétního patentového spisu, který teprve obsahoval znění patentových nároků, které vymezují vlastní chráněné řešení. V současné době je většina patentových spisů již dostupná také v elektronické podobě na internetu a požadované informace lze proto vyhledat podle příslušného spisového čísla.

4.1.1.2. Věstník

Věstník Úřadu průmyslového vlastnictví v současné době vychází v elektronické podobě a je přístupný na internetové adrese www.upv.cz. Ve Věstníku se podle současné praxe zveřejňují tyto údaje o patentech, užiténých vzorech a průmyslových vzorech:

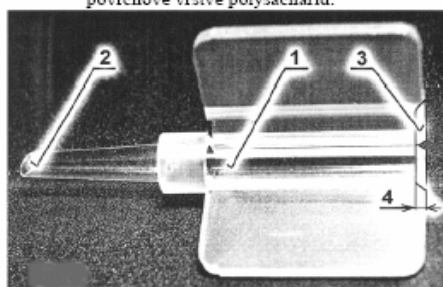
- číslo patentu/zápisu/osvědčení;
- datum zápisu;
- číslo přihlášky/žádosti;
- datum podání přihlášky/žádosti;
- údaje o výstavní prioritě;
- počet průmyslových vzorů (v případě průmyslových vzorů);
- číslo prioritní přihlášky;
- datum podání prioritní přihlášky;
- země priority;
- datum zveřejnění přihlášky vynálezu;
- datum zveřejnění zapsaného průmyslového vzoru;
- datum zveřejnění udělení patentu a zápisu užitého vzoru;
- datum zápisu užitého vzoru, datum oznámení udělení evropského patentu v Evropském patentovém věstníku;
- mezinárodní patentové třídění/locarnské třídění průmyslových vzorů;
- název;
- vyobrazení průmyslového vzoru (u průmyslových vzorů);

- anotace;
- číslo základního patentu;
- označení přihlašovatele/žadatele
- označení původce;
- označení majitele/vlastníka;
- označení zástupce;
- číslo mezinárodní přihlášky;
- číslo mezinárodního zveřejnění;
- datum a orgán registrace;
- doba platnosti osvědčení;
- označení přípravku;
- datum podání a čísla evropské patentové přihlášky;
- datum zveřejnění a číslo zveřejnění evropské patentové přihlášky v Evropském patentovém věstníku.

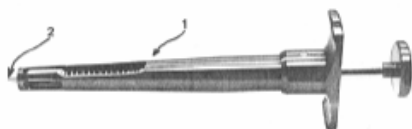
Pro přehlednost zařazujeme příklad zveřejněných údajů o přihlášce patentů ve Věstníku Úřadu průmyslového vlastnictví 12-2007 dne 21.3.2007.

Zveřejněné přihlášky vynálezů - řazené podle MPT

- (51) **A61F 9/007** (2006.01)
B65B 23/00 (2006.01)
(21) **2005-565**
(71) Stodůlka Pavel MUDr. Ph.D., Zlín, CZ
(72) Stodůlka Pavel MUDr. Ph.D., Zlín, CZ
(54) **Cartridge k uchování a/nebo zavádění očního implantátu**
(22) 08.09.2005
(57) Cartridge k uchování a/nebo zavádění očního implantátu, zejména umělé nitrooční čočky, je tvořena úložným boxem (1) implantátu a zaváděcí kanylou (2) z polymerního materiálu, zejména polypropylénu. Dutina úložného boxu (1) je spojena s vnitřní dutinou zaváděcí kanyly (2). Vstupní otvor (3) dutiny úložného boxu (1) má sraženou hranu (4) a vnitřní povrch zaváděcí kanyly (2) obsahuje v povrchové vrstvě polysacharid.

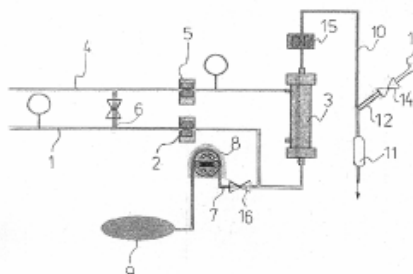

- (51) **A61F 9/007** (2006.01)
2005-566
(21) Stodůlka Pavel MUDr. Ph.D., Zlín, CZ
(72) Stodůlka Pavel MUDr. Ph.D., Zlín, CZ
(54) **Zařízení k zavádění očního implantátu**
(22) 08.09.2005
(57) Zařízení k zavádění očního implantátu - umělé nitrooční čočky je tvořené injektorem (1) s pístem (2) k vytlačení implantátu z úložného prostoru (7) cartridge (6) přes její zaváděcí kanylu (8). Konec pístu (2) injektoru (1) je opatřen návlekm (3), který má ve své přední čelní ploše (3'') vytvořenou dutinu (5) pro okrajovou část nitrooční čočky.

- (51) **A61M 1/00** (2006.01)
A61M 1/34 (2006.01)
B01D 29/00 (2006.01)
(21) **2005-562**
(71) Fakultní nemocnice, Hradec Králové, CZ
(72) Bláha Milan Prof. MUDr. CSc., Hradec Králové, CZ
Malý Radovan MUDr. PhDr., Hradec Králové, CZ
Bláha Vlastimil Prof. MUDr. CSc., Hradec Králové, CZ
Sobotka Luboš Prof. MUDr. CSc., Hradec Králové, CZ
Mažán Vladimír MUDr., Městec Králové, CZ
Zajíc Jiří MUDr., Hradec Králové, CZ
(54) **Zařízení pro filtraci krevní plazmy**
(22) 07.09.2005
(57) Zařízení pro filtraci krevní plazmy je tvořeno filtračním prvkem (3), na který je napojena přívodní trubice (1) krevní plazmy a odváděcí trubice (4) krevní plazmy, přívodní trubice (7) regenerační kapaliny a trubice (10) pro odvádění tekutin, která je napojena na odváděcí jímku (11) a je opatřena odbočkou (12) s odebiracím hrdlem (13) a uzavíracím prvkem (14). Při čištění filtračního prvku (3) krevní plazma event. regenerační kapalina odtéká trubici (10) pro odvádění tekutin do odváděcí jímky (11). Odběr krevní plazmy nebo regeneračního roztoku se provádí

- (74) injekční stříkačkou nasazenou na hrdlo (13) odbočky (12).
Jan Brykner, Resslova 741, Hradec Králové, 50002

- (51) **B01D 61/00** (2006.01)
C12N 1/00 (2006.01)
(21) **2006-822**
(71) Biogen Idec MA Inc., Cambridge, MA, US
(72) Pham Christine, Y., San Diego, CA, US
Thömmes Jörg, San Diego, CA, US
(54) **Způsob čištění kultur savčích buněk v průmyslovém měřítku**
(22) 21.06.2005
(32) 21.06.2004
(31) 2004/871261
(33) US
(86) PCT/US2005/021781
(87) WO 2006/007459
(57) Při způsobu čištění vzorku buněk v průmyslovém měřítku se vzorek buněk odstředí a pak se odstředěná kapalina filtruje soustavou filtrů pro hloubkovou filtraci. Způsob je zejména vhodný při průmyslové izolaci terapeutických proteinů secermovaných buněčnými kulturami.
(74) TRAPLOVÁ HAKR KUBAT Advokátní a patentová kancelář, Ing. Eduard Hakr, Přístavní 24, Praha 7, 17000

- (51) **B23B 51/00** (2006.01)
B23B 51/02 (2006.01)
(21) **2006-634**
(71) Seco Tools AB, Fagersta, SE
(72) Frejd Stefan, Söderköping, SE
(54) **Vrták a špička vrtáku s vodicími členy**
(22) 22.04.2005
(32) 05.05.2004
(31) 2004/0401175
(33) SE
(86) PCT/SE2005/000592
(87) WO 2005/105350
(57) Vrták má tělo (12) vrtáku, špičku (10) vrtáku a stopkovou část (13). Špička (10) vrtáku má alespoň jeden břit (19) a alespoň jeden periferně umístěný vodicí člen (40). Vrták má středovou osu (CL). Vodicí člen (40) špičky (10) vrtáku obsahuje částečně válcovou první část (41) povrchu a excentrickou druhou část (42) povrchu. První část (41) povrchu se axiálně zpětně napojuje podél vodicího členu (40) na druhou část (42) povrchu.
(74) Společná advokátní kancelář Všetečka Zelený Švorčík Kalenský a partneři, JUDr. Petr Kalenský, Hájkova 2, Praha 2, 12000

Dále pro informaci zařazujeme příklad vyrozumění o udělení patentů v témže Věstníku.

VĚSTNÍK ÚŘADU PRŮMYSLUVÉHO VLASTNICTVÍ 12-2007 CZ, datum publikace 21.03.2007
(udělené patenty)

FG4A

Udělené patenty - přehled podle čísel patentů

V období uzávěrky tohoto čísla Věstníku udělil Úřad průmyslového vlastnictví tyto patenty.

297738	<i>C 21 B 7/20</i>	(2006.01)
297739	<i>B 21 D 17/00</i>	(2006.01)
297740	<i>F 25 D 23/08</i>	(2006.01)
297741	<i>C 30 B 29/20</i>	(2006.01)
297742	<i>C 03 C 4/02</i>	(2006.01)
297743	<i>A 61 K 31/221</i>	(2006.01)
297744	<i>C 08 F 8/00</i>	(2006.01)
297745	<i>C 08 F 6/00</i>	(2006.01)
297746	<i>C 08 G 18/77</i>	(2006.01)
297747	<i>C 08 F 10/06</i>	(2006.01)
297748	<i>B 65 D 1/14</i>	(2006.01)
297749	<i>B 29 D 23/00</i>	(2006.01)
297750	<i>B 21 D 3/02</i>	(2006.01)
297751	<i>C 06 D 5/06</i>	(2006.01)
297752	<i>F 16 F 15/22</i>	(2006.01)
297753	<i>B 65 D 33/08</i>	(2006.01)
297754	<i>B 62 K 3/02</i>	(2006.01)
297755	<i>C 08 G 18/78</i>	(2006.01)
297756	<i>C 04 B 7/43</i>	(2006.01)
297757	<i>C 21 B 7/20</i>	(2006.01)
297758	<i>C 08 F 6/00</i>	(2006.01)
297759	<i>F 01 D 5/32</i>	(2006.01)
297760	<i>C 01 B 31/34</i>	(2006.01)
297761	<i>C 08 G 65/26</i>	(2006.01)
297762	<i>C 22 C 38/44</i>	(2006.01)
297763	<i>E 04 B 1/35</i>	(2006.01)
297764	<i>F 02 D 15/02</i>	(2006.01)
297765	<i>E 04 F 15/024</i>	(2006.01)
297766	<i>F 16 L 9/12</i>	(2006.01)
297879	<i>G 06 Q 50/00</i>	(2006.01)

Uvádíme rovněž příklady zveřejněných překladů evropských patentových spisů u EP1279908 a evropských patentových přihlášek:

VĚSTNÍK ÚŘADU PRŮMYŠLOVÉHO VLASTNICTVÍ 12-2007 CZ, datum publikace 21.03.2007
(evropské patentové přihlášky a evropské patenty)

4

Zveřejněné překlady evropských patentových spisů

U následujících udělených evropských patentů s účinky pro Českou republiku byl majitelem předložen překlad patentového spisu do českého jazyka (§ 35c odst. 2 až 4 zákona č. 527/1990 Sb., v platném znění). Údaje jsou řazeny vzestupně podle čísel evropských patentů.

(97) EP 1279908		(72) Chen, Chii-Shu, East Hanover, New Jersey 07936, US
(47) 03.01.2007		Callais, Peter A., Collegeville, Pennsylvania 19426, US
(97) 29.01.2003		West, John Michael, Hockessin, Delaware 19707, US
(51) F25B 30/04 (2006.01)		(54) Způsob vytvrzování směsí z lisovací směsi v plátech nebo ze sypké lisovací směsi
F25B 35/04 (2006.01)		(32) 12.10.2001
F25B 17/08 (2006.01)		(31) 2001/976939
(96) 18.07.2002		(33) US
(96) 02015697.2		(74) PATENTSERVIS Praha a.s., Jivenská 1273/1, Praha 4, 14021
(73) Vaillant GmbH, 42859 Remscheid, DE		
(72) Heim, Johann-Ludwig, 42857 Remscheid, DE		
Hocker, Thomas, Dr., 42857 Remscheid, DE		
Lang, Rainer, Dr., 51067 Köln, DE		
Marth, Frank, 56581 Melsbach, DE		
Marx, Uwe, 51375 Leverkusen, DE		
Preseha, Ralph, 42659 Solingen, DE		
Wienen, Johann, 46359 Heiden, DE		
(54) Adsorpční tepelné čerpadlo		(97) EP 1323754
(32) 23.07.2001, 16.08.2001		(47) 30.08.2006
(31) 2001/10136836, 2001/12812001		(97) 02.07.2003
(33) DE, AT		(51) C08G 18/08 (2006.01)
(74) FISCHER & PARTNER, Ing. Michael Fischer, Na Hrobcí 5, Praha 2, 12800		C09D 175/04 (2006.01)
		B05B 5/04 (2006.01)
		(96) 12.12.2002
		(96) 02027818.0
		(73) E.I. DU PONT DE NEMOURS & COMPANY INCORPORATED, Wilmington, Delaware 19898, US
		(72) Holfter, Dirk, 58093 Hagen, DE
		Laack, Birgit, 42119 Wuppertal, DE
		(54) Proces aplikace vodného vícesložkového nátěrového prostředku
		(32) 27.12.2001
		(31) 2001/32857
		(33) US
		(74) Patentová kancelář Pavlica & Pavlica, Ing. Tomáš Pavlica, Branická 416/237, Praha 4, 14000
(97) EP 1288508		(97) EP 1364783
(47) 06.12.2006		(47) 22.11.2006
(97) 05.03.2003		(97) 26.11.2003
(51) F16B 12/12 (2006.01)		(51) B41F 17/26 (2006.01)
(96) 25.07.2002		B41F 5/24 (2006.01)
(96) 02450165.2		(96) 16.05.2003
(73) Harrer, Vinzenz, 8162 Neudorf bei Pass, AT		(96) 03425316.1
(72) Harrer, Vinzenz, 8162 Neudorf bei Pass, AT		(73) Cintio, Maria Teresa, 63017 Porto San Giorgio (AP), IT
(54) Zástrčková spojka		(72) Cintio, Maria Teresa, 63017 Porto San Giorgio (AP), IT
(32) 03.09.2001		(54) Vysokorychlostní tiskařský stroj
(31) 2001/13912001		(32) 20.05.2002
(33) AT		(31) 2002/AP20020005
(74) Čermák Hofejš Myslitl a spol., JUDr. Karel Čermák, advokát, Národní 32, Praha 1, 11000		(33) IT
		(74) PATENTSERVIS Praha a.s., Jivenská 1273/1, Praha 4, 14021
(97) EP 1298856		(97) EP 1393865
(47) 27.12.2006		(47) 06.12.2006
(97) 02.04.2003		(97) 03.03.2004
(51) H04L 12/56 (2006.01)		(51) B25G 3/18 (2006.01)
H04Q 7/22 (2006.01)		(96) 22.07.2003
(96) 25.09.2002		(96) 03016473.5
(96) 02021742.8		(73) Wolf-Garten GmbH & Co. KG, 57518 Betzdorf, DE
(73) LG ELECTRONICS INC., Seoul, KR		(72) Finkler, Peter, 66640 Namborn, DE
(72) You, Cheol Woo, Kwanak-gu, Seoul, KR		Alf, Herbert, 54344 Kenn, DE
Ahn, Jong Hya, Anyang-shi, Kyonggi-do, KR		(54) Zařízení pro spojení domácího nářadí s násadou
Yoon, Suk Hyon, Yangchon-gu, Seoul, KR		(32) 29.08.2002
Lee, Young Jo, Kunpo-shi, Kyonggi-do, KR		(31) 2002/20213299/U
(54) Způsob přenosu datových paketů v komunikačním systému		(33) DE
(32) 29.09.2001		(74) PATENTSERVIS Praha a.s., Jivenská 1273/1, Praha 4, 14021
(31) 2001/2001060964		
(33) KR		
(74) Čermák Hofejš Myslitl a spol., JUDr. Karel Čermák, advokát, Národní 32, Praha 1, 11000		
(97) EP 1302497		(97) EP 1400646
(47) 06.12.2006		(47) 29.11.2006
(97) 16.04.2003		(97) 24.03.2004
(51) C08G 63/00 (2006.01)		
C08F 299/04 (2006.01)		
(96) 29.07.2002		
(96) 02078087.0		
(73) Arkema Inc., Philadelphia, PA 19103-3222, US		

Věstník Úřadu průmyslového vlastnictví byl do konce roku 2006 vydáván s měsíční periodicitou ve dvou částech v papírové podobě, přičemž v části A byly zveřejňovány zvláště skutečnosti týkající se přihlášek vynálezů, užitných a průmyslových vzorů, SPC, topografií a dále úředních sdělení a rozhodnutí zásadní povahy. V části B byly zveřejňovány skutečnosti týkající se ochranných známek a označení původu a zeměpisných označení. Od roku 2007 je Věstník vydáván s týdenní periodicitou pouze v elektronické podobě, která je přístupná na internetových stránkách Úřadu průmyslového vlastnictví, přičemž obě původní části jsou spojeny v jednu. Věstníky vydávané v papírové podobě jsou k dispozici ve studovně Úřadu průmyslového vlastnictví.

4.1.1.3. Vedení a zpřístupňování fondu patentové literatury

Úřad průmyslového vlastnictví buduje a zpřístupňuje fond světové a národní patentové literatury. V současné době má k dispozici přes 30.000.000 dokumentů z více než dvaceti zemí, včetně dokumentů, na nichž byly uděleny patenty na základě Dohody o udělování evropských patentů a Smlouvy o patentové spolupráci. Tuto patentovou literaturu Úřad zpřístupňuje jednak na klasických nosičích (papír, mikrofiš, mikrofilm), jednak za použití výpočetní techniky. Úřad má v současné době možnost přístupu v režimu on-line do řady zahraničních databázových center a vlastní rozsáhlou sbírku patentových dokumentů na CD-ROM jak plnotextových, tak i rešeršních. Řada služeb Úřadu poskytovaných v této oblasti je bezplatná, zpoplatněny jsou služby, které jsou spojeny s mimořádnými náklady Úřadu, např. přístup do zahraničních databázových center nebo rešerše v rešeršních souborech na CD-ROM.

Na základě písemné objednávky s uvedením čísla dokumentu státu publikace a pokud možno hlavního zatřídění podle mezinárodního patentového třídění, Úřad zhotovuje kopie patentových dokumentů a zasílá je za poplatek žadatelům z řad nejširší veřejnosti.

Vedle toho Úřad poskytuje veřejnosti rešeršní služby, tedy na základě zadání žadatele o rešerši přímo provádí patentové rešerše ve světové patentové literatuře. Úřad rovněž umožňuje veřejnosti přímý přístup do databáze národních dokumentů ve studovně Úřadu.

4.1.1.4. Informace zveřejňované na internetu

Velký význam v rámci informační činnosti Úřadu průmyslového vlastnictví má vedení a zveřejňování databáze průmyslověprávních informací na internetu na stránce Úřadu www.upv.cz. Tato databáze zahrnuje mj. databázi patentů a užitných vzorů. Tato databáze obsahuje přihlášky vynálezů zveřejněné od roku 1991, udělené patenty od č. 213521 (ke dni 30.5.2007), evropské patenty platné na území ČR a zapsané užitné vzory. V databázi je možno vyhledávat na základě čísla přihlášky, čísla dokumentu/zápisu, názvu,

přihlašovatele/majitele, původce, data podání přihlášky, data práva přednosti, data zveřejnění vynálezu, data udělení/publikace patentu, mezinárodního patentového třídění, anotace, stavu a druhu dokumentu.

Internetová stránka Úřadu průmyslového vlastnictví dále umožňuje i dálkový přístup do zahraničních databází, zejména do databáze esp@CENet Evropského patentového úřadu, dále do databází Světové organizace duševního vlastnictví, Amerického patentového a známkového úřadu, Japonského patentového úřadu, Čínského úřadu duševního vlastnictví, Korejského úřadu duševního vlastnictví, Patentového úřadu Velké Británie, Německého patentového a známkového úřadu, Maďarského patentového úřadu, Úřadu průmyslového vlastnictví Slovenské republiky aj.

Pro názornost uvádíme příkladný výpis z databáze patentů a užitných vzorů Úřadu průmyslového vlastnictví, týkající se českého národního patentu č. 292849 s názvem „farmaceutický prostředek s řízeným uvolněním oxykodonu“. Jak patrně, databáze obsahuje kromě čísla přihlášky, čísla dokumentu, data přihlášení, data práva přednosti, čísla prioritního dokladu, země priority, názvu, přihlašovatele/majitele, údajů o původci, zástupci, mezinárodním patentovém třídění a datech zveřejnění, udělení patentu a publikace patentu rovněž anotaci příslušného technického řešení.

Výpis z databáze Patentů a Užiténých vzorů

Údaje byly získány dne 27.3.2007. Na základě dat ze dne (poslední aktualizace DB) 26.3.2007 20:36.
1 z 1

Číslo přihlášky: 1999-1153
Číslo dokumentu: 292849
Datum přihlášení: 25.11.1992
Datum práva přednosti: 27.11.1991
C. prioritního dokladu: 1991 800549
Země priority: US
Název: **Farmaceutický prostředek s řízeným uvolněním oxykodonu**
Přihlašovatel/Majitel: EURO-CELTIQUE S.A., Luxembourg, LU
Původce: Oshlack Benjamin, New York, NY, US
Chasin Mark, Manalpan, NJ, US
Minogue John Joseph, Mount Vernon, NY, US
Kaiko Robert Francis, Weston, CT, US
Zástupce: JUDr. Ph.D. Karel Čermák, Národní 32, Praha 1, 11000
MPT: A 61 K 31/485, 9/22, A 61 P 25/04
Datum zveřejnění: 13.04.1994
Datum udělení patentu: 29.10.2003
Datum publikace patentu: 17.12.2003
Stav: Platný dokument
Anotace: Farmaceutický prostředek s řízeným uvolňováním oxykodonu pro perorální podání, který obsahuje a) sůl oxykodonu v množství, ekvivalentním 10 až 160 mg hydrochloridu oxykodonu a b) matrici pro řízené uvolňování účinné látky, odlišnou od matrice z akrylových pryskyřic pro zajištění rozpouštění nezávisle na hodnotě pH a c) prostředek zajistí při podávání v intervalu každých 12 hodin maximální koncentraci oxykodonu v plazmě v rozmezí 6 až 240 ng/ml v době 2 až 4,5 hodin po perorálním podání a minimální koncentraci oxykodonu v plazmě 3 až 120 ng/ml v době 10 až 14 hodin po podání.

Zpět na hitlist

Copyright © 2002-2007 DELTAX Systems ALL Rights Reserved.

http://isdvap1.upv.cz/pls/portal30/portal30_portlets.pt.detail

27.03.2007

Je ovšem třeba zdůraznit, že údaje zpřístupněné v této databázi formou dálkového přístupu neobsahují veškeré údaje o příslušném technickém řešení, zejména neobsahují nároky, popis a výkresy. Tyto údaje jsou zřejmé z patentového spisu, který Úřad průmyslového vlastnictví na žádost poskytne kterémukoli žadateli.

Příklad titulní strany příslušného patentového spisu a patentových nároků rovněž pro názornost uvádíme:

PATENTOVÝ SPIS		(11) Číslo dokumentu:
<p>(19) ČESKÁ REPUBLIKA</p> 	<p>(21) Číslo přihlášky: 1999 - 1153</p> <p>(22) Přihlášeno: 25.11.1992</p> <p>(30) Právo přednosti: 27.11.1991 US 1991/800549</p> <p>(40) Zveřejněno: 13.04.1994 (Věstník č. 4/1994)</p> <p>(47) Uděleno: 29.10.2003</p> <p>(24) Oznámeno udělení ve Věstníku: 17.12.2003 (Věstník č. 12/2003)</p> <p>(86) PCT číslo: PCT/US92/10146</p> <p>(87) PCT číslo zveřejnění: WO 93/010765</p>	<p>(13) Druh dokumentu: B6</p> <p>(51) Int. Cl.⁷: A 61 K 31/485 A 61 K 9/22 A 61 P 25/04</p>
	<p>ÚŘAD PRŮMYSLOVÉHO VLASTNICTVÍ</p>	
<p>(73) Majitel patentu: EURO-CELTIQUE S.A., Luxembourg, LU;</p> <p>(72) Původce vynálezu: Oshlack Benjamin, New York, NY, US; Chasin Mark, Manalpan, NJ, US; Minogue John Joseph, Mount Vernon, NY, US; Kaiko Robert Francis, Weston, CT, US;</p> <p>(74) Zástupce: Korejzová Zdenka JUDr., Spálená 29, Praha 1, 11000;</p>		
<p>(54) Název vynálezu: Farmaceutický prostředek s řízeným uvolněním oxykodonu</p> <p>(57) Anotace: Farmaceutický prostředek s řízeným uvolňováním oxykodonu pro perorální podání, který obsahuje a) sůl oxykodonu v množství, ekvivalentním 10 až 160 mg hydrochloridu oxykodonu a b) matrici pro řízené uvolňování účinné látky, odlišnou od matrice z akrylových pryskyřic pro zajištění rozpouštění nezávisle na hodnotě pH a c) prostředek zajistí při podávání v intervalu každých 12 hodin maximální koncentraci oxykodonu v plazmě v rozmezí 6 až 240 ng/ml v době 2 až 4,5 hodin po perorálním podání a minimální koncentraci oxykodonu v plazmě 3 až 120 ng/ml v době 10 až 14 hodin po podání.</p>		

CZ 292849 B6

4.1.2. Informace o ochranných známkách

4.1.2.1. Zákonné informační povinnosti

Zákon č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách a o změně zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o znění některých dalších zákonů (Zákon o soudech a soudcích), ve znění pozdějších předpisů, (zákon o ochranných známkách), v platném znění, ve svém ust. § 44 ukládá Úřadu průmyslového vlastnictví povinnost vést rejstřík, který obsahuje rozhodné údaje o přihláškách a rozhodné údaje o zapsaných ochranných známkách stanovené zákonem, prováděcím právním předpisem nebo určené Úřadem.

Rejstřík ochranných známek je veřejný a každý má právo do něj nahlížet, pořizovat si kopie a výpisy. Úřad je na základě zákona povinen na žádost vydat úředně ověřený úplný výpis nebo částečný výpis z rejstříku nebo opis zápisu nebo potvrzení o určitém zápisu a nebo potvrzení, že v rejstříku určitý údaj není. Úřad na základě zákona rovněž vydává úřední ověření, kterým potvrzuje shodu výpisu nebo opisu se zápisem v rejstříku. Žadatel o výpis nebo opis je povinen spolu se žádostí zaplatit správní poplatek podle zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, v platném znění.

Zákon o ochranných známkách na řadě míst předvídá, že Úřad údaje o určitých skutečnostech zapisuje do rejstříku.

Tak podle ust. § 28 odst. zákona č. 441/2003 Sb. vyhovuje-li přihláška požadavkům tohoto zákona, nebylo-li řízení o přihlášce zastaveno a nebyly-li podány ve lhůtě námitky nebo byly-li námitky pravomocným rozhodnutím zamítnuty či řízení o nich pravomocně zastaveno, запиše Úřad ochrannou známku do rejstříku spolu s uvedením dne zápisu. Zápis ochranné známky do rejstříku Úřad oznámí ve věstníku.

Zápis ochranné známky do rejstříku má konstitutivní účinky; tyto účinky nastávají dnem zápisu do rejstříku.

Do rejstříku ochranných známek musejí být dále na základě zákona č. 441/2003 Sb. zapisovány údaje o převodu, popř. přechodu ochranné známky; tento převod, popř. přechod je účinný vůči třetím osobám až zápisem do rejstříku (§ 15 odst. 3 zákona č. 441/2003 Sb.).

Úřad je dále povinen vyznačit v rejstříku na základě pravomocného rozhodnutí soudu změnu vlastníka ochranné známky, která byla zapsána na jména obstaravatele (tzv. nevěrného agenta) (§ 16 zákona č. 441/2003 Sb.).

Do rejstříku jsou na základě zákona dále zapisovány údaje o tom, že ochranná známka je předmětem zástavního práva, předmětem výkonu rozhodnutí či exekuce a že je zahrnuta do konkurzní podstaty v konkurzním řízení nebo do seznamu majetku v řízení o vyrovnání (§ 17 zákona č. 441/2003 Sb.). Rovněž zápis zástavního práva k ochranné známce do rejstříku má konstitutivní účinky; zástavní právo vzniká až zápisem do rejstříku, nestanoví-li zvláštní právní předpis jinak.

Do rejstříku jsou na základě zákona dále zapisovány údaje o uzavřených licenčních smlouvách, jejichž předmětem je zapsaná ochranná známka. Tyto licence mohou být poskytnuty jako výlučné nebo nevýlučné a mohou se týkat všech výrobků nebo služeb, pro které byla ochranná známka zapsána, nebo některých z nich. Licenční smlouva je účinná vůči třetím osobám zápisem do rejstříku (§ 18 zákona č. 441/2003 Sb.).

Do rejstříku ochranných známek dále Úřad na základě ust. § 29 odst. 7 zákona č. 441/2003 Sb. zapisuje údaje o obnově zápisu ochranných známek.

Do rejstříku se dále na základě ust. § 30 odst. 1 zákona č. 441/2003 Sb. vyznačuje vzdání se práv k ochranné známce, a to buď v rozsahu všech výrobků či služeb, pro které ochranná známka byla zapsána, nebo v rozsahu některých z nich. Zápis o této právní skutečnosti do rejstříku nemá konstitutivní účinky; účinky prohlášení o vzdání se práv k ochranné známce nastávají již dnem doručení prohlášení vlastníka ochranné známky Úřadu.

Zákon č. 441/2003 Sb. dále výslovně předvídá, že Úřad na žádost запиše v rejstříku změnu složení členů či společníků právnické osoby nebo účastníků sdružení, které je uživatelem kolektivní ochranné známky.

Ust. § 44 odst. 3 zákona č. 441/2003 Sb. předvídá v obecné rovině povinnost Úřadu bezodkladně po doručení zapsat do rejstříku změnu údajů o přihlášce či zapsané ochranné známce vyplývající z pravomocného rozhodnutí příslušného orgánu.

Zákon také Úřadu výslovně ukládá vést rejstřík v elektronické podobě a zveřejňovat informace uvedené v rejstříku způsobem umožňující dálkový přístup (§ 44 odst. 4 zákona 441/2003 Sb.).

Údaje zapisované do rejstříku ochranných známek jsou dále blíže specifikovány vyhláškou č. 97/2004 Sb., k provedení zákona o ochranných známkách. Na základě ust. § 11 odst. 1 vyhlášky tento rejstřík obsahuje:

- číslo spisu přihlášky;
- číslo zápisu ochranné známky;
- datum podání přihlášky;
- datum vzniku práva přednosti;

- datum zveřejnění přihlášky ve Věstníku Úřadu nebo v případě přeměny ochranné známky Společenství na národní ochrannou známku datum jejího zveřejnění ve Věstníku Úřadu pro harmonizaci ve vnitřním trhu (známky a vzory);
- datum zápisu ochranné známky do rejstříku;
- znění nebo vyobrazení ochranné známky; obsahuje-li ochranná známka údaje v jiném písmu než latince a uvedl-li tyto údaje přihlašovatel v přihlášce, přepis těchto údajů do latinky;
- údaj, zda ochranná známka je tvořena pouze barvou nebo kombinací barev včetně uvedení názvu či čísla barev s uvedením názvu použité vzorkovnice barev;
- třídy obrazových prvků ochranné známky;
- údaje o totožnosti vlastníka ochranné známky;
- druh ochranné známky;
- výrobky či služby, pro které je ochranná známka zapsána, vyřazena v pořadí tříd mezinárodního třídění spolu s příslušným číslem třídy;
- omezení rozsahu ochrany;
- převody nebo přechody ochranné známky, včetně údajů o totožnosti nabyvatele;
- jiná práva k ochranné známce a údaje o totožnosti oprávněného;
- licenční smlouvy k ochranné známce a údaje o totožnosti nabyvatele licence;
- data obnov zápisu ochranné známky;
- údaje o totožnosti členů, či společníků právnické osoby nebo účastníků sdružení oprávněných užívat kolektivní ochrannou známku;
- údaje o totožnosti zástupce, přihlašovatele nebo vlastníka;
- zrušení ochranné známky, prohlášení ochranné známky za neplatnou nebo jiný zánik práv k ochranné známce, včetně zdání se práva k ochranné známce;
- ostatní rozhodné údaje, určené Úřadem.

Vyhláška dále předvídá, že rejstřík je zpřístupňován v elektronické podobě též prostřednictvím portálu veřejné správy.

Ohledně nahlížení do spisu platí v oblasti řízení ve věcech ochranných známek obecná úprava podle zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu. Do spisu mají právo nahlížet účastníci a jejich zástupci. Jiným osobám Úřad umožní nahlédnout do spisu, prokáží-li právní zájem nebo jiný vážný důvod a nebude-li tím porušeno právo některého z účastníků, popřípadě dalších dotčených osob anebo veřejný zájem (§ 38 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb.). S právem nahlížet do spisu je spojeno právo činit si výpisy a právo na to, aby správní orgán pořídil kopie spisu nebo jeho části.

4.1.2.2. Věstník Úřadu průmyslového vlastnictví

Zákon rovněž Úřadu průmyslového vlastnictví ukládá vydávat Věstník, v němž mají být zveřejňovány i údaje týkající se ochranných známek. Tato základní povinnost vyplývá z ust. § 44 odst.6 zákona č. 441/2003 Sb., které předvídá, že ve Věstníku Úřad zveřejňuje zejména přihlášky a zapsané ochranné známky a další údaje týkající se ochranných známek, popřípadě sdělení a informace obecné povahy vydané Úřadem, jakož i úřední sdělení a rozhodnutí zásadní povahy.

Zákon č. 441/2003 Sb. dále na řadě míst předvídá, že určité skutečnosti budou zveřejňovány ve Věstníku.

Ve Věstníku se především zveřejňují přihlášky ochranných známek, pokud splňují podmínky stanovené zákonem (§ 23 zákona č. 441/2003 Sb.).

Ve Věstníku jsou dále zveřejňovány údaje o zamítnutí přihlášky, popřípadě o zamítnutí námitek podaných proti přihlášce (§ 26 odst. 6 zákona č. 441/2003 Sb.).

Ve Věstníku se oznamuje zápis ochranné známky do rejstříku (§ 28 odst.2 zákona č. 441/2003 Sb.).

Rovněž obnova zápisu ochranné známky je zveřejňována ve Věstníku (§ 29 odst. 7 zákona č. 441/2003 Sb.) Ve Věstníku je oznamováno rovněž vzdání se práv k ochranné známce (§ 30 odst. 1 zákona č. 441/2003 Sb.).

Ve Věstníku je Úřad rovněž povinen oznamovat rozhodnutí o prominutí zmeškání lhůty (§ 33 odst. 3 zákona č. 441/2003 Sb.).

Ve Věstníku oznamuje Úřad dále na základě ust. § 47 odst 3 zákona č. 441/2003 Sb. Výši poplatku stanovených mezinárodní smlouvou za mezinárodní zápis ochranné známky.

Ve Věstníku Úřadu jsou zveřejňovány informace o přeměně již zapsané ochranné známky Společenství na národní ochrannou známku (§ 50 odst. 4 zákona č. 441/2003 Sb.).

Ve Věstníku se v současné době zveřejňují informace o zamítnutých a částečně zamítnutých přihláškách ochranných známek před zveřejněním, zveřejněných přihláškách ochranných známek, zamítnutých a částečně zamítnutých přihláškách ochranných známek po zveřejnění, zápisech ochranných známek bez změny ve vztahu ke zveřejněným přihláškám, zápisech ochranných známek se změnou ve vztahu ke zveřejněným přihláškám, zápisech licenčních smluv k ochranným známkám, informace o ochranných známkách zrušených a prohlášených za neplatné, obnovách zápisu ochranných známek, zánicích ochranných známek uplynutím

doby platnosti a vzdání se práv k ochranným známkám, změnách vlastníků ochranných známek, změnách v údajích o vlastnících ochranných známek a jiné rozhodné údaje a úřední opravy.

Ve vztahu k ochranným známkám lze z Věstníku vyčíst zejména tyto údaje:

- číslo zápisu ochranné známky (registrace);
- datum zápisu ochranné známky;
- číslo přihlášky ochranné známky (spisu);
- datum podání přihlášky;
- datum vzniku práva přednosti;
- datum zveřejnění přihlášky po průzkumu;
- datum zveřejnění zápisu ochranné známky ve Věstníku;
- seznam výrobků a služeb;
- číslo třídy výrobku a služeb;
- omezení rozsahu ochrany o prvek;
- znění nebo vyobrazení ochranné známky;
- kolektivní ochranná známka;
- prostorová ochranná známka;
- ochranná známka tvořená pouze barvou nebo kombinací barev;
- datum právní moci rozhodnutí / výsledek rozhodnutí;
- údaje o barevnosti ochranné známky;
- údaje o přihlašovateři / vlastníkovi ochranné známky;
- údaje o zástupci;
- mezinárodní číslo zápisu ochranné známky;
- kód státu ochrany mezinárodní ochranné známky;

Pro názornost zařazujeme příklad zveřejněných údajů o zveřejněných přihláškách ochranných známek, které byly zveřejněny ve Věstníku Úřadu průmyslového vlastnictví 13-2007 28.3.2007:

VĚSTNÍK ÚŘADU PRŮMYSLVÉHO VLASTNICTVÍ 13-2007 CZ, datum publikace 28.03.2007
(Zveřejněné přihlášky ochranných známek)

2

Zveřejněné přihlášky ochranných známek

(210) **O-356919**
(220) 06.08.2004
(320) 06.08.2004
(511) 37
(540)

PHANTOM

(510) (37) servis, opravy a údržba počítačů.
(730) **100 MEGA DISTRIBUTION s.r.o.**, Dusíkova 3, Brno, 63800, CZ

(210) **O-424549**
(220) 24.03.2005
(320) 24.03.2005
(511) 16, 41
(540)

BAZALKA

(510) (16) knihy, časopisy, odborné tiskoviny, letáky; (41) pořádání školení, přednášek a seminářů, vydávání knih.
(730) **Lukešová Jana Ing.**, K Bříčce 1580, Hradec Králové, 50008, CZ

(210) **O-428693**
(220) 04.08.2005
(320) 04.08.2005
(511) 9, 37
(540)

HTH system s.r.o.

(510) (9) přístroje a nástroje vědecké, námořní, geodetické, fotografické, filmové, optické, přístroje pro vážení, měření, signalizaci, kontrolu (inspekci), záchranu a přístroje pro vyučování, přístroje a nástroje pro vedení, přepínání, přeměnu, akumulaci, regulaci nebo řízení elektrického proudu, přístroje pro záznam, převod, reprodukci zvuku nebo obrazu, magnetické nosiče zvukových záznamů, gramofonové desky, automatické distributory a mechanismy pro přístroje a mince, zapisovací pokladny, počítačové stroje, přístroje pro zpracování informací a počítače, hasicí přístroje; (37) opravárenská činnost a instalační služby, montáž, údržba a opravy kancelářských strojů a zařízení.
(730) **HTH system, s.r.o.**, Boleslavova 3, Praha 4, 14000, CZ
(740) Mgr. Jindřich Vítek, Nad Petruskou 1, Praha 2, 12000

(210) **O-428858**
(220) 10.08.2005
(320) 10.08.2005
(511) 9, 16, 35, 41
(540)

GLOBE ATLANTIC

(510) (9) elektronické publikace; (16) tiskoviny všeho druhu; (35) propagace a reklama, zprostředkování obchodních záležitostí; (41) výchovná a vzdělávací činnost, školení, kurzy a související poradenství.
(730) **Zvagulis Peter**, Hřebová 215/3, Praha 6 - Lysolaje, 16500, CZ

(210) **O-431749**
(220) 25.11.2005
(320) 25.11.2005
(511) 29, 30, 39
(540)

MÁJKRÉM

(510) (29) výrobky z masa, masové konzervy, masové pomazánky, paštika; (30) koření a koření směsi pro masové a zeleninové krémy a směsi; (39) doprava a skladování těchto uvedených výrobků.

(730) **SELIKO Opava a.s.**, Sadová 44, Opava, 74642, CZ
(740) Jiří Effmert, Halasova 314a, Říčany u Prahy, 25101

(210) **O-432024**
(220) 02.12.2005
(320) 02.12.2005
(511) 9, 16, 35, 37, 41, 42, 45
(540)

MORAVSKÁ GALERIE

(510) (9) nenahrané i nahrané magnetické, optické nebo kombinované nosiče audio, video nebo audiovizuálních záznamů, edice uměleckých děl šířených na veškerých paměťových nosičích, kompaktní disky a ostatní nosiče pro lektorské a edukativní účely, to vše spadající do této třídy; (16) reprodukce grafických i výtvarných uměleckých děl, fotografie, pohlednice, psací potřeby a potřeby pro umělce, lepenka; (35) reklamní, propagační, inzertní činnost, vydávání a distribuce propagačních materiálů a uživatelských publikací, činnosti k propagaci výtvarného umění, spadající do této třídy, organizace a realizace výstav k reklamním a obchodním účelům, automatizované zpracování dat a informací ke komerčním účelům, pronájem prostor k pořádání komerčních akcí; (37) restaurování a konzervování sbírkových předmětů, realizace výstavních expozic a provozování výstavních ploch, konzultační a poradenské služby v oblasti výstavnictví, to vše spadající do této třídy; (41) provozování muzeí, nákup sbírkových předmětů, budování muzejní sbírky, její správa a péče o ni, půjčování sbírkových předmětů, provozování knihovny, výchova, vzdělávání, zábava, organizování a pořádání kulturních, společenských a zábavních akcí, pořádání výstav ke kulturním a vzdělávacím účelům, realizace výstavních expozic a provozování výstavních ploch, spadající do této třídy, lektorská a edukativní činnost, zprostředkovatelské služby v oblasti vzdělávání a umění, redakční, vydavatelské a nakladatelské služby, vydávání časopisů, grafických i uměleckých děl a reprodukce výtvarných uměleckých děl, vydávání kompaktních disků a jiných nosičů informací pro lektorské a edukační účely, agenturní činnost v oblasti výstavnictví, umění a kultury, výroba audiovizuálních pořadů včetně jejich půjčování, pořádání a zajišťování odborných kolokvií, přednášek, kurzů, seminářů a besed, ostatní služby v oblasti vzdělávání, tvorba radiových a televizních vzdělávacích spou, pronájem prostor k pořádání společenských a kulturních akcí, překladatelské a tlumočnické služby, informační služby v oblasti umění a uměleckých děl, konzultační a poradenské služby v oblasti výstavnictví (organizování kulturních nebo vzdělávacích výstav), umění, uměleckých děl autorů z tuzemska i ze zahraničí; (42) vědecký výzkum v oblasti uměleckých děl, badatelské studium sbírek, odborná pomoc a služby vlastníkům sbírek muzejní povahy, odborné posudky, rešerše a expertizy v oblasti umění a uměleckých děl, tvorba programových projektů a multimediálních aplikací, spadající do této třídy, počítačová grafika a digitální tisk, tvorba programů na zakázku - např. počítačových programů; (45) zajišťování ochrany sbírek pomocí mechanických i elektronických zabezpečovacích a protipožárních systémů a ostrahou.

(730) **Moravská galerie v Brně**, Husova 18, Brno, 66226, CZ
(740) Ing. Libor Markes, Grohova 54, Brno, 60200

(210) **O-436306**
(220) 07.04.2006
(320) 07.04.2006
(511) 6, 20, 35, 37, 42
(540)

line

(510) (6) kovové potřeby zámečnické a klempířské, obecné kovy

Dále zařazujeme příklad informací zveřejňovaných ve Věstníku Úřadu průmyslového vlastnictví týkající se zápisu ochranných známek bez změny ve vztahu ke zveřejněným přihláškám:

Zápis ochranných známek bez změny ve vztahu ke zveřejněným přihláškám

(111) **288208**
(220) 05.02.2003
(320) 05.02.2003
(442) 13.12.2006
(151) 19.03.2007
(730) Slovakia Press, s.r.o., V Dědině 881/34, Říčany u Bma, 66482, CZ
(210) O-188265

(111) **288209**
(220) 05.02.2003
(320) 05.02.2003
(442) 13.12.2006
(151) 19.03.2007
(730) Slovakia Press, s.r.o., V Dědině 881/34, Říčany u Prahy, 66482, CZ
(210) O-188266

(111) **288211**
(220) 14.06.2004
(320) 14.06.2004
(442) 13.12.2006
(151) 19.03.2007
(730) Janoušek Richard, Moutnice 100, 66455, CZ
(210) O-347443

(111) **288213**
(220) 16.07.2004
(320) 16.07.2004
(442) 13.12.2006
(151) 19.03.2007
(730) T - MOBILE Czech Republic, a.s., Tomičkova 2144/1, Praha 4, 14900, CZ
(210) O-356271

(111) **288214**
(220) 10.08.2004
(320) 10.08.2004
(442) 13.12.2006
(151) 19.03.2007
(730) AZ Real, s.r.o., Kroměřížská 4, Vyškov, 68201, CZ
(210) O-358135

(111) **288215**
(220) 03.12.2004
(320) 03.12.2004
(442) 13.12.2006
(151) 19.03.2007
(730) BENTRANS-PLUS s.r.o., Pražská 1072, Sadská, 28912, CZ
(210) O-421101

(111) **288216**
(220) 19.01.2005
(320) 19.01.2005
(442) 13.12.2006
(151) 19.03.2007
(730) Šorm Josef, Svatopluka Čecha 889, Jičín, 50601, CZ
(210) O-422532

(111) **288218**
(220) 25.03.2005
(320) 25.03.2005
(442) 17.08.2005
(151) 19.03.2007
(730) Vodafone Czech Republic a. s., Vinohradská 167, Praha 10, 10000, CZ

(210) O-424603

(111) **288219**
(220) 30.03.2005
(320) 30.03.2005
(442) 13.12.2006
(151) 19.03.2007
(730) ACTIVE WELLNESS s. r. o., Seifertova 49, Praha 3, 13000, CZ
(210) O-424683

(111) **288220**
(220) 05.05.2005
(320) 05.05.2005
(442) 13.12.2006
(151) 19.03.2007
(730) Sano - Moderní výživa zvířat spol. s r.o., Npor. O. Bartoška 15, Domažlice, 34401, CZ
(210) O-426043
(526) Omezení rozsahu ochrany o prvek: Rozsah ochrany se omezuje o slovní prvek "Moderní výživa zvířat".

(111) **288221**
(220) 05.05.2005
(320) 05.05.2005
(442) 13.12.2006
(151) 19.03.2007
(730) Sano - Moderní výživa zvířat spol. s r.o., Npor. O. Bartoška 15, Domažlice, 34401, CZ
(210) O-426044
(526) Omezení rozsahu ochrany o prvek: Rozsah ochrany se omezuje o slovní prvek "Moderní výživa zvířat".

(111) **288222**
(220) 02.06.2005
(320) 02.06.2005
(442) 13.12.2006
(151) 19.03.2007
(730) Novera spol. s r.o., Psáry 65, Psáry, 25244, CZ
(210) O-426950

(111) **288223**
(220) 16.06.2005
(320) 16.06.2005
(442) 13.12.2006
(151) 19.03.2007
(730) Kaftanová Olga, Šumavská 8, Praha 8, 12000, CZ
(210) O-427422

(111) **288224**
(220) 15.08.2005
(320) 15.08.2005
(442) 13.12.2006
(151) 19.03.2007
(730) Buriánek Tomáš, Havanská 2814/13, Tábor, 39005, CZ
(210) O-428968

(111) **288225**
(220) 23.08.2005
(320) 23.08.2005
(442) 15.03.2006
(151) 19.03.2007
(730) AUTO MAX spol. s r.o., Radikovice 19, Radikovice, 50327, CZ
(210) O-429162

Připojujeme rovněž příklad zveřejnění zápisu ochranných známek se změnou ve vztahu ke zveřejněným přihláškám:

Zápis ochranných známek se změnou ve vztahu ke zveřejněným přihláškám

(111) 288210
(220) 21.02.2003
(320) 21.02.2003
(442) 14.12.2005
(151) 19.03.2007
(540)

Extáze

(730) MP Media s.r.o., Řípská 1432/2, Praha 10, 10000, CZ
(740) Bohemia Patent, Ing. Jana Vandělíková, Umělecká 6, Praha 7, 17000
(510) (16) písmena pro tiskárny, štočky.
(511) 16
(210) O-189061

(111) 288212
(220) 17.06.2004
(320) 17.06.2004
(442) 12.04.2006
(151) 19.03.2007
(540)

TOP TIP

(730) Strašák Vladimír Ing., Červená cesta 1130, Kunovice, 68604, CZ
(740) Ing. Dobroslav Musil, Cejl 38, Brno, 60200
(510) (1) chemické výrobky pro průmysl, vědy, fotografii, zemědělství, zahradnictví a lesnictví, hnojiva pro půdu, umělé pryskyřice v surovém stavu, plastické hmoty v surovém stavu, hnojiva pro půdu, hasící přístroje (složení), prostředky pro kalení a letování kovů, chemické výrobky určené ke konzervování potravin, tříslicí materiály, lepidla pro průmysl; (2) barvy, nátěry, laky, barviva, mořidla, barviva pro barvení oděvů, barviva pro potraviny a nápoje, ochranné výrobky proti korozi a pro ochranu dřeva, kovových a nekovových materiálů, přípravky pro čištění a úpravu povrchu kovových i nekovových materiálů; (3) hygienické potřeby ve třídě 3, prací prostředky, aviváže, přípravky pro čištění, mytí, konzervování a leštění podlah, oken a nábytku, vonné oleje, přípravky na čištění odpadních rour, přípravky pro mytí nádobí ruční i v myčkách nádobí, opalovací přípravky, ochranné masti; (4) svíčky, knoty na svícení, paliva ke svícení, přípravky na pohlcování a vázání prachu, mazadla, leštidla a krémy na obuv; (5) hygienické výrobky ve třídě 5, vložky ve třídě 5, deodoranty ve třídě 5, čaje ve třídě 5, doplňky stravy ve třídě 5 a vitamínové přípravky, léčivé nápoje, potraviny pro batolata, přípravky a soli do koupele ve třídě 5, lékárníčky, přípravky pro podporu růstu vlasů, laktóza, náplasti, přípravky pro ošetřování nohou a pro péči o nohy, posilující přípravky, mucholapky, dezinfekční přípravky, výrobky pro hubení škodlivých zvířat, fungicidy, herbicidy, insekticidy, repelenty; (7) elektromechanické kuchyňské aparáty (drtiče, mixéry) pro potraviny, kuchyňské roboty, lisy na ovoce, elektrické mlýnky, např. na kávu, maso, koření, strojky ke stříhání, přístroje pro sekání potravin, balicí stroje, nářezové stroje; (8) nářadí a nástroje s ručním pohonem, nože, vidličky, lžice, břitvy, elektrické nůžky na nehty; (9) elektricky vyhřívané oděvy, zapisovací a registrační pokladny, hasící přístroje, prodejní automaty, elektrické baterie a akumulátory, nabíječky, brýle a pouzdra, ochranné helmy, ochranné masky a respirátory; (10) kondomy, dětské dudlíky a láhve, kroužky na prořezávání zubů; (11) zapalovače; (12) dopravní prostředky pozemní, vzdušné, vodní a jejich díly a příslušenství ve třídě 12; (13) ohňostroje, petardy; (14) bižuterie, šperky, přístroje pro měření času, nádobí z drahých kovů; (15) hudební nástroje a jejich příslušenství; (16) lepidla pro papírenství, nože na řezání papíru, plenkové kalhotky, kovové folie pro balení potravin; (18) kůže, imitace kůže a výrobky z nich, kufrы, zavazadla, deštníky, slunečníky, hole; (20) nádoby z umělých hmot i jako obaly, zejména pro balení potravin; (21) náčiní a nádoby pro domácnost nebo kuchyň, solníčky, hřebeny a mycí houby, kartáče, čistící potřeby, malé přístroje k sekání, mletí, lisování s ručním pohonem, elektrické hřebeny, zubní kartáčky i elektrické zubní kartáčky, zubní nitě, dávkovače ve třídě 21, obouváky, otvírače lahví, podnosy, podtáčky, rukavice ve třídě 21, sídla, sušáky na

prádro, strojky na nudle, utěrky ve třídě 21, párátko a jiné kuchyňské doplňky ve třídě 21; (22) provazy, lana, sítky, síť, stany, plachty, plachtoviny, pytle, materiál na vycpávky, textilní materiály ze surových vláken a výrobky z nich, zejména vaky, tašky, struny; (23) nitě a příze všeho druhu, pletací příze; (24) tkaniny a textilní výrobky, ložní prádlo, ubrusy, prostírání, pokrývky ložní, kapesníky, ubrousky, utěrky na sklo, ručníky; (25) oděvy, obuv, prádlo, plavky, plenkové kalhotky, plenky dětské, kloboučnické zboží, pláštěnky; (26) krajky, výšivky, stuhy, tkaníčky, knoflíky, háčky a očka, poutka, galanterie, špendlíky a jehly, jehlice, umělé květiny; (27) koberce, rohožky, rohože, podlahové obklady a krytiny, tapety; (28) hry, hračky, doplňky a potřeby pro sport, sportovní nářadí a náčiní, cvičební stroje, vánoční ozdoby; (30) nápoje na základě kávy, kakaa a čokolády, tapioka, ságo, sójová mouka, mouka a přípravky z obilnin, obilniny připravené pro osobní konzumaci, chléb, pečivo, cukrovinky, žvýkačky, zmrzlina a zmrzlinové krémy, prášky do těsta, kečupy, dresingy, majonézy, nálevy k ochucení, sůl pro konzervování potravin, pizza, nudle, popcorn, pudink, cukroví, zákusky, čokoláda, dorty, sušenky, šlehačka, těsto, těstoviny, vločky, zahušťovací přípravky, směsi na pečení, nálevy a přípravky k zavařování, hotová jídla, polotovary jídel; (31) živá zvířata, rostliny a přírodní květiny, osivo, rýže natural, živí mělkýši a koryši; (35) zpracování a výroba reklamních návrhů a spotů, grafické a kresličské práce, obchodní administrativa, obchodní audit, manažerská činnost, personalistika a řízení lidských zdrojů, pronájem průmyslového zboží; (39) doprava osob a zboží, balení a skladování; (41) pořádání obchodních a manažerských seminářů a kurzů, včetně jejich realizace, pořádání loterií, sázek a soutěžních her; (42) vývoj, implementace, řízení a správa elektronických informačních systémů, vývoj, pronájem, provozování, údržba a prodej software.

(511) 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 30, 31, 35, 39, 41, 42
(210) O-347598

(111) 288217
(220) 07.02.2005
(320) 07.02.2005
(442) 11.01.2006
(151) 19.03.2007
(540)

NES

(730) WINEMARK, spol. s r. o., Oblouková 12, Praha 10, 10100, CZ
(740) DANĚK & PARTNERS, Advokátní a patentová kancelář, Dr. Vilém Daněk, Vinohradská 45, Praha 2, 12000
(510) (18) hole, hole se sedátkem, biče, postroje na koně a sedlářské výrobky, příkrývky nohou; (25) bryndáčky (ne z papíru), plenky dětské textilní, slintáčky (ne z papíru).
(511) 18, 25
(210) O-423073

Konečně připojujeme příklad zveřejněných údajů o obnovách zápisu ochranných známek ve Věstníku Úřadu průmyslového vlastnictví:

VĚSTNÍK ÚŘADU PRŮMYSLVÉHO VLASTNICTVÍ 13-2007 CZ, datum publikace 28.03.2007
(Obnovy zápisu ochranných známek)

2

Obnovy zápisu ochranných známek

(111) 93635
(220) 05.03.1927
(151) 05.03.1927
(540)

OSTALIDON

(730) Spolek pro chemickou a hutní výrobu, akciová společnost, Revoluční 86, Ústí nad Labem, 40032, CZ
(740) Známková kancelář Praha, v.o.s., Tichá Laura, p.o.box 46, Praha 5, 15250
(510) (21) keramické výrobky všeho druhu.
(511) 21
(210) O-9765

(111) 93674
(220) 24.03.1927
(151) 24.03.1927
(540)

POLYSAN

(730) ZENTIVA, a. s., Nitrianska 100, Hlohovec, 92027, SK
(740) Rott, Růžička a Guttman, patentová, známková a právní kancelář, JUDr. Rott Vladimír, Nad Štolou 12, Praha 7, 17000
(510) (5) dietetické a léčivé prostředky pevné, tekuté, krystalové, tabletky, pilulky k aplikaci vnitřní a vnější.
(511) 5
(210) O-2086

(111) 94908
(220) 14.03.1947
(151) 14.03.1947
(540)

(730) Spolek pro chemickou a hutní výrobu, akciová společnost, Revoluční 86, Ústí n.L., 40032, CZ
(740) Známková kancelář Praha, v.o.s., Tichá Laura, p.o.box 46, Praha 5, 15250
(510) Lučební výrobky pro průmyslové, vědecké a fotografické účely, technicky a chemicky čisté chemikálie, jakož i chemikálie pro analýzu, nerostné suroviny, aktivní uhlí pro léčebné a průmyslové účely, ložiskové kovy, lehké kovy a slitiny lehkých kovů, lučební výrobky pro hutnictví a zpracování rud, elektrochemické a elektrotermické výrobky (karbid, ferroslitiny), organická barviva, meziprodukty k výrobě organických barviv, organické a anorganické pigmenty, barvy, bronzový prášek, sušidla a ředidla do tiskařských barev, tiskařská válcovina, kovové folie, listkové kovy, aluminiové obaly všeho druhu, léčiva, léky, lučební výrobky pro léčebné a zdravotní účely, farmaceutické drogy, sera, léčivé profylaktické vacciny, dietetické přípravky, prostředky pro hubení škůdců, prostředky na ochranu rostlin, růstové látky rostlinné, sterilizační a desinfekční prostředky, prostředky ke konzervování pokrmů, glukosa pro vyživovací, dietetické a léčebné účely, hnojiva, fermeže, laky, mořidla, lepidla, rozpustidla, změkčovadla, prostředky na odstranění tuků, krémy na obuv, prostředky ke zpracování a zušlechťování kůže, prostředky apreturní a tríslicí, umělý kaučuk, umělé lisovací hmoty, lisované nebo stříkané výrobky z umělých lisovacích hmot, umělé hmoty pro výrobu laků a pro impregnaci, hmota pro výrobu gramofonových desek, umělý šelak, umělé pryskyřice, lisovací prášek z umělých pryskyřic, umělá vlákna, náhražka pro lýko a rákos, papír, lepenka, suroviny a polotovary k výrobě papíru, papírové a kartonové výrobky, a to: obaly všeho

druhu z impregnovaného neb neimpregnovaného papíru, papírové pohárky a nádoby, papírová vlákna, papírová příze, papírové motouzy, textilní dutinky, textilní cívky, dutinky a trubice všeho druhu, uzávěry na mléčné láhve, voskovaný papír, papírové koberce, držádká na jízdní kola, papírové sparterie, sklápěcí kovová pouzdra, technické oleje a tuky, mazadla, benzín, předměty ze dřeva, a to dřevěné sparterie, dřevní drť, řezivo, prkna na bedny a jiné obaly ze dřeva, ocel, buničina a její deriváty, celuloza pro umělá vlákna, pro celofán, pro nitrační účely a pro papír případně také ve spojení s jinými surovinami, estery a étery celulosy pro umělá vlákna, pro výrobu laků a filmů, výrobky z viscosové celulosy, průhledné a neprůhledné folie, umělé houby, buničitá vlna a výrobky z ní, sparterie z buničité vlny, sulfitový lih, zahuštěný sulfitový výluh, celulosová smola, droždí pro vyživovací a krmné účely, prostředky prací stahovací, bělicí, smačecí, zušlechťovací prostředky pro textilní průmysl, škrob a škrobové výrobky pro vyživovací, farmaceutické a průmyslové účely, jakož i ke škrobení prádla, prostředky k odstraňování skvrn, prostředky proti rzi, prostředky cidící a lešticí, brousíci prostředky, leonské zboží, zápalky všeho druhu, zápalkové zboží, zapalovadla.

(511) 1, 2, 3, 4, 5, 6, 16, 17, 20, 22, 23, 34
(210) O-9090

(111) 97581
(220) 11.03.1947
(151) 11.03.1947
(540)

REDLER

(730) Stock Equipment Company, Inc., 16490 Chillicothe Road, Chagrin Falls, OH, US
(740) ROTT, RŮŽIČKA & GUTTMANN Patentová, známková a advokátní kancelář, JUDr. Vladimír Rott, Nad Štolou 12, Praha 7, 17000
(510) (7) stroje na zařízení pro dopravu zboží v celku bez obalu.
(511) 7
(210) O-8675

(111) 102270
(220) 22.10.1947
(151) 22.10.1947
(540)

AEROSPORIN

(730) The Wellcome Foundation Limited, Glaxo Wellcome House, Berkeley Avenue, Greenford, Middlesex, GB
(740) KOREJZOVÁ & SPOL., v.o.s., JUDr. Zdeňka Korejzová, advokátka, Korunní 104/E, Praha 10, 10100
(510) (5) léčebné výrobky, zvláště přípravky antibiotické a baktericidní.
(511) 5
(210) O-9365

(111) 109205
(220) 10.03.1927
(151) 10.03.1927
(540)

BÍLINSKÁ KYSELKA

(730) BOHEMIA HEALING MINERAL WATERS COMPANY LIMITED, Suite 3C, Standbrook House, 2-5 Old Bond Street, London, GB
(740) Ing. Vithous Roman, Pavlíkova 605/12, Praha 4 - Kamýk, 14200
(510) (32) bílinská kyselka.
(511) 32
(210) O-9069

(111) 117751
(220) 12.09.1947
(151) 12.09.1947
(540)

MEOPTA

(730) Meopta - optika, s.r.o., Kabelkova 1, Píerov, 75002, CZ

Věstník je v současné době vydáván s týdenní periodicitou pouze v elektronické podobě, která je přístupná na internetových stránkách Úřadu průmyslového vlastnictví.

4.1.2.3. Zpřístupňování informací o ochranných známkách Úřadem průmyslového vlastnictví

Vedle vedení rejstříku a vydávání Věstníku, tj. činností, které Úřadu průmyslového vlastnictví ukládá přímo zákon, vyvíjí Úřad průmyslového vlastnictví řadu další informačních činností týkajících se ochranných známek. Tyto činnosti sice nemají přímý zákonný podklad, avšak jsou velmi důležitým zdrojem informací pro odbornou i neodbornou veřejnost včetně orgánů státní správy, které se podílejí na prosazování práv k duševnímu vlastnictví. Jedná se zejména o databáze ochranných známek platných v České republice, a to jak národních, tak mezinárodních, tak ochranných známek Společenství.

V databázi lze vyhledávat na základě čísla spisu (příhlášky), čísla zápisu, znění ochranné známky, tříd výrobků a služeb, seznamu výrobků a služeb, vídeňských obrazových tříd, přihlašovatele / vlastníka, data podání přihlášky, data práva přednosti, data zveřejnění přihlášky a data zápisu.

Jako příklad uvádíme údaje z databáze Úřadu průmyslového vlastnictví týkající se české národní ochranné známky č. zápisu 254365 „EZU HAR“ (kombinované):

OCHRANNÉ ZNÁMKY

ÚŘAD PRŮMYSLVÉHO VLASTNICTVÍ

Databáze obsahuje národní ochranné známky (ÚPV), mezinárodní ochranné známky (WIPO) s designací ČR a EU a komunitární ochranné známky (OHIM).

Data ÚPV jsou aktuální ke dni: 20.11.2007

Data WIPO jsou aktuální ke dni: 19.11.2007

Data OHIM jsou aktuální ke dni: 19.11.2007

Zdroj	ÚPV-ČR
(210) Číslo spisu	180740
(540) Reprodukce/Znění OZ	

◁EZU▷ ▷HAR▷

(111) Číslo zápisu	254365
(511) Třídy výrobků a služeb	42
(531) Vídeňské obrazové třídy	27.5.9 ; 26.3.4
(220) Datum podání přihlášky	11.06.2002
(320) Datum práva přednosti:	11.06.2002
(330) Země priority:	CZ
(442) Datum zveřejnění přihlášky	12.02.2003
(151) Datum zápisu	26.05.2003
(730) Přihlašovatel/vlastník	Elektrotechnický zkušební ústav, s.p. Pod Lisem 129 Praha 71 CZ 17102
Stav	Platný dokument
Druh	Kombinovaná
(510) Seznam výrobků a služeb	(42) certifikace a zkoušení kabelů. (42) certification and examination of cables.

[Přehled položek rejstříku](#) [Výpis z rejstříku OZ](#)

UPOZORNĚNÍ

Tento výpis má pouze informativní charakter a údaje pro jeho vytvoření byly získány na síti Internet. Domníváte-li se, že obsahuje chyby, obraťte se prosím na Úřad průmyslového vlastnictví. Údaje byly získány na <http://www.upv.cz> dne 21.11.2007 12:40

Dále uvádíme příklad údajů dostupných v databázi Úřadu průmyslového vlastnictví týkajících se mezinárodní ochranné známky č. 765352 „MATRIX“:

OCHRANNÉ ZNÁMKY

ÚŘAD PRŮMYSLVÉHO VLASTNICTVÍ

Databáze obsahuje národní ochranné známky (ÚPV), mezinárodní ochranné známky (WIPO) s designací ČR a EU a komunitární ochranné známky (OHIM).

Data ÚPV jsou aktuální ke dni: 20.11.2007

Data WIPO jsou aktuální ke dni: 19.11.2007

Data OHIM jsou aktuální ke dni: 19.11.2007

Zdroj	WIPO-CZ
(540) Reprodukce/Znění OZ	MATRIX
(811) Číslo zápisu	765352
(511) Třídy výrobků a služeb	12
(151) Datum zápisu	25.07.2001
Datum oznámení pro CZ	11.10.2001
(180) Datum konce platnosti	25.07.2011
(730) Přihlašovatel/vlastník	Hans-Georg Müller 138, Bickernstrasse D-45889 Gelsenkirchen DE
(812) Země původu	DE
Stav	Platný dokument
Druh	Slovní
(510) Seznam výrobků a služeb	12 Véhicules. Vehicles.
Transakce ovlivňující stav v CZ	[ENN] stav: 6 - Registration DE (450) 2001/20 Gaz, 08.11.2001 (831) AT - BX - CH - CN - CZ - ES - FR - HU - IT - PL - PT - RO - RU - SI - SK - YU (832) TR (580) regedat: 25.07.2001 (580) regrdat: 27.09.2001 (580) notdate: 11.10.2001 [CBNP] stav: 6 - Cancellation effected for some of the goods and services at the request of an Office of origin in accordance with Article 6(4) of the Agreement or Article 6(4) of the Protocol DE (450) 2003/4 Gaz, 03.04.2003 /12/ - List limited to: Véhicules terrestres, à l'exception des véhicules à deux roues et de leurs parties, véhicules nautiques et aériens. ----- Land vehicles, with the exception of two-wheeled vehicles and parts thereof, aerial and nautical vehicles. ----- (580) regedat: 11.07.2002 (580) regrdat: 17.02.2003

(580) notdate: 18.02.2003

[Přehled položek rejstříku](#)

UPOZORNĚNÍ

Tento výpis má pouze informativní charakter a údaje pro jeho vytvoření byly získány na síti Internet.
Domníváte-li se, že obsahuje chyby, obraťte se prosím na Úřad průmyslového vlastnictví.
Údaje byly získány na <http://www.upv.cz> dne 21.11.2007 13:11

Dále uvádíme příklad údajů z databáze Úřadu průmyslového vlastnictví týkající se ochranné známky Společenství č. 845024 „PUMA“ (slovní):

OCHRANNÉ ZNÁMKY

ÚŘAD PRŮMYSLUVÉHO VLASTNICTVÍ

Databáze obsahuje národní ochranné známky (ÚPV), mezinárodní ochranné známky (WIPO) s designací ČR a EU a komunitární ochranné známky (OHIM).

Data ÚPV jsou aktuální ke dni: 20.11.2007

Data WIPO jsou aktuální ke dni: 19.11.2007

Data OHIM jsou aktuální ke dni: 19.11.2007

Zdroj	OHIM
(210) Číslo spisu	845024
(540) Reprodukce/Znění OZ	PUMA
(511) Třídy výrobků a služeb	5
(220) Datum podání přihlášky	09.06.1998
(442) Datum zveřejnění přihlášky	21.12.1998
(151) Datum zápisu	02.06.1999
(180) Datum konce platnosti	09.06.2008
(730) Přihlašovatel/vlastník	Bayer CropScience AG Bayer CropScience AG Alfred-Nobel-Str. 50 Monheim am Rhein DE 40789
(740) Zástupce	Bayer Aktiengesellschaft Frank Meixner . Leverkusen DE 513 68
Stav	CTM registered
Druh	Slovní
(510) Seznam výrobků a služeb	5 Produits pour la destruction des animaux nuisibles; fongicides, herbicides. Preparations for destroying vermin; fungicides, herbicides. Mittel zur Vertilgung von schädlichen Tieren; Fungizide, Herbizide. Præparater til udryddelse af skadedyr; svampe- og ukrudtsdræbende midler. Παρασκευάσματα για την καταπολέμηση επιβλαβών ζώων και ζουφίων· μυκητοκτόνα, παρασιτοκτόνα. Productos para la destrucción de animales dañinos; fungicidas, herbicidas. Tuhoeläinten ja syöpäläisten hävitysvalmisteet; sieni- ja rikkaruohomyrkyt. Prodotti per l'eliminazione di animali nocivi; fungicidi, erbicidi. middelen ter verdelging van ongedierte;

Jak patrně, zatímco veškeré údaje týkající se národních ochranných známek a jejich přihlášek jsou uváděny v českém jazyce, údaje týkající se mezinárodních ochranných známek platných na území České republiky a ochranných známek Společenství jsou zčásti poskytovány v cizích jazycích a k úplnému porozumění těmto informacím, zejména pokud jde o druhy chráněných výrobků a služeb, je nutná znalost angličtiny a francouzštiny.

Dále je při získávání informací z těchto databází třeba mít na zřeteli, že všechny mezinárodní ochranné známky přístupné v databázi Úřadu jsou v okamžiku, kdy je informace získána, účinné na území České republiky. Z údajů o těchto známkách, přístupných v databázi, lze v řadě případů vyčíst, že došlo k tzv. prozatímnímu nebo konečnému odmítnutí ochrany v České republice, případně, že zanikl původní národní zápis, na jehož základě byla mezinárodní ochranná známka zapsána, a v důsledku toho mezinárodní ochranná známka pozbyla rovněž účinku v České republice. Příkladem může být soubor údajů o mezinárodní ochranné známce č. 807530 „big puma energy drink“ (kombinované), která na území české republiky neplatí, neboť došlo k jejímu výmazu na žádost vlastníka pro všechny výrobky a služby ve smyslu pravidla 25 Společného prováděcího řádu k Madridské dohodě o mezinárodním zápisu ochranných známek a k Protokolu k této velké Dohodě (blíže k tomu viz. Oddíl 1.5.8.2 prvního dílu Metodologií).

Pro informaci uvádíme soubor informací o této mezinárodní ochranné známce přístupné v databázi Úřadu průmyslového vlastnictví, která však v současné době na území České republiky není účinná:

OCHRANNÉ ZNÁMKY ÚŘAD PRŮMYSLVÉHO VLASTNICTVÍ

Databáze obsahuje národní ochranné známky (ÚPV), mezinárodní ochranné známky (WIPO) s
designací ČR a EU a komunitární ochranné známky (OHIM).

Data ÚPV jsou aktuální ke dni: 20.11.2007

Data WIPO jsou aktuální ke dni: 19.11.2007

Data OHIM jsou aktuální ke dni: 19.11.2007

Zdroj WIPO-CZ
(540) Reprodukce/Znění OZ

	Slovní část	BIG PUMA ENERGY DRINK.
(811)	Číslo zápisu	807530
(511)	Třídy výrobků a služeb	32
(531)	Vídeňské obrazové třídy	3.1 ; 3.1.1 ; 3.1.4 ; 3.1.24 ; 19.3 ; 19.3.1 ; 27.5 ; 27.5.1 ; 29.1 ; 29.1.13
	Datum práva přednosti:	13.03.2003
(320)	Číslo prioritní přihlášky:	303 12 840.2/32
(330)	Země priority:	DE
(151)	Datum zápisu	15.07.2003
	Datum oznámení pro CZ	28.08.2003
(180)	Datum konce platnosti	03.05.2005
(730)	Příhlašovatel/vlastník	Plus Warenhandelsgesellschaft mbH Wissollstrasse 5-43 45478 Mülheim an der Ruhr DE
(812)	Země původu	DE
(740)	Zástupce	Kort Rechtsanwälte (GbR) Ellerstrasse 123/125 40227 Düsseldorf DE
(558)	OZ tvořena pouze barvou	EN Silver, blue, red.
(558)	OZ tvořena pouze barvou	FR Argenté, bleu, rouge.
(591)	Barevná Stav	Barevná Zrušený platný dokument

Podobných eventualit může zejména v oblasti mezinárodních ochranných známek, ale i ochranných známek Společenství nastat celá řada. Z toho důvodu nelze než doporučit, aby se pracovníci jakýchkoli institucí, které se podílejí na prosazování práv z duševního vlastnictví, při získávání údajů z databáze v případě jakýchkoli pochybností o obsahu těchto zápisů a platnosti resp. účincích příslušné ochranné známky na území České republiky obracel na Úřad průmyslového vlastnictví s konkrétním dotazem.

Úřad průmyslového vlastnictví dále na svých internetových stránkách zveřejňuje seznam všeobecně známých ochranných známek a seznam ochranných známek prohlášených za proslulé podle ust. § 18 zákona č. 174/1988 Sb., o ochranných známkách.

Oba tyto seznamy mají pouze informativní ráz a nemají závazný charakter. Z informací v nich obsažených tedy nelze vycházet ani pokud jde o jejich úplnost (mohou existovat všeobecně známé ochranné známky a proslulé ochranné známky, které nejsou uvedeny v těchto seznamech), ani pokud jde o jejich spolehlivost (skutečnost, že určité ochranné známky jsou uvedeny na tomto seznamu, neznamená, že musí být v případných budoucích řízeních, zejména soudních, vždy znovu vyhodnoceny jako všeobecně známé, resp. proslulé). V této souvislosti je třeba zdůraznit, že kvalifikace určité ochranné známky jako všeobecně známé, popř. jako mající dobré jméno na území České republiky, popř. jako proslulé ve smyslu (již zrušeného) ust. § 18 zákona č. 184/1988 Sb., o ochranných známkách, je především věci důkazního řízení prováděného v konkrétním řízení, které se týká prosazování práv z této ochranné známky. Důkazní břemeno v tomto směru při tom zpravidla vždy bude tížit vlastníka ochranné známky, popř. jinou osobu, která se domáhá práv z této ochranné známky.

Oba seznamy však mohou být významnou indicií při prvotním ohodnocení, zda dochází k porušování určité ochranné známky. Je-li tato ochranná známka uvedena na seznamu všeobecně známých ochranných známek, popř. ochranných známek prohlášených za proslulé, lze považovat za pravděpodobné, že se jedná o ochrannou známku, která bude skutečně požívat širší zákonné ochrany na území České republiky, a to ať již z důvodu všeobecné známosti, nebo z důvodu, že požívá dobrého jména. Z tohoto předpokladu lze vycházet zejména v předběžných řízeních týkajících se poskytování ochrany právům vyplývajícím právům z takových ochranných známek, přičemž samozřejmě nelze vyloučit důkaz opaku v pozdějším meritorním řízení.

4.1.3. Informace o průmyslových vzorech

4.1.3.1. Zákonné informační povinnosti

Zákon č. 207/2000 Sb., o ochraně průmyslových vzorů a o změně zákona č. 527/1990 sb., o vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích, ve znění pozdějších předpisů,

v platném znění, ukládá ve svém ust. § 39 Úřadu průmyslového vlastnictví vést rejstřík průmyslových vzorů, do něhož jsou zaznamenávány rozhodné údaje o zapsaných průmyslových vzorech. Ust. § 39 odst. 2 zákona č. 207/2000 Sb., v platném znění, stanoví, že do rejstříku se u každého průmyslového vzoru zapisují zejména tyto údaje:

- číslo zápisu (osvědčení);
- datum zápisu;
- datum zveřejnění průmyslového vzoru;
- název průmyslového vzoru a v případě hromadné přihlášky průmyslových vzorů jejich počet;
- datum podání přihlášky a její spisová značka;
- určení výrobku, v němž je průmyslový vzor ztělesněn nebo na němž je aplikován, včetně jeho zatřídění podle příslušných tříd mezinárodního třídění průmyslových vzorů, a u průmyslového vzoru zapsaného na základě hromadné přihlášky průmyslových vzorů jejich seznam;
- přihlašovatel průmyslového vzoru (jméno a příjmení, obchodní firma nebo název), jeho bydliště (sídlo), popřípadě jeho zástupce;
- vlastník průmyslového vzoru (jméno a příjmení, obchodní firma nebo název), bydliště (sídlo), popřípadě jeho zástupce;
- původce průmyslového vzoru;
- převod průmyslového vzoru;
- licence;
- výmaz průmyslového vzoru z rejstříku;
- odnětí ochrany, popřípadě její přepis;
- vznik a zánik zástavního práva k průmyslovému vzoru;
- obnova doby ochrany průmyslového vzoru;
- zánik ochrany.

Zákon dále výslovně zakotvuje právo původce průmyslového vzoru být uveden v přihlášce průmyslového vzoru a zapsán do rejstříku (§ 18 zákona č. 207/2000 Sb., v platném znění).

Rejstřík průmyslových vzorů má právní význam zejména i při určování rozsahu ochrany vyplývajícího z průmyslového vzoru. Na základě ust. § 10 odst. 1 zákona č. 207/2000 Sb., v platném znění, platí, že rozsah ochrany průmyslového vzoru je dán vyobrazením průmyslového vzoru tak, jak je zapsán v rejstříku s výjimkou znaků, které jsou předurčeny technickou funkcí průmyslového vzoru nebo znaků, které musí být nutně reprodukovány v přesném tvaru a rozměrech, aby mohl výrobek, v němž je průmyslový vzor ztělesněn nebo na kterém je aplikován, být mechanicky spojen s jiným výrobkem nebo umístěn do jiného výrobku, kolem něj nebo proti němu tak, aby oba výrobky mohly plnit svoji funkci.

Zápis průmyslového vzoru do rejstříku má konstruktivní účinky. Pouze zapsaný průmyslový vzor poskytuje jeho vlastníku výlučná práva průmyslový vzor užívat, bránit třetím osobám v jeho užívání a poskytnout souhlas s jeho užíváním jiným osobám nebo na ně právo na průmyslový vzor převést (§ 19 odst. 1 zákona č. 207/2000 Sb., v platném znění).

4.1.3.2. Věstník Úřadu průmyslového vlastnictví

Zákon č. 207/2000 Sb., v platném znění, dále předpokládá, že Úřad průmyslového vlastnictví vydává Věstník a ukládá mu povinnost v něm zveřejňovat skutečnosti týkající se zapsaných průmyslových vzorů a další údaje týkající se ochrany průmyslových vzorů, jakož i úřední sdělení a rozhodnutí zásadní povahy (§ 39 odst. 3 zákona č. 207/2000 Sb., v platném znění).

Ve Věstníku Úřadu průmyslového vlastnictví jsou oznamovány zápisy průmyslových vzorů. Průmyslové vzory jsou zveřejňovány současně se zápisem průmyslového vzoru do rejstříku. Přihlašovatel však má možnost k přihlášce požádat o odklad zveřejnění průmyslového vzoru nepřesahující 30 měsíců od data podání přihlášky nebo ode dne vzniku práva přednosti. V tomto případě Úřad průmyslový vzor zveřejní až po uplynutí požadované doby, přičemž spolu s oznámením o zápisu průmyslového vzoru do rejstříku oznámí Úřad odložení zveřejnění průmyslového vzoru. Soudní řízení týkající se porušování práv z dosud nezveřejněného průmyslového vzoru však lze zahájit jen za podmínky, že osobě proti níž směřuje žaloba byly sděleny informace obsažené v rejstříku a ve spisu týkajícím se přihlášky průmyslového vzoru.

Příklad informací o zapsaných průmyslových vzorech, jak jsou zveřejňovány ve Věstníku, z Věstníku Úřadu průmyslového vlastnictví 13-2007, publikovaného 28.3.2007, následuje:

FG4Q

Zapsané průmyslové vzory - přehled podle tříd

- (51) 02-01
- (11) 33869
- (21) 2006-36946
- (22) 18.12.2006
- (15) 20.03.2007
- (45) 20.03.2007
- (54) Límečková část košile s dvěma límečky
- (28) 2
- (73) Novobilský Jan, Plzeň, CZ
- (72) Novobilský Jan, Plzeň, CZ
- (55)

1.1

1.2

2.1

- (51) 07-01
- (11) 33867
- (21) 2006-36873
- (22) 06.10.2006
- (15) 15.03.2007
- (45) 15.03.2007
- (54) Korbel
- (28) 1
- (73) Kučerka Miroslav Ing., Brno, CZ
- (72) Kučerka Miroslav Ing., Brno, CZ
- (74) JUDr. Miroslav Vitek, patentový zástupce, Neumannova 54, Brno, 60200
- (55)

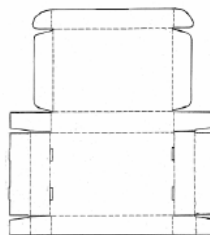
1.1

- (51) 09-01
- (11) 33866
- (21) 2006-36853
- (22) 11.09.2006
- (15) 15.03.2007
- (45) 15.03.2007
- (54) Láhev
- (28) 1
- (73) Vošoust Jiří, Liberec, CZ
- (72) Vošoust Jiří, Liberec, CZ
- (74) Ing. Vladimír Janko, Národní 348, Liberec 8, 46008
- (55)

1.1

- (51) 09-03
- (11) 33865
- (21) 2006-36717
- (22) 13.04.2006
- (15) 15.03.2007
- (45) 15.03.2007
- (54) Nástřih krabice
- (28) 1
- (73) MEGA Production, a. s., Brno, CZ
- (72) Wojnar Martin Ing., Třebíč, CZ
- (74) KANIA, SEDLÁK, SMOLA Patentová a známková kancelář, Ing. Jiří Malůšek, Mendlovo nám. 1a, Brno, 60300
- (55)

1.1

- (51) 19-04
- (11) 33868
- (21) 2006-36832
- (22) 14.08.2006
- (15) 20.03.2007
- (45) 20.03.2007
- (54) Přední strana přebalu knihy a brožura
- (28) 2
- (73) BOBO BLOK, spol. s r. o., Vrchotovy Janovice, CZ
- (72) Kabát Václav, Krásná Hora, CZ
- (74) UNIPATENT, Ing. Jiří Chludstina, Jana Masaryka 43-47, Praha 2, 12000

4.1.3.3. Nahlížení do spisu

Zákon č. 207/2000 Sb., v platném znění, zakotvuje zvláštní úpravu nahlížení do spisu ve věcech průmyslových vzorů. Úřad povolí nahlédnutí do spisu třetím osobám, jen pokud prokáží právní zájem. Před zápisem průmyslového vzoru do rejstříku je však přípustné sdělit pouze údaje, kdo je původcem průmyslového vzoru, jeho přihlašovatelem, údaje o právu přednosti, název přihlášky průmyslového vzoru a její spisovou značku.

Pokud došlo k odkladu zveřejnění průmyslového vzoru, Úřad po zápisu průmyslového vzoru do rejstříku, pokud ještě nedošlo k jeho zveřejnění, umožní nahlédnutí do spisu pouze osobě, kterou vlastník průmyslového vzoru označil jako porušovatele práv z průmyslového vzoru.

4.1.3.4. Informace zpřístupňované na internetu

Nad rámec svých povinností výslovně předvídaných zákonem zpřístupňuje Úřad průmyslového vlastnictví informace z databáze průmyslových vzorů na svých webových stránkách na internetu. Databáze průmyslových vzorů Úřadu průmyslového vlastnictví umožňuje vyhledávat národní průmyslové vzory zapsané do rejstříku od č. zápisu 3500, přičemž umožňuje vyhledávat podle čísla přihlášky, čísla zápisu, názvu, vlastníka, původce, data podání přihlášky, čísla Věstníku publikace, data zveřejnění a zatřídění podle lokarnského třídění.

Jako příklad údajů o průmyslových vzorech zveřejňovaných Úřadem průmyslového vlastnictví na internetu uvádíme výpis z databáze týkající se průmyslového vzoru č. zápisu 24525 s názvem „Nástřešní nosič zavazadel zejména pro dodávková motorová vozidla“:

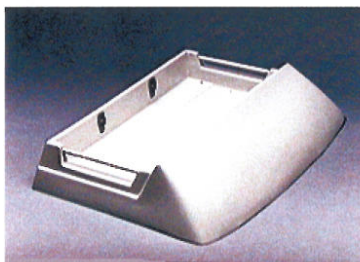
REŠERŠNÍ DATABÁZE PRŮMYSLOVÝCH VZORŮ

ÚŘAD PRŮMYSLOVÉHO VLASTNICTVÍ

Poslední aktualizace 20.11.2007 20:01.

Databáze obsahuje národní průmyslové vzory zapsané do rejstříku- bibliografie a vyobrazení od č. zápisu 3500.

- (11) Číslo zápisu: **24525**
(15) Datum zápisu: 25.10.1993
(45) Datum zveřejnění: 25.10.1993
(21) Číslo přihlášky: **1992-25874**
(54) Název: **Nástřešní nosič zavazadel zejména pro dodávková motorová vozidla**
(51) Zatřídění Locarnské: 12-16
(22) Datum podání přihlášky: 27.08.1992
Číslo věstníku publikace: 1900/01
(73) Vlastník: MAVE spol. s r.o., Liptál, 75631, CZ
(72) Původce: Vrla Martin, Liptál 164, 75631, CZ
(28) Počet vzorů při zápisu: 1
Stav řízení: Zaniklý dokument
(55) Vyobrazení:

1 . 1

[Přehled položek řízení](#)

UPOZORNĚNÍ

Tento výpis má pouze informativní charakter a údaje pro jeho vytvoření byly získány na síti Internet.

Domníváte-li se, že obsahuje chyby, obraťte se prosím na Úřad průmyslového vlastnictví.

Údaje byly získány na <http://www.upv.cz> dne 21.11.2007 16:07

[Nápověda při problémech tisku češtiny](#)

4.1.4. Informace o označení původu a zeměpisných označení

4.1.4.1. Zákonné informační povinnosti

Rovněž v oblasti ochrany označení původu a zeměpisných označení ukládá zákonná právní úprava Úřadu průmyslového vlastnictví vést rejstřík a vydávat věstník.

Ust. § 15 odst. 1 zákona č. 452/2001 Sb., o ochraně označení původu a zeměpisných označení a změně zákona o ochraně spotřebitele, v platném znění stanoví, že rejstřík je veřejný a každý má právo do něj nahlížet. Ust § 15 odst. 2 zákona č. 452/2001 Sb., v platném znění vymezuje rozhodné údaje o označení původu a zeměpisném označení, které Úřad zapisuje do rejstříku. Jedná se o tyto údaje:

- číslo zápisu označení původu, popřípadě zeměpisná označení a datum zápisu do rejstříku;
- znění označení původu, popřípadě znění zeměpisného označení;
- datum podání žádosti o zápis označení původu, popřípadě zeměpisného označení;
- zeměpisné vymezení území, na němž probíhá výroba nebo zpracování anebo příprava zboží;
- název, popřípadě obchodní firma a sídlo nebo jméno, příjmení a místo trvalého pobytu žadatele, popřípadě i jeho zástupce;
- adresa provozovny, která zboží opatřované označením původu, popřípadě zeměpisným označením vyrábí nebo zpracovává anebo připravuje v místě, jehož zeměpisný název tvoří označení původu nebo zeměpisné označení;
- zboží, jehož se označení původu, popřípadě zeměpisné označení týká, včetně vymezení kvality a znaků pro zboží charakteristických, a je-li zboží zemědělský výrobek nebo potravinu uvedená ve vyhlášce podle § 26, její specifikace, včetně jejích případných změn;
- zrušení zápisu označení původu, popřípadě zeměpisného označení.

Do rejstříku lze zapsat i jiné údaje důležité pro označení původu a pro zeměpisné označení.

Zápis označení původu do rejstříku má konstruktivní účinky; ochrana označení původu vzniká dnem zápisu do rejstříku. Totéž platí o zeměpisných označeních.

Z rejstříku Úřad vydává na žádost výpisy každému, kdo o to požádá. Výpis obsahuje údaje platné ke dni vystavení výpisu z rejstříku.

4.1.4.2. Věstník

Na základě ust. § 15 odst. 4 zákona č. 450/2001 Sb., v platném znění, Úřad průmyslového vlastnictví ve Věstníku oznamuje zápis označení původu, popřípadě zeměpisného označení do rejstříku, jeho zrušení a jiné důležité skutečnosti, které se označení původu, popřípadě zeměpisného označení, týkají.

Ve Věstníku Úřad na základě zákona oznamuje zápis označení původu, resp. zeměpisného označení do rejstříku (§ 7 odst. 4 zákona č. 450/2001 Sb., v platném znění), zrušení zápisu označení původu, resp. zeměpisného označení (§ 11 odst. 4 zákona č. 450/2001 Sb., v platném znění) a výši poplatků stanovených mezinárodní smlouvou za mezinárodní zápis označení původu (§ 16 odst. 2 zákona č. 450/2001 Sb.).

4.1.4.3. Nahlížení do spisu

Ohledně nahlížení do spisu ve věcech označení původu a zeměpisných označení platí obecná právní úprava obsažená v ust § 38 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu.

4.1.4.4. Informace zpřístupňované na internetu

Nad rámec svých specifických zákonných povinností Úřad na své webové stránce zveřejňuje seznam zapsaných označení původu, který obsahuje znění příslušného označení původu, resp. zeměpisného označení, a dále výrobky, pro něž bylo zapsáno.

Další informace týkající se toho kterého označení původu, resp. zeměpisného označení je možno získat na vyžádání přímo u Úřadu průmyslového vlastnictví.

Na své webové stránce Úřad průmyslového vlastnictví dále zpřístupňuje databázi označení původu a zeměpisných označení, jež jsou účinná na území České republiky, a to v databázi Evropské komise a označení původu chráněná na základě Lisabonské dohody o mezinárodní ochraně označení původu a jejich mezinárodním zápisu. V tomto webová stránka Úřadu průmyslové vlastnictví odkazuje na původní zahraniční databáze, poskytující údaje v anglickém a francouzském jazyce.

4.1.5. Informace o topografiích polovodičových výrobků

4.1.5.1. Zákonné informační povinnosti

Zákon č. 529/1991 Sb., o ochraně topografií polovodičových výrobků, v platném znění, ukládá v ust § 16 Úřadu průmyslového vlastnictví vést rejstřík topografií, do něhož jsou zaznamenávány rozhodné údaje o přihláškách topografií a o zapsaných topografiích. Do rejstříku se u každé topografie zapisují zejména tyto údaje:

- číslo zápisu (osvědčení);
- datum zápisu;
- datum zveřejnění zápisu topografie ve Věstníku;
- název topografie;
- datum podání přihlášky a její spisová značka, popřípadě prvního veřejného obchodního využití, je-li dřívější než datum podání přihlášky;
- přihlašovatel topografie (jméno nebo název), jeho bydliště (sídlo), popřípadě jeho zástupce;
- majitel topografie (jméno nebo název), sídlo (bydliště), popřípadě jeho zástupce;
- převod topografie;
- licence;
- výmaz topografie;
- odnětí ochrany, popřípadě její přepis;
- zánik ochrany.

Zápis topografie polovodičového výrobku do rejstříku nemá konstruktivní účinky. Ochrana topografie vzniká již ke dni prvního nikoli skrytého obchodního využití topografie, jestliže tato topografie byla předmětem řádné přihlášky podané Úřadu ve lhůtě dvou let od tohoto využití, nebo ke dni podání řádné přihlášky podle ust § 7, jestliže topografie nebyla dříve obchodně využita, popřípadě byla-li využita pouze skrytě.

4.1.5.2. Věstník

Zákon č. 529/1991 Sb., v platném znění, ukládá Úřadu rovněž povinnost vést Věstník, v němž jsou zveřejňovány skutečnosti týkající se zapsaných topografií a další údaje týkající se ochrany topografií, jakož i úřední sdělení a rozhodnutí zásadní povahy (§ 16 odst. 3 zákona č.529/1991 Sb., v platném znění).

Vzhledem k omezenému praktickému významu topografií polovodičových výrobků s ohledem na malý počet topografií chráněných v České republice upouštíme od podrobnějšího výkladu a příkladů zveřejňovaných informací o topografiích.

4.1.6. Osvětové činnosti

Jak bylo konstatováno výše, osvětové činnosti se nezaměřují na pouhé informování o konkrétním stavu objektivního práva, resp. subjektivních práv, nýbrž snaží se i přímo působit na chování adresátů osvěty a přímo tak ovlivňovat způsob, jakým si počínají zejména v hospodářské soutěži v souvislosti s využíváním nehmotných statků a hodnot, kterou mohou být chráněny jako nehmotné statky.

Provádění osvětových činností není Úřadu průmyslového vlastnictví specificky zákonem uloženo. Nelze však pochybovat o tom, že provádění těchto činností Úřadem průmyslového vlastnictví vyplývá z obecného vymezení jeho pravomocí v oblasti ochrany průmyslového vlastnictví na základě zákona č. 14/1993 Sb., o opatřeních na ochranu průmyslového vlastnictví, a jednotlivých zákonů na ochranu průmyslového vlastnictví.

Osvětová činnost prováděná Úřadem průmyslového vlastnictví se zaměřuje zejména na:

- informování veřejnosti o možnostech průmyslověprávní ochrany technických řešení a označení, která veřejnost vytváří, resp. využívá zejména při své podnikatelské činnosti;
- informování veřejnosti o již udělených průmyslových právech s cílem předcházet porušování těchto práv.

Osvětové působení Úřadu průmyslového vlastnictví vyplývá i z ostatních činností, které provádí na základě zákona. Pro osvětové působení ve vztahu k odborné i laické veřejnosti je velmi důležité konzistentní, vyčerpávající a přesvědčivé odůvodňování rozhodnutí Úřadu průmyslového vlastnictví ve věcech, v nichž jsou mu svěřeny zákonné pravomoci. K osvětovému působení rovněž kladně přispívá profesionální charakter a průběžné aktualizování webové stránky Úřadu.

K tomu pak přistupují specifické činnosti prováděné s cíle zvyšování obecného povědomí o významu systému ochrany průmyslových práv. O těchto činnostech Úřad průmyslového vlastnictví pravidelně referuje ve svých výročních zprávách. Mezi tyto činnosti patří například organizace různých seminářů, školení pro podnikatele, odborníky v oblasti průmyslového vlastnictví i správní úřady a jiné vykonavatele veřejné správy. Úřad rovněž pořádá semináře a exkurze pro vysoké školy.

Úřad průmyslového vlastnictví spolupracuje rovněž s řadou nevládních organizací, které se podílejí na ochraně průmyslového vlastnictví, např. s Association Internationale pour la Protection de la Propriété Intellectuelle (AIPPI), resp. její národní skupinou, Licensal Executive Society (LES), Mezinárodní ligu pro soutěžní právo (Ligue Internationale du Droit de la Concurrence), Asociací inovačního podnikání, České sdružení pro značkové výrobky aj.

Do oblasti osvětových činností v širším slova smyslu lze zařadit rovněž organizování činnosti Institutu průmyslověprávní výchovy. Tento Institut zajišťuje vzdělávací, propagační a publikační činnost Úřadu průmyslového vlastnictví a nabízí zájemcům o vzdělávání v oblasti průmyslového vlastnictví dvouleté dálkové studium. Podle zájmu odborné veřejnosti rovněž organizuje odborné kurzy a semináře. Ve spolupráci s Komorou patentových zástupců organizačně zajišťuje zkoušky uchazečů o zápis do rejstříku patentových zástupců.

4.1.7. Jiné informační činnosti

Pro Úřad průmyslového vlastnictví podobně jako pro jiné státní orgány i orgány územní samosprávy platí článek 17 odst. 5 Listiny základních práv a svobod, který státním orgánům a orgánům územní samosprávy ukládá povinnost přiměřeným způsobem poskytovat informace o své činnosti, přičemž se předpokládá, že podmínky a provedení stanoví zákon.

Úřad je povinen poskytovat informace nejširší veřejnosti o své činnosti postupem podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, v platném znění. V této souvislosti je třeba konstatovat, že většina informací, o které veřejnost Úřad průmyslového vlastnictví na základě tohoto zákona bude žádat, je Úřadem zveřejňována způsobem umožňující dálkový přístup na webové stránce Úřadu. To ovšem nijak neoslabuje neopomenutelný význam institutu práva na informace ve veřejné správě, jak je blíže vymezen shora citovaným zákonem.

Pokud jde o faktickou činnost Úřadu průmyslového vlastnictví v této oblasti, vyznačuje se přístup Úřadu průmyslového vlastnictví k veřejnosti již po řadu let vysokou mírou vstřícnosti a komunikačním prostředím, které lze označit anglickým výrazem „user friendliness“. Úřad průmyslového vlastnictví ochotně zodpovídá konkrétní dotazy odborné i neodborné veřejnosti týkající se jak možností přihlašovat nehmotné statky k průmyslověprávní ochraně, tak i k obsahu takové již udělené nebo udělované ochrany, jakož i k obsahu právní ochrany již udělených průmyslových práv. Činnost Úřadu v tomto směru ovšem nemůže nahrazovat služby profesionálních podnikatelů zabývajících se poradenstvím a zastupováním ve věcech ochrany duševního vlastnictví, zejména advokátů a patentových zástupců. Na tyto odborníky Úřad odkazuje v případě složitějších dotazů nebo tam, kde by rozsáhlejší konzultační činnost ve vztahu k některé soukromé osobě mohla narušit princip rovnosti osob před zákonem a rovnosti účastníků správního řízení.

Podobně vstřícný přístup Úřad průmyslového vlastnictví tradičně volí i při spolupráci s jinými správními úřady a vykonavateli správní moci. Úřad zřídil specializované pracoviště pro zodpovídání dotazů z řad pracovníků zejména celních úřadů a orgánů Policie České republiky; toto pracoviště odpovídá, většinou písemnou formou, na konkrétní dotazy kladené Úřadu průmyslového vlastnictví, a to často i v těch případech, kdy příslušné informace lze získat na webové stránce Úřadu.

4.2. Činnosti prováděné ministerstvem kultury

Narozdíl od průmyslových práv stojí ochrana autorských děl a jiných nehmotných statků chráněných autorským zákonem v České republice na principu, že právní ochrana vzniká neformálně a k jejímu vzniku není třeba registrace. Tím ve značné míře odpadá prostor pro činnost Ministerstva kultury v oblasti informování veřejnosti o obsahu existujících subjektivních práv chráněných autorským zákonem. Tento stav odpovídá právnímu stavu i v ostatních kontinentálních evropských zemích a kontinentální právní tradici autorského práva. Není posláním této metodologie tyto tradice hodnotit, tím méně kritizovat. Z hlediska prosazování práv k duševnímu vlastnictví však nelze nepodotknout, že princip neformální ochrany nehmotných statků chráněných autorským zákonem se u značné části zejména neodborné veřejnosti setkává často s nepochopením a vyvolává v praxi za časté nejistoty, která umožňuje dovozovat mylné závěry o existenci a obsahu právní ochrany nehmotných statků chráněných autorským zákonem.

Je třeba konstatovat, že se z řad většinou neodborné veřejnosti nezdávka ozývají hlasy volající po jakési formě registrace nebo záznamu zejména autorských děl, a to nejčastěji z tábora tvůrců těchto děl. Na druhou stranu existuje, opět zejména mezi neodbornou veřejností, tendence pátrat po (neexistujícím) rejstříku autorských děl a jiných nehmotných statků chráněných autorským zákonem, popřípadě alespoň po jakési informativní databázi, v níž by bylo možno ověřit, zda užíváním určitého (autorského) díla nebude docházet k zásahu do autorských práv třetí osoby. S podobnými dotazy se veřejnost obrací právě na Ministerstvo kultury.

Shora uvedeným tendencím nelze upřít jisté opodstatnění, které vyplývá jednak z obecného zvyšování povědomí veřejnosti o významu ochrany duševního vlastnictví a jednak ze zvyšujícího se počtu autorských děl, která na území České republiky požívají právní ochrany; určitá část těchto děl se stává čím dál více banálnějšími, zejména pokud jde o díla užitného umění, designové ztvárnění výrobků, obaly výrobků, loga, jednoduchá výtvarná díla, ale i jednoduchá díla hudební aj. Samostatnou kapitolu přitom představují počítačové programy, u kterých je navíc velmi obtížné stanovit, zda se skutečně jedná o dílo ve smyslu autorského zákona. Posuzování, zda obsah skutečně splňuje požadavky autorského zákona na autorskou

jedinečnost, který navíc v případě počítačových programů, databází a fotografií již není nezbytným kritériem autorskoprávní ochrany, je často velmi tvrdým oříškem i pro soudce a jiné odborně vyškolené a zkušené osoby, které mají pravomoc rozhodovat ve věcech porušování práv k nehmotným statkům chráněným podle autorského zákona. O to problematičtější je pro potenciální porušovatele těchto práv z řad podnikatelské i jiné veřejnosti učinit si v rámci svého vlastního praktického jednání předběžný úsudek o tom, zda a do jaké míry se svým zamýšleným chováním mohou vystavit odpovědnosti za porušování práv chráněných autorským zákonem.

Zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, v platném znění, stanoví, že Ministerstvo kultury je ústředním orgánem státní správy pro umění, kulturně-výchovnou činnost, kulturní památky, pro věci církví a náboženských společností, pro věci tisku, včetně vydávání neperiodického tisku a jiných informačních prostředků, pro rozhlasové a televizní vysílání, nestanoví-li zvláštní zákon jinak, dále pro provádění autorského zákona a pro výrobu a obchod v oblasti kultury. Specifické povinnosti Ministerstva kultury z oblasti informování veřejnosti, osvětové činnosti nebo spolupráci s jinými orgány státní správy a se zájmovými organizacemi z tohoto zákona ani z jiného právního předpisu nevyplývají.

Na své webové stránce zpřístupňuje Ministerstvo kultury informace mj. o právních předpisech z oblasti autorského práva, účinných na území České republiky, a to jak vnitrostátní právní předpisy, tak i předpisy práva mezinárodního a evropského (komunitárního).

V přípravě je sekce webové stránky Ministerstva kultury s názvem „časté dotazy“.

Webové stránky Ministerstva kultury dále obsahují seznam občanských sdružení oprávněných k výkonu kolektivní správy práv s přesným názvem jednotlivých kolektivních správců a kontaktními údaji.

Samostatný odbor autorského práva Ministerstva kultury dále zprostředkovává kontaktní adresy na zprostředkovatele kolektivních a hromadných smluv.

V rámci samostatného oddělení autorského práva Ministerstva kultury také dochází k průběžnému zodpovídání dotazů ze strany veřejnosti na ochranu autorských práv. Tyto dotazy jsou zodpovídány ad hoc a týkají se zejména právní úpravy odměn z rozmnožování pro osobní potřebu a oprávnění kolektivních správců.

4.3. Činnosti prováděné Policií ČR

Policie ČR má mezi orgány činnými v oblasti ochrany a vymáhání práv z duševního vlastnictví nezastupitelnou roli, neboť se podílí, resp. měla by se podílet na téměř všech druzích činností. Právní rámec činnosti Policie ČR jsme nastínili v prvním díle metodologie; v tomto druhém díle se proto zaměříme na analýzu současných postupů Policie ČR v oblasti práv z duševního vlastnictví a pokusíme se případně odhalit také některé nedostatky v aktuální praxi.

4.3.1. Historický exkurz

Typickým znakem řízení české ekonomiky do druhé poloviny roku 1990 byla přísná centralizace. Stát a jeho instituce prostřednictvím plánu řídily všechny ekonomické aktivity (výrobu, obchod, služby). V rámci přechodu na tržní model hospodářství a s rozmachem soukromopodnikatelské sféry, vznikla řada nových podnikatelských subjektů. Stranou jejich aktivit nezůstala ani oblast, kde předmět výroby, obchodu a služeb pramení z duševního vlastnictví.

V této souvislosti je nutno připomenout, že v minulosti měl občan našeho státu pouze omezenou možnost legálního přístupu k hudebním, filmovým, televizním, knižním a dalším dílům z provenience jiných zemí než zemí tzv. socialistického bloku. Po provedených politicko-ekonomických změnách počátkem roku 1990 se situace z hlediska kvantity a kvality (díky odstranění bariér) zcela změnila. K radikálním změnám došlo i v oblasti využívání počítačové techniky a informačních technologií.

Policie ČR zaznamenala první kontakty s trestnou činností v této oblasti v průběhu roku 1990, kdy byly šetřeny případy **porušování práv k ochranné známce, obchodnímu jménu a chráněnému označení původu**. Jednalo se zejména o případy prodeje džínového zboží neoprávněně označeného ochrannou známkou firmy LEVIS .

Formy a způsoby páčání trestné činnosti jsou od počátku závislé na předmětu zájmu pachatele. Předmětem zájmu pachatele se v počátcích páčání této trestné činnosti stávají **ochranné známky**, jejichž použitím u druhořadých výrobků získávají výrobky na prodejnosti. Později jednotlivá díla (hudební, filmová, televizní a především díla mající charakter software) u nichž je prodejnost zvyšována jednak lukrativní, nízkou cenou a určitým časovým předstihem před oficiální výrobou, distribucí a prodejem.

Trestná činnost v oblasti ochranných známek spočívala především v uvádění do **oběhu výrobků neoprávněně označovaných ochrannou známkou**. Této činnosti předcházela

samotná výroba takového zboží v rámci České republiky, tak později jeho dovoz zejména z Asie, a následná jeho distribuce v prodejní síti. Ústřední roli v páchání trestné činnosti sehrál (do současné doby ještě sehrává) především stánkový prodej textilu, sportovního zboží, obuvi, elektroniky, hodinářského a jiného zboží.

U autorského práva šlo o **neoprávněné nakládání s dílem**, které bylo předmětem ochrany podle práva autorského či předmětem práva příbuzného právu autorskému. V podstatě se jednalo o nelegální (pirátskou) výrobu, kopírování, distribuci a prodej audiokazet a obrazových nosičů. Později se tato trestná činnost plynule rozšířila o nelegální výrobu/kopírování a prodej kompaktních disků a především kopírování softwarových programů bez souhlasu oprávněné osoby, tj. nositele práv k určitému dílu.

4.3.2. Analýza forem trestné činnosti

4.3.2.1. Výrobní plagiátorství

Výrobní plagiátorství je odvislé od předmětu zájmu pachatele. Na úseku ochranných známek jde především o uvádění do oběhu výrobků neoprávněně označovaných ochrannou známkou nebo známkou s ní snadno zaměnitelnou. Této činnosti předchází sama výroba takového zboží, či jeho dovoz a následná distribuce.

Jde především o nechvalně proslulý stánkový prodej textilu, sportovního zboží, obuvi, elektroniky, hodinářského a jiného zboží neoprávněně označeného ochrannými známkami renomovaných, světově proslulých firem. Tedy zneužití jednotlivých nápisů a různých log společností, které jsou obecně proslulé a v každém z nás okamžitě evokují jistou představu o kvalitě, barvách a především o cenové hladině za tyto výrobky.

Zneužívání podobnosti se zavedenou značkou je problém jejího majitele, ale také i spotřebitele, neboť kvalita napodobeniny ve většině případů neodpovídá originálu. V souvislosti s ochranou a užitím ochranných známek se za negativní jednání pokládají zejména tři druhy činností, kterými jsou :

- a) oblast známkového plagiátorství,**
- b) oblast padělatelství a napodobování etiket,**
- c) oblast napodobení balení zboží soutěžitele.**

Samotná tato forma trestné činnosti přímo netrápí jednotlivé občany, ale především podniky a výhradní dovozce, kteří používají legálních praktik a tím je ohrožována sama jejich existence. Jestliže je do ČR dováženo zboží, které je na takové cenové úrovni, že za tuto cenu není

možné v tuzemsku nakoupit ani vstupní suroviny do výrobního procesu, nelze se divit, že nespokojenost tuzemských výrobců graduje. Je holou skutečností, že řada obuvnických a textilních firem musela ukončit svoji činnost, neboť nebyla schopná konkurovat této soustavně přetrvávající trestné činnosti a na ní napojené šedé a černé ekonomice.¹

Tyto nežádoucí ekonomické vazby se více či méně projevují v oblasti dovozu textilního, obuvnického, průmyslového a lihovarnického zboží. Jde především o „spojené nádoby“ dvou způsobů provedení :

- a) množství a hodnotové podfakturace,**
- b) zhodnocení ceny plagiátorstvím.**

U obou způsobů provedení je cílem zejména dosažení nelegálních zisků nebo výhodnějšího postavení na trhu.

V předchozích letech byl, tedy míněno kolem roku 2000, v podstatě výskyt plagiátů textilu a obuvi záležitostí importní. Plagiáty textilního zboží byly dováženy především z Turecka a plagiáty obuvi především z Číny. V současné době se vývoj v této oblasti plagiátorství vrátil na začátek, tedy do období let 1992 až 1995, neboť plagiáty jsou opět vyráběny na území našeho státu (alespoň z části). Při této příležitosti je nutné zdůraznit rozhodující skutečnost, tj. že nejde ovšem o laciné a neumělé napodobeniny jako v počátcích, ale o velice kvalitní a zdařilá díla.

Důvodem této změny je především to, že zhruba od roku 2001 dochází k rozšíření pravomocí celních orgánů a současně s tím byl zvýšen důraz při hraničních a celních procedurách. Z tohoto důvodu bylo plagiátory (pachateli) přistoupeno ke změně chování. Dováženy jsou pouze výrobky, respektive polotovary, které jsou na našem území teprve označovány ochrannými známkami.

Cesty tohoto „horkého“ zboží do ČR jsou velmi různorodé. Nejběžnější je zřejmě kamionová doprava, která je zpravidla provozována tuzemskými dopravci. Druhou běžnou dopravní trasou jsou kontejnery zasílané do ČR letecky, či námořní lodí do Hamburku a poté železnicí do ČR.

Závažnou hrozbou současnosti je prodej padělaného zboží cestou internetu, který se jednoznačně vymyká jakékoliv kontrole dozorových orgánů. Není-li již pozdě, je nutné

¹ ŠEDÁ EKONOMIKA -souhrn ekonomických vztahů, které porušují běžné a etické a morální formy společnosti, jsou na hranici zákona a jsou těžko postižitelná - patří sem zejména korupce.

ČERNÁ EKONOMIKA -souhrn ekonomických vztahů, které porušují zákony dané země a jsou jednoznačně odhaleny a prokázány -patří sem hospodářská kriminalita, padělání peněz, daňové úniky, prodej drog, prostituce, hazardní hry, organizovaný zločin (mafie) aj. -u nás je postihována předpisy trestního práva (trestní zákon).

v blízké budoucnosti zaměřit aktivity a spolupráci všech represivních složek na trestnou činnost, která souvisí s paděláním tzv. citlivého zboží. Jedná se zejména o padělky léků a léčivých přípravků, potraviny, alkoholické nápoje, kosmetické přípravky, hygienické potřeby, aj.

Padělky těchto příkladem vyjmenovaných komodit neohrožují samotné majitele práv duševního vlastnictví, ale samotné spotřebitele. Například padělané léky a léčivé přípravky mohou přivodit uživatelům závažné zdravotní problémy a v tom nejhorším případě i smrt. Stejně je tomu tak u padělků alkoholických nápojů a dalšího zboží denní potřeby a spotřeby.

Vzhledem k tomu, že ČR je vázána mezinárodními dohodami z oblasti duševního vlastnictví, dovoz plagiátů jakéhokoliv zboží není nikterak jednoduchý, ale vzhledem k výši zisku je stále velice dobrým byznysem.

4.3.2.2.Hudební pirátství

Co vlastně znamená hudební pirátství? Tento pojem není v žádném právním předpise přesně definován. Ve většině případů se tímto termínem vymezuje nedovolené rozmnožování a distribuce hudebních nahrávek na nosičích zvuku nebo zvukově obrazových záznamů bez souhlasu autorů, umělců a výrobců. Pirátem se tedy v tomto výkladu rozumí a je všeobecně chápán pachatel (z hlediska trestního práva), který nelegálně vyvíjí činnost v oblasti porušování autorských práv. Tento termín v tomto slovním významu není zakotven v trestním zákoně, ale jde již o obecně rozšířený a hojně používaný termín nejen organizacemi působícími v oblasti ochrany a dodržování autorských práv a širokou občanskou veřejností.

Samotný původ označení „pirátství“ v hudební oblasti je možno hledat na počátku 60. let, kdy docházelo k realizaci rozhlasového vysílání z lodí zakotvených mimo teritoriální vody příslušných států. Provozovatelé těchto vysílacích zařízení se vyhýbali placení příslušných poplatků za užití autorských hudebních děl, která byla jejich stěžejní produkcí. Těmto lodím se tehdy říkalo „pirátské vysílačky“. Když v polovině 70.let jejich činnost ustala, zůstal tento termín pro činnost spočívající v nedovoleném užívání autorských děl i nadále v užívání.

Objektivní podmínky, které rozvoj této nežádoucí protispolečenské činnosti motivují, usnadňují a umožňují, jsou zejména tyto:

- a) existence značné poptávky po rozmnoženinách;
- b) poměrně značný fond volného času, resp. daleko větší možnosti využití rozmnoženin;
- c) plošné rozšíření reprodukční techniky;
- d) cenová dostupnost.

Zcela obecným faktorem působícím ve prospěch masového rozvoje produkce pirátských rozmnoženin je i skutečnost, že samotný charakter a možnost konzumace těchto produktů je výrazně mezinárodní, neboť zejména v oblasti hudebních děl, a to i hudebních děl s textem, se jedná o produkt vysoce internacionálního charakteru. Předmětem tohoto asociálního jednání či rabování se stávají nejen autorská díla s výkony výkonných umělců, ale i chráněné složky osobnostní.

4.3.2.2.1. Vývoj na trhu

Magnetofonové kazety, jako nosiče zvukových nahrávek byly prvními objekty, které se po roce 1989 začaly na území naší republiky nelegálně rozšiřovat a porušovaly autorská práva. Pirátské dílny, kde byly zpracovávány neoprávněné nahrávky, byly zpravidla mimo území republiky. Polsko bylo v té době nelegálním výrobcem a distributorem číslo jedna.

Prodej těchto nelegálních zvukových nosičů probíhal na tehdy velmi oblíbených a rozšířených burzách a trzích, zejména v příhraničních oblastech. Distributory byli v převážné míře občané z Asie. Tyto MG kazety se tak dají charakterizovat jako průkopníci v oblasti nelegálních nahrávek. Mnohdy již z vizuálního pohledu na tyto kazety, zejména kvality obalu bylo zřejmé, že se nejedná o originální výrobek, ale o pirátskou nahrávku. Kvalita nahrávky byla úměrná kvalitě nosiče, tedy žalostná.

S odstupem času následovaly nelegální kopie CD nosičů a videokazet, se kterými se ještě lze v dnešní době setkat při stánkovém prodeji v příhraničí s Německem a Rakouskem. Tyto nosiče mají jeden podstatný znak, jsou dabovány v německém jazyce a určeny výhradně k prodeji zahraničním zákazníkům.

V oblasti nosičů je posledním napadeným produktem systém DVD ve všech jeho modifikacích, který odpovídá vysoké náročnosti na obraz i zvuk .

4.3.2.2.2. Jednotlivé druhy pirátství

Rozlišujeme čtyři hlavní skupiny pirátských výrobků:

- (1) bootlegy,**
- (2) pirátské kopie,**
- (3) (identické) padělky,**
- (4) hudební soubory nabízené prostřednictvím internetu v rámci výměnných sítí P2P.**

(1) Bootlegy

Bootlegy jsou neautorizované hudební nahrávky živých vystoupení. Pirát - „bootlegger“ nahrává koncert bez souhlasu interpreta (a pořadatele koncertu) na propašovaném rekordéru.

Rozvoj a dnešní technická úroveň těchto aktivit pirátům velice usnadňují jejich činnost, miniaturní mikrofony s vynikajícími parametry se dají nepozorovatelně pronést i přes důkladnou osobní prohlídku. Vlastní mikrofony jsou zbytečné, pokud se pirát napojí na kabel nebo mixážní pult, případně podplatí-li za tímto účelem technický personál. Tento druh pirátství je ve stejné míře rozšířen v oblasti rocku, popu, jazzu i klasiky. V posledních letech vykrytalizovaly dvě formy zpeněžení těchto živých nahrávek:

- „klasický“ bootleg se obrací na sběratele a prodává se pod rukou na šedém nebo černém trhu,
- „posluchačský“ bootleg se obrací na běžného zákazníka a lze jej získat v normálním hudebním obchodu.

Často jsou do této skupiny zařazovány i neautorizované rozhlasové nahrávky a neautorizovaná zveřejnění nezveřejněných studiových nahrávek. Označení není zcela výstižné, protože tyto výrobky využívají jiných zdrojů než pravých živých nahrávek. Zařazení se ale vžilo a je částečně oprávněné, protože se „bootlegy v širším slova smyslu“ dostávají na trh stejnými kanály jako pravé.

(2) Pirátské kopie

U všech forem kradených kopií používá pirát jako předlohu existující dostupné zvukové nosiče. Podle druhu a počtu předloh, které piráti použili, lze tuto skupinu rozlišit do tří hlavních oblastí:

- (i) klasické pirátské kopie,**
- (ii) pirátské kompilace,**
- (iii) pirátský mix.**

(i) Klasická pirátská kopie

Pirátská kopie kompletně přebírá vzorový zvukový nosič, který v jiné podobě přináší na trh jako originál. Piráti přitom používají smyšlených značek, aby v zákazníkovi vzbudili dojem, že se jedná o legální licenční výrobek, který je ve srovnání s originálem levnější. Tyto pirátské kopie se vždy obracejí na běžného zákazníka, který je zlákan velmi příznivou cenou, nikdy ne však na sběratele. Piráti přitom využívají jak nevědomosti, tak bezstarostnosti zákazníků. Odborník okamžitě ví, že se musí jednat o pirátský výrobek, pokud se aktuální materiál špičkového umělce objeví pod jinou značkou gramofonové společnosti(etiketa) než originál.

(ii) Pirátská kompilace

U této formy pirátské kopie nevyužívá pirát jednu předlohu, ale sestavuje soubor z více originálních hudebních titulů v pořadí, které v této kombinaci neexistuje u originálních producentů nebo jejich licenčních partnerů. Tyto kompilace často nabízejí „zájmoví piráti“ na základě předplatného v terénu nebo na diskotékách a přibližně měsíčně prezentují aktuální hitparádu.

Podřazeným druhem kompilačního pirátství jsou licenční podvody. Pochybné firmy v tomto případě prodávají zainteresovaným hudebním firmám licence, které by nebylo možné získat u vlastních majitelů práv, případně za podstatně vyšší cenu. Obchod se tedy odehrává ještě před výrobou hudebních nosičů. Ve skutečnosti jsou tyto licenční výrobou hudebních nosičů. Ve skutečnosti jsou tyto licenční smlouvy pouhým papírem bez jakékoliv hodnoty. Oprávnění k poskytování uživatelských práv se dokládá zfalšovanými smlouvami nebo řetězcem smluv, který není možné vysledovat až na začátek k samotnému umělci.

Falešná licence k ničemu neopravňuje, ale poskytuje relativní bezpečnost před trestním stíháním. Pokud originální výrobce prokáže své právo na nahrávku, neoprávněný uživatel se odvolá na to, že důvěřoval pravosti licence, a tudíž jednal neúmyslně.

(iii) Pirátský mix (ilegální diskomix)

Při této formě pirátských aktivit se nekopírují celé tituly za sebou, ale hudební zlomky se sestříhají tak, že vznikne souvislý celek bez přerušení. Výchozím materiálem jsou dostupné zvukové nosiče.

K pirátskému mixu lze též počítat „sampling“, což je technicky nejnáročnější stupeň. V tomto případě se jednotlivé instrumentální nebo vokální sekvence až jednotlivé hudební zlomky existujícího zvukového nosiče přehrávají v digitální podobě na počítač. Pomocí vhodných programů je s tímto výchozím materiálem vhodně manipulováno a jsou k němu připojovány vlastní kusy, výsledné dílo je předkládáno jako dílo vlastní.

(3) Identické padělky (counterfeits)

Padělky se od pirátských kopií odlišují zejména tím, že přesně a relativně důsledně napodobují vnější vzhled předlohy. Jsou výlučně orientovány na běžného spotřebitele, protože jsou od originálu velmi těžce odlišitelné a mají schopnost zmást i zkušené obchodníky. Napodobeniny svým vzhledem téměř neodlišitelné od originálů se objevují na trhu již řadu let

a jejich původ je ve většině případů ve východní Asii a východní Evropě. Při importu na náš tuzemský trh mají tyto padělky vzbudit dojem, že jde o legální dovoz autorizovaných nosičů. S ohledem na neustále rostoucí počet lisoven v rámci celé Evropy bude tato forma pirátství neustále získávat na významu.

Pro laika je téměř nemožné a pro odborníka velmi náročné posoudit, zda se jedná o padělek nebo originální výrobek. Z toho pramení nebezpečnost takové formy pirátství, neboť laicky rozpoznat pirátské CD zamíchané mezi originální produkci na prodejně je v podstatě nemožné. Bezpečné rozpoznání padělku je možné jen ve speciálních laboratořích. Tato skutečnost pak ztěžuje boj proti takové formě pirátství.

(4) Síť Peer-to-peer (P2P)

Mezi nejnovější a v současné době velmi rozšířenou formu hudebního pirátství patří nelegální nabídka hudebních (a audiovizuálních) souborů prostřednictvím Internetu v rámci výměnných sítí P2P. Peer-to-peer (také P2P) můžeme přeložit jako rovný s rovným. Jedná se o způsob zpřístupňování autorského díla prostřednictvím Internetu, který má oproti klasickému zpřístupnění díla prostřednictvím jeho vystavení na k tomu určenému počítači - serveru a vytvoření odkazů na něj, několik výhod. Klasický, centralizovaný model zpřístupnění díla na Internetu funguje tak, že na jednom z počítačů připojených do sítě Internet (serveru), který je pevně identifikován svou IP adresou, jsou zpřístupněna určitá data a koncový uživatel pak tato data stahuje do svého počítače. Typickým příkladem tohoto jiného než peer-to-peer přenosu souboru je FTP server, kde se program klienta a serveru od sebe zásadně liší: klient stahování iniciuje a server reaguje a tyto požadavky uspokojuje. Oproti tomu v případě peer-to-peer sítě každý jeho uzel (počítač) je zároveň serverem i klientem. Osobní počítač, který je součástí takovéto peer-to-peer sítě tedy některé obsahy poskytuje jiným počítačům (plní funkci serveru) a jiné obsahy z jiných počítačů stahuje (funguje jako klient). Podrobný popis je v části nazvané Internet.

4.3.2.3. Pirátství audiovizuálních děl

V oblasti audiovizuálních děl jde především o útoky na autorská práva výrobců těchto děl, kteří jako jediní mohou udělit souhlas s užitím daného filmového díla. Bez tohoto souhlasu není možno zhotovovat rozmnoženiny filmových děl a následně je distribuovat. Výrobce, jako vykonavatel autorského práva k filmovému dílu, může pomocí licenční distribuční smlouvy udělit právo k užití a distribuci distribučnímu subjektu na území určitého státu (distribuční právo). Subjekt, kterému toto distribuční právo bylo uděleno, se stává tím, kdo je oprávněn šířit konkrétní filmové dílo v rámci přesně stanovených a vymezených forem tohoto šíření (kino, domácí video, veřejné provozování), na konkrétním teritoriu a po určitou dobu.

V této oblasti lze precizovat objektivní podmínky, které zapříčinily a i nadále negativně působí na rozvoj tohoto nežádoucího jevu, potažmo zapříčiňují neustálý rozvoj nových forem audiovizuálního pirátství. Vzhledem ke skutečnosti, že tyto podmínky a formy se liší pouze v dílčích maličkostech od podmínek a forem precizovaných pro oblast hudební pirátství, není potřeba se jimi dále zabývat.

Pirátské nosiče audiovizuálních děl byly zpravidla určeny pro domácí užití, pomineme-li příhraniční tržiště. Vedle této formy užití docházelo také často k jeho neoprávněnému užití při veřejné produkci. Klasikou této formy užití jsou videoprojekce ve videokavárnách, videoklubech a autobusech dálkové dopravy, což jsou nejběžnější příklady porušování autorského práva. I v těchto případech platí paralela, obdobně jako u hudební produkce, že každý provozovatel si musí před projekcí zajistit souhlas nositelů práv.

K veřejné produkci bývaly neoprávněně využívány videokazety s nahrávkami audiovizuálních děl, které jsou však v dnešní době v podstatě vytlačeny modernějšími a kvalitnějšími formáty, a to především DVD. V souvislosti s rozšířením DVD přehrávačů a s jejich cenovou dostupností pro širokou veřejnost, se od počátku roku 2000 začaly stále více objevovat pirátské digitální videodisky. Obdobně jako u děl hudebních, se i zde můžeme setkat se šířením filmových nahrávek v komprimovaném formátu, např. v programu DivX.

Technický rozvoj v oblasti těchto technologií a konkurenční boj zapříčinili značný pokles nákupních cen samotné vypalovací techniky i prázdných médií. Tyto vlivy pochopitelně odstartovaly plošné kopírování (vypalování) DVD (případně CD) takovým způsobem, že účinně lze tomuto jevu čelit pouze podchycením nástupu nové technologie z tohoto oboru.

4.3.2.4. Softwarové pirátství

Softwarové pirátství vzniklo přibližně na přelomu sedmdesátých a osmdesátých let. K jeho vzniku dopomohla možnost uložení či zkopírování dat na kazetu. S rozvojem pirátství a masovým rozšířením počítačů se některé z nich staly více či méně „postiženými“. Softwaroví piráti jsou zodpovědní za zánik některých typů počítačů, neboť se programátorům nevyplatilo tvořit a vydávat nové hry.

Ze všech 8-bitových počítačů byla největší pozornost věnována jednoznačně Commodore 64, jehož rozvoj a vznik je datován do období kolem roku 1983. V té době již existovaly počítače řady PC, které stály na okraji pozornosti. K rozvoji pirátství na PC dochází kolem roku 1987, kdy se rozvíjí společně s vývojem počítače Amiga. V raném období byla pirátská scéna do značné míry propojena s demo scénou.

Počátky pirátství mají vedle Německa a samozřejmě Spojených států na svědomí především skandinávské či vůbec severské země.

Užívání počítačových programů v rozporu se smluvními ujednáními, případně zcela nelegálně má v ČR řadu příčin a po roce 1989 můžeme beze strachu tvrdit, že se alespoň v domácnostech stalo běžnou zvyklostí. V současné době používání legálního softwaru začíná být důležitou součástí firemní kultury. Legální software začala poprvé systematicky a účelně řešit státní správa, která kodifikovala dobře zpracovanou metodiku nakládání se softwarovými [prostředky](#). Tuto metodiku může úspěšně využít i komerční sektor. Státní správa projevila největší zájem o kvalitní řešení problematiky počítačového pirátství a v první polovině roku 2002 nakoupila nejvíce softwarových licencí. Komerční sektor ji následoval teprve v druhé polovině roku. Obrovským krokem vpřed ve snížení softwarové kriminality bylo usnesení vlády č. 624/2001 o pravidlech, zásadách a způsobu zabezpečování kontroly užívání počítačových programů ve státní správě. Nařízení nasadilo laťku v dodržování autorských práv velmi vysoko.

Základy softwarového pirátství jsou zpravidla vybudovány na základních školách. Zde dochází k masivnímu porušování zákona žáky v podstatě zcela nevinným zapůjčováním a směnou počítačových programů. Tato návyk zakládá negativní dopady do blízké budoucnosti, stává se totiž normalitou. Oproti tomu starší generace, leckdy z nedostatku informovanosti, takové jednání nepovažuje ani za nemorální, natož za protiprávní.

Velmi pozitivně lze hodnotit rovněž aktivitu společnosti Microsoft, která na trh uvedla produkt nazvaný Microsoft Campus Agreement., což je celosvětový licenční program zaměřený na všechny vzdělávací instituce, který umožňuje snadnější a operativnější přístup k softwaru. Vytvořen byl na základě názorů a podnětů z různých vysokoškolských zařízení, takže vyhovuje jejich specifickým požadavkům.

Microsoft Campus Agreement je předplacený licenční program, který umožňuje instalovat a používat produkty Microsoft po určitou, předem stanovenou dobu. Zpravidla se jedná o dobu jednoho roku nebo tří let, na kterou je současně podepisována licenční smlouva. Po tuto dobu jsou uživatelé oprávněni používat aktuální verze vybraných produktů nebo místo nich jejich předchozí verze, případně automaticky přejít na nejnovější verze těch produktů, které mohou být v době trvání smlouvy uvedeny na trh.

Pro všechny oprávněné členy pedagogického sboru a další zaměstnance může vzdělávací instituce bezplatně objednat i speciální licence pro práci doma, tzv. Work at Home (WAH). Tato licence povoluje užívání stejných aplikací a klientských přístupových licencí, které si instituce pro licencování ve smlouvě Campus Agreement vybrala, i na domácích počítačích všech oprávněných pedagogů a ostatních zaměstnanců, a to pro účely přípravy na výuku a dalších úkolů vyplývajících z jejich pracovního poměru. V rámci programu Campus Agreement může vzdělávací instituce objednat licence vybraných produktů Microsoft i pro

studenty, a to jak na jejich soukromé počítače, tak na počítače vlastněné institucí. Je zde stanoven minimální počet 300 jednotek pro umožnění studentského licencování prostřednictvím multilicenční smlouvy.²

Softwarovým pirátstvím jsou všechny útoky na právo autora a další práva k počítačovým programům (databázím), která jsou uvedena v autorském zákoně.

4.3.2.4.1. Formy softwarového pirátství

Softwarové pirátství lze obecně rozdělit do čtyř základních forem :

- (1) neoprávněné užívání**, které lze dle způsobu užití dále dělit na:
 - (i)** domácí uživatel, který získal nelegálním způsobem software pro svoji osobní potřebu;
 - (ii)** užívání nelegálního software pro komerční účely – firma užívá nelegální software nebo větší množství kopií než na který má licenci;
 - (iii)** počítačové herny.

- (2) nelegální výroba**, a to :
 - (i)** výroba průmyslová (v lisovnách) – v ČR spíše výjimečná;
 - (ii)** výroba manufakturní (na vypalovacích zařízeních);
 - (iii)** domácí výroba;

- (3) šíření**, které lze dále členit:
 - (i)** přímý prodej;
 - (ii)** inzerce (noviny, internet);
 - (iii)** instalace nelegálního software do nové výpočetní techniky.

- (4) zasahování do programu**, jeho modifikace a úpravy.

² Zdroj www.microsoft.com

4.3.2.4.2. Druhy softwarového pirátství

Softwarové pirátství nelze jednoduše roztřídit a specifikovat do oblastí, do kterých lze zařadit všechny případy nelegálního nakládání s programovým vybavením počítače. Níže jsou vedeny jeho nejznámější projevy.

(1) Pirátství koncových uživatelů (End User Piracy)

Nejrozšířenější druh softwarového pirátství. Principem je používání několikanásobné kopie jednoho softwarového balíku na několika počítačích, případně rozšiřování kopií dotčeného softwaru dalším zájemcům.

(2) Domácí pirátství (Home Piracy)

Tento druh pirátství má mnoho společných znaků s kategorií pirátství koncových uživatelů. Domácí pirátství zahrnuje všechny činnosti od nevinného vyměňování disket a CD s přáteli, přes používání nelegálně získaného software na rodinném počítači, až po provozování nevýdělečné BBS za účelem ilegální distribuce software. Podstatným aspektem je zde kupní síla a cena softwarového balíku. Domácí uživatelé si z valné většiny opatřují nový a výkonnější software, který poté používají. Domácí pirátství je ze zcela pochopitelných důvodů asi nejhůře detekovatelnou a regulovatelnou skupinou pirátství.

(3) Pirátství prodejců (Reseller Piracy)

Tohoto druhu pirátství se dopouštějí komerční společnosti, které prodávají hardware počítače s již předinstalovanými nelegálními kopiemi některých počítačových programů, případně nahrají software do systémů bez poskytnutí originálních disket a manuálů.

Mezi tyto případy je nutné zařadit i případy, kdy je nic netušícímu zákazníkovi prodán software stažený z distribuce. Tento druh softwarového pirátství se rozšiřuje po celém světě a současně nabírá na intenzitě.

(4) Pirátství na BBS a na Internetu (BBS/Internet Piracy)

Zkratka BBS (Bulletin Board Systems) nemá v češtině smysluplný ekvivalent. V podstatě BBS tvoří jeden počítač, který pracuje v plně automatizovaném režimu a má k sobě připojen alespoň jeden modem. Zájemce, který zavolá na číslo modemu, komunikuje s instalovaným BBS programem a může procházet jeho

nabídkou. Internet je současné době natolik rozšířenou technologií, kterou není třeba dále představovat.

Tento druh pirátství je realizován prostřednictvím elektronického přesunu legálního programového vybavení. Předpokladem pro tento druh pirátství je skutečnost, že systémový operátor nebo uživatel nahrají na BBS či Internet legální programové vybavení, nebo z nich stahují legální software za účelem pořízení a používání další kopie bez příslušné licence.

(5) Pirátství podniků (Corporate Piracy)

Je v mnohém velice podobné pirátství probíhající na BBS nebo na Internetu. „Kořenem zla“ jsou v tomto případě lokální sítě (LAN) firmy nebo podniku, kde má k jedné legálně instalované kopii určitého programu nelicencovaný přístup potenciálně i několik set zaměstnanců. Bezpečnosti přístupu k jednotlivým částem sítě se většinou nevěnuje příliš pozornosti a bezpečnostní opatření v tomto směru jsou považována v podstatě za mrhání peněžními prostředky i lidskými zdroji. Není se pak co divit, že myšlenka získat snadno a bez rizika zdarma přístup k určitému softwaru či jeho kopii je pro zaměstnance tak lákavá.

(6) Průmyslové pirátství (Industrial Piracy)

Tento druh pirátství je založen na skutečnosti, že jednotlivci nebo skupina jednotlivců za účelem získání značného majetkového prospěchu ve velkém měřítku kopíruje a distribuuje programové vybavení. Mezi tímto druhem počítačového pirátství a cenami kopírovacích zařízení a záznamových médií existuje nepřímá úměra - se snížením cen kopírovacích zařízení a záznamových médií se podstatným způsobem zvýšila aktivita subjektů na tomto poli. Největším rozsahem průmyslového pirátství se pravidelně vyznačují rozvojové země, kde se do výroby pirátských kopií zapojují i vládou vlastněné podniky chrlící mnohdy tisíce CD nosičů denně. Tento druh softwarového pirátství je v ČR spíše výjimečný.

4.3.2.5. Internet

Internet je světová síť vzájemně propojených počítačů (serverů), kterou využívají různí uživatelé ke komunikaci, získávání informací a k práci. Internet může sloužit různým jednáním, jejichž následkem je porušení práva autorského a práv souvisejících s právem autorským. Internet je tak např. médiem k inzerci či nabízení prodeje neoprávněných hmotných rozmnoženin děl, či je prostřednictvím něho porušována ochrana technických prostředků k ochraně práv, jako je např. kódování. Tento materiál se zabývá pouze těmi

jednáními, kdy jsou autorská díla a zvukové a zvukově obrazové záznamy šířeny přímo prostřednictvím internetu, **tedy v nehmotné podobě**.

K porušování autorského práva na Internetu dochází také v případech zpřístupňování souborů (například prostřednictvím webových stránek či prostřednictvím tzv. peer to peer sítí), jejichž obsahem je autorské dílo.

Podle ustanovení § 18 odst. 1 autorského zákona se sdělováním díla veřejnosti rozumí zpřístupňování díla v nehmotné podobě, živě nebo ze záznamu, po drátě nebo bezdrátově. Ustanovení § 18 odst. 2 autorského zákona dále doplňuje, že sdělováním díla veřejnosti je rovněž zpřístupňování díla veřejnosti takovým způsobem, že kdokoli může mít k němu přístup na místě a v čase podle své vlastní volby zejména počítačovou nebo obdobnou sítí. Je tedy zřejmé, že zpřístupňování díla veřejnosti bez souhlasu nositele práv k tomuto dílu je zásahem do autorského práva, bez ohledu na skutečnost, jakým způsobem byla rozmnoženina díla získána.

Zpřístupňování díla v uzavřené počítačové síti zřejmě nebude možné kvalifikovat jako užití díla sdělováním veřejnosti. V rámci této uzavřené sítě není však z právního pohledu možné dalším osobám zpřístupňovat rozmnoženiny díla vytvořené na základě zákonné výjimky pro volné užití. Tento případ nelze logicky považovat za rozmnoženinu pro osobní potřebu a toto jednání je samozřejmě zásahem do autorského práva.

Naprostá většina souborů, které jsou sdíleny pomocí sítí peer-to-peer, nesplňuje podmínky stanovené autorským zákonem a zmíněné v předchozích dvou odstavcích. Lze tedy jejich rozšiřování pomocí Internetu kvalifikovat jako neoprávněné šíření autorských děl a spatřovat v něm spáchání trestného činu podle § 152 trestního zákona.

K porušování autorského zákona dochází (v určitých situacích) také při stahování (download) jednotlivými uživateli peer-to-peer sítě. Při této činnosti dochází pochopitelně ke kopírování (terminologií autorského zákona ke „zhotovování rozmnoženin“) obsahu nabízených souborů, neboť jejich originál zůstane na původním místě – na disku počítače jiného uživatele.

Dle § 30 odst. 1 a odst. 2 autorského zákona je stažení (pořízení rozmnoženiny) autorského díla pro osobní potřebu toho, kdo rozmnoženinu pořizuje, volným užitím, pro které není třeba souhlasu autora. Pokud tedy uživatel peer-to-peer sítě při stahování hudby nebo filmů nepřekročí meze jejich užití pro svou osobní potřebu, autorský zákon neporušuje. Na tomto místě je však třeba zmínit, že ze samotné povahy peer-to-peer sítí vyplývá, že každý uživatel porušuje autorský zákon, neboť nejen, že autorská díla stahuje, ale zároveň je i nabízí. Vyjma případů, kdy by byla autorská díla poskytována samotným autorem.

4.3.2.6. FTP servery

FTP servery patří k základním internetovým službám. FTP servery pracují na principu přímého nahrávání a stahování, ke kterému se na rozdíl od výměnných sítí využívá úložný prostor některého serveru. Na tento server je soubor umístěn a z něj si jej pak zájemci stahují. Zájemce, který se na FTP server připojí, vidí přímo soubory i adresářovou strukturu (stejně jako například na svém disku). FTP servery jsou často využívány k distribuci nelegálního obsahu, a to jak na úrovni neprofesionálních (veřejné, většinou krátkodobě funkční servery s omezeným množstvím dat), tak i profesionálních pirátů (tajné, veřejně nepřístupné servery s velkým množstvím dat).

Přímým stahováním rozumíme stahování pomocí internetového prohlížeče, bez použití specializovaných programů. Přímé stahování úzce souvisí se vznikem velkého množství tzv. filehostingových serverů³ typu Rapidshare.de, MegaUpload.com nebo českých Nahraj.cz či eDisk.cz. Na tyto servery lze umísťovat soubory o velkém objemu (omezení se pohybují od 100 MB až po několik GB), proto je jejich existence lákavá právě pro piráty. Filmy jsou zpravidla rozděleny (vzhledem k objemu) na více částí, většinou pomocí komprimačního programu WinRAR nebo správce souborů Total Commander.

Pro stahování z FTP serverů je využíváno široké spektrum programů, velké množství se jich používá také pro jejich provozování - nelze tedy poskytnout jednoznačný návod, jak v tomto případě postupovat. Je však pravidlem, že obsah FTP serveru kopíruje část adresářové struktury na disku samotného počítače, proto stačí na disku jednoduše vyhledat soubory či adresáře, které se vyskytovaly na FTP serveru.⁴

4.3.2.7. Titulky a obaly

S internetovým pirátstvím souvisejí také dvě rozšířené formy porušování autorského práva:

- a) distribuce titulků (buď se jedná o chráněný překlad původních dialogů nebo o neoprávněný překlad původních dialogů, který vznikl bez souhlasu autorů a nesmí být šířen),
- b) distribuce skenů obalů DVD a CD (děl výtvarných, grafických a fotografických umožňujících si vyrobit ke staženému a vypálenému dílu krabičku s potiskem).⁵

³ Zpravidla zahraniční servery určené pro ukládání velkých souborů. Budí dojem, že bojují proti tomu, aby na ně byl umísťován nelegální obsah, ve skutečnosti z něj žijí. Ke stahování ze serveru i umísťování souborů na servery stačí pouze internetový prohlížeč.

⁴ Zdroj Česká protipirátská unie – Úvod do i-piráctví.

⁵ Zdroj: www.cpunifilm.cz

K oblibě serverů, na nichž jsou umístěovány titulky, vede skutečnost, že značná část pirátů stahuje díla ze zahraničních sítí, kde zpravidla není k dispozici žádná forma české lokalizace. Samotné titulky jsou uloženy v malém textovém souboru a při přehrávání filmu jsou zobrazovány přímo s pomocí přehrávače (např. BSPlayer) nebo specializovaným programem (např. VobSub), který je vloží do obrazu nezávisle na přehrávači.

Ke každému filmu existuje mnoho verzí ripu⁶, které se mohou lišit časováním (vynechané znělky); existuje proto také více upravených verzí titulků. Z tohoto důvodu také autor titulků definuje na titulkovém serveru údaje pro konkrétní použití verze.

4.3.2.8. Sítě Peer-to-peer (P2P)

Nejnovější a velmi rozšířenou formou pirátství v oblasti hudebních a audiovizuálních děl je nabídka digitálních souborů obsahujících autorská díla prostřednictvím Internetu v rámci výměnných sítí Peer-to-peer (také P2P), v překladu jako rovný s rovným.

Sdílení, jako pojem používaný v souvislosti s tímto druhem pirátství, znamená jednání, kdy uživatel zpřístupní část svého harddisku společně se soubory na něm uloženými ostatním uživatelům P2P sítě. Současně jim přitom umožňuje soubory stahovat. U některých sítí zároveň uživatel, který dává určité soubory k dispozici, sděluje ostatním uživatelům - zájemcům prostřednictvím seznamu souborů, které soubory sdílí.

Odlišně pracují sítě s technologií BitTorrent, které pomocí souborů umístěných na určitých internetových stránkách nasměrují zájemce na stopaře (tracker). Ten řídí stahování a současné sdílení jednotlivých částí požadovaného souboru, které jsou uloženy odděleně.

V obecnějším slova smyslu se internetovým sdílením rozumí to, že různí uživatelé si navzájem zprostředkovávají soubory, které tak prostřednictvím určité P2P sítě sdílejí. K provozování této činnosti musí mít uživatel sítě P2P nainstalován speciální program (P2P klient). Pomocí tohoto programu se uživatel připojuje k síti, a eviduje nabídky. Současně vyhledává požadovaný soubor a v případě potřeby zkontaktuje poptávajícího a nabízejícího.

Sítě Peer-to-peer můžeme rozdělit na sítě:

- (i) **centralizované** sítě jsou plně závislé na centrálním řídicím prvku, zprostředkovávají informace a spojení, čímž fakticky umožňují uskutečnění přenosu souboru a tento přenos zpravidla dále usnadňují;

⁶ **rip** - Označení pro film, který je stažen z libovolného média (kino, televize, DVD) a zkomprimován na standardní velikost jednoho či dvou CD pro účely pirátského šíření.

- (ii) **decentralizované** sítě jsou naopak založeny na tom, že tyto informace putují napříč celou sítí, jsou předávány výhradně pomocí jednotlivých klientů.

Určitým mezistupněm jsou sítě *Direct Connect* mající řídicí prvky v rámci podsítí, které jsou na sobě nezávislé. Pokud dojde k vyřazení z provozu jednoho takového řídicího prvku dochází k zániku hubu.⁷

Mezi nejznámější sítě patří:

Napster - poté, co byla její činnost zastavena soudně, byla zakoupena jinou společností a nyní funguje na legální bázi;

FastTrack - síť používaná klientem Kazaa; činnost byla soudně pozastavena;

Soulseek - centralizovaná síť orientovaná převážně na hudbu;

Gnutella - decentralizovaná síť menšího významu;

eDonkey - centralizovaná síť s velkým počtem řídicích prvků (velmi populární);

Direct Connect - globálně decentralizovaná síť (populární);

BitTorrent - globálně decentralizovaná síť v současné době zřejmě nejpoblárnější.

Direct Connect

Jde o decentralizovanou síť, která funguje na principu připojování uživatelů do konkrétních hubů. Po připojení do této sítě může uživatel vyhledávat soubory, které se v hubu nacházejí a stahovat je. Po světě existuje tisíce hubů, které nejsou navzájem propojeny a fungují zcela nezávisle. V ČR existuje asi 200 hubů. V síti Direct Connect existuje mnoho různých modifikací základního programu jeho vylepšené verze DC++. Mezi nejznámější a v ČR nejpoužívanější programy patří StrongDC++, CZDC++ a BCDC++.

BitTorrent

Jde o decentralizovanou síť, fungující na odlišném principu než ostatní výměnné systémy. Systém fungování sítě spočívá v tom, že uživatel vyhledá požadovaný soubor o který má zájem na některém ze serverů zabývajících se zajišťováním přenosů (např. ThePirateBay.org). Z tohoto serveru si stáhne malý soubor s příponou .torrent, který poté načte do svého programu.

Soubor .torrent obsahuje informace: jméno, velikost, datum vytvoření, způsob rozdělení filmu na jednotlivé bloky dat, kontrolní součty jednotlivých bloků. Součástí souboru je především odkaz na místo, kde je umístěn řídicí soubor, k němuž se má program připojovat.

⁷ Samostatná skupina uživatelů sítě Direct Connect, kteří se připojují ke stejnému serveru. Neexistuje žádné propojení na ostatní huby. Někdy se pojmem "hub" označuje řídicí prvek hubu, tedy server, ke kterému se všichni uživatelé hubu připojují.

U této sítě jsou automaticky sdílěna data, která uživatel stahuje, takže ilegálního poskytování dat se uživatel dopouští i při stahování.

eDonkey

Jde o výměnnou síť, jejíž chod zajišťuje několik set vzájemně propojených serverů. Připojí-li se uživatel do sítě, připojí se vždy do celé sítě. V programu přímo vyhledává soubory, o které má zájem, a začíná je stahovat. Soubory, které překračují určitou velikost, jsou rozděleny na bloky o velikosti cca. 10 MB. Ve chvíli, kdy uživatel stáhne celý blok a dojde o ověření jeho integrity, automaticky tento blok poskytuje ke sdílení.

Nejpoužívanějším programem pro práci se sítí eDonkey je eMule. Stejně jako u BitTorrentu jsou automaticky sdílěna data, která uživatel stahuje, takže se ilegálního poskytování dat uživatel dopouští i při stahování.

FastTrack (Kazaa)

Jedná se o globální síť⁸, jejíž systém fungování nebyl dosud stoprocentně odhalen. Síť je provozována pomocí tzv. supernodes a network supernodes.

Network supernodes jsou navzájem propojené servery schraňující informace o uživatelích a jejich souborech. Tyto informace poskytují dalším uživatelům při vyhledávání.

Supernodes vykonávají obdobné činnosti na nižší úrovni. Jde o běžné uživatele, kteří mají dostatečně výkonná PC a rychlé připojení k internetu. Na základě splnění těchto podmínek se stávají komunikačními uzly.

Síť se chová podobně jako například síť eDonkey. Po připojení pomocí programu do této sítě může uživatel vyhledávat a stahovat. Oproti síti eDonkey však stahované soubory nesdílí. Na rozdíl od většiny ostatních sítí nemusí sdílet dokonce vůbec nic, aniž by byl nějak penalizován.

Pro stahování ze sítě FastTrack je téměř výhradně používán program Kazaa Lite Resurrection (KLR).

Závěrečným shrnutím zjišťujeme, že v případě, že práva autora ke konkrétní rozmnoženině autorského díla v hmotné podobě jsou vyčerpána, je možné vlastnické právo k této rozmnoženině dále převádět, a to bez dalšího souhlasu nositele práv. Vždy je nutné přísně rozlišit nakládání s rozmnoženinou (kopií) autorského díla v hmotné podobě od sdělování díla veřejnosti prostřednictvím Internetu. Sdělování díla veřejnosti je jiným způsobem užití a k tomuto užití může dojít pouze se souhlasem nositele práv.⁹

⁸ Globální síť - nemá žádný řídicí prvek, jehož vypnutím by se dalo docílit narušení jejího provozu.

⁹ www.ifpicr.cz

4.3.2.9. Zvláštní právo pořizovatele databáze

Databázi zákon rozumí soubor nezávislých děl, údajů nebo jiných prvků systematicky nebo metodicky uspořádaných a individuálně přístupných elektronickými nebo jinými prostředky, bez ohledu na formu jejich vyjádření. Databáze může, ale nemusí vždy být souborným autorským dílem.

Souborným dílem je databáze tehdy:

- pokud je způsobem výběru nebo uspořádáním obsahu jedinečným výsledkem tvůrčí činnosti autora (§ 2 odst. 5 autorského zákona), nebo
- pokud je způsobem výběru nebo uspořádáním obsahu autorovým vlastním duševním výtvořem (§ 2 odst. 2 autorského zákona).

V naposled uvedených případech, kdy databáze je současně dílem ve smyslu autorského zákona, k databázi vzniká dvojí druh práv:

- jednak autorské právo k databázi jako dílu,
- jednak zvláštní právo pořizovatele databáze.

Vedle těchto práv vztahujících se k databázi jako takové samozřejmě ještě mohou existovat autorská práva k jednotlivým dílům, která jsou součástí obsahu databáze. K databázi, bez ohledu na to, zda je souborným dílem, vzniká zvláštní právo pořizovatele databáze, pokud pořízení, ověření nebo předvedení obsahu databáze představuje kvalitativně nebo kvantitativně podstatný vklad bez ohledu na to, zda databáze nebo její obsah jsou předmětem autorskoprávní nebo jiné ochrany.

Pořizovatelem databáze je fyzická nebo právnická osoba, která na svou odpovědnost pořídí databázi, nebo pro kterou tak z jejího podnětu učiní jiná osoba. Pořizovatelem databáze tak může, ale nemusí být autor databáze jako souborného díla a ve většině případů tomu tak nebude.

Zvláštní právo pořizovatele databáze má výlučně majetkovou povahu. Pořizovatel databáze má právo na vytěžování nebo na zužitkování celého obsahu databáze nebo její kvalitativně nebo kvantitativně podstatné části a právo udělit jinému oprávnění k výkonu tohoto práva. Vytěžováním se přitom rozumí trvalý nebo dočasný přepis celého obsahu databáze nebo jeho podstatné části na jiný podklad, a to jakýmkoliv prostředky nebo jakýmkoliv způsobem. Zužitkováním se rozumí jakýkoli způsob zpřístupnění veřejnosti celého obsahu databáze nebo jeho podstatné části, rozšiřováním, rozmnožením, pronájmem, spojením on-line nebo jinými způsoby přenosu. Zákon zakazuje rovněž opakované a systematické vytěžování nebo

zužitkování nepodstatných částí obsahu databáze i jiné jednání, které není běžné, přiměřené a je na újmu oprávněným zájmům pořizovatele databáze.

Zvláštní právo pořizovatele databáze je omezeno v případech, kdy kvalitativně nebo kvantitativně nepodstatné části obsahu databáze nebo její části vytěžuje oprávněný uživatel, a to k jakémukoli účelu, za podmínky, že tento uživatel databázi užívá běžně a přiměřeně, nikoli systematicky či opakovaně, a bez újmy oprávněných zájmů pořizovatele databáze, a že nezpůsobuje újmu autorovi ani nositeli práv souvisejících s právem autorským k dílům nebo jiným předmětům ochrany obsaženým v databázi. Předpokladem tohoto omezení zvláštního práva pořizovatele databáze je, že databáze je vytěžována nebo zužitkována oprávněným uživatelem, tedy konzumentem, resp. konečným uživatelem databáze (např. odběratelem sbírky soudních rozhodnutí, nabyvatelem licence k elektronické encyklopedii apod.).

Zákon dále zakotvuje zvláštní případy bezúplatných zákonných licencí, které omezují zvláštní práva pořizovatele k jím pořízené databázi. Tyto bezúplatné zákonné licence platí ve prospěch oprávněného uživatele, který vytěžuje nebo zužitkovává podstatnou část obsahu databáze:

- pro svou osobní potřebu;
- pro účely vědecké nebo vyučovací, uvede-li pramen v rozsahu odůvodněném sledovaným nevýdělečným účelem;
- pro účely veřejné bezpečnosti nebo správního či soudního řízení.

Oprávněný uživatel vytěžující nebo zužitkovávající podstatnou část obsahu databáze pro svou osobní potřebu však není oprávněn zhotovit rozmnoženiny počítačového programu či elektronické databáze.

Zvláštní právo pořizovatele databáze trvá 15 let od pořízení databáze. Je-li však až v této době (tj. nikoli současně s jejím pořízením) databáze zpřístupněna, zaniká zvláštní právo pořizovatele databáze až za 15 let od prvního takového zpřístupnění.

V případě porušení práva pořizovatele databáze má oprávněná osoba stejné zákonné možnosti obrany proti neoprávněnému zásahu, jako autor jakéhokoliv jiného díla (ust. § 94 autorského zákona).

4.3.3. Policejní statistika v oblasti práv plynoucích z duševního vlastnictví

4.3.3.1. Sledované ukazatele

Ukazatele kriminální statistiky jsou rozděleny do základních skupin tak, jak jsou definovány zákonem č. 140/1961 Sb. trestní zákon, a jak se do současné doby vyskytují v oblasti duševního vlastnictví, tj.

- porušování práv k ochranné známce, obchodnímu jménu a chráněnému označení původu (§150 tr. zákona),
- porušování průmyslových práv (§151 tr. zákona),
- porušování autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi - § 152 tr. zákona,
- poškození a zneužití záznamu na nosiči informací (§ 257a trestního zákona),
- nekalá soutěž (§ 149 trestního zákona).

(a) Statistika v oblasti porušování práv k ochranné známce, obchodnímu jménu a chráněnému označení původu (§150 tr. zákona).

Kriminální statistiky se zabývají touto problematikou od roku 1997. Do této doby nebylo možno sledovat vývoj této kriminality samostatně v určité časovém období, neboť statistiky vyjadřovaly tuto problematiku ve sloučené podobě, respektive jako soubor §§ 149 tr. z., 150 tr.z., 151 tr.z. a 152 tr.z.. Je zcela evidentní, že tento soubor neumožňoval jakoukoliv systematickou a analytickou práci. Na základě naléhání tehdejšího Odboru hospodářské kriminality Policejního prezidia, jsou od 1.1. 1997 statistické ukazatele členěny podle jednotlivých výše uvedených trestných činů.

Ze současných statistik lze vyčíst fakta, která nám ukazují genezi a současný stav v této oblasti kriminality. Ze statistiky je zřejmé, že od roku 1997 do roku 2000 docházelo v České republice k nárůstu počtu trestných činů jak zjištěných, tak objasněných. Zvyšoval se počet stíhaných osob. Ve vazbě na tento ukazatel byl také zaznamenán zvyšující se trend u způsobených škod předmětnou trestnou činností.

Tato problematika prochází zásadním zlomem v roce 2001. Od tohoto roku až do současné doby (r. 2006 je posledním ukazatelem) stagnuje kriminalita na $\frac{1}{4}$ trestné činnosti zjištěné v roce 1999.

(b) Statistika v oblasti porušování průmyslových práv (§151 tr. zákona)

Z předchozího textu je zřejmé, že i v této oblasti porušování práv plynoucích z duševního vlastnictví lze sledovat s úspěchem genezi až od roku 1997. Kriminální

statistiky v případě této trestné činnosti nám jednoznačně ukazují, že tato oblast není v dlouhodobém měřítku cíleným středem zájmu pachatelů. Pozorovat lze pouze v letech 2001 a 2002 mírný nárůst předmětné kriminality, ale v posledních letech se četnost odhalených případů v této oblasti vrátila na úroveň roku 1997. V rámci České republiky je tato kriminalita velmi nízká, pohybuje se v rozmezí jednotek.

Škody těchto trestných činů oscilují podle předmětu trestného činu a ze statistických údajů nelze vyvodit žádný jednoznačný závěr.

(c) Statistika v oblasti porušování autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi (§ 152 tr. zákona)

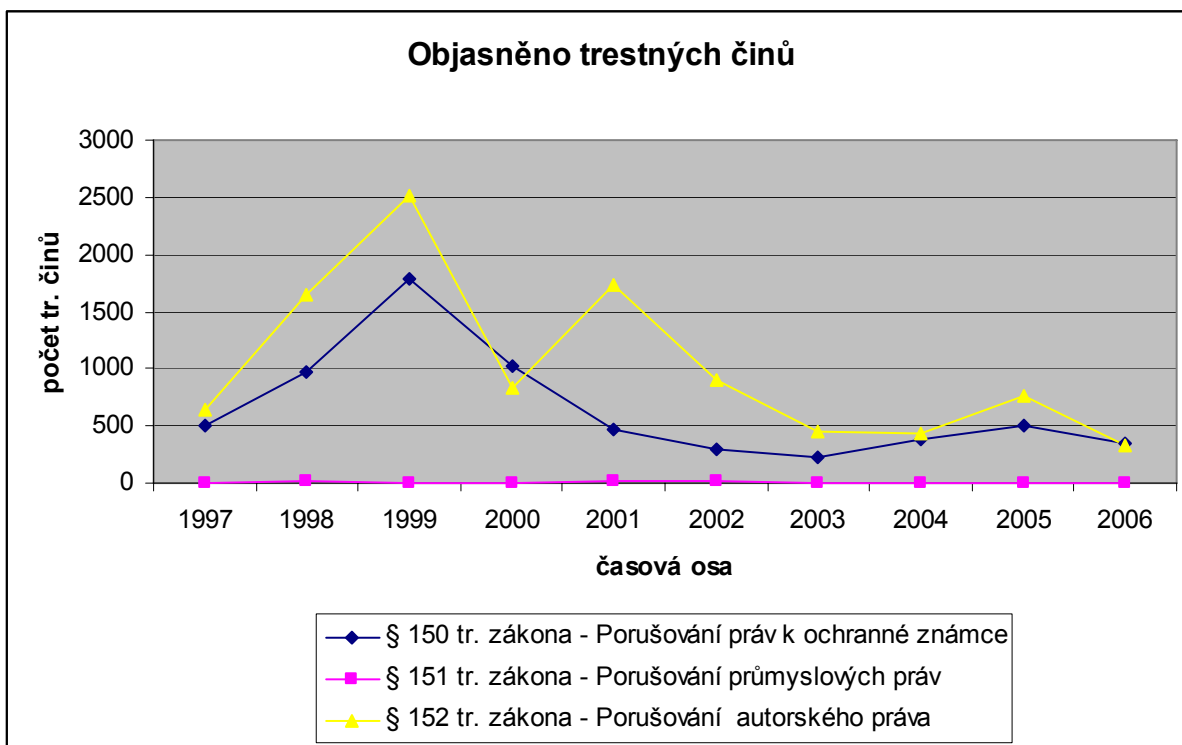
I v této oblasti se negativně projevuje sloučená podoba policejní statistiky do konce roku 1996 na statistické vyhodnocování a analyzování této trestné činnosti.

Srovnáním kriminální statistiky z oblasti plagiátorství (§ 150 tr. z.) a kriminální statistiky z oblasti pirátství (§ 152 tr.z.) je zcela zřejmé, že tyto dva druhy kriminality mají v zásadě mnoho společného. Jde především o genezi a rozvoj, počet útoků proti chráněnému zájmu, jejich vzestup a pokles, výše škod.

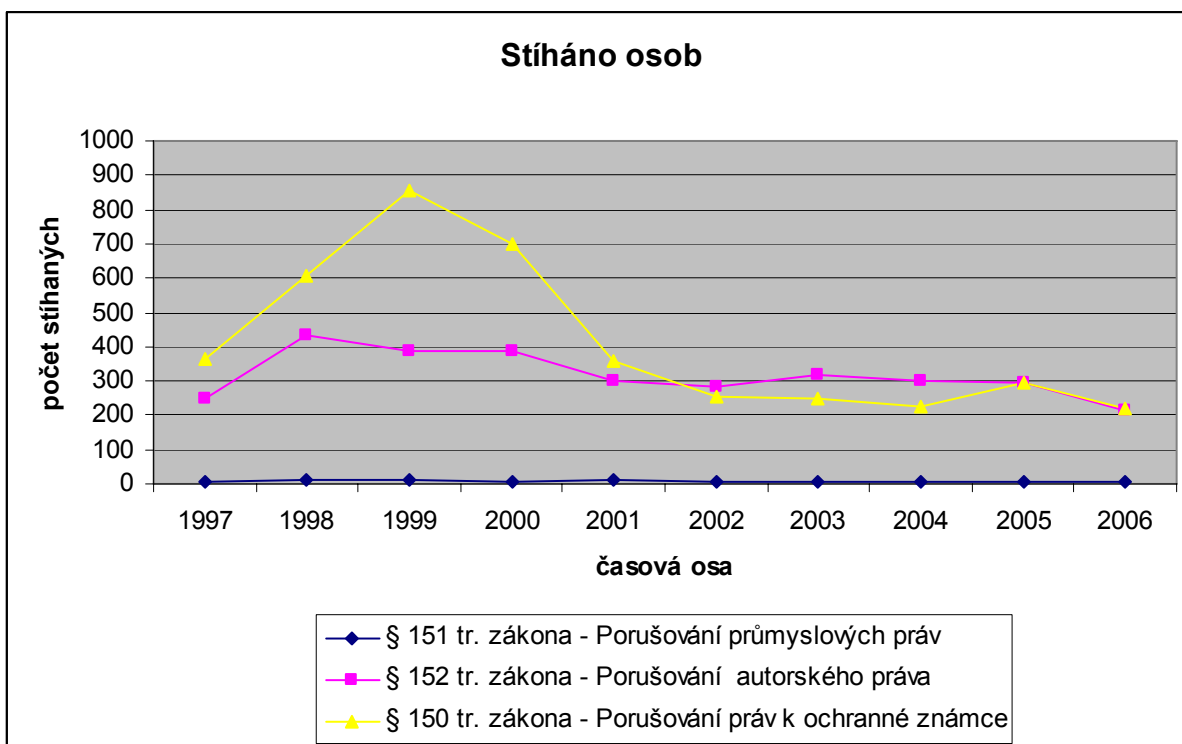
Ze statistiky je zřejmé, že v oblasti porušování autorských práv docházelo od roku 1997 do roku 1999 v České republice **ke skokovému** nárůstu počtu trestných činů jak zjištěných, tak objasněných. Zvyšující se trend způsobených škod, ve vazbě na tento ukazatel, byl obdobně jako u plagiátorství zaznamenán i u této trestné činnosti.

Problematika pirátství od roku 2002 a především 2003 prochází obdobně jako plagiátorství zásadním zlomem. Od tohoto roku až do současné doby (r. 2006 je posledním ukazatelem) stagnuje kriminalita na 1/7 trestné činnosti zjištěné v roce 1999.

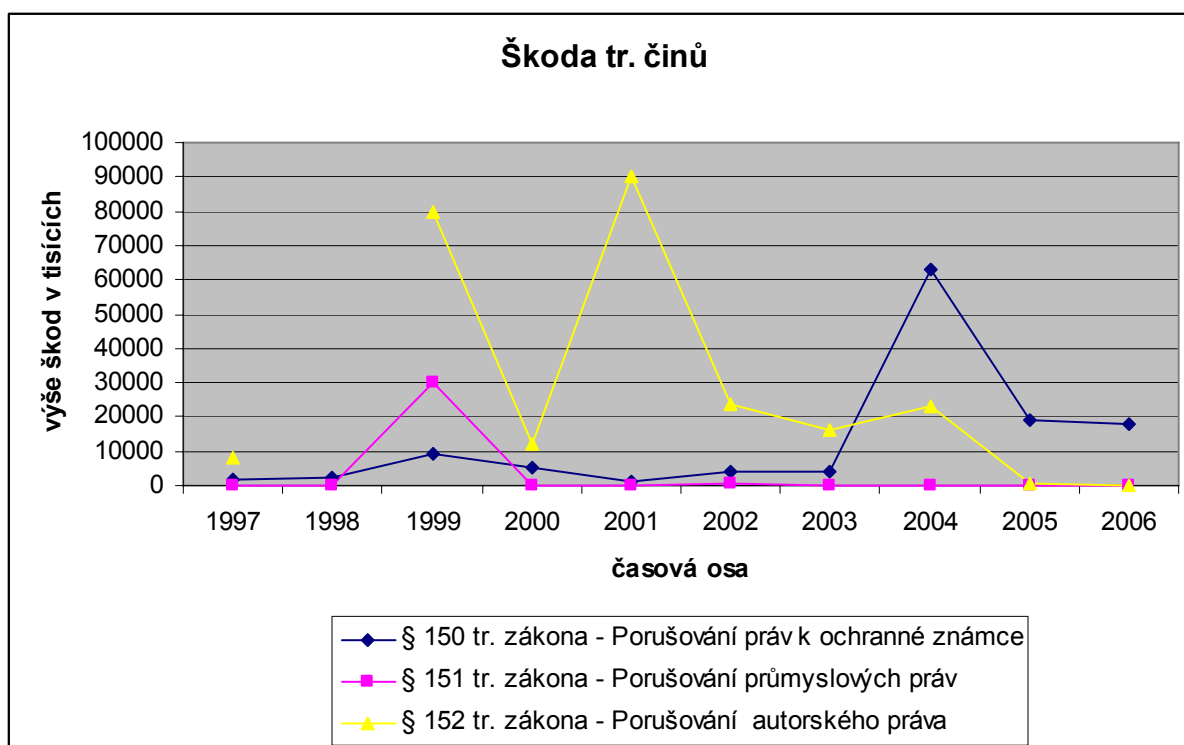
4.3.3.2. Sledované ukazatele v grafech

Zdroj: www.mvcr.cz/statistiky/ - ke dni zpracování

Zdroj: www.mvcr.cz/statistiky/ - ke dni zpracování

Zdroj: www.mvcr.cz/statistiky/ - ke dni zpracování

4.3.4. Organizovaná kriminalita

4.3.4.1. Charakteristika a vývoj

Organizovaná kriminalita se stala jedním z nejnebezpečnějších společenských problémů, který zasahuje do různých sfér naší společnosti. Situace, která se vyvinula přechodem ekonomiky od plánovaného hospodářství k tržním mechanismům, současně liberalizace práva a ekonomiky, vytvořila vhodné podmínky pro rozvoj organizované kriminality i na území naší republiky. Tyto podmínky lze jednoznačně definovat jako ekonomickou transformaci spojenou s velkými majetkovými přesuny, rychlé vytvoření trhu a kumulace kapitálu, otevření hranic a s tím spojená migrace osob.

Organizovaná kriminalita představuje specifický typ mnohostranné trestné činnosti, vykazující řadu shodných formálních rysů s podnikatelskou činností. Tato kriminalita je organizována za účelem dosahování maximálního zisku bez ohledu na použité prostředky a oblasti podnikání. Reaguje na strukturu společenské poptávky, ať už vyplývající z nedostatečného uspokojování, případně uměle vyvolávanou poptávkou.

Existenciální podstatou organizovaného zločinu je poskytování zboží (případně služeb), jež jsou zákonem omezeny (případně zakázány), po nichž však v populaci existuje poptávka, a to

bez ohledu na společnosti vytvářené morální bariéry. Smyslem organizovaného zločinu je pak dosahování zisku, přičemž páčání vlastní trestné činnosti je až druhotné. Trestnou činnost lze tedy chápat jako účelový nástroj k dosahování hlavního cíle - zisku, jenž má být trvalý a maximální.

Ekonomická moc organizovaných skupin dlouhodobě usiluje o integraci do politických a státních orgánů a o získání skutečné moci ve státě. Díky soustavně získávaným vysokým ziskům je schopen organizovaný zločin destabilizovat společenský a politický systém.

Vláda ČR přijala svým usnesením č. 673 ze dne 29. října 1997 Aktualizaci koncepce boje proti organizovanému zločinu, jejíž součástí byl také Harmonogram aktivit Ministerstva vnitra v boji proti organizovanému zločinu. Součástí tohoto harmonogramu je také úkol "Vypracovat koncepci boje proti obchodování s padělaným a pirátským zbožím".

Zpracovaná koncepce, která předložila objektivní analýzu celkového rozsahu kriminality v oblasti duševního vlastnictví, se stala podkladem pro rozhodnutí vlády. Vláda stanovila svým usnesením č. 342 ze dne 18. května 1998 bezpečnostním rizikem komplexní úsek práv k duševnímu vlastnictví.

Na území České republiky, v oblasti porušování práv plynoucích z duševního vlastnictví, působí především zločinecké organizace, které pocházejí ze zahraničí. Pronikají na naše území za pomoci různých krycích firem (jejich členové získávají povolení k pobytu za účelem zaměstnání ve vlastní firmě, nebo ve firmě, kterou provozuje další spřízněná osoba). Takto vytvořené a legalizované obchodní společnosti vytvářejí základnu pro nelegální migraci, která následně tvoří personální zdroje zločineckých organizací.

4.3.4.2. Znak organizované kriminality

- **odborný přístup;**
hierarchie řízení, plánování, dělba práce;
technické zázemí, využívání moderních technologií;
poradci, kvalitní a aktuální informace;
- **bohatství:**
vysoké zisky vytváří obrovské finanční prostředky, které mohou být investovány do rozvoje a zkvalitňování kriminálních procedur;
vysoké zisky umožňují zajištění relativní bezpečnosti organizátorů a jejich pomocníků;
- **mezinárodní spojení a působení:**
neomezený pohyb osob, případně velmi málo omezený pohyb;

velmi složitá kontrola toku peněz;
daňové ráje a pračky peněz;
neomezený a on-line tok informací;

- **pronikání do oficiálních společenských struktur:**
kompromitování;
zneužívání;
korupce.

4.3.4.3. Prostředky k odčerpání zisku

Právní prostředky k odčerpání zisku z trestné činnosti organizovaných skupin jsou kodifikovány v trestním zákoně, konkrétně v jeho zvláštní části. Pomocí této normy je umožněno odčerpání výnosů z trestné činnosti, které přichází v úvahu u jakékoliv trestné činnosti u níž pachatel získal neoprávněný majetkový prospěch. Ze všech v úvahu přicházejících skutkových podstat trestných činů lze uvést zejména ustanovení § 251 tr. zákona, § 252 tr. zákona, totiž ustanovení upravující podílnické aktivity.

Vedle těchto ustanovení postihujících podílnické aktivity definuje trestní zákon další skutkovou podstatu v ustanovení § 252a tr. zákona - legalizace výnosů z trestné činnosti, která postihuje zastírání původu, případně stěžování a znemožňování zjištění původu věci nebo jiné majetkové hodnoty, která byla získána trestnou činností.

Pro tuto činnost lze využít i dalších ustanovení trestního zákona, kterými jsou ustanovení obecné části. Jde o ustanovení týkající se majetkových trestů a to:

propadnutí majetku § 51, §52;
peněžitý trest §53, § 54;
propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty § 55, § 56);
propadnutí náhradní hodnoty § 56a.

Propadnutí majetku postihuje celý majetek pachatele nebo tu jeho část, kterou soud určí. Vlastníkem propadlého majetku se stává stát.

Tyto tresty lze z hlediska stávající právní úpravy chápat kromě své primární sankční povahy (účelu), také jako prostředek k odčerpání výnosu z trestné činnosti.

Do jisté míry lze také pojímat za prostředek k odčerpání výnosu z trestné činnosti i ochranné opatření majetkového charakteru, totiž zabránění věci nebo jiné majetkové hodnoty podle ust. § 73 a zabránění náhradní hodnoty podle ust. § 73a trestního zákona.

Zabraná věc nebo jiná majetková hodnota a zabraná náhradní hodnota připadá státu.

Z oblasti trestního řádu a z pohledu sledované problematiky, lze poukázat na ustanovení týkající se výkonu uvedených majetkových trestů (§ 341, § 342, § 344, § 345 a 346, § 349b tr. řádu) a ochranného opatření zabránění věci (§ 358), které byly uloženy v rámci trestního řízení.

V této souvislosti lze dále uvést ta ustanovení trestního řádu, jejichž použitím se zajišťuje, aby uložené tresty a ochranná opatření byla vykonána. Jde o povinnost vydání věci (§78), možnost odnětí věci (§79), dále pak zajištění peněžních prostředků na účtu u banky (§ 79a, § 79b), zajištění zaknihovaných cenných papírů (§ 79c), zajištění nemovitosti (§ 79d), zajištění jiné majetkové hodnoty (§ 79e) a zajištění náhradní hodnoty (§ 79f). Dále zajištění výkonu trestu propadnutí majetku (§347 až 349b) o zajištění nároku poškozeného (§ 47). Zajištění postihuje veškerý majetek pachatele, přírůstky a výtěžky, které ze zajištěného majetku plynou, jakož i majetek, kterého pachatel nabude po zajištění. Nevztahuje se však na prostředky a věci, na které se podle zákona nevztahuje propadnutí majetku. Předseda senátu zašle opis rozsudku, jímž byl vysloven trest propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty, organizační složce státu, které podle zvláštního zákona přísluší hospodaření s majetkem státu - Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových.

Byla-li věc nebo jiná majetková hodnota, na kterou se vztahuje trest propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty anebo na kterou se vztahuje vyslovení propadnutí náhradní hodnoty, zajištěna, učiní předseda senátu opatření, aby bylo takové organizační složce svěřeno nakládání s ní, pokud taková organizační složka doposud správu zajištěné věci nebo jiné majetkové hodnoty nebo náhradní hodnoty nevykonává. Jejich smyslem je omezit pachatele v jeho dispozicích s majetkem co nejdříve, po nutnou dobu a v odpovídajícím rozsahu tak, aby poté, co byl pravomocně odsouzen, mohl být výnosu ze zločinu, a to i když se nachází v cizině, zbaven s konečnou platností.

4.3.4.4. Minimalizace zisku a systémové nedostatky

Z předchozího textu vyplývá, že trestná činnost je organizována za účelem dosažení zisku. Kriminalita v oblasti duševního vlastnictví vytváří vysoké zisky, které jsou opětovně investovány do rozvoje a zkvalitňování kriminálních procedur.

Vysoké zisky organizovaného zločinu vytvářejí možnost financování nejrůznějších obchodů, které vedou ke ztrátě konkurenceschopnosti firem podnikajících v mezích zákonných norem a k závislosti celých odvětví národního hospodářství na ilegálních kapitálových proudech.

Jednou z účinných metod postupu proti tomuto druhu kriminality je zabavování a konfiskace nezákonně nabytých prostředků. Na tomto místě je třeba si uvědomit, že zatím co do páchání

vlastní trestné činnosti je zapojena většina členů organizované skupiny, manipulace s prostředky získanými trestnou činností je záležitostí nejvýše postavených členů organizace, nejčastěji nejvyššího článku organizační hierarchie. Bylo by asi naivní se domnívat, že samotný vůdce organizace prostředky legalizuje. K tomuto účelu jsou uzavírány různé kooperace s organizacemi, které nemají s předmětnou trestnou činností nic společného. Zvenčí se společnosti projevují jako zcela legální s legitimním předmětem podnikání. Je pravidlem, že legalizace je prováděna jako služba za úplatu.

Z textu předchozího odstavce je zcela zřejmé, že prokazování původu prostředků pocházejících z organizované trestné činnosti v oblasti plagiátorství a pirátství za výrazně složitější problém, než prokazování vlastní trestné činnosti organizované struktury. Aby bylo možno postupovat účinně v boji s tímto druhem kriminality, je nutné učinit minimálně změny dosavadního pohledu na problematiku, eliminovat projevy bagatelizací, jednoznačně definovat kriminalitu v oblasti duševního vlastnictví jako organizovanou kriminalitu, bude-li k tomu politická a legislativní vůle, zařadit tento druh kriminality mezi závažné trestné činy, přístupů v potírání této trestné činnosti, není-li eliminován zisk z organizovaného zločinu, nemůže být eliminován ani sám organizovaný zločin, zaměření pracovníků, které se orientuje pouze na odhalení a dokumentování primární (zdrojové) kriminality, pohledu na časovou náročnost - aktivity zaměřené na boj s legalizací zisku pocházejícího z organizovaného zločinu jsou časově velmi náročné, a zabývat se ekonomickým rozpracováním jednotlivých organizovaných skupin, které spočívá v zadokumentování veškerého majetku a jeho pohybu.

4.3.5. Základní pojmy trestního práva

4.3.5.1. Orgány činné v trestním řízení

Orgány činné v trestním řízení jsou policejní orgán, státní zastupitelství a soud. Každý z těchto orgánů má jasně vymezenou působnost v různých stádiích trestního řízení.

Hlavní těžiště práce Policie ČR je v přípravném řízení. Jejím úkolem je shromažďovat informace zejména o tom, zda se stal trestný čin a kdo může být jeho pachatelem. O těchto skutečnostech obstarávají a shromažďují důkazy, které jsou podkladem pro rozhodnutí soudu.

Státní zástupce v přípravném řízení provádí dohled nad celým přípravným řízením. Po skončení přípravného řízení státní zástupce rozhoduje o tom, zda podá obžalobu k soudu nebo zda věc vyřídí sám jinak. Může sám např. trestní stíhání zastavit nebo postoupit věc jinému orgánu jako přestupek. Pokud státní zástupce podá ve věci obžalobu, zastupuje jako strana stát v řízení před soudem.

Těžiště činnosti soudu je po podání obžaloby, přesto v přípravném řízení vydává rozhodnutí, která se týkají úkonů policie při vyšetřování, jimiž policie podstatně zasahuje do základních práv občanů (např. rozhoduje o povolení k domovní prohlídce nebo o povolení odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu).

Po podání obžaloby soud přezkoumá spis a pokud nedospěje k závěru, že je třeba věc vrátit státnímu zástupci, postoupit ji jako přestupek nebo zastavit trestní stíhání, nařídí ve věci hlavní líčení. V jednodušších věcech může bez hlavního líčení vydat trestní příkaz.

Při hlavním líčení provádí soud dokazování, tj. vyslechne obžalovaného, svědky, případně znalce, čte listinné důkazy. Po zhodnocení těchto důkazů rozhodne o vině či nevině obžalovaného a případném trestu. Pokud proti rozsudku je podáno odvolání, přezkoumává celou věc nadřízený soud.

Trestný čin

Trestným činem je jen takové jednání, jehož znaky jsou uvedeny v trestním zákoně a které je nebezpečné pro společnost. Musejí tedy být najednou splněny dvě podmínky. Ta první podmínka je formální a říká, že jen takové jednání, které je zákonem označeno za trestný čin, může být trestným činem. Jestliže tedy nějaké jednání není v trestním zákoně popsáno, nemůže být trestným činem, byť by bylo jakkoliv nebezpečné a nemorální. Jedná se o jeden ze základních principů právního státu, že není trestného činu bez zákona (*nullum crimen sine lege*).

Tento formální přístup by však v některých případech mohl vést ke kriminalizaci činů, které sice odpovídají zákonnému vymezení konkrétního trestného činu, které ale zároveň nejsou pro společnost nebezpečné. Z tohoto důvodu zákon vyžaduje splnění i materiální podmínky, která omezuje okruh trestných činů jen na ty, které jsou společensky nebezpečné. Společenská nebezpečnost přitom musí být vyšší než nepatrná (u mladistvých vyšší než malá). Pokud se tedy někdo dopustí činu, který sice formálně naplňuje skutkovou podstatu trestného činu, ale nedosahuje zákonem požadovaného stupně společenské nebezpečnosti, nemůže se jednat o trestný čin, ale věc může být posouzena třeba jen jako přestupek. Míru společenské nebezpečnosti přitom posuzuje soud jakož i všechny orgány činné v trestním řízení na základě významu chráněného zájmu, který byl trestným činem dotčen, způsobu provedení a následků činu, a to i s přihlédnutím k okolnostem činu, osobě pachatele a jeho pohnutkám.

Aby jednání pachatele mohlo být posouzeno jako trestný čin, musí se jednat o jednání zaviněné. K naplnění skutkových podstat některých trestných činů je třeba zavinění úmyslné (např. krádež), u jiných postačí zavinění nedbalostní (např. ublížení na zdraví při dopravní nehodě).

Zavinění

Aby jednání, které zákon popisuje jako trestný čin, bylo skutečně trestným činem, musí se ze strany pachatele jednat o jednání zaviněné. Zavinění může mít buď formu úmyslu anebo se může jednat o zavinění nedbalostní.

Úmysl se dělí na:

- **úmysl přímý** - pachatel chtěl způsobem popsaným v trestním zákoně porušit nebo ohrozit zájmy tímto zákonem chráněný (např. bytová krádež)
- **úmysl nepřímý** - pachatel věděl, že svým jednáním může porušit nebo ohrozit zájmy chráněné trestním zákonem, a pro případ, že takové ohrožení či porušení opravdu způsobí, byl s tímto srozuměn (např. pachatel neplatil výživné, přičemž věděl, že tím může u vyživované osoby způsobit stav nouze)

Rovněž nedbalostní zavinění má dva stupně:

- **nedbalost vědomá** - pachatel věděl, že svým jednáním může porušit nebo ohrozit zájmy chráněné trestním zákonem, ale bez přiměřených důvodů spoléhal na to, že takové ohrožení nebo porušení nezpůsobí (pachatel nedodržuje dopravní předpisy a spoléhá na to, že nedojde k nehodě a následnému zranění)
- **nedbalost nevědomá** – pachatel nevěděl, že svým jednáním může porušit nebo ohrozit zájmy chráněné trestním zákonem, ač o tom vzhledem k okolnostem a ke svým osobním poměrům vědět měl a mohl (např. lékař zvolil pro konkrétního pacienta způsob léčby, který vzhledem ke zdravotním problémům pacienta, o nichž lékař nevěděl, vedl k poškození zdraví pacienta, přičemž tento lékař měl možnost uvedené informace ještě před stanovením léčby zjistit)

Obecně platí, že pro naplnění skutkové podstaty trestného činu je potřeba zavinění úmyslného. Pokud v některých případech postačuje k dokonání trestného činu zavinění nedbalostní, musí to být v popisu formální skutkové podstaty výslovně uvedeno

Škoda jako znak trestného činu

V případě některých trestných činů je pro určení přesného právního posouzení nutno posoudit výši způsobené škody (především u tzv. majetkových trestných činů, ale i v některých jiných případech). Výše škody v takových případech má význam pro zjištění, zda se vůbec jedná o trestný čin nebo přestupek, případně jak přísným trestem lze takový trestný čin postihnout. Trestní zákon rozlišuje škodu následovně:

- škoda **nikoliv nepatrná** - nejméně 5.000,- Kč,
- škoda **nikoliv malá** - nejméně 25.000,- Kč,
- škoda **větší** - alespoň 50.000,- Kč,
- škoda **značná** - nejméně 500.000,- Kč a
- škoda **velkého rozsahu** - nejméně 5.000.000,- Kč

Na tomto místě je nutné zdůraznit, že škoda pro posouzení trestného činu v oblasti duševního vlastnictví není rozhodujícím faktorem.

Pokus a příprava trestného činu

Trestný není jen dokončený trestný čin, ale trestně odpovědný je i pachatel, který se o trestný čin pouze pokusil, avšak k dokončení činu nedošlo. Při pokusu o trestný čin se přitom ukládá trest v rámci stejné trestní sazby jako u dokončeného trestného činu. Jednání pachatele, který např. střílel po někom v úmyslu ho zabít, ale netrefil se, je z hlediska trestní odpovědnosti posuzováno stejně, jako kdyby se mu trefit podařilo.

U zvláště závažných trestných činů (tedy zjednodušeně řečeno těch, u nichž horní hranice trestu odnětí svobody dosahuje nejméně 8 let) je stejným způsobem trestána i příprava k trestnému činu. Příprava na rozdíl od pokusu ještě nesměřuje bezprostředně k dokonání trestného činu, ale zajišťuje podmínky pro dokonání takového činu (např. pachatel si opatří zbraň v úmyslu někoho s ní zabít).

Skutkové podstaty trestných činů z oblasti duševního vlastnictví nejsou zahrnuty do skupiny zvláště závažných trestných činů ve smyslu ustanovení § 41 odst. 2 trestního zákona. Z tohoto důvodu není u těchto trestných činů stádium přípravy (§ 7 odst. 1 tr. zákona) trestné.

Obviněný

Obviněný je nejobecnější označení osoby, proti které se vede trestní stíhání, je stranou trestního řízení. Obviněný je procesněprávním pojmem, který je třeba odlišovat od pachatele trestného činu, což je pojem hmotněprávní.

Podle současného trestního řádu se obviněným stane osoba podezřelá ze spáchání trestného činu doručením usnesení o zahájení trestního stíhání, které vydává zásadně policejní orgán nebo výjimečně státní zástupce.

Po nařízení hlavního líčení se obviněný označuje jako obžalovaný.

Odsouzeným je pak ten, proti němuž byl vydán odsuzující rozsudek, který již nabyl právní moci.

Poškozený

Poškozený je ve smyslu platného práva obecně ten, komu byla způsobena škoda.

Poškozeným v trestním řízení je ten, komu bylo trestným činem ublíženo na zdraví, způsobena majetková, morální nebo jiná škoda, přičemž se za poškozeného nepovažuje ten, kdo se sice cítí být trestným činem morálně nebo jinak poškozen, avšak vzniklá újma není způsobena zaviněním pachatele nebo její vznik není v příčinné souvislosti s trestným činem.

V trestním řízení se poškozený účastní řízení jako procesní strana tehdy, pokud se rozhodne svých práv (např. práva činit návrhy na doplnění dokazování, právo nahlížet do trestního spisu, zúčastnit se hlavního líčení a veřejného zasedání konaného o odvolání a před skončením řízení se k věci vyjádřit) využít, pokud se rozhodne požadovat proti obviněnému náhradu škody, musí tak učinit speciálním postupem v tzv. adhezním řízení.

V přestupkovém řízení je poškozeným pouze tehdy, pokud uplatnil nárok na náhradu škody, a účastníkem řízení o jiném správním deliktu poškozený podle stávající praxe není nikdy.

Policejní orgán

Policejní orgán je jedním z [orgánů činných v trestním řízení](#) a zásadně se jím rozumí útvar [Policie České republiky](#) nebo jeho nižší organizační článek, který plní úkoly v [trestním řízení](#). Policejní útvary vystupují v postavení policejního orgánu nejčastěji a dělí se na útvary s územně vymezenou působností a útvary s působností na celém území [České republiky](#).

Postavení policejního orgánu také mají:

- útvar Ministerstva vnitra (Inspekce ministra vnitra) v řízení o trestných činech policistů,
- pověřené orgány Vojenské policie v řízení o trestných činech příslušníků ozbrojených sil,
- pověřené orgány Vězeňské služby České republiky v řízení o trestných činech příslušníků této služby,
- pověřené orgány Bezpečnostní informační služby v řízení o trestných činech příslušníků této služby,
- pověřené orgány Úřadu pro zahraniční styky a informace v řízení o trestných činech příslušníků tohoto úřadu,
- pověřené celní orgány v řízení o trestných činech spáchaných porušením celních předpisů, předpisů o dovozu, vývozu a průvozu zboží, a to i v případě, jedná-li se o příslušníky ozbrojených sil, výše uvedených služeb či úřadu, dále v řízení o trestných činech spáchaných porušením předpisů při umístění a pořízení zboží v členských státech Evropské unie, je-li toto zboží dopravováno přes státní hranice České republiky, a také v řízení o daňových trestných činech, je-li správcem daně celní orgán.

Tyto další orgány provádějí prověřování, vyšetřování pak koná útvar služby kriminální policie a vyšetřování. U trestné činnosti příslušníků Policie České republiky, Bezpečnostní informační služby a Úřadu pro zahraniční styky a informace vyšetřování koná státní zástupce.

Při dálkových námořních plavbách může vyšetřování trestných činů spáchaných na lodi konat kapitán lodi.

Trestní příkaz

Rozhodnutí, které může soud vydat bez projednání obžaloby v hlavním líčení, tedy tzv. "od stolu", jestliže důkazy, shromážděné v přípravném řízení Policií ČR a státním zástupcem umožňují bez pochyb rozhodnout o vině obviněného a o trestu.

Trestní příkaz lze vydat jen ohledně trestných činů, za něž lze uložit trest odnětí svobody nepřevyšující 5 let.

Trestním příkazem však nelze uložit nepodmíněný trest odnětí svobody. Aby bylo zachováno právo obviněného na řádný a veřejný proces, má právo proti trestnímu příkazu podat odpor (toto právo má i státní zástupce).

V případě podání odporu se trestní příkaz automaticky ruší a ve věci je nařízeno řádné hlavní líčení.

4.3.6. Trestněprávní ochrana

Trestněprávní ochrana práv plynoucích z duševního vlastnictví je zakotvena ve čtvrtém oddílu hlavy druhé zvláštní části zákona č. 140/1961 Sb. trestní zákon, v platném znění. Jde o ustanovení §§ 149 až 152 tr. zákona. Jednotlivá ustanovení trestněprávních norem jsou ustanovení s tzv. blanketní dispozicí, což znamená, že obsahují právní pojmy upravené normami jiného právního odvětví.

Při odhalování trestných činů a zkoumání, zda došlo k naplnění některé ze skutkových podstat, musí posuzovat policejní orgán konkrétní definice v dalších právních předpisech.

Platí pravidlo, že neznalost blanketní normy se posuzuje stejně jako neznalost normy trestní a pachatele proto nevyvíňuje.

U všech skutkových podstat dotčených trestných činů zákon vyžaduje úmyslné zavinění, nedbalostní trestné činy se v oblasti ochrany práv duševního vlastnictví nevyskytují.

„Trestní právo jako právo *ultima ratio*, tedy právo, jehož prostředky mají a musejí být užívány tehdy a jen tehdy, pokud užití jiných prostředků právního řádu nepřichází v úvahu nebo je zjevně neúčelné. Trestní právo a trestněprávní kvalifikace určitého jednání přitom

v zásadě nemá prostor tam, kde by nahrazovala individuální aktivitu jednotlivců na ochranu jejich práv a právních zájmů v oblasti běžných soukromoprávních vztahů. V opačném případě by totiž docházelo k znerovnoprávnění osob v jejich vzájemných vztazích a k neúctě orgánů veřejné moci k rovnosti občanů, tedy k porušení čl. 1 Listiny a čl. 1 odst. 1 Ústavy. Jinak řečeno, proti jednáním porušujícím práva vyplývající z občanskoprávních předpisů je třeba v první řadě brojit soukromoprávními prostředky, při jejich nedostatečnosti uplatnit sankce správní, a teprve na posledním místě právo trestní. Opačný přístup, tedy užití trestněprávního postupu, aniž by prostředky jiných právních odvětví byly použity, by byl v rozporu s již naznačeným principem subsidiarity trestní represe, který vyžaduje, aby stát uplatňoval prostředky trestního práva zdrženlivě.

Při trestněprávním posuzování jednání, které má z občanskoprávního pohledu podobu sporu o zaplacení určité částky, nutno na věc primárně nahlížet z pohledu práva občanského a zvažovat, zda jsou dány podmínky pro nasazení krajního represivního prostředku - trestního práva¹⁰.

4.3.6.1. Nekalá soutěž - § 149 trestního zákona

Skutkovou podstatu trestného činu nekalé soutěže podle ustanovení § 149 trestního zákona naplní ten, kdo jednáním, které je v rozporu s předpisy upravujícími soutěž v hospodářském styku nebo se zvyklostmi soutěže, poškodí dobrou pověst nebo ohrozí chod nebo rozvoj podniku soutěžitele.

Skutková podstata tohoto trestného činu je vymezena obecně, což v praxi vede k určité nejednotnosti v posuzování takových případů (regionálnímu právu).

Trestní zákon u trestného činu nekalé soutěže vyžaduje úmyslné jednání, které musí zahrnovat všechny podstatné znaky charakterizující skutkovou podstatu tohoto trestného činu. Jednání je naplňující, musí tedy kumulativně splňovat tyto podmínky:

- musí být v rozporu s předpisy upravujícími soutěž v hospodářském styku,
- musí se uskutečnit v hospodářské soutěži,
- musí poškodit dobrou pověst nebo ohrozit chod nebo rozvoj podniku soutěžitele.

Smyslem tohoto ustanovení trestního zákona je ochrana účastníků hospodářské soutěže, nikoli samotné hospodářské soutěže.

1.1.1 ¹⁰ Text nálezů 1 ÚS 69/06 (k trestnosti reprodukce děl bez smlouvy s kolektivním správcem autorských práv)

Pojmy skutkové podstaty:

Jednání, které je v rozporu s předpisy upravujícími soutěž v hospodářském styku je zakotveno v ustanoveních § 44 až § 52 zákona č. 513/1991 Sb. Obchodní zákoník, v platném znění.

Základním ustanovením je § 44 obch.zák. Nekalá soutěž, který stanoví že:

(1) Nekalou soutěží je jednání v hospodářské soutěži, které je v rozporu s dobrými mravy soutěže a je způsobilé přivodit újmu jiným soutěžitelům nebo spotřebitelům. Nekalá soutěž se zakazuje.

(2) Nekalou soutěží podle odstavce 1 je zejména:

- a) klamavá reklama,*
- b) klamavé označování zboží a služeb,*
- c) vyvolávání nebezpečí záměny,*
- d) parazitování na pověsti podniku, výrobků či služeb jiného soutěžitele,*
- e) podplácení¹¹,*
- f) zlehčování,*
- g) srovnávací reklama,*
- h) porušování obchodního tajemství,*
- i) ohrožování zdraví spotřebitelů a životního prostředí.*

Citované ustanovení obsahuje v odst. 1 generální klauzuli. Naplnění této klauzule postačuje k tomu, aby bylo možno posuzované jednání označit za nekalosoutěžní (ve vztahu k OZ, nikoli ve vztahu k právu trestnímu).

Odstavec 2. je příkladným výčtem speciálních případů, jejich definice a rozbor jsou uvedeny v primární metodologické části. U výčtu speciálních případů (a nejen u nich a ve vztahu k OZ) musí být vždy naplněna i generální klauzule.

- **zvyklosti soutěže** – tento pojem není žádnou právní normou upraven. Komentáře uvádí jako příklad zveřejňování údajů o výrobcí, které nesouvisí s jeho hospodářskou činností (např. z minulosti), přesto jsou způsobilé přivodit mu újmu jako soutěžiteli. Do tohoto pojmu lze také zahrnout přetahování zkušených zaměstnanců.
- **poškodit dobrou pověst nebo ohrozit chod nebo rozvoj podniku soutěžitele** - tyto pojmy jsou významově zřejmé a představují následek trestného činu. Lze pouze připomenout, že ohrožení nemusí být vážné.
- Poškození pověsti nebo ohrožení chodu nebo rozvoje podniku není třeba nijak zvláštním způsobem, resp. znalecky prokazovat. Věrohodné zadokumentování vzniku nějaké škody nebo škodlivého následku je dostačující, neboť téměř jakákoli újma ve svém důsledku ohrožuje rozvoj podniku.

¹¹ Obchodní zákoník chápe tento pojem široce, nikoliv pouze v souvislosti s obstaráním věci obecného zájmu.

- **soutěžitel** - za soutěžitele je třeba považovat každého, kdo se účastní jako subjekt hospodářské soutěže, pachatelem však může být kdokoli.

U tohoto trestného činu je vyloučen souběh s trestnými činy porušování práv k ochranné známce, obchodnímu jménu a chráněnému označení původu dle § 150 tr. zákona a porušování průmyslových práv podle § 151 tr. zákona. Důvodem tohoto vyloučení je ta skutečnost, že uvedené trestné činy jsou k § 149 tr. zákona v poměru speciality.

4.3.6.2. Porušování práv k ochranné známce, obchodnímu jménu a chráněnému označení původu - § 150 trestního zákona

Skutkovou podstatu trestného činu porušování práv k ochranné známce, obchodnímu jménu a chráněnému označení původu - § 150 trestního zákona naplní ten, *kdo doveze, vyveze nebo uvede do oběhu výrobky nebo služby neoprávněně označované ochrannou známkou, k níž přísluší výhradní právo jinému, nebo známkou snadno s ní zaměnitelnou.*

Stejně bude potrestán, kdo pro dosažení hospodářského prospěchu:

- a) neoprávněně užívá obchodní jméno nebo jakékoliv označení s ním zaměnitelné, nebo*
- b) uvede do oběhu výrobky neoprávněně opatřené označením původu, k němuž přísluší výhradní právo jinému, nebo označením původu snadno s ním zaměnitelným.*

Rovněž toto ustanovení trestního zákona je normou s tzv. blanketní dispozicí.

Ochranná známka musí splňovat podmínku zápisu do rejstříku ochranných známek, který je veden Úřadem průmyslového vlastnictví. Majitel ochranné známky má výlučné právo označovat své výrobky nebo služby ochrannou známkou, pro které je zapsána, nebo ji užívat ve spojitosti s těmito výrobky nebo službami. Bez souhlasu majitele ochranné známky nikdo nesmí užívat označení shodné nebo zaměnitelné s ochrannou známkou pro stejné nebo podobné výrobky nebo služby, pro které je ochranná známka zapsána, nebo je užívat ve spojení s těmito výrobky nebo službami, zejména umísťovat je na výrobky nebo jejich obaly, nabízet či uvádět na trh výrobky s tímto označením, či užívat toto označení v obchodním jménu, korespondenci či reklamě.

Především je třeba si uvědomit, že trestný čin podle § 150 tr. zákona je trestným činem úmyslným. To znamená, že pachatel musí chtít porušit zájem na ochraně práv k ochranné známce, obchodnímu jménu nebo chráněnému označení původu. Tedy vědět, že zboží, které uvádí do oběhu, je zbožím padělaným, nebo s takovou možností alespoň počítat a pro tento případ s ní být srozuměn.

Pojmy skutkové podstaty:

- **ochranná známka** - označení tvořené slovy, písmeny, číslicemi, kresbou nebo tvarem výrobku nebo jeho obalu, popřípadě jejich kombinací, které umožňuje rozlišení výrobků nebo služeb pocházejících od různých podnikatelů.
- **známka s ní snadno zaměnitelná** - je taková známka, která se s chráněnou známkou snadno zamění z důvodu podobnosti obou označení. Zaměnitelnost je třeba posuzovat z hlediska spotřebitele, pro kterého je výrobek určen.
- **doveze, vyveze nebo uvede do oběhu** - tento pojem musí být chápán tak, že jde o jakékoli šíření výrobku. Tedy prodej koncovému uživateli, velkoobchodní prodej a třeba i šíření formou propagačních předmětů.
- **hospodářský prospěch** - za prospěch je považován nejen finanční zisk, ale jakákoliv výhoda v hospodářské soutěži.
- **obchodní jméno** - název, pod kterým podnikatel nebo společnost činí právní úkony při své podnikatelské činnosti. Jde o pojem širší než je pojem obchodní firma definovaný obchodním zákoníkem. Ustanovení § 8 obchodního zákoníku, v platném znění, definuje obchodní firmu jako název, pod kterým je podnikatel zapsán do obchodního rejstříku. Na podnikatele nezapsaného v obchodním rejstříku se nevztahují ustanovení o firmě. Právní úkony je povinen činit, je-li fyzickou osobou, pod svým jménem a příjmením, a je-li právnickou osobou, pod svým názvem. U svého jména a příjmení nebo názvu může podnikatel nezapsaný v obchodním rejstříku užívat při podnikání odlišující dodatek nebo další označení za předpokladu, že nepůsobí klamavě a jeho užívání je v souladu s právními předpisy i dobrými mravy soutěže; takový dodatek nebo označení není firmou a je chráněn právem proti nekalé soutěži právě jako obchodní jméno.
- **označení původu** - označením původu se rozumí název oblasti, určitého místa nebo země používaný k označení zboží pocházejícího z tohoto území, jestliže kvalita nebo vlastnosti tohoto zboží jsou výlučně nebo převážně dány zvláštním zeměpisným prostředím s jeho charakteristickými přírodními a lidskými faktory a jestliže výroba, zpracování a příprava takového zboží probíhá ve vymezeném území (ust. § 2 písm. a) zákona č. 452/2001 Sb., o ochraně označení původu a zeměpisných označení. Pro účely trestněprávní však nelze pojem označení původu vykládat pouze v úzkém smyslu definice zákona o ochraně označení původu a zeměpisných označení. Trestněprávní ochranu je nutné poskytovat nejen označením původu, ale i zeměpisným označením, a to zejména s ohledem na evropskou legislativu upravující problematiku označení původu a chráněných zeměpisných označení, která se přístupem ČR k Evropské unii stala součástí českého právního řádu.

4.3.6.3.Porušování průmyslových práv - § 151 trestního zákona

Skutkovou podstatu trestného činu porušování průmyslových práv podle § 151 trestního zákona naplní ten, *kdo neoprávněně zasáhne do práv k chráněnému vynálezu, průmyslovému vzoru, užitému vzoru nebo topografii polovodičového výrobku, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo peněžitým trestem.*

Práva chráněná tímto ustanovením trestního zákona jsou vymezena taxativně, jde tedy o vynález, průmyslový vzor, užitiný vzor a topografii polovodičového výrobku.

Předmětem ochrany jsou zde práva k výsledkům tvůrčí duševní činnosti.

Pojmy skutkové podstaty:

Výklad pojmů použitých v ustanovení tohoto trestného činu je proveden v primární metodologické části. Je zcela zřejmé, že zásah do chráněných musí být úmyslný a průmyslové právo požívá ochrany zápisem do příslušného rejstříku Úřadu průmyslového vlastnictví.

4.3.6.4.Porušování autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi - § 152 tr. zákona

Skutkovou podstatu trestného činu porušování autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi podle § 152 trestního zákona naplní ten, *kdo neoprávněně zasáhne do zákonem chráněných práv k autorskému dílu, uměleckému výkonu, zvukovému či zvukově obrazovému záznamu, rozhlasovému nebo televiznímu vysílání nebo databázi.*

Přísněji je trestný ten, *kdo takovým jednáním získá značný prospěch nebo dopustí-li se takového jednání ve značném rozsahu.*

Toto ustanovení trestního zákona je rovněž normou s tzv. blanketní dispozicí, která obsahuje právní pojmy upravené normami jiného právního odvětví než trestního práva, a to konkrétně práva autorského a práv s ním souvisejících.

Skutková podstata trestného činu chrání před neoprávněným zásahem do ústavou a autorským zákonem chráněných práv. V této souvislosti je základní právní normou zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském a právech souvisejících s právem autorským (autorský zákon), v platném znění.

Pojmy skutkové podstaty:

- **neoprávněný zásah** – definici nalezneme v autorském zákoně, který definuje, co je zásahem do práv. Vedle těchto definic jsou v autorském zákoně taxativně vymezeny legitimní způsoby užití díla, které nejsou chápány jako neoprávněný zásah do těchto práv (např. citace, úřední a zpravodajská licence). Oprávněnost zásahu do autorských práv tedy nevychází pouze ze svolení autora.
- **zákonná ochrana práv** – rozdílně od práv průmyslových zde platí, že autorskoprávní ochrana přísluší každému dílu bez toho, aby autor musel o ochranu jakkoli žádat.
- **značný prospěch** – tento pojem je definován ziskem z trestné činnosti. V této souvislosti je nutné připomenout, že platná judikatura předpokládá zohlednění nákladů pachatele.
- **značný rozsah** – lze pojmově vztáhnout nejen k počtu prodaných nelegálních kopií, ale i k rozsahu autorských práv, do kterých pachatel zasáhl. Posoudit jednání pachatele „ve velkém rozsahu“ lze i v případech, kdy není zadokumentováno rozšíření velkého množství kopií, ale pachatel nabízí prodej velkého množství titulů.

Z hlediska posuzování subjektivní stránky jednání pachatele tohoto trestného činu proto platí, že neznalost autorského zákona se posuzuje stejně jako neznalost normy trestní, a pachatele proto nevyvíňuje.

Skutková podstata tohoto trestného činu není zahrnuta do skupiny zvlášť závažných trestných činů ve smyslu ustanovení § 41 odst. 2 trestního zákona. Z tohoto důvodu není trestné stádium přípravy (§ 7 odst. 1 tr. zákona) k tomuto trestnému činu. Při rozhodování o trestném činu je nutné vždy zvážit jeho vývojové stádium.

Předmětem ochrany podle autorského zákona jsou rovněž databáze. Důvodová zpráva k autorskému zákonu uvádí, že samostatným předmětem práva autorského je dílo souborné, kde dochází k tvůrčí činnosti právě při výběru nebo uspořádání celku jeho pořadatelem. Za této situace může být považována za souborné dílo i databáze, obsahující výlučně jen určitá fakta, která jednotlivě nevykazují náležitosti díla ve smyslu práva autorského. Právě databáze, shromážděné na základě určitého klíče, mají v obchodním světě značnou cenu. Většinou jsou shromažďovány firmami, ať už marketingovými nebo jinými. Z pohledu autorského zákona jsou zaměstnaneckým dílem podle § 58 autorského zákona.

4.3.7. Přestupky v oblasti duševního vlastnictví

Méně závažná jednání porušující práva v oblasti ochrany duševního vlastnictví lze postihovat podle zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, v platném znění s výjimkou přestupků z oblasti

autorského zákona. Zde došlo ke změně (zákonem č. 216/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů a některé další zákony ze dne 25.4.2006) a k přenosu přestupku ze zákona o přestupcích do samotného zákona autorského.

V autorském zákoně se pod hlavou VI, nazvané správní delikty, objevila nová ustanovení dle § 105a, § 105b a § 105c. Průlomovou skutečností je zde, že krom postihu fyzické osoby za spáchání přestupku na úseku porušení autorského práva, kodifikace možnosti postihu i právnické osoby nebo podnikající fyzické osoby za správní delikt v souvislosti s porušením autorského práva. Zásadním způsobem došlo i ke zvýšení sankce.

Pojem přestupku

Přestupkem rozumíme zaviněné jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti. Jednání musí být za přestupek výslovně označeno v zákoně o přestupcích nebo v jiném zákoně, přičemž nesmí jít o jiný správní delikt postižitelný podle zvláštních právních předpisů anebo o trestný čin.

Za přestupek nelze považovat jednání, kterým kdokoliv odvrací:

- přiměřeným způsobem přímo hrozící nebo trvající útok na zájem chráněný zákonem, nebo
- nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněnému zákonem, jestliže tímto jednáním nebyl způsoben zřejmě stejně závažný následek než ten, který hrozil, a toto nebezpečí nebylo možno v dané situaci odvrátit jinak.

Pojem zavinění

Nestanoví-li zákon výslovně, že je třeba úmyslného zavinění, k odpovědnosti za přestupek postačí zavinění z nedbalosti.

Z nedbalosti je přestupek spáchán, jestliže pachatel:

- věděl, že svým jednáním může porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem, ale bez přiměřených důvodů spoléhal na to, že tento zájem neporuší nebo neohrozí nebo
- nevěděl, že svým jednáním může porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem, ač to vzhledem k okolnostem a svým osobním poměrům vědět měl a mohl.

Úmyslně je přestupek spáchán, jestliže pachatel:

- chtěl svým jednáním porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem nebo
- věděl, že svým jednáním může ohrozit zájem chráněný zákonem, a pro případ, že jej poruší nebo ohrozí, byl s tím srozuměn.

Jednáním se rozumí i opomenutí takového konání, k němuž byl pachatel podle okolností a svých osobních poměrů povinen.

4.3.7.1. Přestupky na úseku porušování průmyslových práv a porušování práv k obchodní firmě - § 33 zákona č. 200/1990 Sb. o přestupcích, v platném znění.

Skutkovou podstatu přestupku na úseku porušování průmyslových práv a porušování práv k obchodní firmě svým jednáním naplní ten, kdo:

- a) neoprávněně vykonával práva, která jsou zákony na ochranu průmyslového vlastnictví vyhrazena majitelům těchto práv,
- b) neoprávněně užíval obchodní firmu nebo jakékoliv značení zaměnitelné s obchodní firmou nebo označením příznačným pro jiného podnikatele.

Za přestupek podle předchozího odstavce lze uložit pokutu do 15 000 Kč.

4.3.7.2. Přestupky oblasti autorských práv - § 105a zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), v platném znění.

Skutkovou podstatu přestupku podle tohoto zákona naplní svým jednáním fyzická osoba tím, že:

- a) neoprávněně užije autorské dílo, umělecký výkon, zvukový či zvukově obrazový záznam, rozhlasové nebo televizní vysílání nebo databázi,
- b) neoprávněně zasahuje do práva autorského způsobem uvedeným v § 43 odst. 1 nebo 2 anebo v § 44 odst. 1, nebo
- c) jako obchodník, který se účastní prodeje originálu díla uměleckého, nesplní oznamovací povinnost podle § 24 odst. 6.

Za přestupek podle písm. a) lze uložit pokutu do 150 000 Kč, za přestupek podle písm. b) pokutu do 100 000 Kč a za přestupek podle písm. c) pokutu do 50 000 Kč.

4.3.7.3. Součinnost - § 58 zákona č. 200/1990 Sb. o přestupcích, v platném znění.

Policie ČR ve vztahu k odhalování a projednávání přestupků prošla zásadní změnou, kdy většina kompetencí byla předána správním orgánům, kterými jsou v souladu s § 52 a násl. zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, v platném znění, zejména obecní úřady nebo orgány obcí.

Státní orgány, orgány policie a obce oznamují příslušným správním orgánům přestupky, o nichž se dozvědí, nejsou-li samy příslušny k jejich projednávání. Oznámení musí obsahovat nejméně:

- jména,
- který přestupek je ve skutku spatřován,
- důkazní prostředky, které jsou jim známy a které prokazují, že jde o přestupek a že byl spáchán určitou osobou.

Oznamuje-li přestupky příslušným správním orgánům orgán policie v oblasti přestupků plynoucích z duševního vlastnictví učiní orgán policie nezbytná šetření ke zjištění osoby podezřelé ze spáchání přestupku a k zajištění důkazních prostředků nezbytných pro pozdější dokazování před správním orgánem. O zjištěných skutečnostech sepíše orgán policie úřední záznam, který přiloží k oznámení. Oznámení učiní orgán policie nejpozději do třiceti dnů ode dne, kdy se o přestupku dozví.

4.3.8. Kriteria společenské nebezpečnosti

Obecné vodítko pro zkoumání stupně společenské nebezpečnosti poskytuje ustanovení § 3 odst. 4 trestního zákona demonstrativním výčtem skutečností, ke kterým je třeba přihlížet při stanovení stupně nebezpečnosti konkrétního jednání pro společnost. Z konstrukce a výkladu pojmu společenské nebezpečnosti jasně vyplývá, že její posouzení je vícekritériální, přičemž vždy záleží na povaze případu, jakou váhu je třeba jednotlivým kritériím přidělit. Každý případ je třeba posuzovat individuálně, a to jak vzhledem k formálním, tak materiálním znakům příslušného deliktu. Ze systematického zařazení trestných činů porušování práv plynoucích z ochrany duševního vlastnictví je možno dovodit, že úmyslem zákonodárce bylo vzhledem k druhovému objektu hospodářských trestných činů trestněprávně postihnout především závažnější porušení těchto práv.

Lze se pokusit o sestavení příkladného výčtu skutečností, které mohou mít obecně vliv na společenskou nebezpečnost porušování těchto práv, přičemž v literatuře¹² se povětšinou uvádí tyto okolnosti jako rozhodující k posouzení společenské nebezpečnosti daného jednání:

- význam chráněného zájmu, který byl činem dotčen.
- způsob provedení činu - pachatel, který porušil práva činil ve skupině či za pomoci dalších pachatelů.
- trvání a intenzita činu - půjde především o to, jak dlouho pachatel práva porušoval, jak často např. nelegální počítačové programy používal.
- následky - zde půjde opět o úvahu nad povahou a dopady porušení práv.
- rozsah škody - výše způsobené škody může mít v konkrétním případě význam pro stanovení společenské nebezpečnosti činu, problematické je však její určení. I bez shody na metodě vyčíslení škody lze však z relativního hlediska říci, že větší počet např. nainstalovaných nelegálních programů znamená větší výši škody (ať již jakkoli vyčíslené) a tedy i vyšší společenskou nebezpečnost pachatelova jednání v konkrétním případě.
- okolnosti, za kterých byl čin spáchán. Uvádí se mj.¹³, že vyšší stupeň společenské nebezpečnosti mají činy, jež se v určité době na určitém místě rozmáhají.
- osoba pachatele - na místě je zde zkoumat osobnost a chování pachatele vzhledem ke spáchanému deliktu. Jde o osobní a profesní postavení pachatele, jeho chování před činem i po něm, postoj pachatele k trestnému činu apod.
- míra zavinění - zde obecně platí, že přímý úmysl vykazuje vyšší stupeň společenské nebezpečnosti. Rovněž může mít význam například i to, zda se jednalo o čin uvážený, dopředu připravovaný.
- pohnutka - půjde především o to, z jakého důvodu pachatel delikt porušení autorského práva spáchal. Může jít např. o prostou neochotu platit za legální produkty, snahu způsobit škodu poškozeným subjektům a v neposlední řadě třeba i o určitý druh zábavy (zejména u mladistvých pachatelů).

¹² Novotný, Dolenský, Jelínek, Vanduchová - Trestní právo hmotné - I. obecná část, 3. vydání, Praha, Codex 1997

¹³ Šámal, Púry, Rizman, Trestní zákon, Komentář, 3. vydání, Praha, C.H.Beck 1998,

4.3.9. Dokumentování trestné činnosti¹⁴

Dokumentování trestné činnosti se skládá z několika na sebe navazujících úkonů a činností. V rámci získávání zjišťování skutečností důležitých pro trestní řízení v oblasti duševního vlastnictví, lze za podmínek stanovených zvláštním právním předpisem (trestním řádem) využívat **operativně pátrací prostředky** - předstíraný převod, sledování a ve výjimečných případech i použití agenta. Operativně pátrací prostředky (použité dle trestního řádu) jsou jedním z prvků využívaných v rámci zahájeného trestního řízení.

Při dokumentování trestné činnosti před zahájením trestního řízení může Služba kriminální policie a vyšetřování (dále jen SKPV) v rámci své operativně pátrací činnosti využívat **podpůrné operativně pátrací prostředky** na základě zákona č. 283/1991 Sb, o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Mezi tyto prostředky patří zejména - krycí doklady, konspirativní prostředky, zabezpečovací technika, zvláštní finanční prostředky a využití informátora.

Z pohledu nasazení operativně pátracích prostředků a časového hlediska, současně z hlediska teorie a praxe rozdělit užití operativně pátracích postupů na následující úseky:

po zahájení trestního řízení - operativně pátrací činnost za využití operativních prostředků (dle trestního řádu), speciálně zaměřených na zjišťování důkazních hodnot a informací týkajících se porušování práv v oblasti duševního vlastnictví,

před zahájením trestního řízení - operativně pátrací činnost za využití podpůrných operativně pátracích prostředků (dle zákona o PČR) zaměřené a určené k získávání, shromažďování, prověřování, případně rozpracování operativních informací.

4.3.9.1. Operativně pátrací prostředky

Při dokumentování trestné činnosti po zahájení trestního řízení mohou pracovníci SKPV využívat všech prostředků operativně pátrací činnosti, které jsou kodifikovány trestním řádem, zákonem 283/1991 Sb. o Policii ČR v platném znění a souvisejících interních aktů řízení. Při této činnosti jsou zjišťovány důkazní hodnoty a informace využitelné při samotném trestním řízení, samozřejmě při splnění podmínek a požadavků pro užití.

Používání operativně pátracích prostředků lze využívat pouze za splnění určitých podmínek. Základní premisou pro používání těchto prostředků je podmínka, že jejich použití nesmí sledovat jiný zájem než získání skutečností důležitých pro trestní řízení. Dále je možné tyto

¹⁴ TRAPP VI.: Organizace a taktika služby kriminální policie a vyšetřování při odhalování porušování autorských práv v oblasti audiovizuální a výpočetní techniky, PA Praha 2007

prostředky použít jen tehdy, nelze-li sledovaného účelu dosáhnout jinak nebo, bylo-li by jinak jeho dosažení podstatně ztížené. Trestním řádem je dále stanoveno, že zvukové, obrazové a jiné záznamy získané při použití operativně pátracích prostředků způsobem odpovídajícím ustanovením trestního řádu lze použít jako důkaz.

Při splnění těchto podmínek je možné použít operativně pátracích prostředků jen v míře nezbytně nutné tak, aby nedošlo k nežádoucímu zásahu do práv a svobod občanů.

Operativně pátracími prostředky k odhalování a dokumentování úmyslné trestné činnosti se rozumí :

- **předstíraný převod,**
- **sledování osob a věcí,**
- **použití agenta.**

Institut předstíraného převodu, ačkoli se jedná výslovně o prostředek použitelný k odhalování korupčního jednání, jakož i další operativně pátrací prostředky, nejsou však prozatím v praxi k odhalování korupce (míněno tedy korupce spojené s trestnou činností v oblasti průmyslových a autorských práv) využívány dostatečně. Příčinou tohoto stavu může být zejména skutečnost, že k jejich přenesení z policejního zákona do trestního řádu došlo teprve relativně nedávno, tudíž i jejich důkazní využitelnost je stále relativně novým prvkem v rámci trestního řízení.

Změnou předstíraného převodu věci na předstíraný převod v jeho nynější podobě došlo ke značnému rozšíření možností využití tohoto institutu a jeho využívání by tedy mělo být širší a důslednější. Přesto však v některých situacích nebude využití institutu předstíraného převodu možné. Jde zejména o situace, kdy zjištěné skutečnosti nebudou postačovat k zahájení trestního řízení podle trestního řádu.

4.3.9.2. Podpůrné operativně pátrací prostředky

Pro předcházení páchaní trestných činů a pro dokumentování trestné činnosti **před zahájením trestního řízení** může Služba kriminální policie a vyšetřování (dále jen SKPV) v rámci své operativně pátrací činnosti využívat **podpůrné operativně pátrací prostředky** na základě zákona č. 283/1991 Sb, o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Mezi tyto prostředky patří zejména - krycí doklady, konspirativní prostředky, zabezpečovací technika, zvláštní finanční prostředky a využití informátora.

4.3.9.3. Postupy operativně pátrací činnosti

Dokumentování trestné činnosti se skládá z několika na sebe navazujících úkonů a činností. Jejich vzájemné propojení a vazby, jakož i součinnost policejních orgánů činných v trestním řízení a spolupráce institucí působících mimo oblast represivních složek (OSA, IFPI, ČOI apod.) je nezbytná a bez ní by nemohlo dojít k realizaci těchto forem trestné činnosti.

Výchozím bodem k odhalení trestné činnosti je důsledná znalost operativní situace, což znamená znalost trhu, znalost zboží. Toto předpokládá umět rozlišit originální výrobky od padělků, mít místní znalost a přehled o místech, kde je nelegální zboží prodáváno. V této části dokumentování hraje nezastupitelnou úlohu spolupráce s nevládními organizacemi a zástupci majitelů práv.

Navazující jsou znalosti o distributorech a informace o výrobnách či importu, které jsou současně i cílem dokumentace této trestné činnosti.

Jedná se zejména o získání konkrétních informací:

- poznatků a důkazů o páchané trestné činnosti,
- distribuční síti padělků a distributorech,
- místech, kde je pirátská produkce vyráběna,
- pachatelích.

Soustředěným plněním těchto postupů společně s kombinací podpůrných operativně pátracích prostředků systematicky rozkrýt činnost a strukturu celé organizované skupiny, která v nejednom případě navazuje i na kontakty se skupinami zabývající se stejnou trestnou činností v zahraničí.

4.3.9.4. Dokumentování trestného činu NEKALÁ SOUTĚŽ - § 149 trestního zákona

S prokazováním tohoto trestného činu se setkáváme nejčastěji při dělení firem, případně v souvislosti s odchodem zaměstnanců firem, kteří si zajistili start svého vlastního podnikání, při němž neoprávněně využili informace, dokumenty, know-how, obchodní síť apod. svého předchozího zaměstnavatele.

(a) Postup před zahájením trestního stíhání - podle § 158 odst. 1 trestního řádu

Podkladem pro šetření policejního orgánu jsou skutečnosti získané na základě vlastních zjištění (u této konkrétní skutkové podstaty zpravidla v rámci jiného řízení), případně je

šetření vedeno na základě přijatého trestního oznámení i podnětů jiných osob a orgánů. Pokud nelze na základě těchto podkladů učinit závěr, že jde ve věci o podezření ze spáchání trestného činu, vyžaduje se jeho doplnění postupem podle § 59 odst. 4 tr. řádu tak, aby bylo dostatečně precizováno k učinění závěrů.

V této fázi je třeba zjistit zejména tyto skutečnosti:

- přesný popis jednání, ve kterém oznamovatel spatřuje rozpor s předpisy upravujícími hospodářskou soutěž;
- zjistit, v čem je spatřován následek pro oznamovatele (jeho vymezení);
- zjistit zda došlo k následku v příčinné souvislosti s konáním pachatele;
- získat vyjádření od oprávněné osoby k ohrožení chodu nebo rozvoje podniku;
- získat podklady potvrzující postavení soutěžitele u poškozeného,
- vymežit dobu pravděpodobného spáchání a stanovit místo spáchání vzhledem k určení místní příslušnosti.

Shora uvedené skutečnosti policejní orgán získává bez provádění úkonů trestního řízení kodifikovaných v § 158 odst. 3. trestního řádu. V této fázi řízení pouze policejní orgán ověřuje stupeň podezření a zjišťuje, zda došlo k jednání, které vykazuje znaky trestného činu.

(b) Postup před zahájením trestního stíhání - podle § 158 odst. 3 trestního řádu

Dospěl-li věcně a místně příslušný policejní orgán k závěru, že jde o důvodné podezření z trestného činu, sepiše Záznam o zahájení úkonů trestního řízení. Jsou dány obecné zásady pro jeho zpracování. Záznam musí obsahovat popis skutku, který musí mít specifikované jednání (bez obecných formulací), musí být uveden předpis k jehož porušení došlo, definován poškozený a jeho postavení soutěžitele, včetně škodlivého následku.

Výstupem této části trestního řízení je materiál, který potvrzuje skutečnost, zda došlo ke spáchání trestného činu a zda konkrétní osoba naplňuje skutkovou podstatu trestného činu.

Vzhledem k osobám pachatelů a této hospodářské trestné činnosti je vhodné získat co největší množství důkazů již v této fázi řízení.

Nejde-li ve věci o podezření z trestného činu, státní zástupce nebo policejní orgán věc podle § 159a trestního řádu odloží usnesením, jestliže není na místě vyřídit věc jinak. Takovým vyřízením může být zejména odevzdání věci příslušnému orgánu k projednání přestupku nebo jiného správního deliktu. Věc lze dle § 159b trestního řádu se souhlasem státního zástupce odložit i dočasně, nejdéle však o dva měsíce.

(c) Zahájení trestního stíhání – podle § 160 trestního řádu

Nasvědčují-li prověřováním podle § 158 trestního řádu zjištěné a odůvodněné skutečnosti tomu, že byl spáchán trestný čin, a je-li dostatečně odůvodněn závěr, že jej spáchala konkrétní osoba, rozhodne policejní orgán neprodleně o zahájení trestního stíhání. Trestní stíhání se zahajuje usnesením podle § 160 odst. 1 tr. řádu. Výrok usnesení o zahájení trestního stíhání musí obsahovat popis skutku, ze kterého je tato osoba obviněna, aby nemohl být zaměněn s jiným, zákonně označením trestného činu, který je v tomto skutku spatřován. V odůvodnění usnesení je třeba přesně označit skutečnosti, které odůvodňují závěr o důvodnosti trestního stíhání.

Jestliže výsledky trestního stíhání následně dostatečně odůvodňují postavení obviněného před soud, státní zástupce podá ve smyslu § 176 trestního řádu obžalobu a připojí k ní spisy a jejich přílohy. O podání obžaloby vyrozumí obviněného, obhájce a poškozeného, pokud jsou jeho pobyt nebo sídlo známé.

Obžaloba může být podána jen pro skutek, pro který bylo zahájeno trestní stíhání. Mínil-li státní zástupce tento skutek posuzovat jako jiný trestný čin, než jak ho posuzoval policejní orgán, upozorní na to před podáním obžaloby obviněného a jeho obhájce a zjistí, zda navrhuje se zřetelem na zamýšlenou změnu vyšetřování doplnit. Po podání obžaloby se věcí zabývá příslušný soud.

4.3.9.5. Dokumentování trestného činu PORUŠOVÁNÍ PRÁV KOCHRANNÉ ZNÁMCE, OBCHODNÍMU JMÉNU A CHRÁNĚNÉMU OZNAČENÍ PŮVODU - § 150 trestního zákona

S prokazováním tohoto trestného činu se setkáváme nejčastěji při stánkovém a pouličním prodeji zboží označeného ochrannými známkami renomovaných firem.

(a) Postup před zahájením trestního stíhání - podle § 158 odst. 1 trestního řádu

Podkladem pro šetření policejního orgánu u tohoto trestného činu jsou skutečnosti získané na základě vlastních zjištění (zpravidla z operativně pátrací činnosti), případně je šetření vedeno na základě podnětů jiných osob a orgánů.

V této fázi řízení je především ověřováno, zda ochranná známka existuje a zda má platnou registraci na našem území. Mimo ochranných známek slovních je současně posuzováno, zda se nejedná o dílo autorské, chráněné autorským zákonem.

(b) Postup před zahájením trestního stíhání - podle § 158 odst. 3 trestního řádu

Dospěl-li věcně a místně příslušný policejní orgán k závěru, že jde o důvodné podezření z trestného činu, sepíše Záznam o zahájení úkonů trestního řízení. Jsou dány obecné zásady pro jeho zpracování. Záznam musí obsahovat **popis skutku**, který musí mít specifikované jednání (bez obecných formulací – uváděl do oběhu, šířil), musí být uvedeno **použité označení** (s konstatováním, že bylo užito bez souhlasu majitele práv), **definovat poškozeného** a **specifikovat označení** k němuž byla porušena práva (odkazem na znění nebo čísla zápisu).

Výstupem této části trestního řízení je materiál, který potvrzuje skutečnost, zda došlo ke spáchání trestného činu a zda konkrétní osoba naplňuje skutkovou podstatu trestného činu, resp. že došlo bez souhlasu k zásahu do chráněného práva na označení a tato ochrana působila proti předmětu porušení (výrobku).

Po zahájení úkonů trestního řízení lze provádět všechny úkony trestního řízení, zejména uplatnit postup podle § 88 tr. řádu – odposlech a záznam telekomunikačního provozu, neboť jde o úmyslný trestný čin, k jehož stíhání zavazuje vyhlášená mezinárodní smlouva.

V této fázi trestního řízení musí policejní orgán získat od poškozeného stanovisko k zásahu do jeho práv, současně s tímto jej musí poučit o jeho právech v trestním řízení. Tyto úkony musí být provedeny vždy. Je zcela zřejmé, že se vztahují i na majitele práv v zahraničí. Nemá-li zde majitel práv zastoupení, případně, je-li nekontaktní, řeší se vzniklé situace vyžádáním mezinárodní právní pomoci, což je velmi zdlouhavé.

K prokázání objektivní stránky trestného činu předkládají samotní poškození, případně jimi ustanovení zástupci, policejnímu orgánu listinné dokumenty. Tyto dokumenty prokazují pravost, resp. nepravost výrobku a bývají označeny jako odborná vyjádření ve smyslu ustanovení § 105 odst. 1 trestního řádu. Akceptace těchto dokumentů je zpravidla závislá na názoru státního zástupce a na posouzení konkrétního případu.

K zadokumentování podmínky šíření, ve smyslu skutkové podstaty, se v některých případech provádí tzv. kontrolní nákup, který provádí zpravidla zástupce majitele práv. Zakoupeným zbožím tak dokládá svá tvrzení, resp. trestní oznámení. Samotný předmět (věc) není možno považovat za důkaz podle trestního řádu, není-li osoba k těmto skutečnostem vyslechnuta (záznam o podání vysvětlení §158/5 tr. ř.). Důkazem (ve smyslu tr. ř.) se tak stává protokol, zakoupený předmět se stává pouze podpůrným důkazem. Tento postup se vžil především při realizacích trestné činnosti na tržištích nebo u stánkového a pouličního prodeje.

Nejde-li ve věci o podezření z trestného činu, státní zástupce nebo policejní orgán věc podle § 159a trestního řádu odloží usnesením, jestliže není na místě vyřídit věc jinak. Takovým vyřízením může být zejména odevzdání věci příslušnému orgánu k projednání přestupku nebo jiného správního deliktu.

(c) Zahájení trestního stíhání – podle § 160 trestního řádu

Nasvědčují-li prověřováním podle § 158 trestního řádu zjištěné a odůvodněné skutečnosti tomu, že byl spáchán trestný čin, a je-li dostatečně odůvodněn závěr, že jej spáchala konkrétní osoba, rozhodne policejní orgán neprodleně o zahájení trestního stíhání. Trestní stíhání se zahajuje usnesením podle § 160 odst. 1 tr. řádu. Výrok usnesení o zahájení trestního stíhání musí obsahovat popis skutku, ze kterého je tato osoba obviněna, aby nemohl být zaměněn s jiným, zákonné označení trestného činu, který je v tomto skutku spatřován. V odůvodnění usnesení je třeba přesně označit skutečnosti, které odůvodňují závěr o důvodnosti trestního stíhání.

Zvláštností této kriminality, resp. těchto trestných činů, je zajišťování věcí. Jde zpravidla o značné počty, které se musí řádně zadokumentovat a zajistit. Zajištěné věci lze (za určitých podmínek) policejním orgánem posoudit v přípravném řízení jako věc bezcennou ve smyslu ustanovení § 81 odst. 3. trestního řádu a rozhodnout o jejím zničení. Tento postup by měl být minimálně konzultován se státním zástupcem, neboť dochází k likvidaci věcného důkazu a je zcela jednoznačné, že posouzení hodnoty je vysoce subjektivním úsudkem.

Jestliže výsledky trestního stíhání následně dostatečně odůvodňují postavení obviněného před soud, státní zástupce podá ve smyslu § 176 trestního řádu obžalobu a připojí k ní spisy a jejich přílohy. O podání obžaloby vyrozumí obviněného, obhájce a poškozeného, pokud jsou jeho pobyt nebo sídlo známé.

Obžaloba může být podána jen pro skutek, pro který bylo zahájeno trestní stíhání. Mínil-li státní zástupce tento skutek posuzovat jako jiný trestný čin, než jak ho posuzoval policejní orgán, upozorní na to před podáním obžaloby obviněného a jeho obhájce a zjistí, zda navrhuje se zřetelem na zamýšlenou změnu vyšetřování doplnit. Po podání obžaloby se věcí zabývá příslušný soud.

4.3.9.6. Dokumentování trestného činu PORUŠOVÁNÍ PRŮMYSLOVÝCH PRÁV – § 151 trestního zákona

S prokazováním těchto případů se setkáváme velice zřídka. Každý případ je jedinečný, proto je třeba k těmto případům přistupovat velice kvalifikovaně a odpovědně.

(a) Postup před zahájením trestního stíhání - podle § 158 odst. 1 trestního řádu

Policejní orgány činí v této oblasti úkony především na základě trestních oznámení ze strany poškozených. Tato oznámení jsou podána zpravidla proti konkrétní osobě (fyzické - právnické), jsou písemná a doložena množstvím materiálů.

Pokud nelze na základě těchto podkladů učinit závěr, že jde ve věci o podezření ze spáchání trestného činu, vyžaduje se jeho doplnění postupem podle § 59 odst. 4 tr. řádu tak, aby bylo dostatečně precizováno k učinění závěrů (pokud v konkrétním případě nehrozí nebezpečí z prodlení).

V této fázi řízení je především ověřováno, zda se jedná o právo požívající ochrany, dále zda technické řešení nebo výrobek zasahují do tohoto chráněného práva.

(b) Postup před zahájením trestního stíhání - podle § 158 odst. 3 trestního řádu

Dospěl-li věcně a místně příslušný policejní orgán k závěru, že jde o důvodné podezření z trestného činu, sepíše Záznam o zahájení úkonů trestního řízení. Jsou dány obecné zásady pro jeho zpracování. Záznam musí obsahovat **popis skutku**, který musí mít specifikované **konkrétní průmyslové právo** (bez obecných formulací) společně s **vymezením** konkrétní právní ochrany, musí být uvedeno jakým způsobem bylo do **práva zasaženo** (s konstatováním, že bylo užito bez souhlasu majitele práv), **definovat poškozeného** a popsat společné znaky výrobků.

Výstupem této části trestního řízení je materiál, který potvrzuje skutečnost, zda došlo ke spáchání trestného činu a zda konkrétní osoba naplňuje skutkovou podstatu trestného činu, resp. že došlo bez souhlasu k zásahu do chráněného práva.

Postupem podle § 158 odst. 3 tr. řádu se zjišťuje a ověřuje, zda byl zásah do práv neoprávněný. Zadokumentování těchto skutečností je věcí zpravidla jednoduchou a nevyžaduje žádný zvláštní problém.

Složitější je však otázka prokazování zásahu do průmyslových práv, která jsou v souvislosti s legálním výrobkem chráněna. V této otázce si zpravidla policejní orgán vypomáhá odbornými vyjádřeními a znaleckými posudky. Tento postup má však úskalí ve formulaci otázek znalci, neboť posudek musí na zadané otázky reagovat v rovině technické, resp. posudek musí být zaměřen na to, co je předmětem ochrany, nikoliv na právní souvislosti.

Nejde-li ve věci o podezření z trestného činu, státní zástupce nebo policejní orgán věc podle § 159a trestního řádu odloží usnesením, jestliže není na místě vyřídit věc jinak. Takovým vyřízením může být zejména odevzdání věci příslušnému orgánu k projednání přestupku nebo

jiného správního deliktu. Věc lze dle § 159b trestního řádu se souhlasem státního zástupce odložit i dočasně, nejdéle však o dva měsíce.

(c) Zahájení trestního stíhání – podle § 160 trestního řádu

Nasvědčují-li prověřováním podle § 158 trestního řádu zjištěné a odůvodněné skutečnosti tomu, že byl spáchán trestný čin, a je-li dostatečně odůvodněn závěr, že jej spáchala konkrétní osoba, rozhodne policejní orgán neprodleně o zahájení trestního stíhání. Trestní stíhání se zahajuje usnesením podle § 160 odst. 1 tr. řádu. Výrok usnesení o zahájení trestního stíhání musí obsahovat popis skutku, ze kterého je tato osoba obviněna, aby nemohl být zaměněn s jiným, zákonně označením trestného činu, který je v tomto skutku spatřován. V odůvodnění usnesení je třeba přesně označit skutečnosti, které odůvodňují závěr o důvodnosti trestního stíhání.

Jestliže výsledky trestního stíhání následně dostatečně odůvodňují postavení obviněného před soud, státní zástupce podá ve smyslu § 176 trestního řádu obžalobu a připojí k ní spisy a jejich přílohy. O podání obžaloby vyrozumí obviněného, obhájce a poškozeného, pokud jsou jeho pobyt nebo sídlo známé.

Obžaloba může být podána jen pro skutek, pro který bylo zahájeno trestní stíhání. Mínil-li státní zástupce tento skutek posuzovat jako jiný trestný čin, než jak ho posuzoval policejní orgán, upozorní na to před podáním obžaloby obviněného a jeho obhájce a zjistí, zda navrhuje se zřetelem na zamýšlenou změnu vyšetřování doplnit. Po podání obžaloby se věcí zabývá příslušný soud.

4.3.9.7. Dokumentování trestného činu PORUŠOVÁNÍ AUTORSKÉHO PRÁVA, PRÁV SOUVISEJÍCÍCH S PRÁVEM AUTORSKÝM A PRÁV K DATABÁZI - § 152 tr. zákona

S prokazováním tohoto trestného činu se setkáváme nejčastěji na základě podnětů nebo trestních oznámení. Oznamovatelem je zpravidla zástupce práv autorů, který nelegální aktivity monitoruje. V některých případech je jednání podezřelého dokumentováno kontrolním nákupem (viz. předchozí kapitoly).

(a) Postup před zahájením trestního stíhání - podle § 158 odst. 1 trestního řádu

Podkladem pro šetření policejního orgánu jsou skutečnosti získané na základě vlastních zjištění, případně je šetření vedeno na základě přijatého trestního oznámení i podnětů jiných osob a orgánů. Pokud nelze na základě těchto podkladů učinit závěr, že jde ve věci o

podezření ze spáchání trestného činu, vyžaduje se jeho doplnění postupem podle § 59 odst. 4 tr. řádu tak, aby bylo dostatečně precizováno k učinění závěrů.

V této fázi je třeba zjistit zejména tyto skutečnosti:

- ověření existence díla,
- ověření trvání autorskoprávní ochrany,
- ustanovení držitele práv.

Shora uvedené skutečnosti policejní orgán získává bez provádění úkonů trestního řízení kodifikovaných v § 158 odst. 3. trestního řádu. V této fázi řízení pouze policejní orgán ověřuje stupeň podezření a zjišťuje, zda došlo k jednání, které vykazuje znaky trestného činu.

(b) Postup před zahájením trestního stíhání - podle § 158 odst. 3 trestního řádu

Dospěl-li věcně a místně příslušný policejní orgán k závěru, že jde o důvodné podezření z trestného činu, sepíše Záznam o zahájení úkonů trestního řízení. Jsou dány obecné zásady pro jeho zpracování. Záznam musí obsahovat **popis skutku** společně s **vymezením** konkrétní právní ochrany, musí být uvedeno jakým způsobem bylo do **práva zasaženo** (s konstatováním, že bylo užito bez souhlasu majitele práv), definovat poškozeného a trvání autorskoprávní ochrany.

U jednání, které naplňuje znaky druhého odstavce ustanovení § 152 trestního zákona, může být použit předmětný záznam jako relevantní podklad pro rozhodnutí státního zástupce a soudce o uvalení vazby. Proto je nutno věnovat tomuto úkonu maximální pozornost.

Po zahájení úkonů trestního řízení lze provádět všechny úkony trestního řízení, zejména uplatnit postup podle § 88 tr. řádu – odposlech a záznam telekomunikačního provozu, neboť jde o úmyslný trestný čin, k jehož stíhání zavazuje vyhlášená mezinárodní smlouva.

V této fázi trestního řízení musí policejní orgán získat od poškozeného stanovisko k zásahu do jeho práv, současně s tímto jej musí poučit o jeho právech v trestním řízení. Tyto úkony musí být provedeny vždy. Pro splnění těchto povinností se lze obrátit na organizace zastupující poškozené.

Nejde-li ve věci o podezření z trestného činu, státní zástupce nebo policejní orgán věc podle § 159a trestního řádu odloží usnesením, jestliže není na místě vyřídit věc jinak. Takovým vyřízením může být zejména odevzdání věci příslušnému orgánu k projednání přestupku nebo jiného správního deliktu. Věc lze dle § 159b trestního řádu se souhlasem státního zástupce odložit i dočasně, nejdéle však o dva měsíce.

(c) Zahájení trestního stíhání – podle § 160 trestního řádu

Nasvědčují-li prověřováním podle § 158 trestního řádu zjištěné a odůvodněné skutečnosti tomu, že byl spáchán trestný čin, a je-li dostatečně odůvodněn závěr, že jej spáchala konkrétní osoba, rozhodne policejní orgán neprodleně o zahájení trestního stíhání. Trestní stíhání se zahajuje usnesením podle § 160 odst. 1 tr. řádu. Výrok usnesení o zahájení trestního stíhání musí obsahovat popis skutku, ze kterého je tato osoba obviněna, aby nemohl být zaměněn s jiným, zákonné označení trestného činu, který je v tomto skutku spatřován. V odůvodnění usnesení je třeba přesně označit skutečnosti, které odůvodňují závěr o důvodnosti trestního stíhání.

Jestliže výsledky trestního stíhání následně dostatečně odůvodňují postavení obviněného před soud, státní zástupce podá ve smyslu § 176 trestního řádu obžalobu a připojí k ní spisy a jejich přílohy. O podání obžaloby vyrozumí obviněného, obhájce a poškozeného, pokud jsou jeho pobyt nebo sídlo známé.

Obžaloba může být podána jen pro skutek, pro který bylo zahájeno trestní stíhání. Mínil-li státní zástupce tento skutek posuzovat jako jiný trestný čin, než jak ho posuzoval policejní orgán, upozorní na to před podáním obžaloby obviněného a jeho obhájce a zjistí, zda navrhuje se zřetelem na zamýšlenou změnu vyšetřování doplnit. Po podání obžaloby se věcí zabývá příslušný soud.

4.3.10. Nakládání s majetkem v trestním řízení

Nakládání se zajištěným majetkem představuje problém organizační, nikoliv právní. Při probíhajícím trestním řízení připadá do úvahy institut propadnutí věci, který je uložen jako trest podle § 55 tr. zákona. Není-li tento trest uložen, připadá v úvahu zabránění věci podle § 73 tr. zákona. V obou těchto případech se majitelem věci stává stát a věc se předává Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových.

Věci mohou být zajištěny při různých procesních úkonech, např. při předložení věci na výzvu (§ 78 odst. 1 část první věty před středníkem tr. řádu), při vydání věci, je-li ji nutno pro účely trestního řízení zajistit (§ 78 odst. 1 část první věty za středníkem tr. řádu), odnětí věci (§ 79 odst. 1 tr. řádu), při domovní prohlídce (§ 82 odst. 1, § 83 tr. řádu), prohlídce jiných prostor a pozemků (§ 82 odst. 2, § 83a tr. řádu), osobní prohlídce (§ 82 odst. 4, § 83b tr. řádu), při provádění důkazu v bytě, obydlí, jiných prostorách a na pozemku (§ 85c tr. řádu), při zadržení zásilky (§ 86 odst. 1 tr. řádu), otevření zásilky (§ 87 odst. 1 tr. řádu) a záměně zásilky (§ 87a tr. řádu); dále též při ohledání, zejména při ohledání místa činu (§ 113 tr. řádu).

4.3.10.1. Vydání věci

Kdo má u sebe věc důležitou pro trestní řízení je povinen ji podle § 78 trestního řádu na vyzvání předložit soudu, státnímu zástupci nebo policejnímu orgánu (v praxi vžito tzv. věc doličná). Je-li nutno věc pro účely trestního řízení zajistit, je každý vyzvaný povinen věc na vyzvání těmto orgánům vydat.

Při vyzvání je třeba jej upozornit na skutečnost, že nevyhoví-li výzvě, může mu být věc odňata, jakož i na jiné následky nevyhovění (tj. potrestání pořádkovou pokutou do výše až 50.000 korun).

V přípravném řízení je oprávněn vyzvat k vydání věci státní zástupce nebo policejní orgán. Výzva může být učiněna písemně, tak i ústně.

V případech podezření z některého trestného činu souvisejícího s porušováním práv plynoucích z ochrany duševního vlastnictví bude takovou věcí nejčastěji plagiát ochranné známky, nosič s audiovizuálním dílem a s nelegálním obsahem, jejichž obsah bude eventuálním důkazním prostředkem pro trestní řízení.

4.3.10.2. Odnětí věci

Je-li výzva k vydání věci neúčinná, může být v přípravném řízení na příkaz státního zástupce nebo policejního orgánu odňata. Policejní orgán potřebuje k vydání takového příkazu předchozí souhlas státního zástupce (§ 79 trestního řádu).

Příkaz k odnětí věci bývá někdy v praxi z praktických důvodů vydáván zároveň s příkazem k domovní prohlídce. Bez předchozího souhlasu státního zástupce může být příkaz policejním orgánem vydán jen tehdy, jestliže nelze předchozího souhlasu dosáhnout a věc nesnese odkladu (např. hrozí zničení věci apod.).

K provedení tohoto úkonu se zpravidla přibere osoba, která není na věci zúčastněna. Většinou se jedná o nezúčastněnou osobu přítomnou při výkonu domovní prohlídky.

Orgán, který provedl odnětí věci vydá osobě, která věc vydala nebo již byla věc odňata, ihned písemné potvrzení o převzetí věci nebo opis protokolu o vydání a odnětí věci. Opis protokolu musí obsahovat dostatečně přesný popis vydané nebo odňaté věci, který umožní určení její totožnosti.

4.3.10.3. Propadnutí a zabrání věci

O propadnutí a zabrání věci rozhoduje soud v rámci svého rozhodování o vině a trestu, neboť jsou druhem trestu (zabrání věci druhem ochranného opatření). Stejně jako proti rozhodnutí o vině lze i proti nim podat odvolání.

Odvolání má odkladný účinek, tj. je-li podané odvolání včasné, nenastávají účinky propadnutí nebo zabrání věci. Právní účinky nastanou až po nabytí právní moci rozsudku soudu prvního stupně, tj. při podání odvolání, ne dříve než doručením rozhodnutí odvolacího soudu.

Dojde-li k rozhodnutí soudu prvního stupně o propadnutí věci, není možno s věcí nakládat a např. ji prodat či darovat. Neboť platí, i před nabytím právní moci rozhodnutí o propadnutí věci, zákaz zcizení propadlé věci. Tento zákaz zahrnuje i jiné dispozice směřující ke zmaření trestu propadnutí věci.

Propadnutí věci ve smyslu § 55 trestního zákona může soud uložit, pakliže věcí bylo užito ke spáchání trestného činu, byla ke spáchání trestného činu určena, věc pachatel získal trestným činem nebo jako odměnu za něj, nebo tuto pachatel, byť jen zčásti, nabyt za věc nebo jinou majetkovou hodnotu uvedenou výše, pokud hodnota této věci nebo jiné majetkové hodnoty není ve vztahu k hodnotě nabyté věci nebo jiné majetkové hodnoty zanedbatelná.

V praxi se bude nejčastěji jednat o propadnutí CD či DVD disků, plagiátů ochranných známek a PC užitých či určených ke spáchání trestného činu. **Trest propadnutí věci může soud uložit, jen jde-li o věc náležející pachateli.** Propadlá věc nebo jiná majetková hodnota připadá státu.

Nedošlo – li k uložení trestu propadnutí věci, může soud uložit, že se taková věc dle § 73 zabírá. Podmínkou zde je skutečnost, že věc:

- náleží pachateli, kterého nelze stíhat nebo odsoudit,
- náleží-li pachateli, od jehož potrestání soud upustil,
- ohrožuje-li tato věc bezpečnost lidí nebo majetku, popřípadě společnosti, anebo hrozí nebezpečí, že bude sloužit ke spáchání zvlášť závažných trestných činů,
- byla-li získána trestným činem nebo jako odměna za něj a nenáleží-li pachateli, nebo byla-li jinou osobou než pachatelem, byť jen zčásti, nabyta za věc nebo jinou majetkovou hodnotu, kterou pachatel získal trestným činem nebo jako odměnu za něj, anebo kterou pachatel, byť jen zčásti, nabyt za takovou věc nebo jinou majetkovou hodnotu, pokud hodnota zabírané věci nebo jiné majetkové hodnoty není ve vztahu k hodnotě věci nebo jiné majetkové hodnoty získané pachatelem zanedbatelná.

Soud může také vedle institutu o zabrání věci uložit povinnost pozměnit ji tak, aby ji nebylo možné použít ke společensky nebezpečnému účelu, odstranit určité zařízení, odstranit na ní značku nebo provést její změnu, nebo omezit dispozice s touto věcí nebo jinou majetkovou hodnotou, a stanovit k tomu přiměřenou lhůtu.

Teprve v situaci, kdy nebude taková povinnost ve stanovené lhůtě splněna, rozhodne soud o zabrání věci nebo jiné majetkové hodnoty.

4.3.10.4. Vrácení a další nakládání s věcí

Podle § 80 trestního řádu se věc vrátí tomu, kdo ji vydal nebo komu byla odňata za podmínky, že ji již není dalšímu řízení třeba a nepřichází-li v úvahu její propadnutí nebo zabrání.

Jsou –li splněny výše uvedené podmínky, může být věc vrácena i bez návrhu nebo na návrh vlastníka věci, a to nejen po skončení trestního řízení, ale i v jeho průběhu. Nejčastěji se lze takto domáhat vrácení např. CD nebo DVD nosičů zjevně originálních, u nichž je zřejmé, že nebudou užity jako důkazy v průběhu trestního řízení. U ostatních věcí (zejména počítače) bude vrácení připadat v úvahu, zajistil-li již orgán činný v trestním řízení důkazy, např. informace z pevného disku.

Vydaná nebo odňatá věc se vydává tomu, o jehož právu na věc není pochyb (např. po předložení dokladu vlastnictví) v případech, vzniknou-li pochybnosti, či vydaná nebo odňatá věc ve skutečnosti je (může na ni uplatnit právo i jiná osoba). Trvají-li pochybnosti, věc je uložena do úschovy. Osoba, která si na věc činí nárok, se upozorní, aby svůj nárok uplatnila v řízení ve věcech občanskoprávních, a to zpravidla podáním žaloby na určení vlastnictví. Pokud osoba, která má na věc právo, ji přes opakovanou výzvu nepřevzme, bude věc prodána a částka za ni stržená bude uložena do úschovy soudu.

V přípravném řízení rozhoduje o vrácení nebo vydání věci, či jejím uložení do úschovy, státní zástupce nebo policejní orgán formou písemného usnesení. Proti těmto rozhodnutím je přípustná stížnost. Stížnost má odkladný účinek až do doby doručení rozhodnutí o stížnosti všem účastníkům k vrácení, vydání či uložení věci do úschovy. Nejčastěji v praxi podává stížnost státní zástupce nebo osoba, která se sama věci jako tvrzený vlastník domáhá.

4.3.11. Represivní strategie

Problém kriminality na úseku ochrany práv plynoucích z duševního vlastnictví a jiných negativních jevů spojených s těmito asociálními projevy je pro současnou Českou republiku velmi aktuální. Tento úsek kriminality prodělal od r. 1990 dramatický vývoj po stránce

kvantitativní a kvalitativní tak, že boj s tímto fenoménem se stal státním zájmem, v podstatě jedním ze žhavých témat současnosti.

Z policejních statistik je zjištěno, že kriminalita v této oblasti z kvantitativního hlediska stagnuje na úrovni, která není pro ČR nijak příznivá. Z kvalitativního hlediska prožívá tento druh kriminality bouřlivý vývoj zejména na Internetu. Vysoce nebezpečné je zjištění, že věk pachatelů trestných činů neúměrně klesá společně s rozvojem a dostupností informačních technologií.

K úspěšnému boji proti těmto negativním jevům, včetně tohoto druhu kriminality, musíme v plné míře využít dvě základní strategie - preventivní a represivní.

Represivní politika představuje defenzivní strategii kontroly kriminality a její převážně represivní část je orientována na minulost, na konkrétní události, trestné činy, které již nastaly.

Preventivní politika směřuje do budoucnosti - představuje ofenzivní strategii kontroly kriminality, spoléhá se především na nerepresivní prostředky. Zabývá se snižováním pravděpodobnosti páchaní trestných činů.

Oba tyto přístupy jsou specifické, pro úspěšný boj s kriminalitou musí tvořit jeden vyvážený celek a musí se vzájemně doplňovat. Pouze při dodržení těchto podmínek lze docílit kýženého cíle, tedy efektivně působit proti porušování práv plynoucích z duševního vlastnictví.

4.3.11.1. Subjekty zapojené do oblastí represe (struktura, působnost, pravomoc)

(1) Útvary služby kriminální policie a vyšetřování

Ochranu práv plynoucích z duševního vlastnictví mají v gesci Útvary služby kriminální policie a vyšetřování. V rámci vlastního výkonu služby působí především formou:

- postupu policejního orgánu ve smyslu tr. řádu a interních normativních aktů v případech podání trestního oznámení či postupu dle zásady ex offa,
- provádění instruktáží a seznamování s danou problematikou pro jiné útvary a služby PČR,
- poskytování osobní a metodické pomoci útvarům jiných služeb PČR při realizaci přímých bezpečnostních akcí proti distributorům pirátských výrobků (klasický stánkový prodej či prodej pirátských výrobků k pevným objektům),

- výkonu vlastní operativně pátrací činnosti, operativního rozpracování získaných poznatků k trestné činnosti,
- spolupráce s Útvarem pro odhalování organizovaného zločinu a s Útvarem policie pro odhalování korupce a závažné hospodářské trestné činnosti.

(2) Základní útvary policie

Jde především o základní útvary služby pořádkové policie, dopravní policie a služby cizinecké a pohraniční policie, které mohou v rámci výkonu hlídkové a obchůzkové služby provádět, v souladu s trestněprávními předpisy, přestupkovým zákonem, interními normativními akty a jinými předpisy samostatně, či ve spolupráci s dalšími subjekty (územní pracoviště ČOI, SZPI, GŘ cel, finanční úřady, živnostenské odbory aj.) vlastní opatření.

V praxi se nečastěji s tímto druhem kriminality setkávají policisté Základních útvarů Policie ČR při výkonu hlídkové a obchůzkové služby. Z tohoto důvodu je potřebné tento okruh policistů Službou kriminální policie a vyšetřování průběžně proškolovat v předmětné oblasti kriminality a seznamovat je s novými informacemi. Jedině plněním těchto podmínek mohou samostatně na takovém místě provést služební zákrok s jeho úspěšným zakončením, včetně správného a zákonného zajištění důkazů.

Základním útvarům policie je potřeba metodicky a hlavně osobně pomoci ze strany SKPV při přímých bezpečnostních akcích zaměřených proti prodejčům nelegálního zboží porušujícího práva k duševnímu vlastnictví. Jedná se hlavně o případné kontroly asijských tržnic, burz a dalších prodejních akcí.

(3) Útvar pro odhalování organizovaného zločinu SKPV (ÚOOZ SKPV PČR)

Problematika zločineckých struktur, rizika související s mezinárodním obchodem, vysokým stupněm organizovanosti kriminality na úseku duševního vlastnictví může být řešena v rámci kompetencí regionálními pracovišti Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu SKPV. Při této činnosti mohou participovat i další útvary služby kriminální policie a vyšetřování.

(4) Národní ústředna INTERPOL Praha

Vzhledem k mezinárodnímu charakteru páchaní této trestné činnosti je stále častěji spolupracováno s Národní ústřednou INTERPOLu Praha. Tato jako základní organizační článek INTERPOLu na národní úrovni poskytuje základní servis v oblasti mezinárodní policejní spolupráce všem zainteresovaným institucím podílejícím se na aplikaci a prosazování práva jak v ČR, tak zahraničí.

Mezi hlavní činnosti INTERPOLu Praha patří:

- (i) zajišťování a zlepšování co nejširší vzájemné spolupráce všech institucí prosazujících právo v rámci limitů národních zákonů při dodržování Všeobecné deklarace lidských práv;
- (ii) podpora rozvoje institucí přispívajících k potírání kriminality zejména pak v oblastech:
 - získávání a předávání informací k případům kriminálního charakteru;
 - pátrání po osobách a věcech;
 - extradice pachatelů ze zahraničí do ČR;
 - předávání pachatelů do zahraničí;
 - organizace pracovních schůzek českých policistů se zahraničními partnery;
 - kontrola respektování českých právních předpisů ze strany zahraničních subjektů;
 - tvorba koncepce policejní spolupráce se zahraničím;
 - poradenská činnost v oblasti mezinárodní policejní spolupráce;
 - policejní diplomacie.

4.3.12. Trestně právní ochrana duševního vlastnictví v některých vybraných zemích světa

Úvodem je nutno konstatovat, že naprosto přesný výčet a komparace metod a způsobů trestně právní ochrany, resp. analýzy v jednotlivých zemích není v přesné úplnosti možný, a to jak z hlediska rozsahu tématu, tak z hlediska dostupnosti a validity informací k této problematice a v neposlední řadě i z hlediska praktického významu pro potřeby a účel zpracovaného materiálu.

Omezíme se proto na informačně osvětové pojetí pohledu na problematiku ochrany duševního vlastnictví instituty práva trestního v pojednaných zemích.

Východiskem pro posuzování dané problematiky bude především obecně geopolitický a státoprávní vývoj v dané zemi, resp. regionu. Dále pak významným faktorem budou historické kořeny uplatňovaná práva vůbec a práva ochrany duševního vlastnictví zvláště, včetně vývoje v této oblasti do současnosti. To vše můžeme subsumovat pod pojem právní kultura v oblasti ochrany duševního vlastnictví. Velmi významným orientačním vodítkem pro analýzu posouzení vyspělosti státu v oblasti ochrany duševního vlastnictví je jeho míra zapojení v mezinárodním procesu ochrany duševního vlastnictví, jakožto účastníka a signatáře významných mezinárodních úmluv a ujednání na tomto poli. Závěrem je nezbytné posuzovat rozsah skutečného promítnutí mezinárodních závazků jednotlivých států do vnitrostátního zákonodárství a jejich konkrétního zakotvení v příslušných vnitřních právních předpisech.

Při respektování naznačených východisek lze obecně rozdělit z hlediska uplatňování ochrany práva duševního vlastnictví instrumenty práva trestního do tří základních kategorií zemí:

- (1) **Rozvinuté země** - představují státy tzv. Západního světa tj. např. USA, Kanada, země EU, Švýcarsko, Austrálie a Nový Zéland a několik dalších, a to bez ohledu na skutečnost, že v některých se uplatňuje anglosaský a v ostatních evropský kontinentální systém práva;
- (2) **Rozvíjející se země** – představují jednak státy usilující o vstup do EU, země bývalého SSSR, země bývalé SFRJ, Jihoafrická republika, Čínská lidová republika, Indie, Brazílie, Thajské království, Vietnamská socialistická republika, apod.;
- (3) **Nerozvinuté země** – představují ekonomicky a sociálně nejslabší subjekty tzv. „Třetího světa“ – jedná se např. Somálsko, Etiopie, Kambodža, Barma, apod.

Pokusíme-li se analyzovat uvedené kategorie zemí z hlediska uplatňování trestně právní ochrany práv duševního vlastnictví dospíváme k následujícím skutečnostem:

4.3.12.1. Rozvinuté země

V těchto zemích je trestně právní ochrana práv duševního vlastnictví plně rozvinuta, zapadá a navazuje na ostatní právní odvětví především na právo správní a na právo občanské, popř. právo obchodní. Tato kategorie zemí je signatářem všech mezinárodních úmluv oblastí duševního vlastnictví a aktivně zapojuje do procesu ochrany s vyžitím nástrojů mezinárodního práva. Při podrobném rozboru zjistíme, že je zde v zásadě uplatňován dvojí přístup k trestně právní ochraně duševního vlastnictví. Prvním přístupem se ochrana práv duševního vlastnictví realizuje výlučně užitím trestně právního kodexu – trestního zákona v němž jsou zakotvena příslušná ustanovení skutkových podstat dopadajících na zájmovou oblast duševního vlastnictví. Tento způsob je uplatňován např. ve Slovinsku, Francii, Španělsku a v některých dalších zemích. Naproti tomu jiné země volí cestu zakotvení trestněprávních ustanovení do zvláštních právních předpisů dopadajících na oblast duševního vlastnictví v takových případech autorský zákon, patentové zákony či známkové zákony obsahují i konkrétní ustanovení příslušných skutkových podstat, včetně sankcí. V některých zemích se vyvinul systém trestně právní ochrany v hybridní podobě, kdy základ ochrany tvoří příslušná ustanovení trestního zákona a doplňují je, resp. na ně navazují, ustanovení ve zvláštních právních předpisech. Přesto však nejsou po meritorní stránce tyto normy právními předpisy trestními. Reprezentativním příkladem je trestně právní úprava ochrany duševního vlastnictví v Německu. Zde každý zákon o duševním vlastnictví obsahuje i trestní předpisy, tedy ustanovení, která hrozí trestem za porušení práv duševního vlastnictví. Například § 142 patentového zákona hrozí trestem odnětí svobody na tři roky nebo peněžitým trestem tomu, kdo bez souhlasu vlastníka patentu vyrobí nebo uvede na trh výrobek, který je předmětem patentu. Pokud je pachatel podnikatelem, zvyšuje se horní hranice sazby trestu odnětí svobody na pět let. Stejně je koncipováno ustanovení § 143 známkového zákona, tedy ustanovení kdy pachatel užije v obchodním styku ochrannou známku, jež mu nepatří a která je identická či zaměnitelná s platnou ochrannou známkou. Obdobně německý zákonodárce

koncipoval i příslušná ustanovení tamního autorského zákona - §§106 a 108a. Zde se jedná o případy neoprávněného rozmnožování, šíření nebo jiného využívání autorského díla. Srovnáme-li například ukládané sankce za trestné činy atakující práva k duševnímu vlastnictví, shledáváme, že ukládané sankce jsou prakticky identické či srovnatelné a to jak v její zákonné výši, tak i z hlediska frekvence jejich ukládání příslušnými soudy. Obecným rysem je, že trestně právní ochrana v oblasti patentů a ochranných známek je spíše sporadická a vlastní ochrana se uskutečňuje spíše na poli práva občanského a obchodního. Odlišná je proti tomu situace v oblasti ochrany autorského práva a práv souvisejících právem autorským, kde se trestní právo jako nástroj uplatňuje výrazně četněji, především s přihlédnutím k veřejnoprávnímu aspektu v oblasti práva autorského. Vývoj přináší zvýšení četnosti trestních věcí zejména v oblasti trestněprávní ochrany software.

4.3.12.2. Rozvíjející se země

Tuto skupinu zemí tvoří celá plejáda různě rozvinutých států. Společným jejich rysem je, že trestně právní ochrana je zde v zásadě zakotvena a že příslušné orgány státní exekutivy včetně orgánů činných v trestním řízení ji s větší či menší měrou důslednosti uplatňují. Tyto státy jsou zpravidla signatáři Úmluvy o zřízení Světové organizace duševního vlastnictví (WIPO) a Dohody o zřízení světové obchodní organizace (WTO) a dohody o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví (příloha 1C k Dohodě o zřízení WTO – dohoda TRIPS), Marrakéš 15. dubna 1994. Zde především naplňování dohody TRIPS, přesněji dohody o TRIPS v jejím ustanovení čl. 61, pojednávajícím o trestním řízení by mělo garantovat, že duševní vlastnictví v příslušné zemi bude nástroji trestního práva skutečně chráněno. V tomto článku se stanovuje: “Členové zajistí, aby přinejmenším v případech úmyslného padělání ochranné známky nebo porušení autorského práva v komerčním měřítku bylo zavedeno trestní řízení a tresty. Nápravná opatření budou zahrnovat trest odnětí svobody nebo peněžité pokuty dostatečně vysoké, aby působily jako odstrašující prostředek, odpovídající úrovni trestů za trestné činy odpovídající závažnosti. Ve vhodných případech budou možná nápravná opatření zahrnovat rovněž zabavení, konfiskaci a zničení porušujícího zboží a jakéhokoliv materiálu a nástrojů, využívaných převážně k páchání trestného činu. Členové mohou zajistit, aby bylo zavedeno trestní řízení a tresty i v jiných případech porušení práv k duševnímu vlastnictví, zvláště těch, které jsou spáchány úmyslně a v komerčním měřítku“.

Velmi významným představitelem této skupiny zemí je **Čínská lidová republika**. Svým obrovským ekonomickým a lidským potenciálem představuje i pro budoucnost zcela mimořádný státní útvar, mající podstatný vliv na celosvětové dění a další vývoj na Zemi. Čína vstoupila do WIPO – Světové organizace duševního vlastnictví dne 4. března 1980 a do Světové obchodní organizace – WTO dne 11. prosince 2001 a je rovněž signatářem řady dalších mezinárodních úmluv. Čínu je možno charakterizovat jako zemi, kde existuje podstatný rozdíl mezi platnou právní úpravou a reálně uskutečňovanou vymahatelností práva.

Čína jako mezinárodní hráč na trhu je proslulá masivním porušováním duševního vlastnictví a dominuje v tomto smyslu v celosvětovém měřítku jako producent plagiátů všeho druhu. Pod vlivem mezinárodního tlaku čínská vláda postupně začíná realizovat platnou právní úpravu a mezinárodní závazky k nimž přistoupila. Na poli trestního práva jsou pro Čínu typické velmi přísné sankce, jež je možnou uložit za trestné činy v oblasti duševního vlastnictví – v horní hranici trest odnětí svobody až na sedm let spolu s peněžitým trestem a náhradou škody. Podstatným rysem však je, že je zákonem stanovena velmi vysoko hranice intenzity porušení zákona, aby se jednalo o trestný čin. Proto jednání, která by v evropském měřítku byla trestnými činy, jsou v Číně posuzována jako správní delikty s podstatně nižšími sankcemi. Dalším typickým rysem aplikace práva v Číně je nedostatečná spolupráce mezi správními úřady a orgány činnými v trestním řízení, v důsledku čehož zůstává řada protiprávních jednání nepotrestána. Navíc, typickým rysem fungování státního mechanismu v Číně je lokální protekcionismus, jehož odrazem je nejednotnost uplatňování právního řádu na území této rozlehlé země. Proto i v současnosti Čína čelí kritice mezinárodních společenství a opakovaně je vládou USA zařazována na seznam Special 301 Report, jako země, kde dochází k porušování práv duševního vlastnictví amerických subjektů.

Dalším velmi zajímavým představitelem v dané kategorii je **Ruská federace** (dále jen RF) spolu se skupinou zemí Společenství nezávislých států. Jak je obecně známo, rozpadem Sovětského svazu v prosinci 1991 se 22 svazových republik atomizovalo a osamostatnilo a následně vzniklo společenství nezávislých států jako volný svazek bývalých svazových republik. Do tohoto svazku se fakticky nezapojily pobaltské země Litva, Lotyšsko a Estonsko. V těchto zemích se politický, ekonomický i právní vývoj ubíral naprosto odlišně a pobaltské republiky jsou v současnosti jako členské země EU i na poli trestně právní ochrany duševního vlastnictví zcela srovnatelné s tzv. starými členy EU. V progresivnosti právní úpravy vyniká především Estonsko. Ruská federace jako nástupnický stát Sovětského svazu na mezinárodním poli převzala i mezinárodně právní závazky v oblasti duševního vlastnictví. RF je členem WIPO od roku 1967 stojí před vstupem do WTO, Zákon o patentech má od roku 1992, autorský zákon od r. 1993, který byl již několikrát novelizován. Trestně právní ochrana duševního vlastnictví se RF realizuje skrze „Ugolovnyj kodeks Rossijskoj federacii“ Tento trestní zákoník zakotvuje ochranu duševního vlastnictví ve srovnatelné míře s evropskými zeměmi, včetně stanovených sankcí. Nicméně aplikace v praxi tohoto předpisu pro danou oblast je prozatím zcela nedostatečná a orgány činnými v trestním řízení je výrazně podceňovaná, s odkazem na velmi malou míru společenské nebezpečnosti. Proto i frekvence stíhaných osob je pro tuto skupinu trestných činů ve srovnání s ostatními vyspělými zeměmi a ve srovnání s ostatní kriminalitou nepatrná. Zákonodárství RF větší či menší měrou převzaly členské státy SNS. Proto například právní úprava v Ukrajinské republice, Bělorusku, Kazachstánu, Kirgizii, Arménii, Uzbekistánu, Moldávii, Azerbajdžánu, Tadžikistánu, Gruzii, se právní úpravě RF podobá a navazuje na ni. Postupem času, jak se upevňovaly autokratické až diktátorské režimy v některých z těchto uvedených zemí, docházelo ke změnám v jejich právních řádech, které se především promítly v nové právní úpravě na poli práva trestního, zavedením přísnějších sankcí a nových trestů. Nicméně ve většině případů tyto změny neměly

dopad na problematiku ochrany duševního vlastnictví. Poněkud odlišný vývoj lze zaznamenat v Gruzii. Ta je sama signatářem dohody o TRIPS patentový zákon má v účinnosti od roku 1999, stejně jako obchodní zákoník. Gruzie usiluje o zapojení do evropských struktur (NATO, EU), proto i její právní systém se vyvíjí proevropsky. Naproti tomu středoasijské republiky s výrazným vlivem muslimského náboženství signalizují pro budoucno možnost zavedení islámského práva Šarija. Ještě je zapotřebí zmínit vývoj v Ukrajinské republice, kde díky politické vnitřní nestabilitě se legislativní vývoj v návaznosti na základy dané RF poněkud opozdil. První zákon o ochraně průmyslového vlastnictví byl přijat v prosinci 1993. Dále zákon o ochraně duševního vlastnictví nabyl účinnosti v roce 1994. Ukrajina je sice nezávislým členem WIPO od roku 1970, avšak reálná úroveň ochrany duševního vlastnictví v této zemi cestou nástrojů práva trestního a ostatních oborů je od doby jejího skutečného osamostatnění nedostatečná. Čelí proto kritice jak mezinárodních společenství, tak kritice vlády USA, která pod hrozbou odnětí doložky nejvyšších výhod se domáhá zlepšení neutěšeného stavu. Ke zlepšením postupně dochází a v poslední době se projevil pozitivní vliv tohoto tlaku. Obecně lze konstatovat, že trestně právní ochrana je dostatečná a vymahatelnost práva se i zde postupně zlepšuje.

Velmi zajímavým státním útvarům je **Indická republika**. Tento lidnatý subkontinent má bohatou historii i mimořádné kulturní dědictví. Má tradice na poli ochrany duševního vlastnictví. Aktivně se zapojuje na mezinárodním poli. Členem WIPO je od roku 1967 je rovněž signatářem dohody o TRIPS. Systém vnitrostátního zákonodárství v Indii stojí na bázi anglosaského práva, což se promítá v řadě aspektů, od koncipování trestního zákonodárství až po strukturu a fungování moci soudní. To má také přímý vliv na realizaci trestněprávní ochrany duševního vlastnictví, která se jeví jako přiměřena a funkční, vzhledem k místním podmínkám. Indie má a uplatňuje patentový i známkový zákon (1999) stejně jako zákon autorský. Nicméně účinnost aplikace trestního práva při ochraně práv duševního vlastnictví není prozatím na potřebné výši. Zajímavým údajem je zveřejněná statistika IFPI za rok 2005 o počtu zabavených zvukových pirátských nosičů, kde Indie figuruje na 8. místě na světě s počtem cca 2 miliony nosičů v rámci proběhlých trestních řízení a dalších opatření tamních státních orgánů. Pro srovnání první dvě místa zaujímají Saudská Arábie s 16 milióny kusů a Mexiko s cca 15 milióny kusů CD. V této souvislosti zvláště pikantně pak působí obsazení 11. místa tohoto žebříčku Českou republikou s počtem cca 1 miliónu kusů pirátských CD. Z uvedeného je zřejmé, že Indie doposud má v aplikaci trestního práva na ochranu duševního vlastnictví zjevné rezervy. Paradoxně působí, že ukládané tresty za trestné činy proti duševnímu vlastnictví jsou spíše přísnější, než bývá obvyklé ve vyspělých zemích. Neoddiskutovatelným faktem je, že relativizovaném vyjádření, tj. ve vztahu k počtu obyvatelstva, je uplatňování trestně právní represe v dané oblasti naprosto minimální.

Thajské království (dále jen Thajsko) je členem WIPO od 25 prosince 1989 v současnosti však ještě není zapojeno do WTO. Má a uplatňuje známkový zákon a obchodní zákoník účinný od roku 2000 a plní podmínky stanovené Dohodou o TRIPS. Proto také promítlo ochranu duševního vlastnictví i do svého trestního práva. Pro Thajsko je charakteristické, že

trestně právní zákonodárství užívá velmi přísných trestních sankcí za kriminální činy a celá trestní politika země působí velmi represivním dojmem. Skutečností ale je, že aktivita zdejších orgánů činných v trestním řízení na poli vyhledávání a objasňování kriminality v oblasti duševního vlastnictví vykazuje značné rezervy. Obecné právní vědomí v této zemi je spíše nakloněno plagiátorství všeho druhu, než ochraně hodnot duševního vlastnictví. Zajímavostí je, že v hlavním městě Bankoku byl královským výnosem zřízen zvláštní soud pro ochranu duševního vlastnictví ke dni 1.12.1997 a předpokládá se zřízení obdobných soudních institucí v několika dalších městech této země.

Vietnamská socialistická republika (dále jen Vietnam) byla konstituována jako samostatný státní útvar 30. dubna 1975 po skončení vietnamské války sloučením Jihovietnamské republiky (Jižního Vietnamu) a Vietnamské demokratické republiky (Severního Vietnamu). V zákonodárství Vietnamu se v obecné rovině promítá vliv Francie a jejího práva jakožto koloniální mocnosti, pod jejíž nadvládou tato země dlouho byla. Základem tamní právní úpravy pro oblast ochrany duševního vlastnictví je platný občanský zákoník, přijatý dne 28. října 1995. Jeho ustanovení §§ 780 – 805 dotýkající se přímo ochrany duševního vlastnictví nabyly účinnosti k 1. červenci 1995. Podrobnější právní úprava je však zakotvena v podzákonném aktu, ve vládním dekretu z února 2001. Vietnam je členem WIPO od r. 1967. Dále signatářem Bernské konvence na ochranu literárních a uměleckých děl v Pařížské revizi z r. 1971. Tato úmluva nabyly účinnosti pro Vietnam 26. října 2004. Tím byly vytvořeny předpoklady pro vnitrostátní ochranu autorského práva s pomocí nástrojů vnitrostátního zákonodárství. Funguje zde Národní úřad duševního vlastnictví a ten je také úřadem pro styk s cizinou v této oblasti. Ochrana práva duševního vlastnictví cestou práva trestního je ve Vietnamu uplatňována velice sporadicky, byť by byla s ohledem na legislativní bázi možná. Tamní státní orgány tolerují v masovém měřítku porušování práv průmyslových i práva autorského. Země je producentem padělků a pirátských rozmnoženin všeho druhu a zaplavuje rozsáhlá teritoria světa těmito nelegálními produkty. Neblahou zkušenost má i ČR s vietnamskou komunitou, která se významnou měrou podílí na pirátských aktivitách, zejména výrobou a distribucí plagiátu formou stánkového prodeje. Vietnam je na mezinárodním poli stále intenzivně kritizován za svoji protekcionalistickou státní politiku a nenaplnění závazků plynoucích z mezinárodních dohod.

Velmi zajímavým historickým státoprávním vývojem prošly státní útvary vzniklé po rozpadu **bývalé Socialistické federativní republiky Jugoslávie** (dále jen SFRJ). Tento již historicky překonaný multietnický státní útvar, jenž ve své době plnil stabilizující roli na Balkánském poloostrově, byl účastníkem WIPO a WTO a ve světle těchto skutečností zde byly položeny solidní základy pro ochranu duševního vlastnictví, což se promítlo i ve vnitrostátním zákonodárství včetně trestně právní úpravy. Nejrozvinutějším státním útvarem vzniklým na troskách SFRJ ve sledované oblasti je bez pochyby **Republika Slovinsko**. Slovinsko je v současnosti členem EU a splňuje jako členská země nejpřísnější kritéria i v oblasti ochrany duševního vlastnictví. Jeho právní systém je naprosto kompatibilní s EU a například slovinský autorský zákon je považován za vzor moderní autorskopravní úpravy a slouží jako příklad pro

řadu ostatních členských zemí. Trestně právní ochrana se v této zemi rutinně uplatňuje. Dalším subjektem je **Republika Chorvatsko**. Tento stát usiluje o členství v EU. Součástí tamního právního řádu je patentový a známkový zákon i zákon autorský. Chorvatsko je členem WIPO a mezinárodní závazky jsou promítnuty do vnitrostátního zákonodárství, včetně práva trestního, byť ne tak kvalitně, jako v případě Slovinska. Chorvatsko má prozatím nesporné rezervy na poli ochrany duševního vlastnictví. **Republika Srbsko a Černá Hora**, někdy též nazývané Malá Jugoslávie je jako hlavní nástupnický státní subjekt po SFRJ svým zákonodárství nejpevněji fixována na základy položené v předchozím státním útvaru. Má tak s hlediska mezinárodních závazků i vnitrostátního zákonodárství splněny všechny podmínky. Nicméně vlastní aplikace práva na ochranu duševního vlastnictví, a to i práva trestního, je minimální. Souvisí to mimo jiné s relativní politickou nestabilitou s odstředivými tendencemi Černé Hory i politickým a etnickým napětím v provincii Kosovo. Velmi podobná situace jako je v Srbsku a Černé Hoře panuje v **nezávislé republice Makedonie**. Ta je nezávislým státem od 8. září 1991. Zákon o ochraně průmyslového vlastnictví má účinný od 1. července 2004. Makedonie přistoupila k WIPO i k WTO – TRIPS. Trestnost deliktů atakujících práva k duševnímu vlastnictví je zakotvena. Nicméně aplikace a celkový výkon státního mechanismu je naprosto nedostatečný. Obdobná, resp. ještě o něco horší je situace v Republice Bosna a Hercegovina. Tento vnitřně nesourodý a etnicky rozdělený státní útvar vykazuje jen některé znaky charakterizující fungování státu jako subjektu práva. Vnitrostátní zákonodárství zaměřené do oblasti ochrany duševního vlastnictví zde de facto neexistuje. Trestně právní úprava byla z části recipována z původní SFRJ, avšak v současnosti se jeví jako zaostalá a neúčinná. Státní mechanismus funguje jen s pomocí mezinárodních společenství a mírový status v zemi je prakticky vynucován přítomností mezinárodních vojenských jednotek. Nebezpečí rozpoutání vnitřního válečného konfliktu na etnickém principu není vyloučeno. Ochrana duševního vlastnictví proto stojí svým způsobem zcela na okraji zájmu pozornosti příslušných orgánů státu. Z hlediska situace v nástupnických státech SFRJ jsou zde podmínky pro ochranu duševního vlastnictví i po stránce jejího naplňování v praxi jednoznačně nejhorší.

4.3.12.3. Nerozvinuté země

Jedná se o kategorii, v níž jsou zařazeny nerozvinuté země ze všech koutů světa se neomezuje jen na ty příkladmo uvedené ve strukturovaném přehledu. Tvoří ji velmi pestrá směsice zemí rozdílných etnik, kultur i geografického položení na mapě světa. Společným znakem je velmi nízká úroveň ekonomiky těchto zemí a od ní se odvíjející velmi častá disfunkce státního mechanismu či rezignace státu na své fungování anebo existence diktátorských režimů ignorujících právo. Často je to následek probíhajících či proběhlých válečných konfliktů. V těchto zemích je duševní vlastnictví a jeho ochrana často naprosto neznámým pojmem a nejbližší době nelze očekávat zlepšující se vývoj přirozenou cestou. Je zde objektivně potřebná mezinárodní pomoc vyspělých zemí, neboť v opačném případě tyto země

představují pro vyspělý svět mimořádnou hrozbu. Za příklad může posloužit třeba Indonésie, kde hodnota hudebního pirátství dosahuje výše 88%. Tato země zaplavuje svou nelegální produkcí jinak stabilizovaný legální australský trh. Obdobných příkladů bychom našli jistě celou řadu.

Závěrem je tedy možno konstatovat, že takto nastíněná problematika ochrany duševního vlastnictví nástroji práva trestního v jednotlivých zemích by měla toliko naznačit základní orientaci čtenáře v této látce.

Jakékoli hlubší analýzy a zejména pak porovnávání právních úprav v jednotlivých zemích, jak z hlediska konstrukce norem práva, užitými sankcemi, začleněním do systému práva či dle jiných hledisek, např. s právní úpravou ochrany duševního vlastnictví právem trestním v podmínkách ČR, musí být předmětem podrobného detailního studia s využitím zaběhnutých postupů a metod srovnávacího práva. Základním obecným postulátem však je, že míra ochrany duševního vlastnictví v konkrétní zemi je vyjádřitelná především mírou jejího zapojení do mezinárodní ochrany duševního vlastnictví, v konkrétním vyjádření pak členstvím ve WIPO a zvláště pak WTO a návazné dohodě o TRIPS. Promítnou-li se závazky z těchto mezinárodních aktů do jurisdikce příslušné země, (což se v naprosté většině případů obecně děje), jsou vytvořeny předpoklady pro ochranu duševního vlastnictví tamním právem, včetně instrumentů práva trestního. Toto je fundamentální informace pro každého, kdo chce či potřebuje zkoumat míru ochrany duševního vlastnictví v cizí zemi tamním právem trestním.

Nicméně, vyvstane-li potřeba řešení konkrétních caus, kdy vstupuje do hry trestně právní úprava cizí země v návaznosti na trestně právní úpravu v ČR, bude vždy nezbytné zkoumat právní režim a stupeň právní ochrany trestním právem pro oblast duševního vlastnictví vždy naprosto konkrétně a přesně spolu se správným místním a časovým zasazením daného případu. K takovému zkoumání musí být využity veškeré možné a dostupné prameny, včetně informací zahraniční služby ČR i dalších zdrojů. Dosavadní praxe v ČR jasně ukazuje, že trestní věci z oblasti duševního vlastnictví do nichž by vstupoval přímo či nepřímo cizí právní prvek a ten by bylo nutno českými orgány činnými v trestním řízení zohledňovat, jsou sporadické až naprosto unikátní. Proto je jim v konkrétnosti možno věnovat náležitou pozornost. Zásadní změnu v tomto smyslu nepřinesl ani nástup digitálních technologií ve výpočetní technice, rozvoj elektronických komunikací a dalších fenoménů modifikujících ochranu duševního vlastnictví do prostředí těchto technologií.

4.3.12.4. Shrnutí

S ohledem na shora uvedené lze v následujícím shrnutí uvést základní informace o trestněprávní úpravě v oblasti ochrany práv z duševního vlastnictví ve vybraných státech:

Čínská lidová republika

Čínský trestní zákoník upravuje ve své druhé části, kapitole druhé, sekci sedmé „trestné činy porušující práva z duševního vlastnictví“ a to v osmi paragrafech (§ 213 až 220).

Existuje následujících osm skutkových podstat trestných činů¹⁵:

- padělání zapsaných ochranných známek;
- prodej zboží s padělanou ochrannou známkou;
- ilegální výroba;
- prodej ilegálně vyrobeného loga zapsané ochranné známky;
- padělání patentu;
- porušování autorských práv;
- prodej pirátských produktů;
- porušování obchodního tajemství.

Trestní stíhání dle výše uvedených skutkových podstat je založeno na zvýšení míře závažnosti porušení chráněných práv, ta je posuzována vždy v konkrétním případě. Tresty v případě vyšší závažnosti spáchaného trestného činu jsou v podobě odnětí svobody až do výše 3 let nebo alternativně, případně společně s uložením peněžitého trestu (např. § 216 – padělání patentu). V případech zcela závažného porušení – např. u ochranných známek, lze uložit trest odnětí svobody ve výši až 7 let.¹⁶

Aktuálně se diskutuje o zvýšení trestních sazeb za výše uvedené trestné činy neboť i přes poměrně časté ukládání trestů odnětí svobody, tyto nemají dostatečně odstrašující charakter. Nová právní úprava by také měla obsahovat zvláštní skutkovou podstatu, podle které by bylo trestné učinit objednávku pro výrobu nebo distribuci padělaného zboží ze zahraničí. Čínské orgány prosazující práva z duševního vlastnictví totiž v současné době nemají možnost stíhat objednatel padělaného zboží z ciziny.¹⁷

Ruská federace

Ruské právo – bez ohledu na platnost mezinárodních smluv z oblasti ochrany práva duševního vlastnictví – obsahuje také trestněprávní a správní úpravu ochrany a prosazování těchto práv.

V rámci správního práva (zjm. zákon na ochranu spotřebitele) jsou upraveny také sankce jako postih porušování práv z duševního vlastnictví. Hlavním oprávněním úřadů na ochranu spotřebitele je možnost zakázat dovoz, paralelní dovoz nebo vývoz padělaného zboží. Úřady v konkrétním případě posuzují, zda se jedná u podezřelého zboží jedná o padělky nebo nikoli na základě registru vedeného celní správou, do kterého jsou na žádost oprávněných subjektů zapisovány mimo jiné i informace nutné pro posouzení. I v ruském právu se uplatňuje princip složení kauce oprávněným subjektem v případě, že se po zajištění zboží padělání neprokáže a zajištěním vznikne škoda.

¹⁵ http://english.ipr.gov.cn/ipr/en/info/Article.jsp?a_no=5229&col_no=235&dir=200605 (ze dne 23.9.2007).

¹⁶ http://english.ipr.gov.cn/ipr/en/info/Article.jsp?a_no=5227&col_no=235&dir=200605 (ze dne 23.9.2007).

¹⁷ http://english.ipr.gov.cn/ipr/en/info/Article.jsp?a_no=73202&col_no=925&dir=200704 (ze dne 23.9.2007).

V rámci správního trestání jsou upraveny následující skutkové podstaty:

- porušování autorských práv za účelem dosažení zisku, a to i formou prodeje, pronájmu nebo jiného neoprávněného užití díla nebo jeho nahrávání;
- neoprávněné užití vynálezu, užitého vzoru nebo průmyslového vzoru;
- neoprávněné užití ochranné známky.

Za výše uvedené správní delikty lze uložit peněžité pokuty, jejichž výše závisí na tom, zda je pachatelem fyzická osoba nebo podnik. Ukládání správních trestů se často jeví jako neefektivní a bez dostačujícího odstrašujícího účinku.¹⁸

Ruský trestní zákoník upravuje skutkové podstaty trestných činů porušování autorského práva a práv příbuzných (§ 146), porušování práv vynálezce a patentu, užitého nebo průmyslového vzoru (§ 147) neoprávněného užití ochranné známky (§ 180).

Trestně stíhaná jsou taková jednání zasahující do autorských a příbuzných práv, kdy v důsledku neoprávněného kopírování dojde k významnému poškození práv autora. Rozhoduje tedy rozsah způsobené škody – např. jde-li o prodej, skladování nebo přepravu neoprávněných kopií díla, musí se jednat o větší rozsah kopií. Podle ruské judikatury se za škodu většího rozsahu považuje hodnota přesahující cca 350 USD. Větší rozsah způsobené škody není definován v zákoně a vždy se posuzuje v konkrétním případě zvlášť.

Trestné je ohledně ochranných známek také neoprávněné užití ochranné známky, i přesto, že nejsou registrovány v Ruské federaci – jde-li o závažné a opakované porušení práv majitele ochranné známky.

Tresty se za výše uvedené trestné činy jsou buď peněžité pokuty nebo odnětí svobody s horní hranicí až 5 let.

Vietnam

Prosazování práv duševního vlastnictví je ve Vietnamu účinnější cestou správního trestání než formou soukromoprávních žalob, a to především díky nové právní úpravě – zákonu č. 106/2006.¹⁹ Tento zákon upravuje kompetence správní správy při vymáhání těchto práv včetně souboru trestů a systému upomínek.

Výše uvedený zákon obsahuje skutkové podstaty správních deliktů v podobě neoprávněné výroby, transportu, dovozu a prodeje zboží nesoucího ochrannou známku nebo označení původu. Dále je upraven i správní delikt spočívající v porušování práv k patentu průmyslovému vzoru a užitému vzoru. Stíhány jsou také činy v jejichž důsledku dojde k porušení obchodního tajemství nebo kdy se jedná o nekalosoutěžní jednání.

¹⁸ http://www.buildingipvalue.com/05_EU/281_284.htm (ze dne 23.9.2007).

¹⁹ <http://www.dnlaw.com.vn/Home/index.php?mdl=NE&typ=news&id=79> (ze dne 23.9.2007).

Výše pokut je závislá na výši způsobené škody a může dosáhnout až pětinasobek způsobené škody. Trest odnětí svobody výše uvedený zákon neupravuje.

Lze konstatovat, že z dostupných materiálů nebylo možno vyvodit, že by v přezkoumávaných jurisdikcích bylo důrazněji zohledněno porušování práv z duševního vlastnictví na internetu – např. formou zvláštní skutkové podstaty trestného činu.

4.4. Činnosti prováděné celní správou ČR²⁰

4.4.1. Úvod

Celní správa České republiky (**dále jen „celní správa“**) se zapojila do boje proti padělání zboží již od roku 1995. Právním předpisem, který umožňoval celní správě poskytovat rámcovou právní ochranu v dané oblasti, byl zákon č. 137/1995 Sb., o ochranných známkách. V letech 1997 až 1999 zaznamenala celní správa mimořádný nárůst odhalovaných padělků zejména v dovozu zboží do České republiky, a proto bylo nezbytné přijmout mimo jiné i takové legislativní změny, které by celní správě umožňovaly jednak účelněji hájit oprávněné zájmy majitelů práv duševního vlastnictví (**dále jen „majitel práva“**) a jednak lépe ochránit vnitřní trh, ekonomické zájmy České republiky a v neposlední řadě ochránit občany – spotřebitele České republiky před nebezpečnými výrobky.

V roce 1999 byl přijat nový speciální právní předpis – zákon č. 191/1999 Sb., **o opatřeních týkajících se dovozu, vývozu a zpětného vývozu zboží porušujícího některá práva duševního vlastnictví a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon 191/1999“)**, který svěřil celní správě nové a rozšířené právní nástroje v boji proti padělanému zboží. Tento právní předpis umožňoval celním orgánům přijímat opatření vůči zboží, které mohlo porušovat práva duševního vlastnictví při dovozu, vývozu a zpětném vývozu zboží, tedy zboží, které podléhalo celnímu dohledu celních orgánů.

V roce 2000 byla celní správě svěřena další oprávnění při prosazování práv duševního vlastnictví, a to zákonem č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů (**dále jen „zákon 634/1992“**). Celní správa se stala dozorovým orgánem s oprávněním dle ustanovení § 23 odst. 7 zákona č. 634/1992 Sb.. Předmětné oprávnění umožňovalo celní správě zejména zajišťovat zboží **nepodléhající** celnímu dohledu, které bylo důvodně podezřelé z porušení práv duševního vlastnictví, a následně jej předávat jiným dozorovým státním orgánům (České obchodní inspekci, Státní zemědělské a potravinářské inspekci) k dalšímu řízení.

Pokud celní správa zjistila zboží, které **podléhalo** celnímu dohledu a které bylo podezřelé z porušení práv duševního vlastnictví, zboží zajistila a dále postupovala dle zákona č. 191/1999 Sb.

Po vstupu České republiky do EU došlo k dalšímu posílení oprávnění celní správy při prosazování práv duševního vlastnictví dle nařízení Rady (ES) č. 1383/2003 (**dále jen „NR 1383/2003“**) a nařízení Komise (ES) č. 1891/2004 na straně jedné, na straně druhé došlo

²⁰ Uzávěrka této části Metodiky koresponduje s právním stavem ke dni 1. června 2007. Případné právní změny, které by nastaly po tomto datu, budou zakomponovány do přednáškových bloků.

vlivem novely zákona č. 634/1992 Sb. k omezení možnosti celní správě zasáhnout vůči zboží podezřelému z porušení práv duševního vlastnictví, které **nepodléhalo** celnímu dohledu.

NR 1383/2003 umožňuje celním orgánům účelněji a efektivněji chránit oprávněné zájmy majitelů práv, ovšem pouze u zboží, které **pocházelo ze třetích zemí** (tzn. zboží, které **podléhalo** dohledu celních orgánů).

Aby výčet oprávnění celní správy byl v oblasti prosazování práv duševního vlastnictví komplexní, nelze opomenout oprávnění specializovaných útvarů celní správy, tj. Odborů 03 – **Pátrání a dohledu celních ředitelství** jakožto orgánů činných v trestním řízení (viz ustanovení § 12 odst. 2 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, ve znění pozdějších předpisů). Specializované útvary, výše uvedené, disponují mimo jiné i oprávněními k úkonům trestního řízení u trestných činů § 150 až § 152 zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů, kde předmětem chráněného zájmu je právo duševního vlastnictví:

- „**Porušování práv k ochranné známce, obchodnímu jménu a chráněnému označení původu**“ - § 150 zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů,
- „**Porušování průmyslových práv**“ - § 151 zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů,
- „**Porušování autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi**“ - § 152 zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů.

4.4.2. Vyhodnocení současné situace, trendů a problémů v oblasti duševního vlastnictví

Výroba padělků v průmyslovém měřítku rostoucí měrou ohrožuje zdraví a bezpečnost firem i občanů EU, jejich zaměstnání, konkurenceschopnost, obchod, investice do výzkumu a inovací a v neposlední řadě přináší bezpečnostní rizika a ztráty na daňových výnosech, neboť velká část výrobků se prodává na tzv. černém trhu. Průmysl padělků rovněž přináší nezákonnou zaměstnanost a často je spojován s nezákonným přistěhovalectvím.

Porušování práv duševního vlastnictví se stalo velice lukrativní záležitostí i pro zločinecké struktury (organizovaný zločin a zločinecká společenství), protože tyto aktivity mnohdy přinášejí vyšší finanční zisky než jiné druhy nezákonného obchodování. Finanční prostředky získané z prodeje padělaného zboží ve většině případů slouží k financování dalších kriminálních aktivit, teroristických akcí a v neposlední řadě k praní špinavých peněz.

Celní správy členských států EU (včetně České republiky) zjišťují, že zásilky padělků často obsahují i další ilegální zboží, jako např. omamné a psychotropní látky, zbraně apod. Skutečnost, že porušování práv duševního vlastnictví je problémem celého Společenství, lze doložit i faktem, že celní orgány EU zaznamenaly v posledních deseti letech nárůst počtu zajištěných padělků o více než 1000 %. Zmíněné případy zajištění přesahují více než 100 milionů výrobků ročně, ale zde můžeme hovořit o pouhé špičce ledovce.

Jedním z varovných signálů tohoto jevu, je sílící nebezpečí pro občany EU v podobě rostoucího výskytu padělaného zboží. Jmenovat lze padělané léky a léčivé přípravky, automobilové a letecké součástky, potraviny, kosmetické přípravky, hygienické potřeby, elektroniku, alkoholické nápoje, DVD a CD disky, kávu, prací prášky, zubní pasty, minerální vody, hračky, **tabákové výrobky, sportovní potřeby** atp.

Je nutné zdůraznit, že padělky a nedovolené napodobeniny zpravidla nevyhovují požadavkům o obecné bezpečnosti výrobků, hygienickým a zdravotním požadavkům.

Jako příklad lze uvést, že v roce 2004 bylo na hranici Společenství zabaveno více než 4,4 milionů padělaných potravin a alkoholických nápojů, což ve srovnání s rokem 2003 představuje nárůst o 196 %.

Podle studií OECD již v roce 1998 představovaly padělky 5 až 7 % světového obchodu (současné studie uvádějí 8 – 9 %).

Ve stejném roce zajistily celní orgány na vnějších hranicích Společenství cca 10 milionů padělaných a pirátských výrobků a v roce 2004 celní orgány EU již zajistily více než 103 milionů ks padělaného zboží.

V letech 2003 a 2004 se počet případů řešených celními orgány EU v dané oblasti více než zdvojnásobil na více než 22 000 případů ročně.

V roce 2006 zajistili **celní orgány** na vnějších hranicích Evropské unie třikrát více padělků a pirátských nahrávek než v roce 2005. Zatímco před dvěma lety v zapečetěných celních skladech skončilo 75 milionů ks padělaného zboží, v roce 2006 to bylo již cca 250 milionů ks.

Nejvíce zabaveného zboží pochází z Číny. Do EU proudí stále více padělků léků přičemž v roce 2006 zabavili celníci na vnějších hranicích celkem 2,5 milionů ks, přitom v roce 2006 to bylo 500 000 milionů ks (citované statistické údaje zveřejnila Komise dne 31.5.2007).

4.4.3. Důvody velkého růstu obchodu s padělkami

K důvodům rychlého růstu obchodu s padělkami patří zejména vysoký zisk, poměrně malé riziko, jedná – li se o postihy, přetrvávající poptávka po tomto zboží a všeobecný celosvětový růst průmyslové kapacity pro výrobu vysoce kvalitních předmětů.

Za další důvody nárůstu obchodu s padělkami lze spatřovat neschopnost některých orgánů veřejné správy tento problém efektivně řešit, např. i změnami v organizační struktuře, posílením personálního stavu či technického vybavení územních orgánů. I přes koncentraci nezákonných aktivit zejména na tržnicích v pohraničních oblastech ČR a relativně snadného zjištění porušení právních předpisů dochází k přehlížení problémů a jejich toleranci. Tyto lokality se tak staly živnou a bezpečnou půdou pro vyvíjení velmi rozsáhlé trestné činnosti.

Typickým příkladem jsou např. padělané disky DVD. Finanční zisk z nich je vyšší než u srovnatelné hmotnosti měkkých drog, zatímco postihy v případě odhalení jsou mnohem nižší.

Dále je možné zmínit cigarety. I když se padělatelům podaří doručit jedinou zásilku z deseti kontejnerů padělaných cigaret, přesto se jim vložená investice úspěšně vrátí. Padělání v tomto měřítku nabízí zločincům i užitečný nástroj pro praní peněz z trestné činnosti.

Rostoucí kapacita pro vyspělou průmyslovou výrobu v některých zemích (zejména v Číně) poskytuje odvětví padělků obrovskou příležitost. Dalším nezanedbatelným důvodem neobvyklého nárůstu obchodu s padělkami je stále rostoucí zájem organizovaného zločinu o podíl na vysokých ziscích.

4.4.4. Nové hrozby v oblasti padělaného zboží

O padělání a pirátství se stále více hovoří jako o hrozbě pro investice a zaměstnanost v našich hospodářstvích založených na znalostech i jako o jevu, který poškozují kulturní dědictví mnoha zemí včetně České republiky.

V důsledku sílící průmyslové výroby a bezohlednosti pachatelů se musí jednotlivé členské státy EU vypořádat se závažnými riziky pro veřejné zdraví a bezpečnost.

Nedávné případy zabavení padělků celními orgány se týkaly mimo jiné i padělaných léčivých přípravků (včetně České republiky). Padělkami léčivých přípravků (příkladem mohou být léky jako je Viagra, Cialis, Spiropent, Sustanon) představují pro občany velké zdravotní riziko, protože účinné látky obsažené v lécích bývají buď několikanásobně překročeny nebo chybí vůbec nebo jsou v léku obsaženy v menším množství, než je deklarováno na obalu. Léčiva též

mohou být kontaminována toxickými či jinými látkami nebezpečnými lidskému zdraví. Celosvětově již bylo zaznamenáno několik desítek tisíc případů úmrtí v důsledku užití padělaného léčivého přípravku.

Další hrozba v oblasti padělaných léčivých přípravků pro občany EU spočívá při jejich nákupu přes síť internet. V ČR byl zásilkový výdej léčivých přípravků (což zahrnuje také výdej na základě objednávky učiněné prostřednictvím sítě internet) povolen vyhláškou č. 220/2006 Sb., kterou se mění vyhláška č. 255/2003 Sb., o správné lékařské praxi. Od 15.června 2006 je tedy prodej léčivých přípravků přes internet povolen, avšak za současného splnění následujících podmínek:

- zásilkový prodej může provozovat pouze již existující legální lékárna;
- taková legální lékárna musí mít rozšířen rozsah své registrace o zásilkový výdej;
- zásilkově mohou být vydávány pouze léčivé přípravky, jejichž výdej **není** vázán na lékařský předpis (tzn. výdej léčivých přípravků vázaných na lékařský předpis je zakázán).

Seznam lékáren včetně lékáren s povoleným internetovým výdejem léčivých přípravků, jakož i databáze léčivých přípravků jsou volně přístupné na internetových stránkách Státního ústavu pro kontrolu léčiv na adrese www.sukl.cz.

Při nákupu léčivých přípravků z legální lékárny poskytující službu ve formě zasílání léčivých přípravků při objednávce přes internet veřejnosti žádné nebezpečí nehrozí; taková lékárna je pod dozorem Státního ústavu pro kontrolu léčiv.

Na internetu se však vyskytují webové stránky (i české) se zcela nelegální nabídkou léčivých přípravků vázaných na lékařský předpis (zejména anabolické steroidy, přípravky na podporu erekce, přípravky na hubnutí, na uklidnění nebo naopak na povzbuzení). Světová zdravotnická organizace spolu s Radou Evropy odhadují, že černý trh s léčivými přípravky existující na internetu je zásoben z 50% padělky léčivých přípravků.

Nákup léčivého přípravku z takového nelegálního zdroje je tedy natolik rizikový, že nejen celní správa, ale i Policie ČR a další odpovědné instituce musí věnovat této problematice zvýšenou pozornost a případně vytvořit společné týmy sloužící k odhalování organizovaných skupin (často mezinárodních) působících na internetu. Při nelegálním obchodování s léčivými přípravky na internetu nedochází jen k poškozování práv duševního vlastnictví či dobrého jména majitele těchto práv, ale dochází zejména k ohrožení zdraví či života uživatelům takto nakoupených léčivých přípravků.

Farmaceutické společnosti, které zjistí (vlastní zjištění či podnět jiného orgánu), že jejich originální výrobek byl předmětem padělání, zpravidla stahují z distribuční sítě předmětnou šarži léčivého přípravku, čímž na jejich straně vznikají nemalé finanční ztráty včetně

poškození dobrého jména. Problematice neoprávněného zacházení s léčivými přípravky a nelegálního prodeje léčivých přípravků přes síť internet se žádný státní orgán cíleně a koordinovaně nevěnuje; výjimkou je Státní ústav pro kontrolu léčiv v Praze, který má však omezené možnosti správního orgánu a navíc tuto činnost nevykonává s cílem chránit práva z duševního vlastnictví, nýbrž chránit veřejné zdraví.

Také zabavené padělané potraviny, prací prášky, hračky, alkoholické nápoje, cigarety a další zboží poukazují na to, že je třeba posílit protiopatření a zajistit účinné provádění právních předpisů.

Jiné nebezpečí pro občany EU hrozí při nákupu padělaného alkoholu. Ten bývá velice často vyráběn v nevyhovujících hygienických podmínkách a z velmi nekvalitních surovin (např. z technického lihu, lihu určeného k podpalování kamen apod.). Esence obsažené v padělaném alkoholu jsou nekvalitní a často obsahují cizorodé látky nebezpečné zdraví konzumentů. I zde existují případy, kdy se u konzumenta po použití většího množství padělaného alkoholu objevily závažné zdravotní problémy a byly zjištěny i případy úmrtí. V oblasti odhalování padělaných alkoholických nápojů celní orgány úzce spolupracují i s národními a mezinárodními organizacemi a institucemi. Za všechny lze citovat Mezinárodní federaci výrobců lihu (International Federation of Spirits Producers – IFSP).

Růst průmyslové výroby padělků rovněž podstatným způsobem zvyšuje riziko, že vlády v zemích výroby i v zemích spotřeby (v České republice se padělky vyrábějí i spotřebovávají) utrpí závažné daňové ztráty v oblasti přímých daní (daň z příjmu) a nepřímých daní (DPH, spotřebních daní), neboť padělatelé působí téměř výhradně v neoficiální sféře hospodářství. Roční ztrátu DPH, kterou padělky způsobí např. ve Spojeném království, odhadují podniky na více než 2,5 miliard eur (relevantní statistické údaje – odhady případných ztrát na DPH v České republice nejsou k dispozici).

Neméně závažným problémem v zemích EU včetně ČR, je stále častěji uskutečňovaný prodej padělaného zboží prostřednictvím internetu (nejčastěji se jedná o léky a léčivé přípravky, DVD a CD disky, kosmetiku atd.).

Celní správa odhalila nejvíce napodobenin a padělků v ČR především na tržnicích, při kontrolách prováděných v rámci celního řízení a v poslední době i v tzv. kamenných obchodech. I přesto, že v ČR jsou nejvíce celní správou zajišťovány padělky a nedovolené napodobeniny na tržnicích a při kontrolách prováděných v rámci celního řízení, i v ČR lze hovořit o nárůstu prodeje padělaného zboží v tzv. kamenných obchodech.

V současné době lze říci, že pirátstvím a padělatelstvím jsou nejvíce postižena odvětví chráněná autorskými právy (film, software, hudba).

4.4.5. Doporučení Evropské komise – akční plán účinné reakce celních orgánů na padělání a pirátství²¹

4.4.5.1. Akční plán EU na léta 2005 – 2008

Akční plán EU na léta 2005 – 2008, který byl vypracován v době britského předsednictví ve spolupráci s Evropskou komisí, vytyčuje zejména tyto cíle:

- zlepšit operativní výkon celních správ – řízení rizik,
- zlepšit partnerství mezi celní správou a obchodním sektorem,
- iniciovat specifické akce,
- zvýšit publicitu,
- aktivizovat mezinárodní akce.

Hlavní význam celních správ při zamezování mezinárodního pohybu padělaného zboží odráží skutečnost, že na ně celosvětově připadá cca 70 % všech případů zabavení padělaných výrobků.

Celní orgány jsou také jediným subjektem pro prosazování práva duševního vlastnictví, který má zvláštní poslání podle Dohody o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví (tzv. dohody TRIPS) Světové obchodní organizace. Evropská komise mimo jiné konstatovala, že by celní orgány jednotlivých členských států EU mohly v oblasti odhalování padělaného zboží činit více. Je třeba se zaměřovat nejen na zajišťování zboží, ale i na šetření, které by vedlo k zastavení výroby, distribuce a prodeje padělaných výrobků.

Aby bylo možné těchto cílů dosáhnout, je nezbytné posílit celní správy dalšími oprávněními, která by zvýšila efektivní vymáhání práv duševního vlastnictví.

Dalším úkolem celních správ je zvýšit spolupráci s majiteli práv, zájmovými sdruženími, nevládními organizacemi a dalšími subjekty a institucemi.

Je zapotřebí zvýšit aktivity zejména ve 3 hlavních oblastech:

- a) zvýšit ochranu na úrovni Společenství,

²¹ Informace uvedené v této části vycházejí zejména z pramenů dostupných na internetových stránkách Rady EU, Evropské komise, celních správ EU, tiskových zpráv zveřejňovaných na síti internet, dále ze „SDĚLENÍ KOMISE RADĚ, EVROPSKÉMU PARLAMENTU A EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU o reakci celních orgánů na nejnovější vývoj v oblasti padělání a pirátství“ http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/COMM_NATIVE_COM_2005_0479_3_de_ACTE.pdf a <http://www.evropska-unie.cz/cz/>.

- b) zkvalitnit mezinárodní spolupráci celních orgánů,
- c) posílit mezinárodní spolupráci.

4.4.5.2. Zvýšení ochrany na úrovni Společenství

V této oblasti se jeví jako nezbytné, aby došlo k posílení oprávnění celních orgánů proti výrobkům – zboží, které může ohrozit zdraví a bezpečnost spotřebitelů v EU (padělaná léčiva, automobilové a letecké díly, potraviny, kojenecké zboží atp.) nebo je u něj pravděpodobné, že souvisí s organizovaným zločinem (cigarety, alkoholické nápoje, DVD a CD disky).

Komunitární právní předpisy (zejména NR 1383/2003, směrnice Evropského parlamentu (ES) 2004/48/ES), týkající se cel v EU jsou pro oblast prosazování práv duševního vlastnictví považované za jedny z nejsilnějších na světě, což se projevuje na skutečnosti, že celní orgány členských států zajišťují více padělaného zboží než jinde ve světě.

Kontroly pohybů zboží prováděné celními orgány chrání vnitřní trh **nejen EU, ale i další části světa**, zvláště pak nejméně rozvinuté země, které jsou často cílem padělatelů (např. padělky léků a léčivých přípravků, potravin, nápojů).

4.4.5.3. Současný právní stav v dané problematice, úkoly a cíle celní správy při prosazování práv duševního vlastnictví, spolupráce a součinnost se státními orgány a dalšími subjekty

Celní správa si velice dobře uvědomuje všechna rizika a negativní dopady hrozící z prodeje a distribuce padělků, a proto se od roku 1995 problematice prosazování práv duševního vlastnictví intenzivně a cíleně věnuje. Ve spolupráci s majiteli práv mimo jiné zabezpečuje pravidelná školení celní správy, přičemž hlavním cílem je identifikovat padělané zboží.

Vstupem ČR do EU se mnohé v dané oblasti změnilo. Celní správa již nemůže vykonávat přímý dohled na státní hranici (před vstupem ČR do EU byly kontrolní systémy celní správy nastaveny jak přímo na státní hranici, tak ve vnitrozemí), čímž se podstatným způsobem zvýšilo reálné riziko zejména dovozu padělaného zboží do ČR. Veškeré kontrolní mechanismy celní správy jsou po vstupu ČR do EU dislokovány ve vnitrozemí. Celní správa je oprávněna kontrolovat zboží pocházející ze třetích zemí, které je předmětem celního řízení, resp. zboží, které podléhá dohledu celních orgánů (jedná se o dovoz, vývoz, zpětný vývoz zboží), a veškeré zboží, u kterého existuje podezření, že uniklo nebo bylo odňato celnímu dohledu.

Pokud celní orgány zjistí zboží, které **podléhá dohledu celních orgánů** a je podezřelé z porušení právních předpisů – porušuje práva duševního vlastnictví, zboží zajistí v souladu s komunitárními a národními právními předpisy (viz NR 1383/2003, zákon 191/1999).

Zjistí-li však celní správa zboží, které již **nepodléhá dohledu celních orgánů** (např. zboží – padělky – nedovolené napodobeniny, které byly propuštěny do volného oběhu jiným členským státem EU, zboží – padělky vyrobené na území ČR nebo volně obchodovatelné mezi členskými státy EU atp.), **celní orgány nemohou vůči takovému zboží přijímat žádná opatření z titulu NR 1383/2003 a zákona č. 191/1999 Sb.**

Celní správa na základě posílených kompetencí je již oprávněna přijímat ochranná opatření z titulu zákona č. 634/1992 Sb., nad zbožím, které porušuje práva duševního vlastnictví a **nepodléhá celnímu dohledu** celních orgánů (jedná se o oprávnění u intrakomunitárního zboží, vyrobeného nebo zcela získaného v ČR apod.).²²

4.6. Spolupráce a součinnost se státními orgány a dalšími subjekty – závěry a hodnocení

4.6.1. Policie ČR, státní zástupci, soudci

Spolupráce s Policií ČR je rámcově zakotvena v dohodách o spolupráci. I přesto, že dohody o spolupráci existují, praktické naplňování funguje zejména na osobních vztazích jednotlivých útvarů. Tomuto typu spolupráce v zásadě nelze nic vytknout, ale v konečném důsledku musíme zákonitě dospět k závěru, že koordinovaná a cílená spolupráce obou složek by nepochybně mohla přinést více pozitivních výsledků zejména u trestné činnosti, která je páchána organizovanými skupinami. Určitým řešením dané situace by bylo vytvořit specializované týmy složené ze zástupců Policie ČR a celní správy, popř. státního zástupce. Tyto společné týmy by se primárně věnovaly vyhledávání ilegálních dílen umístěných na území ČR, distribučním kanálům (zahraniční a tuzemská distribuce), monitorování a vyhodnocování poznatků získaných v ČR a ze zahraničí, monitorování a vyhodnocování prodeje padělaného zboží po internetu atp.

Je však zřejmé, že pouhé vytvoření společných týmů danou problematiku nevyřeší, a proto lze jako dalším opatření uvažovat o nastavení systému celoživotního vzdělávání (specializace) policistů a celníků v oblasti duševního vlastnictví. Školení a semináře pořádaná jednou či

²² Oprávněními celní správy na základě právních předpisů (zjm. zákona č. 191/1999 Sb., NR 1383/2003, zákona č. 634/1992 Sb., zákona č. 121/2000 Sb., v aktuálních zněních, jsou detailně rozebrána níže).

dvakrát do roka nemohou v žádném případě pokrýt potřeby policistů a specializovaných celníků v dané oblasti.

V neposlední v řadě by stálo za úvahu vyškolit a profesně zacílit specializované státní zástupce, soudce a v kontextu toho vytvořit specializované trestní senáty, které by se primárně věnovaly problematice duševního vlastnictví.

Jedním z praktických problémů je, že se u mnoha skutků nepodaří ustanovit pachatele, skutky se poté odkládají, zvyšuje se procento neobjasněných trestných činů, čímž se zájem Policie ČR o dokumentování trestné činnosti v oblasti duševního vlastnictví snižuje.

Dalším z možných důvodů ne příliš intenzivní spolupráce mezi celní správou a Policií ČR v dané oblasti může být také skutečnost, že celní správa v podstatě disponuje všemi pravomocemi, tj. pravomocemi v dovozu, vývozu, průvozu zboží, v oblasti celního dohledu, na vnitřním trhu, trestním řízení.

I přesto, že celní správa je vybavena všemi pravomocemi výše uvedenými, specializovaná a cílená spolupráce by mohla napomoci zvýšit pozitivní vývoj v dané oblasti. Celní správa i Policie ČR disponuje nesporně mnoha informacemi o páčání trestné činnosti v oblasti duševního vlastnictví, ale pokud nejsou informace vzájemně vyhodnocovány a koordinovány, mohou si vzájemně obě složky zmařit i závěrečné realizace.

4.6.2. Česká obchodní inspekce

Spolupráce s Českou obchodní inspekcí (dále jen „ČOI“) rovněž v zásadě funguje. ČOI spolupracuje s celní správou zejména ke kontrolním akcím z důvodu přítomnosti uniformované a ozbrojené složky, která v podstatě zabezpečuje ochranu zasahujících pracovníků ČOI. Lze konstatovat, že dozorové orgány ČOI a celní správa mají shodné dozorové pravomoci dle zákona č. 634/1992 Sb., a tudíž jsou společné akce uskutečňovány na základě dohody a reálné možnosti nasazení požadovaného počtu pracovníků celní správy na kontrolní akce.

4.6.3. Zastupitelské úřady cizích států v ČR

Celnímu ředitelství Hradec Králové se v posledních letech podařilo navázat velice dobrou a efektivní spolupráci se zastupitelskými úřady v ČR. Zastupitelské úřady mají zájem být informovány o porušeních práv duševního vlastnictví, a proto ve spolupráci s celní správou a dalšími subjekty pořádají k dané problematice semináře, které jsou určeny pro odbornou i laickou veřejnost. Předmětné semináře jsou laickou i odbornou veřejností vnímány velice

pozitivně a nepochybně přispívají ke zvýšení právní ochrany majitelů práv a pozitivnímu vývoji v dané oblasti.

4.6.4. Živnostenské úřady

Spolupráce se živnostenskými úřady je realizována v zásadě na regionální úrovni. Společných kontrol stánkového a obdobného prodeje se pracovníci živnostenských úřadů na žádost celní správy zpravidla zúčastňují. Cílené a systematické kontroly živnostenské úřady provádějí v omezené míře, protože údajně nedisponují dostatečným personálním obsazením.

Generální ředitelství cel v dohodě s Ministerstvem průmyslu a obchodu ČR (odborem živností), dohodlo spolupráci ve věci oznamování porušení povinností vyplývajících pro provozovatele tržnic z ustanovení § 14a zákona č. 634/1992 Sb., spočívající v zasílání podnětů k zahájení řízení s provozovatelem, u kterého celní úřad zjistí, že evidenci nevede nebo ji nevede v zákonem požadovaném rozsahu. Živnostenské úřady by měly tato porušení sankcionovat.

4.6.5. Finanční úřady

Spolupráce s finančními úřady v oblasti ochrany práv duševního vlastnictví je realizována na regionální úrovni. Pracovníci finančních úřadů se přímo kontrol v terénu zúčastňují jen výjimečně. Větší spolupráce se realizuje zpravidla až po skončení fyzických kontrol – podněty celní správy k provedení kontroly účetnictví u vytipovaných podnikatelských subjektů apod.

Pracovníci územních finančních orgánů, především v rámci vyhledávací činnosti, minimálně 2x ročně zjišťují základní informace, které jsou rozhodné pro kontrolní činnost subjektů provozujících stánkový prodej. Při provádění místního šetření dle ustanovení § 15 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZSDP“), případně vyhledávací činnosti upravené § 36 ZSDP u osob provozujících stánkový prodej zjišťují především následující informace:

- a) základní údaje o daňovém subjektu (majiteli, provozovateli, nájemci): jméno, příjmení, DIČ a IČ a místo podnikání fyzické osoby, název, sídlo a DIČ právnické osoby dle výpisu z obchodního rejstříku, případně z jiné evidence;
- b) počet provozovaných stánků a jejich umístění;
- c) období, po které se bude stánek nacházet v územní působnosti finančního úřadu;

- d) nabízený sortiment zboží, nákupní a prodejní cenu zboží, vykazované tržby;
- e) adresu místa, kde je skladováno zboží mimo provozní.

Dikce § 24 ZSDP však zjištěné informace umožňuje předávat ostatním orgánům pouze v zákonem vyjmenovaných případech.

4.6.6. Spolupráce s dalšími subjekty

V zásadě lze konstatovat, že spolupráce s dalšími subjekty, a to i jak v rámci systému státní správy (např. se Státním ústavem pro kontrolu léčiv v Praze), tak i mimo státní správu ČR (např. s Českou protipirátskou unií, Ochranným svazem autorským, Mezinárodní federací výrobců lihu) funguje a postupně se profiluje.

I v této oblasti lze uvažovat o dalších krocích s cílem zlepšení a posílení spolupráce, např. vybavit meziresortní skupiny, pokud byly zřízeny za účelem řešení specifických problémů v oblasti duševního vlastnictví, konkrétními kompetencemi, které by bylo možno přímo využít ke zvýšení efektivity vymáhání a prosazování práv duševního vlastnictví.

4.6.7. Návrh opatření

Aby bylo možné účinněji a efektivněji chránit zejména občany EU a majitele práv, je nezbytné ze strany celní správy učinit tato opatření:

- prohloubit a zefektivnit spolupráci s majiteli práv, zájmovými sdruženími, svazy a dalšími zainteresovanými orgány,
- prohloubit a zefektivnit spolupráci se zahraničními celními správami (aktuální výměna informací – trendy v oblasti padělání zboží atp.),
- navázat spolupráci s dalšími zastupitelskými úřady v ČR,
- zkvalitnit informovanost majitelů práv o oprávněních celních orgánů v oblasti prosazování práv duševního vlastnictví,
- zvýšit informovanost občanů o rizicích plynoucích z prodeje, nákupu a distribuce padělaného zboží, zejména u tzv. citlivého zboží,
- zvýšit osvětu a publicitu dané problematiky,
- zkvalitnit profesní připravenost všech pracovníků celní správy, kteří se danou problematikou zabývají (nastolit systém celoživotního vzdělávání),
- v případech, kde selhaly běžné prostředky kontroly, účelně aplikovat pravomoci celní správy v rámci trestního řízení, tyto pravomoci se dosud jeví jako nejúčelnější,

- v rámci efektivního výkonu kompetencí v oblasti práv duševního vlastnictví zaměřit pozornost na nedostatky ve stávající legislativní oblasti. Odstranit legislativní nedostatky v rámci již platných zákonů, které vymezují podmínky pro prodej a nabídku zboží. Legislativně ošetřit oblast upravující stánkový samotný prodej, zřizování tržnic a odpovědnost provozovatele popř. majitele za nabízení zboží, koordinace všech složek státní správy, posílení kompetencí dozorových orgánů.

Protože celní správa stále častěji zjišťovala pohyb intrakomunitárního zboží (zboží nepodléhající celnímu dohledu celních orgánů) v rámci celé ČR, které může porušovat práva duševního vlastnictví, získala nová oprávnění z titulu zákona č. 634/1992 Sb.. Do doby, než celní správa získala citovaná oprávnění, nebyla v podstatě oprávněna u intrakomunitárního zboží, které mohlo porušovat práva duševního vlastnictví, provést zajištění a předání jiným dozorovým orgánům (viz Česká obchodní inspekce, Státní zemědělská a potravinářská inspekce).

4.7. Přehled nejdůležitějších národních a komunitárních právních předpisů, které se vztahují k problematice ochrany práv duševního vlastnictví

- zákon č. 191/1999 Sb., o opatřeních týkajících se dovozu, vývozu a zpětného vývozu zboží porušujícího některá práva duševního vlastnictví a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů,
- nařízení Rady (ES) č. 1383/2003, ze dne 22. července 2003, o přijímání opatření celních orgánů proti zboží podezřelému z porušení některých práv k duševnímu vlastnictví a opatřeních, která mají být přijata vůči zboží, o kterém bylo zjištěno, že tato práva porušilo,
- nařízení Komise (ES) č. 1891/2004, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1383/2003 o opatření celních orgánů proti zboží podezřelému z porušení některých práv k duševnímu vlastnictví a opatřeních, která mají být přijata vůči zboží, o kterém bylo zjištěno, že tato práva porušilo,
- zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých dalších zákonů (autorský zákon),
- nařízení Rady (ES) č. 6/2002, ze dne 12. prosince 2001 o průmyslových vzorech Společenství,
- nařízení Komise (ES) č. 2245/2002, ze dne 21. října 2002, kterým se provádí nařízení Rady (ES) č. 6/2002 o průmyslových vzorech Společenství,
- nařízení Rady (ES) č. 1768/1992, ze dne 18. června 1992 o zavedení dodatkových ochranných osvědčení pro léčivé přípravky,
- nařízení evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1610/96, ze dne 23. července 1996 o zavedení dodatkových ochranných osvědčení pro přípravky na ochranu rostlin,

- nařízení Rady (EHS) č. 2913/1992, ze dne 12. října 1992, kterým se vydává celní kodex Společenství,
- nařízení Rady (ES) č. 40/94, ze dne 20. prosince 1993 o ochranné známce Společenství,
- nařízení Komise (ES) č. 2868/1995, ze dne 13. prosince 1995, kterým se provádí nařízení Rady (ES) č. 40/94 o ochranné známce Společenství,
- zákon č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách, ve znění pozdějších předpisů,
- vyhláška č. 97/2004 Sb., k provedení zákona o ochranných známkách,
- zákon č. 207/2000 Sb., o ochraně průmyslových vzorů a o změně zákona č. 527/1990 Sb., o vynálezech průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 478/1992 Sb., o užitných vzorech, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 452/2001 Sb., o ochraně označení původu a zeměpisných označení, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

4.8. Praktická aplikace NR 1383/2003 a zákona č. 191/1999 Sb.

4.8.1. Úvod - Přehled zásad

V úvodu je nutné zdůraznit, že opatření přijímaná celní správou dle výše uvedených právních předpisů se vztahuje výhradně na zboží podezřelé z porušení práv duševního vlastnictví, které podléhá celnímu dohledu celních orgánů.

Než celní úřady budou vůbec přijímat opatření vůči zboží, které může porušovat práva duševního vlastnictví, musí být splněny určité předpoklady. Předně je nutné se vyrovnat s pojmovými znaky, které jsou uvedeny v NR 1383/2003, tj. mít „důvodně za to“, „dostatečné důvody pro podezření, že zboží porušuje – může porušovat práva duševního vlastnictví“. V praxi to znamená, že musí existovat relevantní důvody pro zajištění zboží – viz článek 2 odst. 1 písmena a, b) NR 1383/2003, neboť se jedná o zásah do dispozičních práv deklaranta, vlastníka, držitele, prodejce, skladovatele zboží atp.

Neexistuje-li nebo není-li prokázáno:

a) důvodné podezření, že zboží je padělkem či nedovolenou napodobeninou (viz článek 2 odst. 1 písmena a, b) NR 1383/2003 nebo

- b) ochranná známka či jiné právo duševního vlastnictví není právoplatně registrováno nebo
- c) ochranná známka je ve stavu – přihlašovaná, zveřejněná nebo
- d) ochranná známka nepožívá právní ochrany,

nelze přijímat vůči takovému zboží (výrobkům) žádná opatření z titulu výše uvedených právních předpisů.

Než bude celní úřad případně vydávat rozhodnutí o zajištění zboží ve smyslu NR 1383/2003 a zákona č. 191/1999 Sb., je nezbytné se zejména přesvědčit:

- a) zda pojmosloví apod. (srov. s ustanovením § 1 § 2 a § 3 zákona č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách, ve znění pozdějších předpisů – **dále jen „ZOZ“**) uvedené na zboží je ochrannou známkou v právním slova smyslu, tj. jde - li o zapsanou – registrovanou ochrannou známku v příslušných rejstřících ochranných známek (právní ochranu ve smyslu NR 1383/2003 a zákona č. 191/1999 Sb. požívá ochranná známka **registrovaná – platný dokument**, nikoli ve stavu přihlašovaná, zveřejněná). Údaje o aktuální registraci ochranných známek lze získat na Úřadu průmyslového vlastnictví v Praze – viz databáze ochranných známek národních, mezinárodních, Společenství.
- b) zda předmětná ochranná známka či jiné právo duševního vlastnictví požívá právní ochranu na území České republiky.²³

4.8.2. Předmět a oblast působnosti (viz čl. 1 až 3 NR 1383/2003 a ustanovení § 1 odst. 1, 2 zákona č. 191/1999 Sb.)

Článek 1 NR 1383/2003 upravuje podmínky pro přijetí opatření celních úřadů, existuje-li **podezření**, že zboží porušuje právo k duševnímu vlastnictví v situacích:

- a) **je-li přihlášeno k propuštění do celního režimu volného oběhu, vývozu nebo zpětnému vývozu v souladu s článkem 61 nařízení Rady (ES) č. 2913/92 ze dne 12. října 1992, kterým se vydává kodex Společenství (dále jen „kodex“). Článek 61 kodexu upravuje formu podávání celního prohlášení, tj. celní prohlášení se podává**

²³ Je-li ochranná známka registrována, tj. požívá-li právní ochranu na území České republiky, existuje-li důvodné podezření, že zboží je padělkem či nedovolenou napodobeninou, je-li majitel ochranné známky znám, ale oprávněná osoba nemá sídlo na území České republiky (není dosud zastupována na základě plné moci advokátní, patentovou, známkovou kanceláří atp.), požívá i přesto majitel práva stejných práv, jako majitel ochranné známky, který má sídlo na území České republiky. Není tedy rozhodné, zda je, či není majitel práva zastupován na základě plné moci advokátem apod.

písemně nebo prostřednictvím zařízení pro zpracování dat nebo ústním celním prohlášením nebo jiným úkonem.

- b) Je-li při kontrolách zboží vstupujícího na celní území Společenství nebo opouštějícího toto území v souladu s články 37 (článek 37 kodexu – „zboží podléhá celnímu dohledu od vstupu na celní území Společenství a může být podrobena kontrole ze strany celních orgánů podle platných předpisů. Zboží podléhá celnímu dohledu tak dlouho, jak je nutné pro zjištění jeho celního statusu, a nejedná-li se o zboží Společenství, aniž je dotčen čl. 82 odst. 1 – zboží propuštěné do volného oběhu s částečným nebo úplným osvobozením od dovozního cla z důvodu jeho použití ke zvláštním účelům, zůstává pod celním dohledem. Celní dohled skončí, jakmile se přestanou uplatňovat podmínky stanovené pro toto částečné nebo úplné osvobození, jakmile je zboží vyvezeno nebo zničeno nebo jakmile je povoleno použít zboží pro jiné účely, než jsou účely uvedené v žádosti o částečné nebo úplné osvobození od cla a dlužné clo je zapláceno – do okamžiku změny jeho celního statusu, jeho umístění do svobodného pásma nebo svobodného skladu, jeho zpětného vývozu nebo jeho zničení podle článku 182 – viz podmínky zničení“) a 183 kodexu („zboží opouštějící celní území Společenství podléhá celnímu dohledu. Celní orgány je mohou kontrolovat v souladu s platnými předpisy. Toto zboží musí případně opustit toto území cestou, kterou určí celní orgány, a postupem stanoveným těmito orgány“) zjištěno, že je umístěno v režimu s podmíněným osvobozením od cla ve smyslu článku 84 odst. 1 kodexu, že je předmětem zpětného vývozu podléhajícího oznamovací povinnosti podle článku 182 odst. 2 kodexu („zpětný vývoz případně podléhá formalitám stanoveným pro opouštějící zboží včetně obchodně politických opatření“) nebo že je umístěno do svobodného celního pásma nebo svobodného celního skladu ve smyslu článku 166 kodexu („svobodná pásma a svobodné sklady jsou části celního území nebo prostory umístěné na tomto území oddělené od ostatního celního území, ve kterých a) se má pro účely uplatňování dovozního cla obchodně politických opatření za to, že se zboží, které není zbožím Společenství, nenachází na celním území Společenství, pokud nebylo propuštěno do volného oběhu ani jiného celního režimu, užito ani spotřebováno za podmínek jiných než stanovených celními předpisy, b) se na zboží Společenství, u kterého tak stanoví zvláštní předpisy Společenství, vztahují v důsledku jeho umístění ve svobodném pásmu nebo svobodném skladu opatření, která jsou obvykle spojena s vývozem zboží“).**

Ustanovení § 1 odst. 1 zákona č. 191/1999 Sb. upravuje podmínky pro přijetí opatření celního úřadu proti osobám, které **vlastní, drží, skladují nebo prodávají** zboží, jehož výrobou nebo úpravou byla porušena práva k duševnímu vlastnictví na celním území Společenství, tj. NR 1383/2003, nařízení Komise (ES) č. 1891/2004.

Ustanovení § 1 odst. 2 zákona č. 191/1999 Sb. dále odkazuje na další oprávnění celních úřadů – zajistit zboží, o němž má důvodné podezření, že jeho výrobou nebo

úpravou byla porušena práva k duševnímu vlastnictví. Dalšími oprávněními celních úřadů je zajistit zničení zboží, vyřadit zboží z obchodování a jiného nakládání se zbožím, projednávat přestupky a správní delikty při porušení zákona č. 191/1999 Sb.

4.8.3. Postup celního úřadu při provádění dohledu dle ustanovení § 1 odst. 1 a 2, ustanovení § 9 odst. 1, 2 zákona č. 191/1999 Sb.

Úvodem je nutno připomenout, že předmětná právní ochrana práv duševního vlastnictví, zjednodušeně řečeno při celním řízení, kontrolách zboží vstupujícího na celní území Společenství atd., je primárně upravena článkem 1 odst. 1 písmena a,b) NR 1383/2003.

Pojmy uvedené v ustanovení § 1 odst. 1 zákona č. 191/1999 Sb.: „**vlastní, drží, skladují nebo prodávají**“ se vztahují zejména k článku 4 odst. 13, 14, článek 37 kodexu.

V článku 4 odst. 13 kodexu je uvedeno, že „*dohledem ze strany celních orgánů se rozumí obecná činnost těchto orgánů, již se zajišťuje dodržování celních předpisů a případně i dalších právních předpisů vztahujících se na zboží podléhajícímu celnímu dohledu*“.

V článku 4 odst. 14 kodexu je upraven pojem, co se rozumí kontrolou ze strany celních orgánů – „*kontrolou ze strany celních orgánů se rozumí provádění zvláštních úkonů jako **prohlídka zboží, prověřování existence a pravosti listin, kontrola účetních dokladů a jiných záznamů, kontrola dopravních prostředků, kontrola zavazadel a jiného zboží převáženého osobami nebo na osobách a provádění úředních šetření s cílem zajistit, aby byly dodržovány celní předpisy a případně i další právní předpisy vztahující se na zboží podléhajícímu celnímu dohledu***“.

V Článku 37 kodexu je uvedeno, že „*zboží podléhá celnímu dohledu od vstupu na celní území Společenství. Může být podrobena kontrole ze strany celních orgánů podle platných předpisů. **Zboží podléhá celnímu dohledu tak dlouho, jak je nutné pro zjištění jeho celního statusu***“.

Budou-li celní úřady provádět kontrolu stánkového či obdobného prodeje, dopravních prostředků apod. a při provádění celního dohledu zjistí, že zboží není zbožím Společenství a je podezřelé z porušení práv duševního vlastnictví a na zboží, které je např. označeno ochrannou XY, nebylo vydáno Celním ředitelstvím Hradec Králové rozhodnutí o přijetí opatření, takové zboží se doporučuje celnímu úřadu zajistit rozhodnutím s odkazem na ustanovení § 9 odst. 2 zákona č. 191/1999 Sb. za podpory článku 4 NR 1383/2003. Žádost o opatření celního úřadu se podává majitel práva na předepsaném formuláři – viz Příloha II – Nařízení Komise (ES) č. 1891/2004.

Zboží bude zadrženo rozhodnutím po dobu **tří pracovních dnů** od okamžiku obdržení oznámení majitelem práva a deklarantem nebo držitelem zboží, pokud jsou dva posledně jmenovaní známi, aby umožnili majiteli práva podat žádost o opatření celního úřadu v souladu s článkem 5 NR 1383/2003 a ustanovení § 4 zákona č. 191/1999 Sb. (k tomuto viz článek 5 nařízení Komise (ES) č. 1891/2004 – počítání lhůt).

Proti rozhodnutí o zajištění zboží se může osoba, které bylo zboží zadrženo, odvolat ve lhůtě uvedené v rozhodnutí, na kterou bylo zboží zadrženo, tj. do **3 pracovních dnů** ode dne doručení – viz ustanovení § 9 odst. 2 zákona č. 191/1999 Sb.

Pokud majitel práva ve třech pracovních dnech žádost o přijetí opatření vůbec nepodá, doporučuje se celnímu úřadu povolit např. propuštění zboží za předpokladu, že budou splněny všechny celní formalities (nelze vyloučit i případné zahájení úkonů v trestním řízení).

V případě, že majitel práva žádost o přijetí opatření doručí ve lhůtě 3 pracovních dnů od přijetí oznámení o zajištění zboží na Celní ředitelství Hradec Králové, lhůty uvedené v člancích 11 a 13 NR 1383/2003 začínají běžet až dnem následujícím po dni obdržení žádosti o přijetí opatření přijatém Celním ředitelstvím Hradec Králové (viz článek 5 nařízení Komise (ES) č. 1891/2004). Bude-li žádost o přijetí opatření citovaným ředitelstvím schválena – bude vydáno rozhodnutí o přijetí opatření, zadržené zboží, které je podezřelé z porušení práv duševního vlastnictví, celní úřad neuvolní. Celní úřad vyčká, zda se majitel práva bude domáhat svých práv – viz článek 11, 13 NR 1383/2003 (viz další postup – zničení zboží pod celním dohledem, podání tzv. určovací žaloby).

Pokud bude celní úřad provádět kontrolu v souladu s článkem 4 odst. 14 kodexu – dopravních prostředků, stánkové nebo obdobného prodeje apod., tak v rámci této kontroly primárně zjišťuje status zboží (prověření statusu zboží – uniklo celnímu dohledu či nikoliv, a jsou-li dodržovány celní a případně další předpisy). Pokud celní úřad zjistí, že předmětné zboží podléhá celnímu dohledu (není zbožím Společenství – jedná se o zboží uniklé celnímu dohledu) a existuje-li podezření, že zboží porušuje práva duševního vlastnictví, zboží zadrží rozhodnutím dle ustanovení § 9 odst. 2 zákona č. 191/1999 Sb. za podpory článku 4 NR 1383/2003.

K pojmům „vlastní“, „drží“ – viz odkaz na část druhou, Hlavu I – vlastnické právo - zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

V praxi se také může vyskytnout situace, že celní úřad bude mít určité pochybnosti, zda - li zboží v okamžiku prováděné celní kontroly podléhá celnímu dohledu – uniklo celnímu dohledu, či nikoliv a proto se v tomto případě doporučuje využít ustanovení § 50 odst. 3 zákona č. 13/1993 Sb., celní zákon, ve znění pozdějších předpisů, tj. zboží rozhodnutím přemístit pod přímý dohled celního úřadu a uložit osobě, které bylo zboží přemístěno, povinnost k dodatečnému předložení dokladů, které by měly osvědčovat řádný dovoz.

Po obdržení písemností, celní úřad prověří veškeré doklady vztahující se ke kontrolovanému zboží a rozhodne, jak bude se zbožím v souladu s celními předpisy dále naloženo (existují pouze dvě situace – buď se jedná o zboží Společenství, či nikoliv, žádná jiná právní situace nastat nemůže).

Pokud bude mít celní úřad za prokázané, že se **nejedná** o zboží Společenství a zboží je podezřelé z porušení práv duševního vlastnictví (podléhá celnímu dohledu – zboží uniklé celnímu dohledu), může celní úřad zboží zajistit dle zákona č. 191/1999 Sb. – viz výše, přičemž v zásadě není vyloučeno zajištění zboží dle ustanovení § 309 zákona č. 13/1993 Sb., celní zákon, ve znění pozdějších předpisů – dále viz správní trestání.

Pokud bude mít celní úřad za prokázané, že se **jedná** o zboží Společenství a je podezřelé z porušení práv duševního vlastnictví (existence odborného vyjádření vyhotovené majitelem práva či jinou oprávněnou osobou nebo existují jiné důkazy osvědčující, že zboží může porušovat práva duševního vlastnictví), celní úřad dále postupuje v souladu s ustanoveními § 23b, § 23c zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů.

4.8.4. Postup celního úřadu při provádění celního dohledu – stánkový nebo obdobný prodej dle ustanovení § 1 odst. 1 a 2 zákona č. 191/1999 Sb., za podpory ustanovení § 61 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), za situace, že byla podána žádost o přijetí opatření, tj. bylo vydáno rozhodnutí o přijetí opatření Celním ředitelstvím Hradec Králové

V případě, že při provádění celní kontroly a za situace a podmínek výše uvedených zjistí celní úřad zboží, které podléhá celnímu dohledu, je podezřelé z porušení práv duševního vlastnictví, ale jedná se o zboží, které je označeno např. ochrannou známkou, na kterou je již vydáno rozhodnutí o přijetí opatření, nelze toto zboží ve smyslu NR 1383/2003 či zákona č. 191/1999 Sb. zajistit, protože část třetí zákona č. 191/1999 Sb. upravuje pouze situaci, kdy ještě nebyla podána žádost – viz § 9 odst. 1 zákona č. 191/1999 Sb. Dále není možné zajistit zboží dle ustanovení § 11 odst. 1 zákona č. 191/1999 Sb., protože citované ustanovení používá pojem „který zajistil“, přičemž není upraveno oprávnění k zajištění zboží a v neposlední řadě nelze zboží zajistit podle článku 9 NR 1383/2003, protože toto ustanovení reaguje na situace uvedené v článku 1 odst. 1 NR 1383/2003.

Z výše uvedených důvodů se doporučuje takový postup, při němž s ohledem na ustanovení § 31c zákona č. 191/1999 Sb. vydá celní úřad v souladu s ustanovením § 61 odst. 1 správního řádu rozhodnutí o předběžném opatření. Tím, že zboží bude mít celní úřad takto zadržené, je splněna podmínka pro postup celního úřadu dle § 11 odst. 1 zákona č. 191/1999 Sb. – viz pojem „a který zajistil“ a majitel práva bude mít právo v souladu s ustanovením § 11 odst. 1

zákona č. 191/1999 Sb. získat od celního úřadu informace o osobě apod., která je podezřelá z porušení práva duševního vlastnictví (viz tzv. prolomení povinnosti mlčenlivosti), a může se tak majitel práva domáhat svých práv u příslušného soudu podáním občanskoprávní žaloby nebo postupovat dle ustanovení § 14 odst. 1 písmena a) až c) zákona č. 191/1999 Sb. a článku 11 NR 1383/2003.

Než místně příslušný soud ve věci pravomocně rozhodne o určení práva nebo než celní úřad vydá rozhodnutí o zničení zboží, bude mít celní úřad zboží rozhodnutím zadržené – dále viz postup dle ustanovení § 11 zákona č. 191/1999 Sb. a článku 13 NR 1383/2003.

Po obdržení pravomocného soudního rozhodnutí (zboží je určeno za zboží porušující práva duševního vlastnictví), postupuje dále celní úřad v souladu s ustanovením § 14 zákona č. 191/1999 Sb.

4.8.5. Opatření předcházející žádosti o opatření celních úřadů – postup ex offo (z moci úřední) článek 4 NR 1383/2003 a ustanovení § 9 zákona č. 191/1999 Sb. – postup s odkazem na článek 1 odst. 1 písmena a), b) NR 1383/2003

Pokud během zásahu v některé ze situací uvedených **v čl. 1 odst. 1 písmena a, b) NR 1383/2003** za podpory ustanovení § 9 zákona č. 191/1999 Sb. a před tím, než majitel práva podal žádost o přijetí opatření nebo než byla žádost přijata, celní úřady získají dostatečné důvody pro vznik podezření, že zboží porušuje právo k duševnímu vlastnictví, mohou pozastavit propuštění zboží nebo je zajistit **po dobu tří pracovních dnů od okamžiku obdržení oznámení majitelem práva a deklarantem nebo držitelem zboží, pokud jsou dva posledně jmenovaní známi**, aby umožnili majiteli práva podat žádost o opatření v souladu s čl. 5 NR 1383/2003 a ustanovením § 4 zákona č. 191/1999 Sb.

V praxi výše uvedené znamená, že celní úřad může v souladu s výše uvedeným článkem při zjištění zboží podezřelého z porušení práva duševního vlastnictví **pozastavit** propuštění zboží – viz odkaz na čl. 1 odst. 1 NR 1383/2003 (*institut „pozastavení – přerušeni celního řízení“ - nedoporučuji v praxi uplatňovat, tj. vydávat rozhodnutí, ale využít institut „zajištění zboží“, protože v NR 1383/2003 je dána možnost buď pozastavit propuštění – přerušeni – celního řízení nebo zboží zajistit. Institut pozastavení propuštění zboží by připadal v úvahu pouze tehdy, pokud by při celním řízení vyvstala např. předběžná otázka apod., což v případě postupu dle NR 1383/2003 nepředpokládám. Tím, že celní úřad odhalil zboží podezřelé z porušení práva (viz oblast zákazů a omezení) s odkazem na čl. 1 odst. 1 NR 1383/2003, není nutné vydávat samostatné rozhodnutí o pozastavení – přerušeni celního řízení, protože samotné zjištění zboží podezřelého z porušení práva a jeho zajištění rozhodnutím, je samo o sobě právní překážkou přidělení celně schváleného určení – viz např. odkaz článek 58 odst. 1, 2; článek 75 písmeno a) atd. kodexu, a proto dále používám odkaz pouze na institut „zajištění – zajištění“)*) nebo je **zajistit** po dobu **tří pracovních dnů od okamžiku obdržení oznámení o zajištění zboží, tj. ode dne doručení (u majitele práva, tj.**

doručení sdělení o zajištění zboží, u deklaranta nebo držitele zboží od okamžiku doručení rozhodnutí o zajištění zboží) majitelem práva a deklarantem nebo držitelem zboží, aby umožnil majiteli práva podat žádost (na Celní ředitelství Hradec Králové) o přijetí opatření celního orgánu podle článku 5 NR 1383/2003 a ustanovení § 4 zákona č. 191/1999 Sb.

Je-li celnímu úřadu majitel práva znám, sdělí bezodkladně majiteli práva pouze údaje o skutečném nebo předpokládaném množství zboží a jeho povaze (majiteli práva se nezasílá rozhodnutí o zajištění zboží, ale pouze tzv. sdělení o zajištění zboží).

Článek 4 odst. 2 NR 1383/2003 umožňuje celnímu úřadu požádat majitele práva, aby mu poskytl informace, které může potřebovat pro potvrzení svých podezření.

Toto ustanovení se doporučuje využívat v případech, kdy si celní úřad nebude jistý, zda konkrétní zboží je skutečně zbožím podezřelým z porušení práva duševního vlastnictví, tj. je třeba si vyžádat další upřesňující informace od majitele práva nebo jiné příslušné oprávněné osoby.

Zajištění zboží podezřelého z porušení práv z duševního vlastnictví (viz pojmy – padělek nebo nedovolená napodobenina – čl. 2 NR 1383/2003) – se provede vydáním rozhodnutí s náležitostmi podle správního řádu. V rozhodnutí (ve výrokové části) se celní úřad mimo jiné odkáže na oprávnění k zajištění zboží – viz ustanovení článku 4 NR 1383/2003 a ustanovení § 9 odst. 2 zákona č. 191/1999 Sb. (pozor – ne s odkazem na ustanovení § 9 odst. 1 zákona č. 191/1999 Sb., protože tento odstavec již používá termín „zajistil“, ale nejdříve musí být celnímu úřadu dáno právo zboží zajistit – viz pojem „může zajistit“), a to je uvedeno v ustanovení § 9 odst. 2 zákona č. 191/1999 Sb.

Zadržené zboží může celní úřad ponechat osobě, které bylo zboží rozhodnutím zadrženo, a uložit jí povinnost, že zboží nesmí používat, zcizit nebo s ním jiným způsobem nakládat. Tento postup se však s ohledem na možnost zcizení zboží nedoporučuje. Úkony, kterými by byl tento zákaz porušen, jsou neplatné (v praxi to znamená, že pokud bylo zadržené zboží uskladněno např. u dovozce a ten zboží zcizí, prodá, daruje apod., je poté nutno považovat veškeré úkony za absolutně neplatné, a to od samého počátku).

Osoba, které bylo doručeno rozhodnutí o zajištění zboží (upozornění – v rozhodnutí poučit osobu, že pokud poruší – nedodrží podmínky pro nakládání se zajištěním podle tohoto zákona, může jí být uložena sankce pokuty s odkazem na ustanovení § 15 odst. 1 písmena e) zákona č. 191/1999 Sb.), je povinna toto zboží **vydat** celnímu úřadu nebo celní úřad přistoupí k **odnětí** zboží.

O vydání nebo odnětí zboží vyhotoví celní úřad **úřední záznam** podepsaný dvěma celníky a osobou, která zboží vydala, popřípadě které bylo zboží odňato, a uvede v něm též množství a popis zboží. Osobě, která zboží vydala, popřípadě které bylo zboží odňato, předá celní úřad druhopis úředního záznamu.

Pouze pro úplnost podotýkám k ustanovení § 9 odst. 5 zákona č. 191/1999 Sb., že uložit sankce pokuty, propadnutí nebo rozhodnout o zabránění zboží v řízení o přestupku nebo správním deliktu lze až poté, co bude soudem pravomocně rozhodnuto, že se jedná o padělek nebo nedovolenou napodobeninu – viz koncipované skutkové podstaty v ustanovení § 15 odst. 1 písmeno a) až d) zákona č. 191/1999 Sb. Pokud nebude soudem pravomocně

rozhodnuto, že se jedná o padělek nebo nedovolenou napodobeninu (byla porušena práva duševního vlastnictví), nelze ukládat žádné sankce za porušení zákona č. 191/1999 Sb. včetně uložení ochranného opatření zabráním zboží.

K výše uvedenému lze tedy shrnout, že:

- celní úřad může omezit dispoziční práva ke zboží, které je podezřelé z porušení práv z duševního vlastnictví za podmínek výše uvedených, tj. vydat rozhodnutí o zajištění zboží,
- zboží může být rozhodnutím zadrženo na dobu tří pracovních dnů (bude-li majitelem práva podána žádost o přijetí a Celním ředitelstvím Hradec Králové schválena, tj. bude vydáno rozhodnutí o přijetí opatření, celní úřad na žádost majitele práva sdělí informace vedoucí k zahájení zkráceného řízení, k podání určovací žaloby),
- lhůtu, tj. 3 pracovní dny nelze v žádném případě prodloužit, lhůta pro podání odvolání do rozhodnutí je rovněž 3 pracovní dny (pozor – dle správního řádu je jinak lhůta pro podání odvolání 15 dnů), ale dle zákona č. 191/1999 Sb., článku 4 odst. 1 NR 1383/2003 lhůta pro podání odvolání a zajištění zboží je 3 pracovní dny, náležitosti rozhodnutí – viz správní řád,
- zboží se doporučuje ponechat u osoby, které bylo rozhodnutím zadrženo jen v případě, že nejsou k dispozici vhodné skladovací prostory nebo nehrozí nebezpečí zcizení nebo jiné neoprávněné manipulace se zajištěným zbožím,
- pokud žádost o přijetí opatření nebude vůbec podána do 3 pracovních dnů, celní úřad není dále oprávněn z titulu NR 1383/2003 a zákona č. 191/1999 Sb. dále zboží zadržovat (viz možné zahájení úkonů trestního řízení),
- doporučuje se spolupracovat zejména s Odborem 03 – Pátrání a dohledu celních ředitelství (obecně orgánem činným v trestním řízení – viz § 12 odst. 2 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, ve znění pozdějších předpisů), který může za zákonem stanovených podmínek skutek prověřovat z pohledu trestněprávního buď z moci úřední, vlastního podnětu nebo na základě podaného trestního oznámení – viz skutkové podstaty trestných činů § 150 až § 152 zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů. Doporučuje se, aby celní úřady ještě před tím, než případně vrátí zboží oprávněnému, prověřily u Odboru 03 – Pátrání a dohledu celních ředitelství (orgánů činných v trestním řízení), zda nebude zboží zajištěno pro potřeby trestního řízení (viz § 78 a násl. zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, ve znění pozdějších předpisů).

Uplatní-li na zadržené zboží právo jiná osoba a celní úřad má pochybnosti o tom, zda tato osoba nebo osoba, které bylo zboží zadrženo, je vlastníkem zboží, navrhne těmto osobám, aby svůj nárok uplatnily u soudu ve lhůtě, kterou jim k tomu celní úřad poskytne (doporučuje se, aby celní úřad nařídil v tomto případě ve věci ústní jednání v souladu s ustanovením § 49 správního řádu a v závěru protokolu o ústním jednání celní úřad navrhl, aby svůj nárok uplatnily u soudu s určením lhůty – doporučuje se lhůta 15 dnů).

4.8.6. Podmínky pro přijetí opatření celního úřadu dle článku 9 – 15 NR 1383/2003 a ustanovení § 11 – § 13 zákona č. 191/1999 Sb.

Pokud má celní úřad, kterému bylo zasláno rozhodnutí o schválení žádosti majitele práva podle článku 8 NR 1383/2003 za prokázané, že zboží nacházející se v jedné ze situací uvedených **v článku 1 odst. 1** NR 1383/2003, je **podezřelé** z porušování práv k duševnímu vlastnictví zahrnutého do uvedeného rozhodnutí, zboží rozhodnutím zadrží s odkazem na článek 9 NR 1383/2003 s přihlédnutím k ustanovení § 11 zákona č. 191/1999 Sb.

V praxi to znamená, že celní úřad vydá rozhodnutí o zajištění zboží, které doručí deklarantovi nebo držiteli zboží (viz článek 38 kodexu), zašle informaci o zajištění zboží na Celní ředitelství Hradec Králové a rovněž informuje majitele práva.

Celní úřad příslušné rozhodnutí o zajištění zboží doručí deklarantovi nebo držiteli zboží. Majiteli práva zašle celní úřad informaci o zajištění zboží (ne předmětné rozhodnutí).

Dále majiteli práva zašle celní úřad na jeho žádost (žádost může být podána elektronickou poštou, písemně nebo faxem) sdělení obsahující informace – viz § 11 odst. 1 zákona č. 191/1999 Sb. Vzhledem k tomu, že **speciální právní předpis**, kterým je zákon 191/1999, prolamuje povinnost mlčenlivosti celního úřadu, umožňuje za zákonem stanovených podmínek sdělit majiteli práva informace z celního a daňového řízení.

Doporučuje se, aby celní úřad zároveň ve sdělení majitele práva poučil, že údaje a informace celním úřadem poskytnuté jsou určeny **výhradně a výlučně** pro uplatnění jeho práv u soudu nebo pro potřeby zkráceného řízení a nesmí být použity pro jiné účely a aktivity (např. sdělování – zveřejňování informací a údajů z celního daňového řízení v obchodní korespondenci určené svým obchodním partnerům, zveřejňování na síti internet apod.).

Výše uvedené poučení majitele práva se doporučuje uvádět jak ve sdělení o zajištění zboží, tak ve sdělení, kterým celní úřad sděluje informace o tom, kdo je podezřelý z porušení práv duševního vlastnictví.

Majitel práva má právo si prohlédnout zboží, které bylo zadrženo. Celní úřad může odebrat vzorky, předat je nebo zaslat majiteli práva na jeho výslovnou žádost za účelem analýzy a usnadnění dalšího řízení (doporučuje se, aby celní úřad vzorky předal majiteli práva protokolárně s uvedením písemného poučení, že po provedené analýze atd., je povinen předmětné vzorky zaslat zpět celnímu úřadu apod.).

Majitel práva má právo do 10 pracovních dnů **od přijetí oznámení o zajištění zboží** podat u místně příslušného soudu žalobu na ochranu svého práva a ve stejné lhůtě do 10 pracovních dnů **od přijetí oznámení o zajištění zboží** je povinen majitel práva informovat příslušný celní úřad, že bylo zahájeno řízení u příslušného soudu na ochranu příslušného práva, přičemž ve vhodných případech může být tato lhůta prodloužena **rozhodnutím** maximálně o dalších 10 pracovních dnů (tuto prodlouženou lhůtu již nelze v žádném případě dále prodloužit).

Tímto není dotčen postup celního úřadu a majitele práva ve zkráceném řízení – zničení zboží pod celním dohledem.

Za situace, že se majitel práva bude domáhat svých práv u soudu, doporučuje se (zákon 191/1999 či NR 1383/2003 tuto povinnost celnímu úřadu přímo neukládá – viz článek 13 odst 1 NR 1383/2003 – „sdělení“ – nespecifikuje způsob sdělení, v ustanovení § 11 odst. 3 zákona č. 191/1999 Sb. – „neprodleně písemně nebo elektronicky informovat“), aby celní úřad požadoval po majiteli práva (žalobci) zaslání kopie určovací žaloby, aby tak mohl formálně právně ověřit, zda v předmětné žalobě nebo v předmětném návrhu žalobce požaduje (viz žalobní petit), aby soud rozhodl, že zboží porušuje práva duševního vlastnictví (jde o padělek nebo nedovolenou napodobeninu). V případě, že celní úřad kopii žaloby od žalobce neobdrží, doporučuje se, aby tak žalobce učinil písemně nebo v elektronické podobě **prokazatelným způsobem** (viz § 11 odst. 3 zákona č. 191/1999 Sb., článek 13 odst. 1 NR 1383/2003), tj. prohlášením, že byla podána u příslušného soudu žaloba na ochranu práv duševního vlastnictví (podáním žaloby na určení práva bylo fakticky zahájeno soudní řízení – viz § 79 o.s.ř.). Ověření žalobního petitu (předmětu žaloby) celním úřadem je rozhodné zejména i z důvodu, zda jsou i nadále splněny právní důvody pro zajištění zboží celním úřadem (soud rozhoduje pouze o tom, co obsahuje žalobní petit, nerozhoduje nad rámec žalobního petitu – viz o.s.ř.).

Dále se doporučuje, aby celní úřad i přesto, že ověřil žalobní petit, **průběžně** zkoumal právní důvody (titul) pro zajištění zboží.

Zjistí-li celní úřad, že z žalobního petitu nelze dovodit, že se majitel práva domáhá právní ochrany z duševního vlastnictví, doporučuje se, aby o této skutečnosti celní úřad neprodleně informoval písemně a prokazatelně žalobce (majitele práva apod.) – k tomuto srovnej zejména článek 12 NR 1383/2003 a § 4 odst. 3 zákona č. 191/1999 Sb.

Poznámka: *V praxi se může celní úřad setkat se situací, že prokazatelně byla žaloba na ochranu práv duševního vlastnictví u příslušného soudu žalobcem podána, ale soud např. pro formální nedostatky v podání žalobu vrátil (nebo vyzval žalobce k doplnění) žalobci zpět, ale žalobce již novou či doplněnou žalobu u příslušného soudu opětovně nepodal. O této skutečnosti by měl žalobce celní úřad z logiky věci informovat. Celní úřad totiž není účastníkem soudního řízení, a proto není povinností soudu a žalobce o této skutečnosti informovat příslušný celní úřad.*

4.8.7. Nakládání se zbožím, jehož výrobou nebo úpravou byla porušena úprava k duševnímu vlastnictví – ustanovení § 14 odst. 1 písmena a – c) zákona č. 191/1999 Sb. a článek 11 NR 1383/2003 (tzv. zkrácené řízení)

Pokud bylo zadrženo zboží, které je podezřelé z porušení práva duševního vlastnictví za situací uvedených v čl. 1 odst. 1 NR 1383/2003, celní úřad může **na žádost majitele práva rozhodnout** o zničení zboží, přičemž zajistí zničení zboží pod dohledem tří celníků za předpokladu, že:

- **majitel práva (jiná oprávněná osoba) do 10 pracovních dnů (od sdělení, že bylo zajištěno zboží) informuje písemně nebo elektronicky celní úřad, že jde o zboží, jehož výrobou nebo úpravou je porušeno jeho právo k duševnímu vlastnictví (lhůta 3 pracovních dnů u zboží podléhajícího rychlé zkáze není tímto dotčena). Jedná se o doložení písemného vyjádření, ze kterého musí zejména vyplývat, že předmětné zboží porušuje právo duševního vlastnictví. Nutno podotknout, že vyjádření musí celní úřad obdržet ve lhůtě do 10 pracovních dnů. Tuto lhůtu lze rozhodnutím na žádost majitele práva prodloužit, pokud to okolnosti případu vyžadují,**
- **majitel práva předá celnímu úřadu souhlas deklaranta, vlastníka nebo držitele zboží učiněný písemně nebo elektronicky se zničením zboží; se souhlasem celního úřadu může deklarant, vlastník nebo držitel zboží předat informaci písemně nebo elektronicky přímo celnímu úřadu,**
- **nepodá-li deklarant, vlastník nebo držitel zboží v předepsané lhůtě (tj. do 10 pracovních dnů, popř. v prodloužené lhůtě o dalších 10 pracovních dnů) námítky proti zničení zboží, považuje se tento souhlas za přijatý.**

Cílem a smyslem ustanovení § 14 odst. 1 písmena a) až c) zákona č. 191/1999 Sb., článku 11 NR 1383/2003 je zničení zboží podezřelého z porušení práv duševního vlastnictví pod dohledem celního orgánu, aniž by bylo třeba dále ověřovat, zda bylo právo k duševnímu vlastnictví porušeno, tzn. existovalo pravomocné soudní rozhodnutí o určení práva.

Z výše uvedeného lze shrnout:

Z ustanovení výše uvedeného vyplývá, že **majitel práva**:

- podává žádost o zničení zboží na celní úřad, který zboží zadržel,
- sděluje deklarantovi, vlastníkovi nebo držiteli zboží, že předmětné zboží porušuje jeho právo, přičemž žádá deklaranta, vlastníka nebo držitele zboží o udělení souhlasu se zničením zboží,
- žádá celní úřad o prodloužení lhůty k doložení souhlasu od deklaranta, vlastníka nebo držitele zboží,

- zasílá celnímu úřadu vyjádření – souhlas od deklaranta, vlastníka nebo držitele zboží (předání souhlasu od deklaranta, vlastníka nebo držitele zboží přímo celnímu úřadu, s jeho souhlasem, není tímto dotčeno).

Majitel práva si o zničení zboží ve zkráceném řízení požádá (žádost může podat písemně nebo elektronicky) celní úřad, který zboží zadržel; žádost doručí majitel práva celnímu úřadu co nejdříve, nejpozději však do 10 pracovních dnů od sdělení, že bylo zadrženo zboží. Okamžikem, kdy celní úřad obdrží od majitele práva žádost o zničení zboží, je zahájeno správní řízení (viz ustanovení § 37 a násl. správního řádu).

Majitel práva písemně informuje deklaranta, vlastníka nebo držitele zboží (informace o deklarantovi, vlastníkovi nebo držiteli zboží získá majitel práva od celního úřadu na základě písemné žádosti – viz § 11 odst. 1 zákona č. 191/1999 Sb.), že předmětné zboží porušuje jeho práva, požádá o udělení souhlasu se zničením zboží, majitel práva upozorní deklaranta, vlastníka nebo držitele zboží, že podal žádost celnímu úřadu XY o zničení zboží. Zboží bude na náklady deklaranta, vlastníka nebo držitele zboží zničeno pod celním dohledem.

Předmětný dopis odešle majitel práva prokazatelným způsobem co nejdříve deklarantovi, vlastníkovi nebo držiteli zboží (elektronickou poštou, doporučeně), aby deklarant, vlastník nebo držitel zboží měl reálnou možnost na korespondenci reagovat.

Dále je nutné upozornit na skutečnost, že lhůta uvedená v ustanovení § 14 odst. 1 písmena a) zákona č. 191/1999 Sb. a lhůta uvedená v článku 13 NR 1383/2003 běží majiteli práva nezávisle na sobě, a proto se doporučuje, aby majitel práva žádal celní úřad o zničení zboží ve zkráceném řízení a souběžně ve stanovené lhůtě podal u příslušného soudu žalobu na určení práva.

4.8.8. Nakládání se zbožím (realizace zboží pro humanitární účely), které bylo soudem pravomocně určeno za padělek nebo nedovolenou napodobeninu – přehled základních zásad – § 14 zákona č. 191/1999 Sb.

Rozhodne-li pravomocně soud, že zboží porušuje práva duševního vlastnictví – je padělkem nebo nedovolenou napodobeninou, majitel práva vysloví souhlas s využitím padělků pro humanitární účely, zboží je pravomocně propadlé nebo zabrané a je vhodné pro humanitární účely, může být bezplatně předáno humanitárním společnostem, přičemž musí být dodrženy mimo jiné tyto zásady:

- přijímací organizace – viz ustanovení § 14 odst. 7 písmena a) zákona č. 191/1999 Sb.,
- padělky nesmějí být zjevně zdravotně závadné,
- přijímací organizace musí přijmout opatření k zabránění zneužití padělků a jejich opětovnému uvedení do obchodního styku,

- markanty, které porušují práva duševního vlastnictví, odstraňují na své náklady humanitární společnosti pod přímým dohledem celních orgánů,
- humanitární společnost je povinna označit veškeré zboží nápisem „HUMANITA“ takovým způsobem, aby nápis nebyl přímo patrný a nebyla tím snižována důstojnost osob, které tyto padělky používají,
- celní úřady jsou oprávněny u humanitárních společností – přejímacích organizací kontrolovat plnění podmínek, které byly rozhodnutím a dohodou o bezúplatném převodu padělek stanoveny.

Poznámka: Zboží, které nelze využít pro humanitární účely, musí být zničeno.

4.9. Oprávnění celních úřadů dle zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů

4.9.1. Úvod

Vzhledem k tomu, že celní orgány v rámci prováděných celních kontrol stále častěji zjišťovaly zboží se statusem Společenství, u kterého existovalo podezření z porušování práv duševního vlastnictví, bylo cílem celní správy získat taková oprávnění, která by pomohla efektivněji chránit práva duševního vlastnictví.

Novelou zákona č. 229/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 634/1992 Sb., s účinností ode dne **29. května 2006**, byly posíleny kompetence celních úřadů v boji proti porušování práv duševního vlastnictví na vnitřním trhu.

Celní úřady v případech, kdy zboží podléhá dohledu celních orgánů za situací uvedených v článku 1 NR 1383/2003, ustanovení § 1 odst. 1 zákona č. 191/1999 Sb., postupují u zboží podezřelého z porušení práv duševního vlastnictví podle výše uvedených právních předpisů.

Postup celních úřadů podle zákona č. 634/1992 Sb. se vztahuje výhradně na zboží porušující práva duševního vlastnictví, které **nepodléhá** dohledu celních orgánů, tzn. jedná se o zboží se statusem Společenství – viz článek 4 bod 7 kodexu, § 1 odst. 3 zákona č. 634/1992 Sb..

4.9.2. Základní pojmy

- (1) **Spotřebitelem se rozumí:** Fyzická nebo právnická osoba, která nakupuje výrobky nebo užívá služby za jiným účelem než podnikání s těmito výrobky nebo službami. Při jazykovém rozboru slova spotřebitel, dojdeme k tomu, že se jedná o někoho, kdo něco spotřebovává, konzumuje. Důležité však je, že se jedná o osobu, která užívá

služby (výrobky) jako konečné produkty, tedy spotřebitel je vždy konečným adresátem služby či výrobku. Spotřebitel je subjektem, účastníkem trhu. Je subjektem právního vztahu, který vzniká na základě uzavřené smlouvy mezi ním a poskytovatelem služby. Nejčastěji se bude jednat o smlouvu kupní, smlouvu o dílo, případně obstaravatelské smlouvy apod. Důležitým pojmovým znakem je, že spotřebitel nevyužívá služby pro podnikání. Tím je totiž spotřebitel odlišný (a jeho pojem užší) od obecného pojmu kupující, objednatel, mandant apod.

- (2) **prodávajícím se rozumí**: Podnikatel, který spotřebiteli prodává výrobky nebo poskytuje služby,
- (3) **výrobce se rozumí**: Podnikatel, který zhotovil výrobek anebo jeho součást nebo poskytl služby, který vytěžil prvotní surovinu nebo ji dále zpracoval anebo který se za výrobce označil,
- (4) **dovozcem se rozumí**: Podnikatel, který uvede na trh výrobek z jiného členského státu Evropské unie,
- (5) **dodavatelem se rozumí**: Každý další podnikatel, který přímo nebo prostřednictvím jiných podnikatelů dodal prodávajícímu výrobky,
- (6) **výrobkem se rozumí**: Jakákoli věc, která byla vyrobena, vytěžena nebo jinak získána bez ohledu na stupeň jejího zpracování a je určena k nabídce spotřebiteli,
- (7) **textilním výrobkem se rozumí**: Textilní vlákenná surovina, délková a plošná textilie, textilní kusový výrobek, oděvní výrobek, a to v kterékoli fázi zpracování,
- (8) **službou se rozumí**: Jakákoli podnikatelská činnost, která je určena k nabídce spotřebiteli, s výjimkou činností upravených zvláštním právním předpisem (např. zákon ČNR č. 85/1996 Sb., o advokacii, zákon ČNR č. 523/1992 Sb., o daňovém poradenství a Komoře daňových poradců České republiky, a zákon č. 273/1993 Sb., o některých podmínkách výroby, šíření a archivování audiovizuálních děl, o změně a doplnění některých zákonů a některých dalších předpisů),
- (9) **obuví se rozumí**: Výrobek určený k ochraně nebo pokrytí nohou, který má připevněnou podešev včetně hlavních částí takové obuvi, i když jsou prodávány samostatně,
- (10) **výrobkem nebo zbožím porušujícím některá práva duševního vlastnictví se rozumí**:

Padělek, jímž je výrobek nebo zboží včetně jeho obalu, na němž je bez souhlasu majitele **ochranné známky** umístěno označení **stejně** nebo **zaměnitelně** s ochrannou známkou, porušující práva majitele ochranné známky podle zvláštního právního předpisu (viz ustanovení § 8 odst. 2 zákon č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách, ve znění pozdějších předpisů), dále veškeré věci nesoucí takové označení (značky, loga, etikety, nálepky, prospekty, návody k použití, doklady o záruce apod.), a to i tehdy, jsou-li uváděny samostatně, a samostatné obaly, na nichž je umístěno takové označení,

nedovolená napodobenina, jíž je výrobek nebo zboží, které je rozmnoženinou nebo zahrnuje rozmnoženinu vyrobenou bez souhlasu majitele **autorských nebo příbuzných práv** nebo bez souhlasu majitele práv **k průmyslovému vzoru**, jestliže pořízení rozmnoženiny porušuje tato práva podle zvláštních právních předpisů (viz ustanovení § 13 zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, ve znění pozdějších předpisů, viz § 10 zákona č. 207/2000 Sb., o ochraně průmyslových vzorů, ve znění pozdějších předpisů),

výrobek nebo zboží, porušující práva majitele patentu (viz ustanovení § 13 zákona č. 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích, ve znění pozdějších předpisů) nebo **užitného vzoru** (viz ustanovení § 12 zákona č. 478/1992 Sb., o užitných vzorech, ve znění pozdějších předpisů) nebo **práva majitele dodatkového ochranného osvědčení pro léčiva a pro přípravky na ochranu rostlin podle zvláštního právního předpisu** (viz ustanovení § 351 zákona č. 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích, ve znění pozdějších předpisů),

výrobek nebo zboží, porušující práva toho, jemuž svědčí ochrana zapsaného označení původu nebo zeměpisného označení (viz ustanovení § 23 zákona č. 452/2001 Sb., o ochraně označení původu a zeměpisných označení, ve znění pozdějších předpisů),

- (11) **nabídkou se rozumí**: Vstavení v místě prodeje, případně nabídkový katalog poskytovaný nebo zveřejněný prodávajícím za účelem prodeje (uzavření kupní smlouvy) formou zásilkové služby, internetových obchodů apod.,
- (12) **skladováním se rozumí**: Umístěný ve skladovacích prostorách, dopravních prostředcích, kancelářích nebo jiných nebytových prostorách a v prodejních místech včetně stánkového prodeje,
- (13) **majitelem práva se rozumí**: Oprávněná osoba, která je majitelem – vlastníkem ochranné známky, autorského nebo práva souvisejícího, práva k průmyslovému vzoru, patentu, dodatkovému ochrannému osvědčení, národnímu odrůdovému právu, chráněnému původu nebo zeměpisnému označení (zastoupení oprávněné osoby na základě plné moci není tímto dotčeno),

- (14) **humanitárními účely se rozumí:** Činnosti prováděné s cílem zajistit základní potřeby obyvatelstva, které se ocitlo v tíživé situaci nebo bylo postiženo mimořádnou událostí, kdy je opodstatněno využití mimořádných materiálních zdrojů.

4.9.3. Věcná a územní působnost (místní příslušnost) celních úřadů dle zákona č. 634/1992 Sb.

Věcná příslušnost celních úřadů k doзору nad ochrannou spotřebitele – dodržování povinností uvedených v ustanoveních § 7b, § 8 odst. 2 a § 8a zákona č. 634/1992 Sb. v oblasti ochrany práv duševního vlastnictví vyplývá z ustanovení § 23 odst. 6 zákona č. 634/1992 Sb. ve spojení s ustanovením § 5 odst. 3 písmena o) zákona č. 185/2004 Sb., o Celní správě České republiky, v platném znění.

Územní působnost celních úřadů ke kontrolám zaměřených na dozor nad ochranou spotřebitele v oblasti ochrany práv duševního vlastnictví vyplývá z Přílohy č. 2 k zákonu č. 185/2004 Sb., o Celní správě České republiky, v platném znění.

4.10. Přehled právních předpisů a ustanovení, upravujících předmět chráněného zájmu, práva a povinnosti majitelů práv

a) zákon č. 141/2003 Sb., o ochranných známkách, ve znění pozdějších předpisů

- označení, která mohou tvořit ochrannou známku: Ochrannou známkou může být za podmínek stanovených ZOZ jakékoliv označení schopné grafického znázornění, zejména **slova, včetně osobních jmen, barvy, kresby, písmena, číslice, tvar výrobku nebo jeho obal**, pokud je toto označení způsobilé odlišit výrobky nebo služby jedné osoby od výrobků nebo služeb jiné osoby,
- na území ČR požívají ochrany ochranné známky, které jsou zapsány v rejstříku ochranných známek vedeném Úřadem průmyslového vlastnictví v Praze – **národní ochranné známky**, s účinky pro ČR zapsány v rejstříku vedeném Mezinárodním úřadem duševního vlastnictví na základě mezinárodní přihlášky ve smyslu Madridské dohody – **mezinárodní ochranné známky**, zapsány v rejstříku vedeném Úřadem pro harmonizaci vnitřního trhu – **ochranné známky Společenství**,
- **vlastník ochranné známky má výlučné právo užívat ochrannou známku ve spojení s výrobky nebo službami, pro než je chráněna. Své právo prokazuje vlastník zapsané ochranné známky výpisem z rejstříku, popřípadě osvědčením o zápisu. Vlastník ochranné známky je oprávněn používat spolu s ochrannou známkou značku „R“ (v kroužku),**

- **nikdo nesmí v obchodním styku bez souhlasu vlastníka ochranné známky užívat označení shodné** s ochrannou známkou pro výrobky nebo služby, které jsou shodné s těmi, pro které je ochranná známka zapsána, označení, u něhož z důvodu jeho **shodnosti nebo podobnosti** s ochrannou známkou a shodnosti nebo podobnosti výrobků nebo služeb označených ochrannou známkou a označením existuje pravděpodobnost záměny na straně veřejnosti včetně asociace mezi označením a ochrannou známkou,
- **užíváním v obchodním styku** se považuje zejména: Umíst'ování označení na výrobky nebo jejich obaly, nabídka výrobků pod tímto označením, jejich uvádění na trh nebo skladování za tímto účelem anebo nabídka či poskytování služeb pod tímto označením, dovoz nebo vývoz výrobků pod tímto označením, užívání označení v obchodních listinách a v reklamě,
- zápis ochranné známky platí **10 let** ode dne podání přihlášky. Nepožádá-li vlastník o obnovu zápisu, ochranná známka zanikne (ochranná známka se obnovuje vždy na dalších 10 let).

b) zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „AZ“)

- předmětem práva autorského je dílo **literární a jiní dílo umělecké a dílo vědecké**, které je jedinečným výsledkem tvůrčí činnosti autora a je vyjádřeno v jakémkoli objektivně vnímatelné podobě včetně podoby elektronické. Dílo je zejména: **slovesné vyjádření řeči nebo písmen, dílo hudební, dílo dramatické a dílo hudebně dramatické, dílo choreografické a dílo pantomimické, dílo fotografické a dílo vyjádřené postupem podobným fotografií, dílo audiovizuální, jako je dílo kinematografické, dílo výtvarné, jako je dílo malířské, grafické a sochařské, dílo architektonické včetně díla urbanistického, dílo užitého umění a dílo kartografické.** Za dílo se považuje též **počítačový program, je-li původní v tom, že je autorovým vlastním duševním tvůrem,**
- **prvním oprávněným veřejným přednesením, provedením, předvedením, vystavením, vydáním či jiným zpřístupněním veřejnosti je dílo zveřejněno,**
- **autorem je fyzická osoba, která dílo vytvořila,**
- **právo autorské k dílu vzniká okamžikem, kdy je dílo vyjádřeno v jakékoli objektivně vnímatelné podobě,**
- **do práva autorského neoprávněně zasahuje ten, kdo obchází účinné technické prostředky ochrany podle tohoto zákona, vyrábí, dováží, přijímá, rozšiřuje, prodává, pronajímá, propaguje prodej nebo pronájem nebo obdrží k obchodnímu účelu zařízení, výrobky nebo součástky nebo poskytuje služby**

nebo umožňuje, usnadňuje nebo zastírá porušování práva autorského tím, že odstraňuje nebo mění jakoukoli elektronickou informaci o správě k dílu, nebo rozšiřuje, dovází nebo přijímá za účelem rozšiřování, vysílá nebo sděluje veřejnosti dílo, ze kterého byla informace o správě práv nedovoleně odstraněna nebo změněna,

- autor má právo rozhodnout o zveřejnění svého díla,
- autor má právo své dílo užít v původní nebo jiným zpracované či jinak změněné podobě, samostatně nebo v souboru anebo ve spojení s jiným dílem či prvky a udělit osobě smlouvu oprávnění k výkonu tohoto práva,
- majetková práva trvají, pokud není dále stanoveno jinak, po dobu autorova života a 70 let po jeho smrti,
- za užití díla podle tohoto zákona se **nepovažuje užití pro osobní potřebu fyzické osoby**, jehož účelem není dosažení přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu, nestanoví-li tento zákon jinak. **Do práva autorského tak nezasahuje ten, kdo pro svou osobní potřebu zhotoví záznam, rozmnoženinu nebo napodobeninu díla,**
- užitím podle tohoto zákona je užití počítačového programu či elektronické databáze i pro osobní potřebu fyzické osoby či vlastní vnitřní potřebu právnické osoby nebo podnikající fyzické osoby včetně zhotovení takových děl i pro takovou potřebu,
- užitím podle tohoto zákona je pořízení záznamu audiovizuálního díla při jeho provozování ze záznamu nebo jeho přenosu i pro potřebu fyzické osoby,
- **audiovizuálním** dílem je dílo vytvořené uspořádáním děl audiovizuálně užitých, ať již zpracovaných či nezpracovaných, které sestává z řady zaznamenaných spolu souvisejících obrazů vyvolávajících dojem pohybu, ať již doprovázených zvukem či nikoli, vnímatelných zrakem, a jsou-li doprovázeny zvukem, vnímatelných i sluchem,
- autorem audiovizuálního díla je jeho režisér,
- **počítačový program**, bez ohledu na formu jeho vyjádření včetně připravených koncepčních materiálů, **je chráněn jako dílo literární,**
- **výkonný umělec** je fyzická osoba, která umělecký výkon vytvořila,
- **zvukový záznam** je výlučně sluchem vnímatelný záznam zvuku výkonu výkonného umělce či jiných zvuků nebo jejich vyjádření,

- **výrobce zvukového záznamu** je fyzická nebo právnická osoba, která na svou odpovědnost poprvé zaznamená zvuky výkonu výkonného umělce či jiné zvuky nebo jejich vyjádření nebo pro kterou tak z jejího podnětu učiní jiná osoba,
- **zvukově obrazový záznam** je záznam audiovizuálního díla nebo záznam jiné řady zaznamenaných, spolu souvisejících obrazů vyvolávajících dojem pohybu, ať již doprovázených zvukem či nikoli, vnímatelných zrakem, a jsou-li doprovázeny zvukem, vnímatelných i sluchem,
- **výrobce zvukově obrazového záznamu** je fyzická nebo právnická osoba, která na svou odpovědnost poprvé pořídí zvukově obrazový záznam nebo pro kterou tak z jejího podnětu učiní jiná osoba.

c) **zákon č. 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZoV“)**

- na vynálezy, které splňují podmínky stanovené tímto zákonem, **uděluje** Úřad průmyslového vlastnictví v Praze **patenty**,
- **patenty se udělí na vynálezy, které jsou nové, jsou výsledkem vynálezecké činnosti a jsou průmyslově využitelné,**
- **majitel patentu má výlučné právo využít vynález, poskytnout souhlas k využívání vynálezu jiným osobám nebo na ně patent převést,**
- **účinky patentu nastávají ode dne oznámení o udělení patentu ve Věstníku Úřadu průmyslového vlastnictví,**
- **nikdo nesmí bez souhlasu majitele patentu: vyrábět, nabízet, uvádět na trh nebo používat výrobek, který je předmětem patentu, nebo k tomuto účelu výrobek dovážet či skladovat anebo s ním jiným způsobem nakládat, využívat způsob, který je předmětem patentu, popřípadě nabízet tento způsob k využití, nabízet, uvádět na trh, používat nebo k tomu účelu dovážet či skladovat výrobek přímo získaný způsobem, který je předmětem patentu,**
- **patent platí 20 let od podání přihlášky vynálezu.**

d) **udělování dodatkových ochranných osvědčení pro léčiva a pro přípravky na ochranu rostlin**

Úřad průmyslového vlastnictví **uděluje na látky chráněné na území ČR platným patentem dodatková ochranná osvědčení, jestliže jsou účinnými látkami přípravků, které před uvedením na trh podléhají registraci podle zvláštního právního předpisu,** tj. zákon č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči a změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 79/1997 Sb., o léčivech a o změnách a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Účinnou látkou je chemicky vyrobená látka nebo směs látek, mikroorganismus nebo směs mikroorganismů, které mají obecné nebo specifické léčebné nebo preventivní účinky ve vztahu k onemocněním lidí nebo zvířat nebo které jim mohou být podány za účelem určení nemoci, zlepšení nebo úpravy zdravotního stavu anebo které jsou určené k ochraně rostlin nebo rostlinných výrobků.

Přípravkem je účinná látka nebo směs obsahující jednu nebo více účinných látek zpracovaných do formy, která je uváděna na trh jako **léčivo** (viz § 2 odst. 1 zákona 79/1997 Sb.) nebo jako **přípravek na ochranu rostlin** (viz § 2 odst. 2 písmeno g) zákona č. 527/1990 Sb.).

e) **zákon č. 207/2000 Sb., o ochraně průmyslových vzorů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen ZoPv“)**

- průmyslové vzory, které splňují podmínky podle tohoto zákona, zapisuje Úřad průmyslového vlastnictví do rejstříku,
- pro účely tohoto zákona se zejména rozumí průmyslovým vzorem **vzhled výrobku nebo jeho části, spočívající zejména ve znacích linií, obrysů, barev, tvaru, struktury materiálů výrobku samotného, nebo jeho zdobení,**
- rozsah ochrany je dán vyobrazením průmyslového vzoru tak, jak je zapsán v rejstříku,
- ochrana zapsaného průmyslového vzoru trvá 5 let od data podání přihlášky,
- vlastník zapsaného průmyslového vzoru může tuto dobu ochrany obnovit, a to vždy o 5 let, až na celkovou dobu 25 let od data podání přihlášky průmyslového vzoru,
- právo k průmyslovému vzoru má původce nebo jeho právní nástupce,
- zápis průmyslového vzoru poskytuje jeho vlastníku výlučné právo užívat průmyslový vzor; užíváním průmyslového vzoru se rozumí zejména výroba, nabízení, uvedení na trh, dovoz, vývoz nebo užívání výrobku, ve kterém je průmyslový vzor ztělesněn nebo na kterém je aplikován, nebo skladování takového výrobku k uvedeným účelům,
- práva ze zapsaného průmyslového vzoru platí ode dne podání přihlášky. Nebyl-li průmyslový vzor **zveřejněn**, jeho vlastník může uplatňovat práva ze zápisu vůči třetím osobám jen tehdy, není-li průmyslový vzor užíván v dobré víře.

f) **zákon č. 478/1992 Sb., o užitných vzorech, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZoV“)**

- **technická řešení**, která jsou nová, přesahují rámec pouhé odborné dovednosti a jsou průmyslově využitelná, **se chrání užitným vzorem,**
- **užitné vzory** zapisuje Úřad průmyslového vlastnictví do rejstříku užitných vzorů,
- **bez souhlasu majitele užitného vzoru nikdo nesmí technické řešení užitným vzorem při své hospodářské činnosti vyrábět, uvádět do oběhu nebo upotřebit,**
- **užitný vzor platí 4 roky** ode dne podání přihlášky, popřípadě od podání dřívější přihlášky vynálezu se shodným předmětem.

g) **zákon č. 452/2001 Sb., o ochraně označení původu a zeměpisných označení a o změně zákona o ochraně spotřebitele (dále jen „ZoOPZO“)**

- **označením původu** se rozumí název oblasti určitého místa nebo země používaný k označení zboží pocházejícího z tohoto území, jestliže kvalita nebo vlastnosti tohoto zboží jsou výlučně nebo převážně dány zvláštním zeměpisným prostředím s jeho charakteristickými přírodními a lidskými faktory a jestliže výroba, zpracování a příprava takového zboží probíhá ve vymezeném území; za označení původu pro zemědělské výrobky nebo potraviny jsou pokládána i tradiční zeměpisná nebo nezeměpisná označení pro zboží pocházející z vymezeného území, splňuje-li takové zboží ostatní podmínky podle tohoto ustanovení,
- **zeměpisným označením** se rozumí název území používaný k označení zboží pocházejícího z tohoto území, jestliže toto zboží má určitou kvalitu, pověst nebo jiné vlastnosti, které lze přičíst tomuto zeměpisnému původu, a jestliže výroba nebo zpracování nebo příprava takového zboží probíhá ve vymezeném území;
- **označení původu a zeměpisné označení** se zapisuje do rejstříku označení původu a zeměpisných označení, který vede Úřad průmyslového vlastnictví,
- **ochrana označení původu** vzniká dnem zápisu do rejstříku,
- **doba ochrany není časově omezena,**
- na zapsané označení původu **nelze** poskytnout licenci.

4.11. Postup celních úřadů v rámci dozoru nad ochrannou spotřebitele na vnitřním trhu v oblasti ochrany práv duševního vlastnictví

4.11.1. § 23b odst. 1 zákona č. 634/1992 Sb.

Celní úřady jsou podle § 23 odst. 6 zákona č. 634/1992 Sb. při kontrole oprávněny:

písmeno a)

kontrolovat právnické a fyzické osoby, které **vyrábějí, skladují, distribuují, dovážejí, vyvážejí, nakupují, prodávají nebo dodávají** výrobky a zboží na vnitřní trh nebo vyvíjejí jinou podobnou činnost na vnitřním trhu, společně s Českou obchodní inspekcí **nebo samostatně**, v případech **důvodného podezření**, že výrobky nebo zboží porušují některá

práva duševního vlastnictví (viz ustanovení § 2 odst. 1 písmeno r) bod 1 až 4 zákona č. 634/1992 Sb.),

Komentář: Oprávnění celních úřadů ke kontrole vyplývá přímo z výše uvedeného ustanovení, přičemž není nutné dovozovat oprávnění ke kontrole z jiných právních předpisů (např. zákona č. 13/1993 Sb., celní zákon, ve znění pozdějších předpisů). Cílem kontroly celních úřadů v rámci dozoru nad ochranou spotřebitele na vnitřním trhu je zjistit, zda v rámci výroby, skladování, nákupu, prodeje, dodávky apod. nedochází k porušování práv duševního vlastnictví.

Pojmy „dovoz“ a „vývoz“ se vztahují ke kontrolám zaměřeným při umístování a pořizování zboží v členských státech Evropského společenství, je - li zboží dopravováno přes státní hranice České republiky. Zjistí-li celní úřad zboží, které podléhá dohledu celních orgánů (viz právní situace uvedené v Článku 1 NR 1383/2003, ustanovení § 1 odst. 1 zákona 191/1999) a zboží je podezřelé z porušení práv duševního vlastnictví, celní úřady za zákonem stanovených dalších podmínek zadržují zboží v souladu s NR 1383/2003 a zákonem 191/1999, nikoliv dle zákona č. 634/1992 Sb. Jinými slovy řečeno, celní úřady postupují dle zákona č. 634/1992 Sb. v případech, kdy zboží podezřelé z porušení práv duševního vlastnictví nepodléhá celnímu dohledu celních orgánů a jde- li o zboží Společenství.

Kontrola, ať již bude pozitivní nebo negativní (tzn. ať již bude zjištěn prodej, ... či nikoli zboží nebo výrobků porušující některá práva duševního vlastnictví), doporučuje se aby celní úřad dokumentoval provedou kontrolu formou kontrolního protokolu.

Kontrolní protokol slouží zejména jako podklad pro vydání úředního záznamu o zajištění zboží nebo výrobků, přičemž protokol bude uveden i v úředním záznamu o zajištění zboží nebo výrobků. V případě, že se provedenou kontrolou neprokáže prodej, ... výrobků nebo zboží, které porušuje některá práva duševního vlastnictví (nebude vydán úřední záznam o zajištění), kontrolní protokol může sloužit k případnému dalšímu řízení (např. k vyřízení stížnosti podané kontrolovanou osobou na postup celního úřadu apod.).

V rámci prováděné kontroly je nezbytné, aby celní úřad disponoval informacemi, ze kterých lze formálně právně dovodit, že kontrolované zboží je „důvodně podezřelé z porušení práv duševního vlastnictví“.

V případech, kdy chybí ochota ze strany majitelů práv spolupracovat s celními úřady jakožto dozorovými orgány, podílet se na kontrolách, vydávat odborná vyjádření, předávat informace k identifikaci zboží apod., doporučuje se omezit kontrolní akce alespoň do té doby, než spolupráce s majiteli práv apod. dozná pozitivních změn.

Je nutné si uvědomit, že pokud nebude prokázáno – rozhodnuto, že zboží je padělkem nebo nedovolenou napodobeninou z důvodu nedostatku nebo absence informací k identifikaci zboží nebo výrobků, zboží nebo výrobky je celní úřad povinen vydat kontrolované osobě, přičemž náklady na zajištění, přepravu a skladování jdou k tíži celního úřadu.

písmeno b)

vstupovat při výkonu kontroly

1. do provozoven nebo skladových prostor (§ 8 odst. 6), o kterých mají důvodné podezření, že se v nich **nabízejí, skladují nebo prodávají** výrobky nebo zboží porušující některá práva duševního vlastnictví (§ 8 odst. 2); za škodu přitom způsobenou odpovídá stát; této odpovědnosti se nemůže zprostit,

2. do objektů **výrobce, dovozce nebo distributora** a vyžadovat předložení příslušné dokumentace a poskytnutí pravdivých informací. Výrobce, dovozce nebo distributor může být celníkem vyzván, aby mu zajistil a předložil odborná vyjádření odborně způsobilé osoby (např. viz ustanovení § 11a zákona č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky, v platném znění) k předmětu dozoru nebo si celník může odborně způsobilou osobu k dozoru za úhradu přizvat. Cena za výkony odborně způsobilé osoby se sjednává podle zvláštního předpisu (viz zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, v platném znění).

Komentář:

Celní úřad je oprávněn vyžadovat od výrobce, dovozce nebo distributora příslušnou dokumentaci. Pojem „dokumentace“: např. se bude jednat o předložení osvědčení, licence či jiného dokladu, které bude osvědčovat práva k užívání práva duševního vlastnictví, např. ochranné známky, autorského díla apod. nebo bude osvědčovat převod, přechod vlastnických práv, užití práva apod. – viz např. § 15 zákona č. 634/1992 Sb. – změna vlastníka, § 18 zákona č. 634/1992 Sb. – licence.

Výrobce, dovozce nebo distributor je povinen na výzvu celníka zajistit a předložit odborné vyjádření odborně způsobilé osoby k předmětu dozoru. V praxi se bude zejména jednat o tyto odborně způsobilé osoby – majitel práva, osoby zmocněné majitelem práva, členové profesních sdružení, znalci, akreditované a autorizované osoby.

Členy profesních sdružení jsou např. Ochranný svaz autorský – OSA, Integram – nezávislá společnost výkonných umělců a výrobců zvukových a zvukově obrazových záznamů, Divadelní a literární agentura – DILIA, Česká protipirátská unie – ČPU, Mezinárodní federace výrobců fonografického průmyslu – IFPI.

Pro praxi je nutné si uvědomit, že celní úřady jsou oprávněny v kontextu ustanovení § 23b odst. 1 písmena a) zákona č. 634/1992 Sb. kontrolovat zboží, u kterého již existuje „důvodné podezření“, že porušuje právo duševního vlastnictví. Toto ustanovení tedy předpokládá, že celní úřad ještě před vlastní kontrolou disponuje podklady, informacemi apod., které konkrétní zboží porušuje, resp. důvodně může porušovat práva duševního vlastnictví.

písmeno c)

ověřovat totožnost fyzických osob, jsou-li kontrolovanými osobami, a též totožnost fyzických osob, které při kontrole zastupují kontrolované osoby, a oprávnění těchto osob k zastupování,

písmeno d)

požadovat od kontrolovaných osob potřebné doklady, údaje a písemná nebo ústní vysvětlení,

Komentář: *Celní úřad je oprávněn prověřovat totožnost fyzických osob pouze v případě, že se jedná o kontrolované osoby nebo osoby, které zastupují kontrolované osoby. Cílem tohoto oprávnění celního úřadu je identifikovat a ustanovit osobu, která zboží nebo výrobky důvodně podezřelé z porušení práv duševního vlastnictví prodává, vystavuje, skladuje apod. Identifikace osoby a její ustanovení je rozhodné pro další postup celního úřadu před případným zahájením správního řízení, které se zahajuje zajištěním zboží.*

Dalším oprávněním celního úřadu je požadovat od kontrolovaných osob potřebné doklady ke kontrolovanému zboží nebo výrobkům. Zpravidla se bude jednat o doložení nabývacích dokladů ke zboží nebo výrobkům, kterými jsou zejména faktury, dodací listy, převodky, výdejky apod.

V rámci kontroly mohou vzniknout dvě situace:

- *bud' kontrolovaná osoba předloží doklady ke kontrolovanému zboží nebo výrobkům a sdělí požadované údaje celnímu úřadu. Za této situace celní úřad zaznamená skutečnosti přímo do kontrolního protokolu nebo*
- *kontrolovaná osoba v okamžiku kontroly nedisponuje potřebnými doklady ke kontrolovanému zboží nebo výrobkům a není schopna na místě poskytnout potřebné údaje. Za této situace a vyžaduje-li to povaha zjištění, vyzve písemně celní úřad dle tohoto ustanovení kontrolovanou osobu k doložení potřebných dokladů a sdělení potřebných údajů.*

Oprávnění celního úřadu k vyžádání písemných nebo ústních vysvětlení vyplývá přímo z tohoto ustanovení.

V rámci prováděné kontroly je účelné, aby se kontrolovaná osoba ke zjištění ústně vyjádřila nebo na místě podala vysvětlení ke zjištění písemně – vysvětlení se zaznamená do kontrolního protokolu. Nevyžaduje-li to povaha zjištění nebo kontrolovaná osoba odmítá ke zjištění podat vysvětlení, zaznamená tuto skutečnost celní úřad do kontrolního protokolu. Vyžaduje-li to povaha zjištění, celní úřad může vyzvat kontrolovanou osobu k podání vysvětlení. Výzva k podání vysvětlení, záznam o podání vysvětlení – viz Hlava III Zvláštní ustanovení o postupu před zahájením řízení § 137 správního řádu.

písmeno e)

odebírat za náhradu od kontrolovaných osob potřebné vzorky výrobků nebo zboží k posouzení, zda nejde o výrobek nebo zboží porušující některá práva duševního vlastnictví ke klamání spotřebitele. Za odebrané vzorky výrobků nebo zboží se kontrolované osobě poskytne náhrada ve výši ceny, za kterou se výrobek nebo zboží v okamžiku odebrání vzorku nabízí. Náhrada se neposkytne, jestliže se jí kontrolovaná osoba vzdá. Nárok na náhradu nevzniká, pokud jde o výrobek nebo zboží, o kterém bude pravomocně rozhodnuto, že jde o zboží porušující některá práva duševního vlastnictví.

Komentář: *V praxi lze předpokládat, že toto oprávnění celních úřadů bude využíváno ve výjimečných případech, protože předmětem kontroly bude vždy s odkazem na ustanovení § 23b odst. 1 písmena a) zákona č. 634/1992 Sb. zboží nebo výrobky, které je důvodně podezřelé z porušení práv duševního vlastnictví, tzn., že celní úřad musí disponovat při kontrole relevantními informacemi, podklady, které umožní identifikaci zboží na místě nebo identifikaci zboží na místě zabezpečí odborně způsobilá osoba (majitel práva, zboží znalec apod.).*

4.11.2. § 23b odst. 2 zákona č. 634/1992 Sb.

Při plnění úkolů podle tohoto zákona se celníci prokazují pověřením celního úřadu a služebním průkazem celníka bez vyzvání.

4.11.3. § 23b odst. 3 zákona č. 634/1992 Sb.

Celníci jsou povinni zachovávat mlčenlivost o skutečnostech tvořících předmět obchodního tajemství (viz § 17 a následující zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, v platném znění), o nichž se dozvěděli při plnění kontrolních úkolů nebo při plnění povinností souvisejících s ním s výjimkou podání potřebných informací pro účely a v rámci trestního řízení.

Komentář: *Tímto ustanovením není dotčena povinnost mlčenlivosti celníka a správce daně dle ustanovení § 29a zákona č. 13/1993 Sb., celní zákon, ve znění pozdějších předpisů a ustanovení § 24 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů.*

Obchodní tajemství tvoří: *„Veškeré skutečnosti obchodní, výrobní či technické povahy související s podnikem, které mají skutečnou nebo alespoň potencionální materiální či nemateriální hodnotu, nejsou v příslušných obchodních kruzích běžně dostupné, mají být podle vůle podnikatele utajeny a podnikatel odpovídajícím způsobem jejich utajení zajišťuje“.*

4.11.4. § 23b odst. 4 zákona č. 634/1992 Sb.

Celní úřad informuje toho, kdo podal podnět, o zjištěném klamání spotřebitele podle § 8 odst. 2 nebo o zjištěných nedostatcích a jejich příčinách.

Komentář: *Celní úřad provádí kontroly dle zákona č. 634/1992 Sb. z vlastního podnětu (postup z moci úřední) nebo na základě podnětu učiněného majitelem práva nebo jiné osoby, která prokáže právní zájem ve věci (jinou osobou, která prokáže právní zájem ve věci může být taková osoba, která je tvrzeným klamáním dotčena na svých právech a musí právní zájem ve věci doložit).*

Vykonává-li celní úřad kontrolu na podnět, informuje toho, kdo podal podnět až po ukončení kontroly, tzn. v okamžiku, kdy bylo celním úřadem zjištěno klamání spotřebitele, nejpozději však do 30 dnů ode dne, kdy podnět obdržel – viz ustanovení § 42 správního řádu.

4.11.5. § 23b odst. 6 zákona č. 634/1992 Sb.

Celní úřad je oprávněn přizvat k účasti na kontrole osoby odborně způsobilé podle zvláštních právních předpisů, je-li to odůvodněno povahou kontrolní činnosti. Tyto osoby mají práva a povinnosti celníků v rozsahu pověření daného jim celním úřadem. Odborně způsobilé osoby nemohou být pověřeny ukládat opatření a sankce podle tohoto nebo jiných zákonů.

Komentář: *V praxi se bude zejména jednat o přizvání majitelů práv nebo zmocněných osob majitelem práva či jiných oprávněných osob oprávněných k posuzování zboží nebo výrobků nebo jiné osoby, které disponují příslušným oprávněním – zmocněním.*

Celní úřad přizve odborně způsobilou osobu na kontrole formou pověření. Celní úřad bude vyžadovat po odborně způsobilé osobě předložení zmocnění k posuzování zboží, tj. vydávání odborných vyjádření.

4.11.6. § 23b odst. 7 zákona č. 634/1992 Sb.

Kontrolované osoby jsou povinny umožnit celníkům a odborně způsobilým osobám přizvaným k účasti na kontrole plnit jejich úkoly související s výkonem kontroly.

Komentář: *V případě, že kontrolované osoby neumožní celníkům nebo odborně způsobilým osobám plnit jejich úkoly související s výkonem kontroly, např. se může jednat o bezdůvodné odepření podání vysvětlení dle ustanovení § 137 správního řádu, může správní orgán - celní úřad uložit pořádkovou pokutu až do výše 5000 Kč.*

Podání vysvětlení dle ustanovení § 137 správního řádu je úkonem před zahájením správního řízení. Za bezdůvodné odepření lze považovat nejen odepření vysvětlení bez udání důvodů, ale i odepření vysvětlení s uvedením důvodů, který odepření vysvětlení neodůvodňuje. Při projednávání předmětného správního pořádkového deliktu se postupuje shodně jako v případě odepření svědecké výpovědi (srov. poznámky k ustanovení § 62 správního řádu).

K podání vysvětlení je správní úřad oprávněn si konkrétní osobu předvolat a v případě neúspěšného předvolání i předvést za stejných podmínek, jako je předvoláván svědek (srov. poznámky k § 59 a § 60 správního řádu).

*O podání vysvětlení sepíše správní orgán **záznam**, nikoliv protokol.*

4.11.7. § 23c odst. 1 zákona č. 634/1992 Sb.

Celník je povinen při prokázaném zjištění **nabídky, prodeje, skladování, distribuce, popřípadě dovozu nebo vývozu výrobků nebo zboží nebo dodávání výrobků a zboží na vnitřní trh nebo vyvíjení jiné podobné činnosti na vnitřním trhu** - viz § 7b a § 8 odst. 2 uložit zajištění těchto výrobků nebo zboží. Celník ústně oznámí opatření o zajištění výrobků nebo zboží kontrolované osobě nebo osobě zúčastněné při kontrole a neprodleně vyhotoví úřední záznam, ve kterém bude uveden i důvod zajištění, popis zajištěných výrobků nebo zboží a jejich množství.

***Komentář:** Zajištění výrobků nebo zboží, které porušuje některá práva duševního vlastnictví (viz § 8 odst. 2 zákona č. 634/1992 Sb.), se provádí formou úředního záznamu o zajištění dle zákona č. 634/1992 Sb..*

Celník předá kopii úředního záznamu kontrolované osobě.

4.11.8. § 23c odst. 2 zákona č. 634/1992 Sb.

Celní úřad je oprávněn uskladnit zajištěné výrobky nebo zboží uvedené v § 7b a § 8 odst. 2 mimo dosah kontrolované osoby. Kontrolovaná osoba je povinna zajištěné výrobky nebo zboží celníkovi vydat. Odmítá-li vydání, budou tyto výrobky nebo zboží kontrolované osobě odňaty. O vydání nebo odnětí sepíše celník úřední záznam. Náklady na zajištění, přepravu a skladování hradí kontrolovaná osoba. Kontrolovaná osoba není povinna uhradit tyto náklady, jestliže se prokáže, že nejde o výrobky nebo zboží uvedené v § 7b nebo v § 8 odst. 2.

***Komentář:** Zboží, které bylo úředním záznamem zajištěno, se doporučuje uskladňovat mimo dosah kontrolované osoby, a to z důvodu, aby bylo minimalizováno riziko zcizení zboží nebo výrobků nebo aby nedošlo k jiné neoprávněné manipulaci. Ve výjimečných případech je možné ponechat zajištěné zboží u kontrolované osoby.*

O nákladech spojených se zajištěním zboží, přepravou a skladováním zboží, rozhodne celní úřad zpravidla samostatným správním rozhodnutím – srov. viz § 23c odst. 8 zákona č. 634/1992 Sb..

4.11.9. § 23c odst. 3 zákona č. 634/1992 Sb.

Proti uloženému opatření o zajištění výrobků nebo zboží podle odstavce 1 může kontrolovaná osoba podat do 3 pracovních dnů ode dne seznámení s uloženým opatřením písemné námitky řediteli celního úřadu. Námitky nemají odkladný účinek. Ředitel celního úřadu rozhodne o námitkách bez zbytečných průtahů. Jeho rozhodnutí je konečné. Písemné rozhodnutí o námitkách se doručí kontrolované osobě.

Komentář: *Proti uloženému opatření o zajištění výrobků nebo zboží může výlučně kontrolovaná osoba (žádná jiná osoba k podání námitek není věcně příslušná) podat námitky, ne odvolání ve smyslu správního řádu, protože úřední záznam o zajištění zboží nebo výrobků není v právním slova smyslu správním rozhodnutím, ale jedná se o opatření předběžné povahy, vydané celním úřadem z titulu tohoto zákona.*

Kontrolovaná osoba může uplatnit námitky pouze v zákonem stanovené lhůtě, tj. do 3 pracovních dnů. Uplatní-li kontrolovaná osoba námitky po uplynutí lhůty 3 pracovních dnů, celní úřad přezkoumá, zda byla kontrolovaná osoba řádně poučena o jeho právu podat námitky do opatření o zajištění výrobků nebo zboží. Zjistí-li celní úřad, že kontrolovaná osoba nebyla řádně poučena o právu uplatnit námitky v zákonem stanovené lhůtě, k námitkám podaným po uplynutí lhůty přihlédně a o námitkách rozhodne.

Zjistí-li celní úřad, že kontrolovaná osoba byla řádně poučena o právu uplatnit v zákonem stanovené lhůtě námitky, celní úřad k námitkám podaným po lhůtě stanovené zákonem nepřihlédně. V tomto případě ředitel celního úřadu nevydává rozhodnutí, ale kontrolované osobě písemně sdělí, že k námitkám nebylo celním úřadem přihlédnuto z důvodu prekluze lhůty apod.

O námitkách rozhoduje celní úřad, resp. ředitel celního úřadu. O námitkách ředitel celního úřadu rozhodne bez zbytečných průtahů, nejpozději však do 30 dnů (viz ustanovení § 71 správního řádu). Rozhodnutí o námitkách má náležitosti rozhodnutí dle správního řádu (viz § 68 a § 69 správního řádu). V poučení o odvolání ředitel celního úřadu uvede, že „jeho rozhodnutí je konečné“, tzn., že kontrolovaná osoba nemá právo podat odvolání do rozhodnutí o námitkách (poznámka: případné odvolání kontrolovaná osoba bude moci uplatnit až do meritorního rozhodnutí ve věci, tj. rozhodnutí o propadnutí, zabrání, uložení pokuty – viz § 23c odst. 5 zákona č. 634/1992 Sb.).

Důležité upozornění: *Do okamžiku vydání rozhodnutí o námitkách postupuje celní úřad po procesní stránce dle zákona č. 634/1992 Sb.. Správní řízení je postup správního orgánu, jehož účelem je vydání rozhodnutí ve věci (viz § 9 správní řád), což je v tomto případě vydání rozhodnutí o propadnutí, zabrání, uložení pokuty – viz § 23c odst. 5 zákona č. 634/1992 Sb..*

S odkazem na výše uvedené celní úřad v okamžiku, kdy vydal rozhodnutí o námitkách, které je podkladem pro vydání rozhodnutí ve věci, zahájí správní řízení dle § 46 odst. 1 správního řádu (zahájení řízení z moci úřední – viz navazující ustanovení § 47 a následující správního řádu).

Místní příslušnost celního úřadu k zahájení správního řízení: Ustanovení § 11 odst. 1 správního řádu upravuje místní příslušnost správního orgánu. Z tohoto ustanovení lze dovodit, že místně příslušným celním úřadem – správním orgánem by měl být celní úřad příslušný místu podnikání, místu trvalého pobytu nebo pobytu cizince na území ČR atd.

Výklad (výňatek) z komentáře k ustanovení § 11 odst. 2 správního řádu:

*„Tam, kde předmět činnosti či hraniční ukazatel kritéria místní příslušnosti zakládá místní příslušnost více správních úřadů a nedojde-li mezi nimi k dohodě, **provede řízení ten, který jej jako první zahájil** (poznámka: viz záznam o zajištění zboží nebo výrobků důvodně podezřelého z porušení práv duševního vlastnictví). Je na dohodě správních úřadů, kdo řízení povede a tato dohoda má před jinými hraničními ukazateli přednost. Dohoda musí být prokazatelná a přezkoumatelná, nemusí však být písemná (poznámka: v praxi je možná, i když hůře prokazatelná je telefonická dohoda správních úřadů, která se formou záznamu vyznačí ve spise). Ve všech případech však dohoda správních úřadů musí být spisově doložitelná a přezkoumatelná. Pro vlastní dohodu zákon nestanoví žádná omezení s výjimkou **obecně deklarovaných zásad rychlosti a hospodárnosti řízení. Samotní účastníci řízení nemohou dohodu správních úřadů o místní příslušnosti k dalšímu řízení jakkoliv ovlivnit, mohou však dát návrh na postoupení věci jinému věcně příslušnému správnímu úřadu, pokud jim nebude určena místní příslušnost vyhovovat.** Správní úřad v dané souvislosti pak nemá povinnost před vlastní dohodou s jiným místně příslušným správním úřadem další postup projednat s účastníky řízení a není ani povinen jim projednávání věci oznámit. Oznámí jim až případné postoupení věci jinému místně příslušnému správnímu úřadu.*

Tam, kde se místně příslušné správní úřady nedohodnou, kdo řízení povede, nebo tam, kde nelze místní příslušnost určit, rozhodne o ní společně nadřízený správní úřad rozhodnutím.

4.11.10. § 23c odst. 4 zákona č. 634/1992 Sb.

Zajištění výrobků nebo zboží podle odstavce 1 trvá do doby, **než bude pravomocně rozhodnuto o jejich propadnutí nebo zabrání, případně do doby, kdy bude prokázáno, že se nejedná o výrobky nebo zboží porušující některá práva duševního vlastnictví.** Zrušení opatření o zajištění výrobků nebo zboží, o kterých se prokáže, že neporušují některá práva duševního vlastnictví, provede písemně ředitel celního úřadu. Rozhodnutí se doručí kontrolované osobě. Pokud bylo zrušeno opatření o zajištění, musí být kontrolované osobě zajištěné výrobky nebo zboží bez zbytečných průtahů vráceno v neporušeném stavu, s

výjimkou výrobků nebo zboží použitých pro posouzení. O vrácení sepíše celník písemný záznam.

Komentář: Z důvodu, aby nedocházelo k pochybnostem ohledně doby trvání zajištění zboží nebo výrobků, zákona č. 634/1992 Sb. jednoznačně upravil tuto oblast tak, že zboží nebo výrobky budou zajištěny do doby, než bude **pravomocně rozhodnuto** o jejich propadnutí nebo zabrání – viz nakládání se zbožím nebo výrobky § 23c odst. 6 a násl. ZÁKONA Č. 634/1992 SB. nebo do doby, kdy bude prokázáno, že se **nejedná o výrobky nebo zboží porušující některá práva duševního vlastnictví** – viz § 23c odst. 4, věta druhá, zákona č. 634/1992 Sb. (zrušení opatření o zajištění zboží nebo výrobků).

Bude – li v rámci správního řízení prokázáno (zejména srovnej odkaz na ustanovení viz § 49 - ústní jednání, § 50 – podklady pro vydání rozhodnutí, § 51 – dokazování, § 53 – důkaz listinou, § 55 – důkaz svědeckou výpovědí a další správního řádu), že zboží **neporušuje** práva duševního vlastnictví, zruší ředitel celního úřadu opatření o zajištění zboží nebo výrobků rozhodnutím, které se doručí pouze kontrolované osobě. Rozhodnutí o zrušení opatření bude mít náležitosti dle správního řádu (viz § 67, § 68, § 83 – odvolání správního řádu).

Bude – li rozhodnutím zrušeno opatření o zajištění, zboží nebo výrobky se bez zbytečných průtahů, tj. v co možná nejkratším termínu vrátí kontrolované osobě v neporušeném stavu na základě protokolu. Předávací protokol podepíše minimálně dva celníci a kontrolovaná osoba. V protokolu se mimo jiné uvede, že zboží nebo výrobky se vydávají v neporušeném stavu, kontrolovaná osoba byla v okamžiku předání seznámena se stavem předávané věci a bez výhrad jej přebírá.

4.11.11. § 23c odst. 5 zákona č. 634/1992 Sb.

Ředitel celního úřadu **uloží rozhodnutím kromě pokuty i propadnutí nebo zabrání výrobků nebo zboží** uvedeného v § 7b nebo § 8 odst. 2. Vlastníkem propadlých nebo zabraných výrobků nebo zboží se stává stát (viz zákon č. 219/2000 Sb., o majetku státu České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, v platném znění).

Komentář: Rozhodnutí o propadnutí nebo zabrání zboží - výrobků, uložení pokuty je rozhodnutím ve věci. Náležitosti rozhodnutí – viz § 67, § 68, § 83 – odvolání správního řádu.

Informace určena pro odvolací orgán (celní ředitelství): Odvolací orgán v rozhodnutí, kterým se zamítá odvolání proti rozhodnutí podle zákona č. 634/1992 Sb., uvede v poučení rovněž lhůtu, ve které je možno podat soudu žalobu o přezkoumání tohoto rozhodnutí – viz ustanovení § 247 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.

Citace ze zákona: „Žaloba musí být podána ve lhůtě **dvou měsíců** od doručení rozhodnutí správního orgánu. Zmeškání této lhůty nelze prominout. Žaloba je nepřijatelná, jestliže

žalobce nevyužil v řízení před správním orgánem řádné opravné prostředky nebo jestliže jím uplatněné řádné opravné prostředky nebyly správním orgánem pro opožděnost projednány“.

Rozhodnutím zároveň ředitel celního úřadu uloží povinnost kontrolované osobě uhradit náklady řízení dle správního řádu a náklady, které vznikly podle ustanovení § 23c odstavců 2 a 7 zákona č. 634/1992 Sb.. Nebude – li mít celní úřad v době vydání tohoto rozhodnutí k dispozici – vyčísleny – všechny náklady, které vznikly podle ustanovení § 23c odstavců 2 a 7 zákona č. 634/1992 Sb., uloží povinnost úhrady nákladů kontrolované osobě novým rozhodnutím.

Celní úřad, který vydal rozhodnutí o propadnutí, zabrání, uložení pokuty, zašle kopii pravomocného a vykonatelného rozhodnutí na vědomí celnímu úřadu, v jehož obvodu kontrolovaná osoba trvale bydlí, pobývá, má místo podnikání apod. – viz ustanovení § 11 správního řádu.

4.11.12. § 23c odst. 6 zákona č. 634/1992 Sb.

Ředitel celního úřadu určí, že zabrané nebo propadlé výrobky nebo zboží budou zničeny, anebo jsou-li využitelné pro humanitární účely, může ředitel celního úřadu určit, že budou poskytnuty k těmto účelům, a to bezplatně. Humanitárními účely se rozumí činnosti prováděné s cílem zajistit základní potřeby obyvatelstva, které se ocitlo v tíživé životní situaci nebo bylo postiženo mimořádnou událostí, kdy je opodstatněno využití mimořádných materiálních zdrojů.

4.11.13. § 23c odst. 7 zákona č. 634/1992 Sb.

Je-li rozhodnutí podle odstavce 5 pravomocné a určil-li ředitel celního úřadu, že zabrané nebo propadlé výrobky nebo zboží budou zničeny, zničení se provede úředně pod dohledem tříčlenné komise jmenované ředitelem celního úřadu. O zničení sepíše komise protokol, který podepíší všichni tři členové komise. Zničení se provede na náklad kontrolované osoby, která tyto výrobky nebo zboží nabízela, prodávala nebo skladovala.

Komentář: *Likvidace zboží nebo výrobků nebo využití zboží nebo výrobků pro humanitární účely může být realizována až v okamžiku, kdy o zboží nebo výrobcích bude pravomocně rozhodnuto tzn., kdy zboží nebo výrobky bude ve vlastnictví státu.*

Zboží nebo výrobky, které nebude vhodné k využití pro humanitární účely (další postup viz níže), bude zničeno. Fyzická likvidace zboží nebo výrobků musí být provedena tak, aby nedošlo k ohrožení životního prostředí (ekologické skládky, spalovny apod.).

O zničení zboží nebo výrobků komise vyhotoví protokol, ve kterém bude mimo jiné uvedeno: místo likvidace, datum likvidace, druh likvidace (spálení, rozdrčení, rozstříhání apod.), přesný popis likvidovaného zboží nebo výrobků včetně uvedení počtu ks. Protokol o zničení podepíší všichni tři členové komise, popř. kontrolovaná osoba, byla – li fyzicky přítomna likvidaci.

*Zničení zboží se provede **vždy** na náklady kontrolované osoby, přičemž se doporučuje – bude – li to reálné, aby likvidaci zboží nebo výrobků na místě uhradila kontrolovaná osoba. Nebude – li kontrolovaná osoba přítomna fyzické likvidace zboží, náklady uhradí celní úřad, přičemž kontrolované osobě náklady za likvidaci zboží nebo výrobků předepíše celní úřad rozhodnutím dále - viz § 23c odst. 8 zákona č. 634/1992 Sb..*

*Před zničením zboží nebo výrobků odebere celní úřad vzorky (doporučuje se odebrat minimálně 1 ks od každého sortimentu), které celní úřad uchová **2 měsíce**, aby mohly sloužit jako důkaz přípustný v případném soudním sporu – viz ustanovení § 247 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.*

*Náklady za likvidaci zboží nebo výrobků, mohou být předepsány výhradně kontrolované osobě, která zboží nebo výrobky **nabízela, prodávala, nebo skladovala**.*

4.11.14. § 23 odst. 8 zákona č. 634/1992 Sb.

Celní úřad uloží povinnost uhradit náklady podle odstavců 2 a 7 rozhodnutím s lhůtou splatnosti do 30 dnů ode dne oznámení rozhodnutí. Nejsou-li tyto náklady ve lhůtě splatnosti zaplacený, celní úřad postupuje při jejich vymáhání podle zvláštních právních předpisů (viz zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, v platném znění).

Komentář: *Rozhodnutím ve správním řízení se ukládá povinnost kontrolované osobě uhradit náklady za **skladování zboží** (kontrolovaná osoba není povinna hradit náklady v případě, že se nejedná o zboží porušující práva duševního) **a likvidaci zboží**. Neuhradí – li kontrolovaná osoba ve lhůtě splatnosti do 30 dnů ode dne oznámení rozhodnutí výše uvedené náklady, postupuje celní úřad při jejich vymáhání s odkazem na ustanovení § 59, § 73 a § 73a zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů. **Dále viz komentář uvedený výše.***

4.11.15. § 23c odst. 9 zákona č. 634/1992 Sb.

Výrobky nebo zboží propadlé nebo zabrané na základě rozhodnutí, které nabylo právní moci,

mohou být poskytnuty k humanitárním účelům za podmínek stanovených tímto zákonem pouze přejímajícím organizacím, jimiž mohou být

písmeno a)

organizační složky a příspěvkové organizace státu nebo územních samosprávných celků, zřízené za účelem poskytování sociální péče nebo působících v oblasti zdravotnictví nebo školství, nebo

písmeno b)

jiné právnické osoby (například zákon č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů (zákon o nadacích a nadačních fondech), ve znění zákona č. 210/2002 Sb. a zákona č. 257/2004 Sb., zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů (zákon o církvích a náboženských společnostech), ve znění nálezu Ústavního soudu č. 4/2003 Sb., zákona č. 562/2004 Sb. a zákona č. 495/2005 Sb., zákon č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o azylu), ve znění pozdějších předpisů,

pokud splňují následující podmínky:

1. nebyly zřízeny za účelem podnikání,
2. předmětem jejich činnosti je pouze činnost v oblastech uvedených v písmenu a),
3. poskytují humanitární pomoc nejméně 2 roky a
4. doloží, že nemají daňové nedoplatky nebo nedoplatky na platbách pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, a není-li proti nim vedeno soudní řízení.

4.11.16. § 23c odst. 10 zákona č. 634/1992 Sb.

Pro humanitární účely mohou být poskytnuty výrobky nebo zboží, které je zřejmě zdravotně nezávadné, jsou bezpečné a ze kterých byly přejímající organizací beze zbytku odstraněny a zničeny prvky porušující práva duševního vlastnictví. Každý výrobek nebo zboží musí být neodstranitelnou barvou označen nápisem "humanita" tak, aby nebyla snižována důstojnost fyzických osob, které budou tyto výrobky užívat.

4.11.17. § 23c odst. 11 zákona č. 634/1992 Sb.

O poskytnutí výrobku nebo zboží k humanitárním účelům uzavře GŘC a přejímající organizace písemnou smlouvu, která musí kromě obvyklých podstatných náležitostí obsahovat vždy druh a množství poskytnutých výrobků nebo zboží a dále ustanovení o smluvní pokutě (viz ustanovení § 544 a 545 občanského zákoníku) pro případ porušení závazku o poskytnutí výrobku nebo zboží výhradně pro humanitární účely a konkrétní účel, k jakému je přejímající organizace použije; změnou smlouvy lze tento účel změnit při zachování souladu s tímto zákonem. Výrobky nebo zboží budou poskytovány přejímajícím organizacím podle pořadí došlých žádostí a s přihlédnutím k účelnosti využití nebo naléhavosti potřeb. Odstranění prvků porušujících práva duševního vlastnictví, jejich zničení a příslušné označení podle odstavce 10 provede nebo zajistí na své náklady přejímající organizace. O provedených úpravách a zničení sepíše protokol tříčlenná komise jmenovaná ředitelem celního úřadu, jejímiž členy mohou být majitelé práva duševního vlastnictví nebo jejich zástupci. Protokol podepíší všichni tři členové komise.

Celní úřad je povinen zabezpečit zejména okamžitou likvidaci zboží nebo výrobků v případě, že:

- skladované zboží nebo výrobky vykazují zjevné zdravotní závady (zboží napadené plísní, hlodavci apod.),
- zboží nebo výrobky nejsou vhodné k předání pro humanitární účely, a to z důvodu, že z nich nelze bez poškození funkčnosti výrobků odstranit ochranné známky nebo provést jiné úpravy.

Místně příslušný celní úřad, který vykonává dohled nad odstraňováním markantů (prvků) u zboží nebo výrobků u humanitární společnosti, je povinen zabezpečit, aby veškeré odstraněné markanty (prvky) humanitární společností, byly zlikvidovány tak, aby v žádném případě nedošlo ke zcizení tzn. markanty (prvky) musí být fyzicky zlikvidovány pod přímým dohledem celního úřadu. Způsob likvidace odstraněných markantů (prvků), určuje celní úřad po dohodě s humanitární společností.

O provedených úpravách a zničení sepíše celní úřad (tříčlenná komise) protokol, který podepíší všichni tři celníci a odpovědná osoba za přejímající organizaci.

Celnímu úřadu se doporučuje, aby písemně informoval příslušné majitele práv nebo jejich zástupce v ČR o tom, že se mohou zúčastnit kontroly nad odstraňováním markantů (prvků) ze zboží nebo výrobků (být členem komise) a také o tom, kdy budou fyzicky likvidovány odstraněné markanty (prvky) pod přímým dohledem celního úřadu. V případě, že majitel práva či jeho zástupce neprojeví zájem stát se členem komise, toto vyjádření založí celní úřad do spisu - práva a povinnosti celního orgánu a majitele práva – viz Dohoda o obchodních aspektech práv duševního vlastnictví (Dohoda TRIPS).

4.11.18. § 23 odst. 12 zákona č. 634/1992 Sb.

Přejímající organizace po převzetí výrobku nebo zboží je povinna

písmeno a)

neprodleně odstranit a zničit prvky porušující práva duševního vlastnictví,

písmeno b)

použít výrobky nebo zboží pouze k humanitárním účelům na území České republiky a

písmeno c)

přijmout opatření k zabránění zneužití výrobků nebo zboží a jejich opětovnému uvedení do obchodního styku.

4.11.19. § 23c odst. 13 zákona č. 634/1992 Sb.

Celní úřad kontroluje u přejímající organizace plnění povinností stanovených tímto zákonem a povinností, k nimž se přejímající organizace smluvně zavázala.

Komentář: Celní úřad, v jehož územním obvodu sídlí přejímací organizace, provádí kontrolu plnění povinností stanovených tímto zákonem a povinností, k nimž se na základě podepsané písemné smlouvy zavázala. Celní úřad (vydávající), který zboží fyzicky vydává na základě podepsané smlouvy přejímací organizací a celní úřad (kontrolující), který dohlíží nad plněním povinností stanovených zákona č. 634/1992 Sb. a povinnostmi, k nimž se smluvně přejímací organizace zavázala, spolu úzce spolupracují a činnosti vyplývající z tohoto ustanovení společně koordinují.

Zjistí – li celní úřad, že někdo (fyzická nebo právnická osoba) za účelem prodeje prodává a vyváží výrobky nebo zboží, které byly určeny pro humanitární účely a označeny nápisem humanita dle zákona č. 634/1992 Sb., může celní úřad za porušení této povinnosti uložit pokutu až do výše 50 000 000 Kč (viz § 24 odst. 1 zákona č. 634/1992 Sb.).

4.11.20. § 23 odst. 14 zákona č. 634/1992 Sb.

Přejímající organizace po dobu 3 let od okamžiku poskytnutí výrobků nebo zboží eviduje a archivuje pro účely kontroly, prováděné celním úřadem, doklady o příjmu výrobků nebo zboží a o odstranění a zničení prvků porušujících práva duševního vlastnictví a jak s nimi bylo prokazatelně naloženo. Tímto ustanovením nejsou dotčena ustanovení zvláštních právních předpisů upravující evidenci a archivaci stanovených dokladů (viz např. zákon č. 563/1991

Sb., o účetnictví, v platném znění, zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, v platném znění).

4.12. Dozor celního úřadu dle zákona č. 634/1992 Sb. na základě podnětu majitele práva duševního vlastnictví nebo jiné oprávněné osoby dle ustanovení § 8a odst. 2 zákona č. 634/1992 Sb.

4.12.1. § 8a odst. 2 zákona č. 634/1992 Sb.

Vykonává-li dozorový orgán kontrolu **na podnět** majitele práva duševního vlastnictví **nebo jiné osoby**, která prokázala právní zájem ve věci, jsou tyto osoby povinny **složit přiměřenou jistotu** (dále jen "jistota") za účelem úhrady nákladů dozorového orgánu v případech, kdy kontrolou **nebude prokázána oprávněnost podnětu**. Výši jistoty stanoví vedoucí dozorového orgánu. Základem pro výpočet výše jistoty jsou průměrné náklady na výkon kontrolní činnosti za jednoho kontrolního pracovníka a den podle skutečnosti předcházejícího roku. Jistotu je majitel práva duševního vlastnictví nebo osoba, která prokázala právní zájem ve věci, povinen složit na účet dozorového orgánu do 15 dnů od podání podnětu. Nebude-li jistota ve stanoveném termínu složena, nemá dozorový orgán povinnost podnět prošetřit.

Komentář: *Toto ustanovení upravuje postup celního úřadu výlučně v případech, kdy je dozor celního úřadu vykonáván na podnět **majitele práva nebo jiné osoby** (dále jen „oprávněná osoba“).*

V okamžiku, kdy celní úřad obdrží od oprávněné osoby podnět ke kontrole, neprodleně přezkoumá, zda podnět podala oprávněná osoba, rozsah podnětu – obsah podání (zda kontrolu má provést jeden celní úřad nebo více celních úřadů) apod. V případě, že podnět nepodala oprávněná osoba nebo se jedná o nekonkrétní podnět, vyzve celní úřad podávajícího k doplnění podání a k doložení příslušných informací, podkladů apod. Oprávněná osoba je povinna stanovenou výši jistoty uhradit ve lhůtě do 15 dnů od podání podnětu. Nebude – li stanovená částka jistoty uhrazena v zákonem stanovené lhůtě, oprávněná osoba je informována, že podnět nebude celním úřadem (celními úřady) prošetřen v důsledku neuhrazení výše jistoty ve stanovené lhůtě.

Bude – li oprávněnou osobou stanovená výše jistoty v zákonem stanovené lhůtě uhrazena, celní úřad neprodleně podnět prověří, nejpozději však do 30 dnů ode dne, kdy podnět obdržel, přičemž v této lhůtě zároveň celní úřad (celní úřady) informuje oprávněnou osobu – viz § 23b odst. 5 zákona č. 634/1992 Sb..

Postup při zjištění zboží nebo výrobků, které porušuje práva duševního vlastnictví – viz komentář výše.

4.12.2. § 8a odst. 3 zákona č. 634/1992 Sb.

Prokáže-li se kontrolou oprávněnost podnětu, je dozorový orgán povinen poukázat zpět složenou jistotu do 10 dnů od ukončení kontroly. Nebude-li prokázána oprávněnost podnětu, dozorový orgán zúčtuje skutečně vynaložené náklady na provedenou kontrolu. V případě, že bude částka skutečně vynaložených nákladů dozoru nižší než výše jistoty, je dozorový orgán povinen majiteli práva duševního vlastnictví nebo osobě, která prokázala právní zájem ve věci, poukázat zpět do 10 dnů zjištěný rozdíl. V případě, že skutečně vynaložené náklady budou vyšší než složená jistota, je majitel práva duševního vlastnictví nebo osoba, která prokázala právní zájem ve věci, povinen uhradit rozdíl do výše skutečně vynaložených nákladů do 10 dnů ode dne doručení vyrozumění.

Komentář: V okamžiku, kdy bude prokázána oprávněnost podnětu – ukončena kontrola dozorového orgánu, tj. celního úřadu (bude zajištěno zboží nebo výrobky, které porušuje právo duševního vlastnictví), je poukázána zpět oprávněnému složená jistota do 10 dnů (kalendářních) od ukončení kontroly (prokázání oprávněnosti podnětu). Celní úřad zároveň písemně informuje oprávněnou osobu ve smyslu ustanovení § 23b odst. 5 zákona č. 634/1992 Sb.. Další postup celního úřadu – viz komentář výše.

Nebude – li prokázána oprávněnost podnětu, vyúčtují se skutečně vynaložené náklady na provedenou kontrolu.

V případě, že bude částka skutečně vynaložených nákladů dozoru nižší než výše složené jistoty, zašle se zjištěný rozdíl jistoty na účet oprávněné osoby zpět do 10 dnů (kalendářních dnů).

V případě, že skutečně vynaložené náklady budou vyšší než složená jistota, je majitel práva (oprávněná osoba) povinen na výzvu uhradit – poukázat na účet – rozdíl do výše skutečně vynaložených nákladů, a to do 10 dnů (kalendářních dnů) ode dne doručení vyrozumění – výzvy k úhradě.

4.12.3. § 8a odst. 4 zákona č. 634/1992 Sb.

V případě, kdy majitel práva duševního vlastnictví předá dozorovému orgánu nepravdivou, nepřesnou, neúplnou nebo neplatnou dokumentaci a vznikne-li na základě těchto podkladů rozhodnutím dozorového orgánu kontrolované osobě škoda, odpovídá za tuto škodu majitel práva duševního vlastnictví.

Komentář: Z tohoto ustanovení lze jednoznačně dovodit, že **majitel práva** nese plnou odpovědnost za to, jaké informace, podklady apod. předloží celnímu úřadu. Případná škoda (kontrolované osobě), by však mohla vzniknout již v důsledku vydaného rozhodnutí o zajištění zboží nebo výrobků nebo vydáním rozhodnutí ve věci. Občanskoprávní odpovědnost majitele práva se řídí občanským zákoníkem.

4.13. Realizace zboží pro humanitární účely

Realizace zboží pro humanitární účely je v zásadě shodná, jak je tomu u zákona č. 191/1999 Sb.

4.14. Pokuty

Příslušnost celního úřadu jakožto dozorového orgánu k ukládání pokut dle ustanovení § 24 zákona č. 634/1992 Sb. vyplývá z ustanovení § 24 odst. 1 zákona č. 634/1992 Sb..

Za porušení povinností uvedených v § 7b, § 8 odst. 2, § 8a zákona č. 634/1992 Sb. uloží orgány uvedené v ustanovení v § 23 pokutu až do výše 50 000 000 Kč; při stanovení výše pokuty se přihlíží k povaze protiprávního jednání a k rozsahu jeho následků.

Skutkové podstaty podle zákona č. 634/1992 Sb.:

- a) **§ 7b** – „nabízí za účelem prodeje, prodává a vyvází výrobky nebo zboží, které byly určeny pro humanitární účely a byly označeny nápisem „humanita“. Porušení této právní povinnosti se může dopustit právnická i fyzická osoba, přičemž zavinění se nevyžaduje,
- b) **§ 8a odst. 1** – „ve stanovené lhůtě nepředloží potřebnou dokumentaci, předloží nepravdivou, nepřesnou, neúplnou a neplatnou dokumentaci, neprodleně neoznámí změny, které mohou mít vliv na správnost posouzení výrobků nebo zboží“. Porušení této právní povinnosti se může dopustit právnická i fyzická osoba, přičemž zavinění se nevyžaduje.
- c) **§ 8 odst. 2** – „nabízí za účelem prodeje, prodává výrobky nebo zboží, porušující některá práva duševního vlastnictví, skladuje tyto výrobky a zboží za účelem nabídky nebo prodeje“. Porušení této právní povinnosti se může dopustit právnická i fyzická osoba, přičemž zavinění se nevyžaduje.

4.15. Oprávnění celní správy dle zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, ve znění pozdějších předpisů

4.15.1. Oprávnění celního úřadu dle ustanovení § 42a zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, ve znění pozdějších předpisů

V roce 2006 byla na základě novely autorského zákona posílena oprávnění celní správy při výkonu dohledu a kontroly u zboží, které **nepodléhá** dohledu celních orgánů, tj. u zboží Společenství.

Stručný přehled oprávnění celních úřadů:

- celní úřad je oprávněn zajistit věc, u které má podezření, že její držitel neoprávněně zasahuje do práva autorského,
- celní úřad, který věc zajistil, zašle písemné oznámení o zajištění věci autorovi, kolektivnímu správci, ... ,
- autor, kolektivní správce,.... je povinen ve lhůtě 15 - ti pracovních dnů oznámit celnímu úřadu, že hodlá uplatnit nárok na ochranu práv u soudu,
- rozhodne – li pravomocně soud, že bylo neoprávněně zasaženo do práva autorského, celní úřad předá věc autorovi,
- náklady předepíše celní úřad rozhodnutím.

4.16. Rizikové země produkce padělaného zboží

- **Čína** – textilní zboží, spotřební zboží všeho druhu, hračky, léky, kosmetické přípravky, auto doplňky, náhradní díly;
- **Hongkong** – elektronika, hodinky, léky léčivé přípravky, sportovní oblečení, doplňky oblečení;
- **Izrael** – léky a léčivé přípravky, oblečení;
- **Srí Lanka** – oblečení;
- **Thajsko** – hodinky, léky a léčivé přípravky, oblečení;
- **Turecko** – potraviny, oblečení;
- **Ukrajina** - oblečení;
- **USA** - hodinky, oblečení;
- **Vietnam** – elektronika, hry a hračky, oblečení.

4.17. Rizikové druhy přeprav padělaného zboží

Poštovní přeprava, letecká doprava, kontejnerová přeprava, kamionová a osobní přeprava.

4.18. Výsledky celní správy v oblasti ochrany práv duševního vlastnictví

Pro zvýšení efektivity kontrolní činnosti v oblasti ochrany práv duševního vlastnictví byla zřízena v období 1.11 – 31.12.2006 koordinační skupina v rámci celní správy. Úkolem skupiny bylo centrálně plánovat, koordinovat, zajišťovat a vyhodnocovat výkon činností směřujících k zvýšení aktivity v oblasti ochrany práv duševního vlastnictví na všech úrovních celní správy.

Z důvodu, že statistické údaje o výsledcích celní správy se neustále mění, nejsou a nebudou v tomto materiálu zveřejňovány. Citované informace lze získat na webových stránkách celní správy ČR.²⁴

V období od dubna 2005 do března 2006 probíhala ve spolupráci s Generálním ředitelstvím cel celostátní kontrolní akce daňové správy zaměřená především na problematiku zdanění podnikatelské činnosti daňových subjektů, které se zabývají dovozem a prodejem zboží původem z jihovýchodní Asie.

Východiskem pro výběr konkrétních daňových subjektů ke kontrole se staly údaje poskytnuté Generálním ředitelstvím cel a údaje z databází, kterými disponují jednotlivá finanční ředitelství a finanční úřady za roky 2002, 2003 a 2004. V úvahu při výběru ke kontrole byly vzaty i výsledky místních šetření, v některých případech podněty Policie České republiky a občanů. Zmapovány byly rovněž činnosti osob ekonomicky a personálně propojených s vybranými subjekty.

Ve výše uvedeném období bylo zahájeno a ukončeno 887 kontrol. Na dani z příjmů bylo doměřeno 53.202.232,- Kč a na dani z přidané hodnoty bylo doměřeno 34.564.384,- Kč.

Častým úskalím při daňových kontrolách je přechod od dokazování ke stanovení daně na základě pomůcek, kdy správce daně v souladu se zákonem může daň stanovit na základě pomůcek, které má k dispozici nebo které si obstará bez součinnosti s daňovým subjektem. Institut pomůcek byl při této kontrolní akci využit pouze v 67 případech, přičemž 74 % z nich překvapivě tvořily české daňové subjekty. Kontrolní akce potvrdila známou skutečnost, že

²⁴ www.cs.mfcr.cz, <http://www.cs.mfcr.cz/CmsGrc/Tiskove-centrum/mobilka-2007.htm>

lepší než platit daňové doměrky a penále je podnikat v souladu s příslušnými zákony a poctivě.²⁵

²⁵ Blíže v tiskové zprávě Ministerstva financí z roku 2006.

5. ČINNOSTI PROVÁDĚNÉ ČESKOU OBCHODNÍ INSPEKČÍ

Česká obchodní inspekce (dále jen ČOI) byla ustanovena zákonem č. 64/1986 Sb. jako nástupnická organizace Státní obchodní inspekce. V návaznosti na legislativní změny se ČOI v průběhu uplynulých let stala hlavním dozorovým orgánem pro oblast nepotravinářských výrobků z hlediska technických požadavků na výrobky a bezpečnosti výrobků, dále dozorovým orgánem v oblasti ochrany ekonomických zájmů spotřebitelů a v oblasti chránící ve vymezeném rozsahu i fiskální zájmy státu.

O ČOI bylo pojednáno i v prvním díle metodologie; na tomto místě proto pouze zopakujeme nejdůležitější fakta a nastíníme případné problémy a úskalí stávající spolupráce ČOI s jinými orgány státní správy v oblasti vymáhání práv z duševního vlastnictví.

5.1. Struktura, působnost a pravomoc

Česká obchodní inspekce je orgánem státní správy podřízeným Ministerstvu průmyslu a obchodu. Organizačně je rozčleněna na ústřední inspektorát a jemu podřízených 7 inspektorátů, včetně 7 poboček, se sídly v krajských městech (výjimkou je kraj Vysočina se sídlem inspektorátu ČOI v Táboře). Ústřední inspektorát zajišťuje řídicí a obslužnou činnost a je také odvolacím orgánem. V čele ČOI je ústřední ředitel, kterého řídí Ministerstvo průmyslu a obchodu. V čelech inspektorátů jsou ředitelé, které řídí ústřední ředitel.

ČOI v rámci výkonu svých pravomocí kontroluje právnické a fyzické osoby prodávající nebo dodávající výrobky a zboží na vnitřní trh, poskytující služby nebo vyvíjející jinou podobnou činnost na vnitřním trhu nebo poskytující spotřebitelský úvěr, pokud podle zvláštních právních předpisů nevykonává dozor jiný správní úřad.

5.2. Výkon pravomocí

ČOI, v souladu s právními předpisy upravujícími její kompetence, kontroluje zejména:

- dodržování stanovených podmínek k zabezpečení jakosti;
- zdravotní nezávadnosti;
- bezpečnosti výrobků i služeb;
- poskytování řádných informací o výrobcích a službách.

Dále kontroluje, zda při uvádění stanovených výrobků na trh byly podle zvláštního právního předpisu výrobky řádně opatřeny stanoveným označením, popřípadě zda k nim byl vydán či

přiložen stanovený dokument a zda vlastnosti stanovených výrobků uvedených na trh odpovídají stanoveným technickým požadavkům.

V neposlední řadě ČOI prověřuje, zda prodávající plní vůči spotřebitelům předepsané informační povinnosti u výrobků a služeb, nedochází-li k porušování zásad poctivosti prodeje výrobků a poskytování služeb či zda není spotřebitel klamán uváděním nepravdivých, nedoložených či neúplných údajů o skutečných vlastnostech výrobků nebo služeb či úrovni nákupních podmínek.

Významné je, že za klamání spotřebitele se považuje také nabídka nebo prodej výrobků nebo zboží porušujících některá práva duševního vlastnictví, jakož i skladování těchto výrobků nebo zboží za účelem nabídky nebo prodeje.

5.3. Sankce

Za zjištěné delikty může ČOI ve správním řízení uložit kontrolovanému sankce podle zákona o České obchodní inspekci do výše 1.000.000,- Kč. Dojde-li k opakovanému porušení povinností v průběhu jednoho roku (ode dne poslední kontroly) je možno uložit pokutu až do výše 2.000.000,- Kč.

Podle zákona č. 634/1992 Sb. v platném znění o ochraně spotřebitele může ČOI ve správním řízení uložit kontrolovanému sankce až do výše 50.000.000 Kč.

Za méně závažné porušení zákona o ČOI či zákona o ochraně spotřebitele může inspektor uložit kontrolované osobě na místě blokovou pokutu do 5.000,- Kč.

Sankci do výše 20.000.000 Kč umožňuje ČOI uložit zákon o technických požadavcích na výrobky tomu, kdo:

- a) neoprávněně nebo klamavě užil českou značku shody, certifikát, jiný dokument vydaný autorizovanou osobou v souvislosti s posuzováním shody, nebo kdo je padělal nebo zfalšoval,
- b) uvedl na trh nebo distribuoval stanovené výrobky bez stanoveného označení nebo dokumentu stanoveného nařízením vlády anebo s klamavým nebo neoprávněným označením nebo dokumentem,
- c) nesplnil rozhodnutí o ochranném opatření,
- d) nesplnil opatření uložená k odstranění neoprávněného označení výrobku podle § 18 zákona.

Kromě finančních sankcí jsou uplatňovány zákazy prodeje výrobků, resp. zákazy uvádění výrobků na trh, a to v případě, že tyto neodpovídají požadavkům zvláštních právních předpisů. K posouzení jakosti a bezpečnosti výrobků nebo zboží, nejde-li o vzorky potravin,

pokrmů a tabákových výrobků, nebo k posouzení, zda nedochází ke klamání spotřebitele, jsou odebírány vzorky těchto výrobků.

6. ČINNOSTI PROVÁDĚNÉ STÁTNÍ ZEMĚDĚLSKOU A POTRAVINÁŘSKOU INSPEKČÍ

Státní zemědělská a potravinářská inspekce („SZPI“) byla zřízena zákonem č. 146/2002 Sb., o Státní zemědělské a potravinářské inspekci, v platném znění, jako právní nástupce České zemědělské a potravinářské inspekce. SZPI je správním úřadem podřízeným Ministerstvu zemědělství, jehož hlavním úkolem je kontrola fyzických a právnických osob, které uvádějí do oběhu zemědělské výrobky, řezané květiny a potraviny nebo suroviny k jejich výrobě nebo tabákové výrobky. Člení se na ústřední inspektorát a jemu podřízené inspektoráty, kterých je sedm. Sídlem SZPI je Brno.

Kontrolní činnosti SZPI se v souladu s ust. § 2 zákona o SZPI rozumí zjišťování prováděná inspektorem nebo inspektorátem, při nichž se zjišťuje soulad kontrolovaných výrobků a surovin, technologických zařízení, pracovních postupů a zdravotních a hygienických předpokladů jako podmínek pro správný výrobní postup při výrobě a uvádění do oběhu zemědělských výrobků, potravin nebo surovin anebo tabákových výrobků s požadavky stanovenými zvláštními právními předpisy, o nichž se vystavuje posudek na místě nebo protokol o kontrole nebo na jejichž základě jsou přijata příslušným orgánem inspekce jiná opatření.

Kontrola dodržování práv z duševního vlastnictví pro SZPI vyplývá z ustanovení zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele v platném znění, zákona č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích v platném znění a zákona č. 146/2002 Sb., o SZPI v platném znění. Kontrola dodržování práv duševního vlastnictví je omezena na kontrolu porušování práv k ochranným známkám, zeměpisným označením, označením původu a zaručeným tradičním specialitám. Konkrétní kontrolní pravomoci SZPI jsou podrobně stanoveny v § 3 zákona o SZPI a patří mezi ně i kontrola a posuzování, zda nedochází ke klamání spotřebitelů ve smyslu ust. § 8 zákona na ochranu spotřebitele, podle kterého se za klamání spotřebitele považuje také nabídka nebo prodej výrobků nebo zboží porušujících některá práva duševního vlastnictví, jakož i skladování těchto výrobků nebo zboží za účelem nabídky nebo prodeje, a zda nedochází k porušování práv osob, jimž svědčí ochrana zapsaného označení původu nebo zeměpisného označení výrobků, potravin nebo surovin anebo tabákových výrobků.

Podle ustanovení § 3 odst. 4 písm. h) zákona o SZPI²⁶ inspekce při plnění úkolů podle tohoto zákona a podle zvláštních zákonů spolupracuje s příslušnými správními úřady, orgány územní samosprávy, zahraničními institucemi a s příslušnými orgány Evropské unie, jejíž spolupráce je nezbytná pro výkon kontroly nebo vyplývá z mezinárodních smluv a informuje je neprodleně o závažných skutečnostech, které narušují nebo jsou způsobilé narušit ochranu spotřebitele. Toto ustanovení se vztahuje i na spolupráci s jinými orgány státní správy v oblasti práv duševního vlastnictví, na které se SZPI podílí v rozsahu svých kompetencí, zejména při kontrole potravinářských a tabákových výrobků u nichž dochází k plagiátorství, padělání a jinému porušování práv z duševního vlastnictví. Užší spolupráce s vybranými orgány státní správy (např. ČOI, Celní správa ČR, PČR apod.) probíhá v rámci „Osmidohody“.

²⁶ Spolupráce SZPI s ostatními úřady je zakotvena nejen v zákoně o SZPI, ale vyplývá také z Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 ze dne 27. října 2004 o spolupráci mezi vnitrostátními orgány příslušnými pro vymáhání dodržování zákonů na ochranu zájmů spotřebitele.

7. SYSTÉMOVÉ NEDOSTATKY STÁVAJÍCÍ REPRESÉ

Česká republika opět čelí zařazení na „**Priority Watch list**“. Tento vývoj v oblasti ochrany práv plynoucích duševního vlastnictví v ČR jde proti světovým trendům, neboť dominantní pirátské země (např. Čína) přijímají účinná opatření k zamezení těchto nežádoucích jevů.

Již léta přetrvává kritická až katastrofální situace na úseku ochrany duševního vlastnictví při stánkovém prodeji, resp. v příhraničních tržnicích s Německem a Rakouskem. Oblasti vnitrozemí se organizačně strukturují především na velkosklady, výroby a logistické zázemí.

V oblasti stánkového prodeje na tržistiích a v souvislosti s porušování práv plynoucích z ochrany duševního vlastnictví nelze hovořit o žádných zlepšeních nebo pozitivních posunech. Na tržistiích dochází k flagrantnímu porušování zákonnosti, toto prostředí samo o sobě nabízí značné kriminální výhody:

- velkou koncentraci osob na malém prostoru,
- poskytuje pachatelům anonymitu,
- umožňuje hlídání a provádění účelných kroků k zastírání činnosti před výkonem státní moci.

Provozování tržišť a činnosti s tím spojené mají přes některá pozitivní opatření (celních orgánů) stále zhoršující se tendenci s fatálními dopady na výrobu i obchod s legálním zbožím ve státě. Je nutné současně upozornit na skutečnost, že ve stánkovém prodeji je mimo nositele práv masivně poškozován i stát, který tak přichází o obrovské částky na daních a jiných poplatcích. Sekundárně trátí i na daních z legálního průmyslu a snížení pracovních míst.

Je zcela legitimní konstatovat, že v oblasti stánkového prodeje se státní regulační vliv neuplatňuje prakticky vůbec a mezinárodní závazky ČR na poli ochrany duševního vlastnictví nejsou plněny ani částečně.

Již v roce 1998, při tvorbě a přijímání jednotlivých koncepcí boje s tímto druhem kriminality bylo zcela zřejmé, že složité mechanismy zabavování a likvidace zboží nepovedou k eliminaci tohoto jevu. Z tohoto důvodu došlo k přenosu kompetencí na (případně k rozšíření stávajících) ČOI a Celní správy tak, aby v té době pracovníci hospodářské kriminality PČR na jednotlivých stupních řízení mohli aktivně a soustředěně realizovat nelegální sítě, výroby a prodejny.

K naplnění této strategie nedošlo, o příčinách můžeme pouze spekulovat. Ovšem v této souvislosti je nutné dát za pravdu kritikům, že postihování koncových prodejců, resp. pouhé zabavování zboží porušující práva k duševnímu vlastnictví, nevede k eliminaci tohoto jevu. Axiom ekonomického vyčerpání pirátského a plagiátorského prostředí se tak nekoná.

Selhání Koncepce boje proti kriminalitě v oblasti duševního vlastnictví přijaté Usnesením vlády č. 330 ze dne 14. dubna 1999 spočívá především v rezignaci všech státních orgánů na výkon svých pravomocí v oblasti tohoto druhu kriminality.

Živnostenské úřady pouze evidují a monitorují případná oznámení o porušování zákona. Kontrolní činnost je však pouze teoretická. V praxi je zcela samozřejmé, že stánky na tržnicích nejsou označeny jako provozovny, resp. v souladu se zákonnými požadavky. Prodejci se vyvíjejí při kontrolách tím, že neovládají český jazyk, přičemž jsou i nadále držiteli živnostenského oprávnění, stejně jako ti, kteří jsou opakovaně přichyceni při nelegální činnosti a dokonce potrestáni (pravomocně uznáni vinnými) za spáchání trestného činu.

Obdobná situace je u finančních úřadů. Finanční úřady nemají často ani faktickou možnost zjistit, kdo živnost vlastně provozuje a či daňové povinnosti mají vlastně kontrolovat.

Do systémových nedostatků je nutné také zahrnout nečinnost místních úřadů, které vznik tržnic v rámci jejich teritoria vítají, tento druh podnikání podporují a kriminalitu s tím spojenou nevnímají jako problém, resp. porušování práv z duševního vlastnictví nevnímají jako kriminální činnost. Rozhodující roli v tomto sehrávají daňové zákony, které u daně z příjmu fyzických osob i u podnikatelů posuzují místní příslušnost podle místa bydliště, nikoli podle místa podnikání. Místní úřady tak nemají zájem na řádném odvádění daní, neboť prostředky do obecního rozpočtu plynou z nájemného za obecní pozemky, případně budovy či spotřebované služby.

Systémovým nedostatkem jsou bezesporu projevy neprofesionality pracovníků místní státní správy. Jsou získány poznatky a indicie, že problematika stánkového prodeje a tržišť příčinně souvisí s projevy neškodného přehlížení jevů, uplácení až po korupci. Podnikatelé zapojení do tohoto druhu černé ekonomiky disponují značným kapitálem a tím se stávají místně velmi vlivnými, takže o některých raziích jsou minimálně s předstihem informováni. Tento jev se také přímo promítá ve skutečnosti, že pracovníci místních státních orgánů, kteří žijí se svými rodinami v těchto lokalitách, se mohou do jisté míry cítit ohroženi a z toho pramení možné přehlížení, či profesní slepota.

Usnesením vlády č. 330 ze dne 14. dubna 1999 bylo s termínem do 30.11.1999 uloženo ministrům vnitra, spravedlnosti, průmyslu a obchodu a financí, zpracovat a stanovit konkrétní kritéria hodnocení účinnosti. Tato kritéria mají současně sloužit pro hodnocení účinnosti práce jednotlivých orgánů a institucí zabývajících se postupem proti nelegální činnosti v oblasti duševního vlastnictví (Živnostenské úřady, Česká obchodní inspekce, Policie ČR, GŘC). Podle těchto kritérií provádět pravidelné vyhodnocování v podkladech pro Zprávu o bezpečnostní situaci (případně dalších materiálech).

Z dostupných pramenů a ani dotazem o jednotlivých státních orgánů nebylo zjištěno, zda jsou tato kritéria zpracována a zda je podle nich prováděno vyhodnocení.

Uvedeným usnesením bylo současně uloženo se stejným termínem všem výše uvedeným ministrům připravit projekt (preventivně-) bezpečnostních akcí zaměřených na potírání kriminality v oblasti duševního vlastnictví v součinnosti s ostatními zainteresovanými subjekty (jednotlivými službami Policie ČR, Českou obchodní inspekcí, Generálním ředitelstvím cel, živnostenským odborem Ministerstva průmyslu a obchodu aj.). Tento úkol a projekt nebyl nikdy v plné šíři naplněn a důsledky této nečinnosti se neustále prohlubují a markantně projevují na trzích.

8. SYSTÉMOVÉ NEDOSTATKY VE SPOLUPRÁCI S POLICIÍ ČR

Služba kriminální policie a vyšetřování jako hlavní gestor za oblast kriminality na úseku ochrany práv plynoucích z duševního vlastnictví čelí některým systémovým nedostatkům obdobně jako další součásti státní správy.

Problematika duševního vlastnictví je řízena (pokud je řízena) pouze metodicky, bez jakýchkoliv pravomocí. Nadřízený útvar je vždy metodickým útvarem pro útvar podřízený, není-li tedy problematika duševního vlastnictví zájmovou oblastí vedoucího daného útvaru, její řešení je pouze okrajové.

Institut metodického řízení je v podstatě pouhým poradním orgánem pro podřízené útvary, bez jakékoliv možnosti daný jev ovlivnit. Pokud nadřízený orgán chce docílit změny, může pouze přímo informovat své nadřízené (po služební linii), kteří (v případě jejich zájmu) mohou na poli přímého řízení působit na vedoucí podřízených útvarů.

Tento nedostatek lze odstranit pouze tím, že vrcholové vedení policie jednoznačně učiní kroky k tomu, aby problematika byla řešena komplexně, aby byla nazvána organizovaným zločinem a činnost policie byla adekvátní této definici, tedy byla zaměřena do oblastí rozpracování, zjištění a realizování organizovaných sítí, výroben a skladů.

Dalším nedostatkem, působícím obecně, je minimální využívání podpůrných operativních prostředků a operativních prostředků při operativním rozpracování středního managementu a vrcholného vedení sítí s pirátským a plagiátorským zbožím. Nebyl získán poznatek ani informace o skutečnosti, že by tento střední článek byl nějak rozpracováván ani monitorován.

Nasazení operativních prostředků (včetně podpůrných) ze strany policie není pružné, je administrativně složité a nelze je utajit. Respektive, nasazení těchto prostředků ze strany policie je svázáno tolika interními pokyny, že po splnění těchto povinností dojde zpravidla k únikům informací.

V této souvislosti byly získány velice kladné ohlasy na operativní práci, včetně nasazení prostředků, kterými disponuje Celní správa. Tyto ohlasy byly zaznamenány jak ze strany odborné veřejnosti, tak ze strany současných policistů.

Značným systémovým handicapem policie je skutečnost, že je závislá na státním rozpočtu. Toto se negativně promítá do její činnosti, zejména v oblasti nasazení prostředků a v rozpracování poznatků.

Se závislostí na rozpočtu také souvisí zpravidla rychlá dekonspirace. Centrální nákupy prostředků (motorových vozidel, vysílaček a jejich specifické provedení apod.), uniformita a připojování se do kriminálního prostředí prostřednictvím serveru www.mvcr.cz, nikoliv přes

komerčního providera, zpravidla dekonspirují policistu dřív než může dojít k nějakému zadokumentování trestné činnosti.

Závažným systémovým nedostatkem je přístup k řešení problematiky duševního vlastnictví. Pracovníci teritoriálních pracovišť přistupují k řešení této problematiky v zásadě dvojitým způsobem:

- danou problematiku bagatelizují - snižují její společenskou nebezpečnost a význam,
- zveličují nad své možnosti - k řešení problematiky přistupují tím způsobem, že není v jejich silách cokoli změnit, a proto se tím nebudou zabývat.

Z učiněných konzultací a získaných podkladů je patrné, že k bagatelizaci dochází na všech stupních řízení policie, i tam, kde by mělo být právní vědomí na odpovídající úrovni. Problematika ochrany práv plynoucích z duševního vlastnictví je řešena ze strany policie pouze na základě dobrých osobních vazeb s oznamovateli, resp. poškozenými a jejich zástupci, a to ještě v dané lokalitě.

Statistická čísla naznačují a získané informace z odborné veřejnosti potvrzují, že policie rezignovala na jakékoliv rozpracování struktur, zabývá se řešením pouze nápadu této trestné činnosti.

Pokud bude i nadále hlavním kritériem sledování úspěšnosti útvarů policie jejich objasňenost (a čárkový systém) je zcela zřejmé, že ani proti zjevným projevům kriminality v oblasti pirátství a plagiátorství nebudou čineny patřičné kroky, pokud nebude jistota odhalení a stíhání konkrétního pachatele.

Objasňenost trestné činnosti je základním kritériem při hodnocení každého útvaru policie a promítá se do systému odměňování. Z tohoto důvodu je zcela zřejmé, že žádný z policistů nemá zájem na zjišťování trestných činů, u kterých je od samého začátku nejasný výsledek

Podle stavu a rozsahu tohoto asociálního jevu v posledních letech se předpokládá, že statistický propad v kriminálních statistikách není způsoben ústupem této kriminality, jde pouze o přesun do statistik správních deliktů u ČOI a Celní správy. Tímto posunem ve statistikách dochází k nežádoucímu jevu, kterým je skutečnost, že není řešen pachatel v trestním řízení, tudíž nemohou nastoupit represivní instituty dalších orgánů státní správy. Tento přístup nápadně připomíná pohyb v kruhu.

9. MOŽNOSTI SYSTÉMOVÝCH ZMĚN

Není pochyb o tom, že systém stánkového prodeje (respektive podnikání na tržnicích) je problém, který se musí řešit komplexně. V této záležitosti musí jít o dlouhodobý soustředěný tlak státních orgánů a institucí na striktní dodržování stávajících právních norem.

Vedle této zjevné formy porušování práv je nutno v blízké budoucnosti řešit otázky porušování práv na Internetu. Jde především o již zmíněné „citlivé“ komodity. Nástup této kriminality je nezadržitelný, její eliminace nemůže být řešena systémem „pokus omyl“ tak, jako doposud v této oblasti kriminality.

Z výše uvedeného je patrné, že jde o naprosto legitimní požadavek spočívající v přehodnocení Usnesení vlády č. 330 ze dne 14. dubna 1999, respektive přijaté Koncepti boje proti kriminalitě v oblasti duševního vlastnictví tímto usnesením, jednoznačně definovat „proč“ tato koncepce selhala, „kde“ jsou její nedostatky a „co“ je třeba učinit pro to, aby došlo k eliminaci minimálně nejzávažnějších projevů této kriminality.

Jedno je již zcela zřejmé, poradní a iniciační orgán zřízený touto koncepcí musí být do budoucna vybaven i výkonnou pravomocí v jednotlivých resortech, **musí cíleně koordinovat postupy**. Pouhá konstatování s řešením problematiky nepohnou.

Živnostenské orgány a finanční úřady musí přistoupit k důslednému vyžadování legislativou stanovených povinností a začít uplatňovat striktně své pravomoci. Důslednou a průběžnou kontrolou účetních dokladů by se měla upravit i opačná situace, tj. zamezení praní špinavých peněz z pirátství.

Prioritou by měla být eliminace stánkového prodeje a tržišť v té podobě, ve které je známe z příhraničí. Mělo by dojít k transparentnímu definování povinností pro vlastníky, nájemce, podnájemce apod. zejména v následujících okruzích:

- při uzavření dohody o nájmu (podnájmu apod.) identifikovat nového nájemce dle hodnověrného dokladu,
- uzavřít písemnou dohodu, která musí obsahovat přesně specifikované místo provozovny/stánku/pozemku,
- definovat omezení, že smlouva nesmí být uzavřena s cizincem, který nepředloží povolení k dlouhodobému pobytu a neprokáže tak legálnost podnikání.

Novelizovaný zákon o ochraně spotřebitele obsahuje povinnost pronajímatelů a majitelů tržnic evidovat prodejce, **problém je však s vymáháním této povinnosti**. Navržená novela by měla dát orgánům státní správy dozorové pravomoci nad dodržováním této povinnosti.

Policie ČR, která dlouhodobě čelí nedostatku finančních zdrojů a v dnešní době i nedostatku odborně zdatného personálu nemůže rezignovat na výkon činností souvisejících s odhalováním tohoto druhu trestné činnosti.

Je možné, do jisté únosné míry, se při odhalování této kriminality nechat suplovat orgány Celní správy (v podstatě jde o dnešní „status quo“, kdy činnost vyvíjejí pouze orgány Celní správy, nutno zdůraznit, úspěšně a ve vysokém stupni profesionality), ale problém kriminality a její projevy tento přístup neřeší a do budoucna ani nemůže řešit.

Vedení policie musí přistoupit k radikálním systémovým změnám, zhodnotit aktuální personální síly, technické a finanční prostředky a minimalizovat plošné náklady na odhalování této kriminality účinným způsobem.

Jako primární se jeví systémové opatření ve zřízení specializovaného útvaru zabývajícího se organizovanou trestnou činností v oblasti práv plynoucích z duševního vlastnictví. Tento útvar musí mít celostátní působnost a musí být vybaven prostředky a pravomocemi standardně používanými ÚOOZ. V této souvislosti je nutné připomenout, že nápadem tohoto druhu trestné činnosti by se měly zabývat i nadále policejní orgány s teritoriální působností. Zřízením tohoto útvaru by mělo dojít k eliminaci negativních zásahů do činnosti policie. Jde zejména o vlivy:

- prostředí,
- korupce a profesní slepoty,
- nakládání s operativními a podpůrnými operativními prostředky,
- jednoznačný přístup a chápání problematiky ochrany duševního vlastnictví jako celku,
- přímou a úzkou spolupráci (v oblasti poznatkové základny) s orgány Celní správy a ČOI, Ministerstva financí a jejich specializovaných pracovišť,
- uplatnění legislativních pravomocí k odčerpání zločineckého zisku.

Není pochyb o tom, že systém stánkového prodeje (respektive podnikání na tržnicích) je problém, který se musí řešit komplexně. V této záležitosti musí jít o dlouhodobý soustředěný tlak státních orgánů a institucí na striktní dodržování stávajících právních norem.

Vedle této zjevné formy porušování práv je nutno v blízké budoucnosti řešit otázky porušování práv na Internetu. Jde především o již zmíněné „citlivé“ komodity. Nástup této kriminality je nezadržitelný, její eliminace nemůže být řešena systémem „pokus omyl“ tak, jako doposud v této oblasti kriminality.

10. PREVENTIVNÍ STRATEGIE

10.1. Prevence kriminality

Prevenci kriminality můžeme jednoduše definovat jako ofenzivní strategii boje s trestnou činností. Metody prevence kriminality jsou na rozdíl od represivních metod (koncipovaných zejména v rámci trestní politiky) metodami nerepresivními, na nichž se podílí široká škála veřejných institucí i soukromých subjektů. Cílem soustředěného preventivního působení je snížení míry a závažnosti trestné činnosti a zvýšení pocitu bezpečnosti fyzických a právnických osob.

Preventivní politika se zaměřuje na eliminaci kriminogenních faktorů a kriminálně rizikových jevů. Nelze opomenout také pomoc obětem trestných činů.

Kriminalitu chápeme jako nejextrémnější článek sociální patologie. Její zdroje spočívají v oblasti sociální (jde o příčiny) a situační (jde o příležitosti). Eliminace sociálních příčin je předmětem širokého pojetí sociální politiky (výchova, vzdělávání, osvěta, sociální zabezpečení, trh práce atp., ale také trestní politika), zatímco situační aspekty spočívají v eliminaci příležitostí k páčání trestné činnosti. Konkrétně se jedná o identifikaci podmínek usnadňujících páčání trestné činnosti (*tím jsou míněny všechny zvláštnosti společenského i přírodního prostředí ve vztahu k prostoru a času, které usnadňují nebo doprovázejí vznik trestného činu. Mohou existovat objektivně bez jakéhokoliv zapříčinění pachatele, případně mohou být záměrně nebo bezděčně pachatelem resp. poškozeným vyvolány*). Stručně vyjádřeno - sociální prevence se orientuje na pachatele a situační na omezování příležitostí k páčání trestné činnosti.

Současné pojetí významně rozšiřuje preventivní teorii. V minulosti byla preventivní teorie pouze spojována s tzv. tradiční kriminalitou (majetkovou, násilnou a mravnostní). V rámci novodobých politických strategií a výzkumné činnosti v oblasti prevence, jakož i realizací praktických opatření, se současná preventivní teorie zabývá eliminací sociálních příčin. Středem zájmu jsou sociální příčiny, které umožňují šíření kriminální infekce mezi ohroženými sociálními skupinami populace. Z tohoto hlediska se stává prevence také významnou složkou strategií boje proti organizovanému zločinu, terorismu, ekonomické kriminalitě a korupci.

10.2. Kriminogenní faktory

Na základě současného stavu a z geneze trestné činnosti na úseku duševního vlastnictví lze stanovit určité **příčiny a podmínky**, které tuto trestnou činnost negativně ovlivnily a do jisté míry i nadále ovlivňují. Jde především o:

- rozvoj tržního hospodářství zapříčinil zvýšení počtu podnikatelských subjektů působících v dané oblasti;
- uvolnění regulace prodeje zboží umožnilo rozvoj trhu s pirátským zbožím;
- liberálnost právních předpisů upravujících podmínky podnikání v dané oblasti;
- primárně rozvoj stánkového typu prodeje a jeho nedostačující kontrolní mechanismus;
- nízké ceny v porovnání s cenami originálních výrobků a nízká kupní síla potencionálních zákazníků o určitý předmět duševního vlastnictví;
- snadná technická proveditelnost plagiátorství/piráství;
- široká možnost variability předmětu zájmu pachatelů;
- právní vědomí (jak u pachatelů trestné činnosti, tak i u potencionálních zákazníků a uživatelů), bagatelizace trestné činnosti;
- nedostatek zkušeností (zejména v počátcích) s realizací tohoto druhu trestné činnosti u orgánů činných v trestním řízení;
- postih pouze koncových prodejců - pachatelů (trestní/správní), bez ohledu na spolupachatele a organizátory;
- vyhýbání se postihu opuštěním místa prodeje;
- vyhýbání se trestnímu postihu využitím vytipovaných občanů v sociální tísní, resp. využitím nezletilců/mladistvých;
- organizovanost a profesionalita zločineckých struktur zajišťujících páchání této trestné činnosti;
- vysoký stupeň latence této trestné činnosti, používání konspirativních metod při jejím zakrývání,
- akumulace značného finančního kapitálu umožňuje pronikání zločineckých struktur do zájmového prostředí a jeho korupci;
- silný vliv mezinárodního prvku.

Uvedené faktory mají negativní vliv nejenom na stav a vývoj kriminality v dané oblasti, ale i na efektivitu procesu odhalování a dokumentování této trestné činnosti.

10.3. Možné směry preventivní strategie

Z předchozího textu je zřejmé, že trestná činnost v oblasti porušování práv plynoucích z duševního vlastnictví je nedílnou součástí naší společnosti. Projevuje se ve dvou odlišných formách a to:

- ve formě veřejné a zjevné (stánkový prodej),
- ve formě vysoce latentní, přesto notoricky známé (domácí pirátství).

Rozšíření pravomocí v oblastech represe nepřineslo dle statistik žádný efekt, přičemž vůbec nelze sledovat tzv. domácí kriminalitu. U této formy kriminality existují pouze kvalifikované odhady, nicméně i v celosvětovém měřítku tyto odhady zaznamenávají spíše nárůst v hodnotách.

Cílená a vědecky propracovaná preventivní strategie by měla sehrát v budoucnosti ústřední roli při eliminaci tohoto patologického jevu. Teze vychází z přesvědčení, že kriminalita této oblasti je pro společnost (včetně autorů a držitelů práv) nejnebezpečnější ve své „domácí“ modifikaci, kde uplatnění tvrdé represe bude vždy selhávat.

O níže uvedených směrech preventivní strategie můžeme s úspěchem polemizovat, rozhodující však bude provedení seriózního vědeckého výzkumu a jeho závěry.

Možné směry preventivní strategie:

- vytvářet a podporovat specifické preventivní programy, jejichž realizátory budou represivní složky a nestátní neziskové organizace
- posilování právního vědomí a neustálé působení v oblasti právního vědomí, zvláště dětí a mládeže,
- snaha o odstranění tolerance občanů vůči páčání této trestné činnosti.

11. PROBLÉMY A MOŽNÁ ŘEŠENÍ NEDOSTATKŮ SPOLUPRÁCE

Spolupráce mezi orgány státní správy v oblasti potírání porušování práv k duševnímu vlastnictví probíhá na dvou platformách. Obě jsou na mezirezortní úrovni. První z nich vznikla v červenci roku 1997, kdy byla podepsána dohoda o spolupráci mezi čtyřmi orgány státní správy. Postupně vznikala potřeba spolupráce s dalšími subjekty, proto v současné době v rámci dohody spolupracuje celkem osm státních úřadů. Druhou platformou spolupráce je mezirezortní poradní komise k potírání porušování práv duševnímu vlastnictví působící při Ministerstvu průmyslu a obchodu.

(a) Dohoda o spolupráci - historie

Dohoda o spolupráci v oblasti potírání porušování práv k duševnímu vlastnictví byla podepsána mezi Českou obchodní inspekcí, Policií české republiky, MF-GŘ Cel a Úřadem průmyslového vlastnictví dne 21.7.1997. Na základě potřeb spolupráce a vládních opatření přistupovaly k dohodě další úřady. V dnešní době se jedná o „Dohodu o spolupráci“ mezi osmi orgány státní správy, tzv. osmidohodu. Jsou to tyto úřady:

- **Česká obchodní inspekce**
- **Policie ČR**
- **Úřad průmyslového vlastnictví**
- **MF-Generální ředitelství cel**
- **MPO-odbor živnosti**
- **MF-Ústřední finanční a daňové ředitelství**
- **Ministerstvo kultury**
- **Státní zemědělská a potravinářská inspekce**

Aktivity vyplývající z realizace dohody byly orientovány především do oblasti velkovýroby, distribuce, vývozu a dovozu pirátského zboží. Centrály (ústředí) jednotlivých institucí plní úlohu řídicí, koordinační a kontrolní a vlastní výkon opatření provádí územní útvary jednotlivých subjektů.

Jedním z prvních úkolů pracovního týmu, který byl na základě dohody sestaven bylo vytvořit zásady spolupráce, které by za tehdejšího stavu legislativy umožnily potírat porušování práv k ochranné známce. Byly vytvořeny „Zásady spolupráce při ochraně vnitřního trhu před porušováním práv k ochranné známce, obchodnímu jménu a chráněnému označení původu“, které určovaly postupy, informační toky a kontaktní místa tak, aby veškeré zjištění porušení předpisů mohlo být kvalifikováno buď jako správní delikt nebo jako trestný čin. Na základě zásad byly u ČOI pravidelně proškolení pracovníci k rozpoznávání pravosti textilního zboží světově proslulých ochranných známek a byly prováděny společné kontrolní akce. Významné

bylo také uzavření dohody mezi ČOI a MPO-odborem živností o novém způsobu předávání informací mezi Živnostenskými úřady a inspektoráty ČOI.

Činnost dohody se také zaměřila na prodej na tržištích, kde je prodáváno mnoho produktů, které porušují práva k duševnímu vlastnictví a kde se stále nedaří prosazovat fiskální zájmy státu a ochranu spotřebitele. Proto byla vypracována analýza stánkového prodeje a materiál s názvem „Komplexní řešení stánkového prodeje v ČR“, který se variantně zabýval řešením negativních jevů ve stánkovém prodeji a legislativními návrhy v oblasti potírání porušování práv k ochranné známce. Tyto návrhy byly převzaty i do textu „Koncepte boje proti kriminalitě v oblasti duševního vlastnictví“ schváleného vládou ČR v dubnu roku 1999.

Již od počátku existence „dohody“ pracovní tým cítil potřebu zlepšit informovanost mezi jednotlivými úřady a zabýval se úvahami o vytvoření informačního systému pro oblast duševního vlastnictví. Až vládou schválená opatření zaměřená na boj proti kriminalitě v oblasti duševního vlastnictví a aktivita Úřadu průmyslového vlastnictví daly zelenou k vytvoření takového systému.

Informační systém vznikl v rámci Projektu Phare „Prosazování práv duševního vlastnictví“ a funguje na stránkách www.dusevni.vlastnictvi.cz od roku 2004.

(b) Dohoda o spolupráci – současnost

Dohoda o spolupráci v oblasti potírání porušování práv duševního vlastnictví existuje oficiálně i v současné době. Je to však existence formální nebo skutečná? Pokusme si položit pár otázek, které by tento problém měly rozkrýt.

▪ Spolupracují úřady dohody při akcích zaměřených na potírání porušování práv?

Spolupracují, ale méně než před několika lety. Jeden z hlavních aktérů terénní spolupráce – Celní správa – byl vybaven novelou zákona č. 634/1992 Sb. o ochraně spotřebitele v platném znění kompetencemi ke kontrole právnických a fyzických osob, které vyrábějí, skladují, distribuují, dovážejí, vyvážejí, nakupují, prodávají nebo dodávají výrobky na vnitřní trh nebo vyvíjejí jinou podobnou činnost na vnitřním trhu, společně s Českou obchodní inspekcí nebo samostatně, v případech důvodného podezření, že výrobky nebo zboží porušují některá práva duševního vlastnictví.

Společně s kompetencemi k zajištění zboží, rozhodnutím o jeho propadnutí nebo zabrání, uložením pokuty, rozhodnutím o likvidaci a kompetencemi k likvidaci samotné, dostala Celní správa dostatečné kompetence k tomu, aby mohla provádět kontroly v oblasti duševního vlastnictví v celém procesu vzniku, distribuce a prodeje takového zboží a to jak na vnitřním trhu, tak i ve fázi jeho dovozu a vývozu. K tomu je Celní správa v určených oblastech i orgánem činným v trestním řízení. Je tedy v současnosti vybavena kompetencemi i skladbou a

počtem pracovníků na to, aby v procesu potírání práv duševního vlastnictví vystupovala samostatně a nebyla jen orgánem, který zajišťoval např. pro ČOI ochranu jeho pracovníků a podílel se na těžké manuální práci při zajišťování zboží bez toho, že by si mohl vykazovat výsledky společné práce. I výsledky z poslední doby ukazují, že Celní správa pracuje především samostatně. Získání nových kompetencí Celní zprávy byly tím okamžikem, kdy se mělo ještě více jednat o spolupráci. Nebylo jistě záměrem změn v legislativě, aby se kompetence orgánů státní správy překrývaly, ale aby si dokázali rozdělit práci ku prospěchu věci, aby využily svých jedinečných předností a pokryly společně celý proces porušování práv duševního vlastnictví, od výroby či dovozu, až po prodej konečnému spotřebiteli.

- **Předávají si orgány státní správy informace o porušení práv duševního vlastnictví tak, aby byly využity veškeré formy postihu takového jednání?**

Informace si předávají, často však v podobě, která neumožní jejich využití k další činnosti. Příkladem může být oznamování případů porušování práv duševního vlastnictví Živnostenským úřadům. Ačkoli v praxi dochází k podání takových oznámení, nevedou v naprosté většině k tomu, aby bylo odebráno živnostenské oprávnění nebo aby bylo rozhodnuto o pozastavení provozování živnosti. V této oblasti je velký prostor pro zlepšení spolupráce. Nemají snad daná oznámení všechny náležitosti k tomu, aby mohl živnostenský úřad konat? Je možné stanovit minimální požadavky na formálně správně oznámení nebo existují další překážky pro konečné rozhodnutí živnostenského úřadu? Jde o spolupráci, o znalost činnosti druhého úřadu a zároveň i o plnění si zákonných informačních povinností!

- **Využívají jednotlivé úřady znalostí a schopností pracovníků jiných orgánů státní správy ke vzdělávání a proškolení svých pracovníků v oblasti duševního vlastnictví?**

Využívají, ale v současné době minimálně. Nejedná se o systematickou spolupráci v oblasti vzdělávání. Je důležité, aby pracovníci jednotlivých úřadů znali kontrolní pravomoci a kompetence druhých úřadů i postup práce orgánů činných v trestním řízení i trestné činy v oblasti duševního vlastnictví. Teprve potom jsou schopni vyhodnotit situace v terénu a přizvat ke kontrole úřad, jehož práce bude efektivnější a jsou schopni zaslat použitelné oznámení.

O tom všem by měla být spolupráce při vzdělávání pracovníků v oblasti potírání porušování práv duševního vlastnictví. Nejde tedy jen o znalost předpisů, kterými se upravují jednotlivá práva duševního vlastnictví, ale i o to, jaké jsou kompetence úřadů, které svou činnost vyvíjejí ve stejné oblasti.

- **Funguje dohoda i na jiné úrovni, než celostátní?**

Pravidelná setkání pracovníků jednotlivých úřadů dohody neexistují. Na krajských a dříve i okresních úrovních, kde se odehrává organizace a metodické zabezpečení většiny akcí je spolupráce spíše nahodilá a ve většině případech postavená na osobní známosti jednotlivých pracovníků. Ta je jistě důležitá a přispívá k efektivnější spolupráci, ale jen tehdy, je-li podpořena vedoucími pracovníky územních celků, kteří spolupráci dokáží dát pevný rámec a jasná pravidla.

12. NÁVRH OPATŘENÍ

Ze shora uvedených odpovědí je patrné, že Dohoda o spolupráci mezi osmi orgány státní správy v oblasti potírání porušování práv duševního vlastnictví funguje v současné době pouze formálně a naskýtají se dvě možnosti, jak situaci řešit. Buď spolupráci ukončit nebo jí dát nový impuls a navrhnout oblasti, ve kterých by měla své opodstatnění.

Co je tedy potřeba řešit spoluprací v oblasti potírání porušování práv? Mnohé lze vyčíst z Opatření zaměřených na boj proti kriminalitě v oblasti duševního vlastnictví schválených vládou České republiky usnesením již ze dne 14.dubna 1999 č.330. Tato opatření, jejichž termíny realizace (mimo průběžných) byly vesměs do konce roku 1999 a měly mezirezortní charakter byly realizovány více či méně do ztracena. Přitom většina z nich po případné aktualizaci by jistě přinesla očekávaný výsledek.

12.1. Návrh souboru nutných opatření

(a) Oblast mediálního působení

- popularizovat činnosti jednotlivých subjektů (včetně nevládních) působících v oblasti ochrany duševního vlastnictví formou diskusí, výstav, přednášek pro veřejnost atd. Podporovat diskusi o stávajících problémech na úseku ochrany duševního vlastnictví, zejména z pohledu mezinárodně právního a mezinárodně obchodního.

(b) Oblast vzdělávání

- navrhnout a realizovat, v rámci systému dalšího vzdělávání příslušníků Policie České republiky, státních zástupců, soudců, pracovníků České obchodní inspekce, živnostenského odboru MPO, živnostenských úřadů, finančních úřadů a celních úřadů společné vzdělávací projekty orientované k vybraným problémům ochrany duševního vlastnictví.

(c) Oblast analytická

- v rámci vypracování Zprávy o bezpečnostní situaci v ČR analyzovat situaci na úseku porušování práv k duševnímu vlastnictví (každoročně k 30.5.);
- pro hodnocení účinnosti práce jednotlivých orgánů a institucí zabývajících se postupem proti nelegální činnosti v oblasti duševního vlastnictví (živnostenské úřady, Česká obchodní inspekce, Policie ČR, GŘ cel) stanovit konkrétní kritéria a dle těchto kritérií provádět pravidelně vyhodnocování v podkladech pro Zprávu o bezpečnostní situaci (případně dalších materiálech).

(d) Oblast organizační a technická

- připravit projekt (preventivně) bezpečnostních akcí zaměřených na potírání kriminality v oblasti duševního vlastnictví v součinnosti s ostatními zainteresovanými subjekty (jednotlivými službami Policie ČR, Českou obchodní inspekci, Generálním ředitelstvím cel, živnostenským odborem Ministerstva průmyslu a obchodu aj.);
- zpracovat jednotnou metodiku odhalování a vyšetřování ke skutkovým podstatám trestných činů a u přestupků a jiných správních deliktů také metodiku jejich sankcionování na úseku duševního vlastnictví ve své působnosti, a to s přihlédnutím k povinnostem dozorového orgánu při ukládání sankcí. Zajistit průběžnou aktualizaci této metodiky v závislosti na výskytu nových forem kriminality;
- zajišťovat koordinaci činnosti České obchodní inspekce a živnostenských úřadů při potírání nelegálního jednání v oblasti duševního vlastnictví;
- monitorovat každoročně všechny případy kriminality proti právům k duševnímu vlastnictví pro účely jejich pravidelného vyhodnocování z hlediska forem kriminality a z hlediska účinnosti postupu státních orgánů při jejím potírání. Při monitoringu spolupracovat s nevládními organizacemi zabývajícími se ochranou práv z duševního vlastnictví;
- provést analýzu vzájemných možností a potřeb pro zabezpečení informačního toku mezi subjekty působícími na úseku ochrany duševního vlastnictví a vytvářet právní, organizační a technické podmínky pro vytvoření jednotného informačního systému mezi všemi zainteresovanými subjekty a výsledky analýz.

(e) Oblast legislativní

- v rámci procesu rekodifikace trestního práva navrhnout zavedení takových právních institutů, aby bylo možno efektivně a časově nenáročně postihovat i porušování práv k duševnímu vlastnictví;
- předložit návrh novely zákona č.634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, definující padělek a nedovolenou napodobeninu a návrh novely zákona č.64/1986 Sb., o České obchodní inspekci, kde by měla být zakotvena pravomoc ČOI zabavit a zničit takovéto zboží.

(f) Oblast meziresortní spolupráce

- rozšířit Dohodu o spolupráci při činnosti zaměřené zejména na porušování předpisů o nekalé soutěži, ochranných známkách, označení původu výrobků, užitých vzorech, průmyslových vzorech, vynálezech a autorském právu o Ministerstvo kultury jako další smluvní stranu;
- ustavit při Ministerstvu průmyslu a obchodu meziresortní komisi pro potírání nelegálního jednání proti právům z duševního vlastnictví a vybavit tuto komisi koordinační pravomocí při iniciaci legislativních a dalších opatření.

(g) Oblast mezinárodní spolupráce

- sledovat zahraniční aktivity při ochraně práv z duševního vlastnictví, získané poznatky analyzovat a využívat při plnění jednotlivých opatření z Koncepce.

Z rozboru jednotlivých opatření vyplývá, že se některá nepodařilo realizovat zcela a některá vůbec. Jedná se o opatření uvedená výše pod body č. 2 až 8. Co mají tato opatření společné? Vyžadují mezirezortní přístup a úzkou koordinaci a spolupráci mezi orgány státní správy působící v oblasti potírání porušování práv duševního vlastnictví a jsou to opatření analytická, technická nebo organizační.

Jistě by stálo za zvážení provést důslednou revizi těchto opatření a navrhnout realizaci takových, která by řešila jejich podstatu.

13. ZÁVĚR

Spolupráce mezi orgány státní správy v oblasti potírání porušování práv duševního vlastnictví se dostala do bodu, kdy to navenek vypadá, že ji není potřeba, že všechny zainteresované subjekty mají své pravomoci a ty dokáží plně využívat bez toho, že by byla nějaká úzká spolupráce potřeba. Orgány mají i svá kritéria podle které svou práci hodnotí a statistické výsledky potírání porušování práv se neustále zlepšují.

Na druhou stranu se praktická a reálná situace v porušování práv duševního vlastnictví nelepší a má to své společenské, ekonomické a mezinárodněprávní důsledky. Nebylo by lepší, místo téměř každoročního zpracování stanovisek a podkladů pro mezinárodní jednání týkající se oblasti ochrany práv k duševnímu vlastnictví v ČR, a to zejména na půdě OSN/Evropská komise, a ve vztahu k USA, v souvislosti s hrozbou obchodně politických opatření v důsledku zařazení ČR na tzv. „*Watch List zemí porušujících práva k duševnímu vlastnictví*“ podle ustanovení Speciál 301 obchodního zákona USA, zajistit legislativně a personálně spolupráci mezi orgány státní správy v dané oblasti a vyžadovat po ní realizaci opatření vedoucí k nápravě stavu?

Nemusí to být nutně obnova tzv. Osmidohody, i když ta osvědčila svou životaschopnost při realizaci prvotních problémů s potíráním porušování práv duševního vlastnictví, ale je třeba, aby opatření, která se dají provést jen ve spolupráci, připravovali odborníci z úřadů, v jejichž kompetenci a působnosti je potírání porušování práv duševního vlastnictví.